HET BOEK
DER
PSALMEN
DAVIDS,
Gelijk men deſelve gewoon is te leſen
Inde KERK
VAN
ENGELAND.

LONDEN,
Gedrukt, by JOHAN HENDRICH SCHÜLLER.
M DCC III.

HET BOEK DER PSALMEN DAVIDS.

Beatus vir qui non abiit. Pſalm I.

WEL-gelukſalig is de man, die niet en wandelt in den raad der godlooſen, nog ſtaat op den weg der ſondaaren, nog ſit in 't geſtoelte der ſpotteren. Morgenlof.

2 Maar ſyn luſt is in des Heeren Wet, ende hy overdenkt ſijne Wet dag en nagt.

3 Want hy ſal zijn als een boom, geplant aan waterbeken, die ſijn vrucht geeft in ſijn tijd, en welkers blad niet af en valt: en al wat hy doet, ſal wel gelukken.

4 Alſo en zijn de godlooſen niet, maar als het kaf, dat de wind henen drijft.

5 Daarom ſullen de godlooſen niet beſtaan in 't Gerigte, nog de ſondaars in de vergadering der regtveerdigen.

6 Want de Heere kent den weg der regtveerdigen, maar de weg der godlooſen ſal vergaan.

Quare fremuerunt gentes? Pſalm II.

DE Koningen der aarden ſtellen ſig op, en de Vorſten beraatſlagen te ſamen, tegen den Heere, en tegen ſijn Geſalfden [ſeggende] :

2 Laat ons hare banden verſcheuren, en hare touwen van ons werpen.

3 Die in den hemel woont, ſal lacchen ; de Heere ſalſe beſpotten.

4 Dan ſal hy tot hen ſpreken in ſijn toorn, en in ſyne grimmigheyt ſal hyſe verſchrikken.

5 Ik dog hebbe mijnen Koning geſalft over Zion, den berg mijner heyligheyt.

6 Ik ſal van het beſluyt verhalen : De Heere heeft tot my geſeyt ; Gy zijt mijn Sone, heden heb ik u gegenereert.

7 Eyſt van my, en ik ſal de heydenen geven, [tot] u erfdeel, en de eynden der aarden [tot] uwe beſittinge.

8 Gy ſultſe verpletteren met een yſeren ſcepter, gy ſultſe in ſtukken ſlaan als een pottebakkers vat.

9 Nu dan, gy Koningen, handelt verſtandelik, laat u tuchtigen, gy Richters der aarden.

10 Dient den Heere met vreeſe, en verheugt u met bevinge.

11 Kuſſet den Sone, op dat hy niet en toorne, en gy [op] den weg vergaat, wanneer ſijn toorn maar een weynig ſoude ontbranden : wel-gelukſalig zijn alle, die op hem vertrouwen.

Domine quid multiplicati ſunt. Pſalm III.

O HEERE, hoe zijn mijne tegenpartijders vermeenigvuldigt ? vele ſtaan tegen my op.

2 Vele ſeggen van mijne ziele : Hy en heeft geen heyl by God, Sela !

3 Dog gy, Heere zijt een ſchilt voor my, mijn eere, en die mijn hooft opheft.

4 Ik riep met mijne ſtemme tot den Heere, en hy ver-

verhoorde my van den berg ſijner heyligheyt, Sela!

5 Ik lag neder en ſliep; ik ontwaakte, want de Heere ondersteunde my.

6 Ik en ſal niet vreeſen voor tien duyſenden des volks, die hen rontom tegen my ſetten.

7 Staat op, Heere, verloſt my, mijn God; want gy hebt alle mijne vyanden op 't kinnebacken geſlagen, de tanden der godlooſen hebt gy verbroken.

8 Het heyl is des Heeren; uwe zegen is over u volk, Sela!

Cum invocarem. Pſalm IV.

ALS ik roepe, verhoort my, o God mijner gerechtigheyt, in benautheyt hebt gy my ruymte gemaakt: zijt my genadig, en hoort myn gebed.

2 Gy mannen, hoe lange ſal mijne eere tot ſchande zijn? [hoe lange] ſult gy de ydelheyd beminnen, de leugen ſoeken? Sela!

3 Wetet dog, dat de Heere ſich een gunſtgenoot heeft afgeſondert: de Heere ſal hooren als ik tot hem roepe.

4 Zijt beroert, ende en ſondigt niet, ſpreekt in u lieder herte op u leger, en zijt ſtille, Sela!

5 Offert offerhanden der gerechtigheyt, en vertrouwt op den Heere.

6 Vele ſeggen; Wie ſal ons het goede doen ſien? verheft gy over ons het licht uwes aanſchijns, o Heere.

7 Gy hebt vreugde in mijn herte gegeven, meer dan ter tijd, als haar kooren en haren moſt vermeenigvuldigt zijn.

8 Ik ſal in vrede t'ſamen neder liggen en ſlapen; want gy, o Heere, alleen, ſult my doen ſeker woonen.

Verba mea auribus. Pſalm V.

OHEERE, neemt mijn redenen ter ooren, verſtaat mijne overdenkinge.

2 Merkt op de ſtemme mijns geroeps, o mijn Koning, en mijn God; want tot u ſal ik bidden.

3 Smorgens, Heere, ſult gy mijn ſtemme hooren; 's morgens ſal ik [my] tot u ſchikken, en wacht houden.

4 Want gy zijt geen God, die luſt heeft aan godlooſheyt; de booſe ſal by u niet verkeeren.

5 De onſinnigen ſullen voor uwe oogen niet beſtaan; gy hatet alle werkers der ongerechtigheyt.

6 Gy ſult de leugenſprekers verdoen, van de man des bloets en bedrogs heeft de Heere een grouwel.

7 Maar ik ſal door de grootheyd uwer goedertierenheyd in u huys ingaan; ik ſal my buygen na het paleys uwer heyligheyt, in uwe vreeſe.

8 Heere, leyd my in uwe gerechtigheyd, om mijner verſpieders wille; richt uwen weg voor mijn aangeſichte.

9 Want in haren mond is niet rechts, haar binnenſte is enkel verdervinge, haar kele is een open graf, met hare tongen vleyen ſy.

10 Verklaartſe ſchuldig, o God, laatſe vervallen van hare raatſlagen; drijftſe henen om de veelheyt harer overtredingen, want ſy zijn wederſpannig tegen u.

11 Maar laat verblijd zijn alle die op u betrouwen, tot in eeuwigheyt laatſe juychen, om dat gyſe overdekt; en laat in u van vreugde opſpringen die uwe Naam lief hebben.

12 Want gy, Heere, ſult den regtveerdigen zegenen; gy ſult hem met goetgunſtigheyt kroonen, als met een rondaſſe.

Domine ne in furore. Pſalm VI.

Avondlof.

O HEERE, en ſtraft my niet in uwen toorn, ende en kaſtijd my niet in uwe grimmigheyt.

2 Zijt my genadig, Heere, want ik ben verſwakt, geneeſt my, Heere, want mijn beenderen zijn verſchrikt:

3 Ja mijne ziele is ſeer verſchrikt; En gy, Heere, hoe lange?

4 Keert weder, Heere; reddet mijne ziele; verloſt my om uwer goedertierenheyt wille.

5 Want in den dood en is uwer geene gedagteniſſe; wie ſal u loven in 't graf?

6 Ik ben moede van mijn ſuchten: ik doe mijn bedde

de den gantſchen nagt ſwemmen: ik door-natte mijn bedſtede, met mijne tranen.

7 Mijn ooge is doorknaagt van verdriet, is veroud van wegen alle mijne tegenpartijders.

8 Wijkt van my, alle gy werkers der ongerechtigheyt, want de Heere heeft de ſtemme mijns geweens gehoort.

9 De Heere heeft mijne ſmeekinge gehoort: de Heere ſal mijn gebed aannemen.

10 Alle mijne vyanden ſullen ſeer beſchaamt en verbaaſt worden: ſy ſullen te rugge keeren, ſy ſullen in een oogenblik beſchaamt worden.

Domine Deus meus. Pſalm VII.

HEERE, mijn God, op u betrouw ik: Verloſt my van alle mijne vervolgers, en reddet my.

2 Op dat hy mijne ziele niet en roove, als een leeuw, verſcheurende, terwijlen daar geen verloſſer is.

3 Heere, mijn God, indien ik dat gedaan hebbe, indien'er onregt in mijne handen is:

4 Indien ik quaad vergolden hebbe, dien die de vrede met my hadde; (ja ik hebbe gereddet dien die my ſonder oorſaak benaude.)

5 So vervolge de vyand mijne ziele, en agterhaleſe, en vertrede mijn leven ter aarden, en doe mijne eere in 't ſtof woonen, Sela!

6 Staat op, Heere, in uwen toorn, verheft u om de verbolgentheden mijner benauwers, en ontwaakt tot my: Gy hebt het gerigte bevolen.

7 So ſal de vergaderinge der volken u omcingelen: keert dan boven haar weder in de hoogte.

8 De Heere ſal den volke regt doen: Richt my, Heere, na mijne gerechtigheyt, en na mijne oprechtigheyt, [die] by my is.

9 Laat dog de boosheyt der godlooſen een eynde nemen, maar beveſtigt de rechtveerdigen, gy die herten en nieren beproeft, O rechtveerdige God!

10 Myn ſchilt is by God, die de opregte van hert en behoud.

11 God is een regtveerdig Richter, en een God, die alle dage toornt.

12 Indien hy ſig niet en bekeert, ſo ſal hy ſijn ſweert wetten ; hy heeft ſijn boge geſpannen, en dien bereyd.

13 Ende heeft doodlyke wapenen voor hem gereed gemaakt ; hy ſal ſijne pijlen tegen de hittige vervolgers te werk ſtellen.

14 Siet, hy is in arbeyt van ongerechtigheyt, en is ſwanger van moeyte, hy ſal leugen baren.

15 Hy heeft een kuyl gedolven, en dien uit gegraven, maar hy is gevallen in de groeve, [die] hy gemaakt heeft.

16 Sijn moeyte ſal op ſyn kop wederkeeren, en ſijn geweld op ſijn ſchedel nederdalen.

17 Ik ſal den Heere loven na ſijne gerechtigheyt, ende den Naam des Heeren, des Alderhoogſten, Pſalmſingen.

Domine Dominus noſter. Pſalm VIII.

O HEERE, onſe Heere, hoe heerlijk is uwe Naam op de gantſe aarde! die gy uwe Majeſteyt geſtelt hebt boven de Hemelen.

2 Uit den mond der kinderkens, en der ſuygelingen, hebt gy ſterkte gegrontveſt, om uwer tegenpartijen wille ; om den vyand en wraakgierigen te doen ophouden.

3 Als ik uwen hemel aanſie, het werk uwer vingeren, de maan en de ſterren, die gy bereyd hebt.

4 Wat is de menſch, dat gy ſijner gedenkt? en de ſone des menſſen, dat gy hem beſoekt?

5 En hebt een weynig hem minder gemaakt dan de Engelen, en hebt hem met eere en heerlikheyt gekroont?

6 Gy doet hem heerſſen over de werken uwer handen ; gy hebt alles onder ſijne voeten geſet :

7 Schapen ende oſſen, alle die ; ook mede de dieren des velds.

8 't Gevogelte des Hemels, en de viſſen der zee; 't gene de paden der zeen doorwandelt.

9 O Heere, onſe Heere, hoe heerlik is uwe Naam op de gantſe aarde!

Confitebor tibi. Pſalm IX.

IK ſal den Heere loven met mijn gantſe herte; Ik ſal alle uwe wonderen vertellen. Morgenlof.

2 In u ſal ik my verblijden, en van vreugde opſpringen; Ik ſal uwen Naam Pſalmſingen, o Alderhoogſte!

3 Om dat mijne vyanden agterwaards gekeert, gevallen, en vergaan zijn van u aangeſichte.

4 Want gy hebt mijn regt en mijne rechts-ſake afgedaan: Gy hebt geſeten op den Throon, o Richter der gerechtigheyt.

5 Gy hebt de heydenen geſcholden, den godlooſen verdaan, hare naam uitgedelgt, tot in eeuwigheyt en altoos.

6 O vyand, zijn de verwoeſtingen voleynt in eeuwigheyt? en hebt gy de ſteden uitgeroeyt? haar lieder gedachteniſſe is [met] hen vergaan.

7 Maar de Heere ſal in eeuwigheyt ſitten; hy heeft ſijn Throon bereyd ten gerigte.

8 En hy ſelfs ſal de werelt rigten in gerechtigheyt, en de volken oordeelen in regtmatigheden.

9 En de Heere ſal een hoog vertrek zijn voor den verdrukten; een hoog vertrek in tijden van benautheyt.

10 En die uwen Naam kennen, ſullen op u vertrouwen, om dat gy, Heere, niet en hebt verlaten degene die u ſoeken.

11 Pſalmſinget den Heere, die te Zion woont; verkondigt onder de volkeren ſijne daden.

12 Want hy ſoekt de bloet-ſtortingen, hy gedenkt der ſelver: hy vergeet het geroep der elendigen niet.

13 Zijt my genadig, Heere, ſiet mijn elende aan, van mijne haters [my aan gedaan] gy die my verhoogt uit de poorten des doots:

14 Op dat ik uwen gantſen lof in de poorten der dogter Zions vertelle; dat ik my verheuge in u heyl.

15 De heydenen zijn geſonken in de groeve, [die]

ſy gemaakt hadden; haar lieder voet is gevangen in 't net, dat ſy verborgen hadden.

16 De Heere is bekent geworden; hy heeft Recht gedaan: de godlooſe is verſtrikt in 't werk ſijner handen; Higgajon, Sela!

17 De godlooſe ſullen te rugge keeren na de helle toe; alle Godvergetende heydenen.

18 Want de nootdruftige ſal niet voor altoos vergeten worden, [nog] de verwagtinge der elendigen in eeuwigheyt verloren zijn.

19 Staat op, Heere, laat den menſch ſig niet verſterken, Laat de Heydenen voor u aangeſicht geoordeelt worden.

20 O Heere, jaagt hen vreeſe aan; laat de Heydenen weten: [dat] ſy menſſen zijn, Sela!

Ut quid Domine. Pſalm X.

DE godlooſe vervolgt hittiglijk in hoogmoed den elendigen: laatſe gegrepen worden in de aanſlagen, die ſy bedagt hebben.

2 Want de godlooſe roemt over den wenſch ſijner ziele; hy ſegent den gierigaart, hy laſtert den Heere.

3 De godlooſe, gelijk hy ſijn neuſe om hooge ſteekt, en onderſoekt niet; alle ſijne gedagten zijn, dat 'r geen God en is.

4 Sijne wegen maken 'tallen tijde ſmerte; uwe oordeelen zijn een hoogte, verre van hem: alle ſijne tegenpartijders, die blaaſt hy aan.

5 Hy ſeyt in ſijn herte; Ik en ſal niet wankelen, want [ik] ſal van geſlagt tot geſlagt in geen quaat zijn.

6 Sijn mond is vol van vloek, en bedriegerijen, en liſt; onder ſijn tonge is moeyte en ongerechtigheyt.

7 Hy ſit in de agterlage der hoeven, in verborgene plaatſen doot hy den onſchuldigen; ſijn oogen verbergen haar tegen den armen.

8 Hy leyt lagen in een verborgen plaatſe, gelijk een leeuw in ſijn hol, hy leyd lagen om den elendigen te rooven; hy rooft den elendigen, als hy hem trekt in ſijn net.

9 Hy

9 Hy duykt neder, hy buygt ſig; en den armen hoop valt in ſijne ſterke [pooten].

10 Hy ſeyd in ſijn herte, God heeft het vergeten; hy heeft ſijn aangeſigte verborgen, hy ſiet niet in eeuwigheyt.

11 Staat op, Heere God, heft uwe hand op; en vergeet de elendige niet.

12 Waarom laſtert de godlooſe God; ſeyt in ſijn herte; Gy ſult het niet ſoeken?

13 Gy ſiet het [immers]; want gy aanſchouwt de moeyte en het verdriet, op dat men 't in uwe hand geve: op u verlaat ſig de arme; gy zijt geweeſt een helper des weeſen.

14 Breekt den arm des godlooſen en booſen: ſoekt ſijne godloosheyd, [tot dat] gyſe niet en vindet.

15 De Heere is Koning eeuwiglijk en altoos: de heyden en zijn vergaan uit ſijnen lande.

16 Heere, gy hebt den wens der ſagtmoedigen gehoort: gy ſult haar herte ſterken, uwe oore ſal opmerken.

17 Om den weeſe en verdrukten recht te doen; op dat een menſch van der aarden niet meer voort vare met geweld te bedrijven.

In Domino confido. Pſalm XI.

IK betrouwe op den Heere; hoe ſegt gy-lieden tot mijne ziele; ſwerft henen [na] u lieder gebergte, [als] een vogel?

2 Want, ſiet, de godlooſe ſpannen den boge, ſy ſchikken hare pijlen op de peze, om in donkeren te ſchieten na de opregte van herten.

3 Sekerlik de fondamenten worden omgeſtoten: wat heeft de regtveerdige bedreven?

4 De Heere is in het Paleys ſijner heyligheyt, des Heeren Throon is in den Hemel; ſijne oogen aanſchouwen, ſijne oogen-leden proeven de menſſen kinderen.

5 De Heere proeft den regtveerdigen; maar den godlooſen, en dien die gewelt lief heeft, haat ſijn ziele.

6 Hy

6 Hy ſal op de godlooſe regenen, ſtrikken vyer, e
ſwevel, en een geweldige ſtormwind ſal het deel han
bekers zijn.

7 Want de Heere is regtveerdig, hy heeft gerechtig
heden lief; ſijn aangeſigt aanſchout den opregten.

Salvum me fac Domine. Pſalm XII.

Avond-
lof.

BEHOUD, o Heere; want de goedertieren ont
breekt: want de getrouwe zijn weynig geworden
onder de menſſen kinderen.

2 Sy ſpreken valſcheyt, een yeder met ſijn naaſten
[met] vleyende lippen; ſy ſpreken met een dobbel herte

3 De Heere ſnijde af alle vleyende lippen, de groot
ſprekende tonge:

4 Die daar ſeggen: wy ſullen de overhand hebben
met onſe tonge; onſe lippen zijn onſe: wie is Heer
over ons?

5 Om de verwoeſtinge der elendigen, om het kerme
der nootdruftigen, ſal ik nu opſtaan, ſeyd de Heere
ik ſal in behoudeniſſe ſetten, die hy aanblaaſt.

6 De redenen des Heeren zijn reyne redenen, ſilver, ge
loutert in een aarden ſmelt-kroes; geſuyvert ſevenmaal

7 Gy, Heere, ſultſe bewaren; gy ſultſe behoeden
voor dit geſlagte, tot in eeuwigheyt,

8 De godlooſe draven rontom; wanneer de ſnood
ſten van 's menſſen kinderen verhoogt worden.

Uſque quo Domine. Pſalm XIII.

HOE lange, Heere, ſult gy mijner ſteeds vergeten
hoe lange ſult gy u aangeſigt voor my verbergen

2 Hoe lange ſal ik raatſlagen voornemen in mij
ziele à droeffeniſſe in mijn herte by dage? hoe lang ſa
mijn vyand over my verhoogt zijn?

3 Aanſchouwt, verhoort my, Heere, mijn God: ver
ligt mijn oogen, op dat ik [in] den dood niet ontſlape

4 Op dat niet mijn vyand ſegge; ik heb hem over
mogt: mijn tegen-partijders ſig verheugen, wanneer
ik ſoude wankelen.

5 Maar ik vertrouw op U goedertierenheyd: mijn
herte

erte ſal ſig verheugen in U heyl: ik ſal den Heere ſin-
n, om dat hy aan my wel gedaan heeft.

Dixit inſipiens in corde. Pſalm XIV.

DE dwaes ſeyd in ſijn herte; daar is geen God: Sy verderven't, ſy maken het grouwelik [met haar] werk, daar is niemant, die goed doet.

2 De Heere heeft uit den Hemel nedergeſien op de menſſen kinderen, om te ſien, of yemant verſtandig ware, die God ſogt.

3 Sy zijn alle afgeweken, t'ſamen zijnſe ſtinkende geworden, daar is niemant die goet doet; ook niet een.

4 Hebben dan alle werkers der ongerechtigheyt geen kenniſſe, die mijn volk op eten, [als of] ſy brood aten? ſy roepen den Heere niet aan.

5 Aldaar zijn ſy met vervaartheyd vervaart; want God is by het geſlagte des regtveerdigen.

6 Gy-lieden beſchaamt den raad des elendigen, om dat de Heere ſijn toevlugt is.

7 Og dat Iſraels verloſſinge uit Zion [quame]! Als de Heere de gevangene ſijnes volks ſal doen wederkeeren, [dan] ſal ſig Jacob verheugen, Iſrael ſal verblijt zijn.

Domine quis habitabit? Pſalm XV.

HEERE, wie ſal verkeeren in Uwe Tente? wie ſal woonen op den berg Uwer heyligheyd? Morgenlof.

2 Die opregt wandelt, en gerechtigheyt werkt; en die met ſijn herte de waarheyd ſpreekt.

4 Die met ſijn tonge niet agter klapt, ſijn met-geſelle geen quaat doet; en geen ſmaad-reden opneemt tegen ſijnen naaſten.

4 In wiens oogen de verworpene veragt is, maar hy eert de gene, die den Heere vreeſen, heeft hy geſworen tot [ſijn] ſchade, even wel verandert hy niet.

5 Die ſijn gelt niet geeft op woeker; nog geen geſchenk neemt tegen den onſchuldigen. Die deſe dingen doet, ſal niet wankelen in eeuwigheyt.

Conſerva me Domine. Pſalm XVI.

[O MYN ziel] gy hebt tot den Heere geſeyt, Gy z
de Heere; mijn goedheyt [en raakt] niet tot U
2 [Maar] tot de heylige, die op der aarden zijn, t
de heerlijke, in welke al mijn luſt is.
3 De ſmerten der geener, die een anderen [God
begiſten, ſullen vermenigvuldigt worden: Ik ſal ha
drank-offeren van bloet niet offeren, en haar namen o
mijn lippen niet nemen.
4 De Heere is het deel mijner erve, en mijns beker
gy onderhoud mijn lot.
5 De ſnoeren zijn my in lieflyke plaatſen gevallen
ja een ſchoone erfeniſſe is my geworden.
6 Ik ſal den Heere loven, die my raad heeft gege
ven: Selfs by nagt onderwijſen my mijne nieren.
7 Ik ſtelle den Heere geduuriglijk voor my: om d
hy aan mijn regterhand is, en ſal ik niet wankelen.
8 Daarom is mijn herte verblijd, en mijn eere verheu
haar: ook ſal mijn vleeſch ſeker woonen.
9 Want gy ſult mijn ziele in de helle niet verlaten
gy ſult niet toelaten dat Uwe heylige de verdervinge ſ
10 Gy ſult my het pad des levens bekent maken
verſading der vreugden is by U aangeſigte; lieflijkh
den zijn in U regterhand eeuwiglijk.

Domine, exaudi juſtitiam. Pſalm XVII.

HEERE, hoort de gerechtigheyt, merkt op mijn g
ſchrey, neemt ter ooren mijn gebed, met onb
driegelijke lippen [geſproken].
2 Laat mijn regt van voor U aangeſigt uitgaa
laat U oogen de billikheden aanſchouwen.
3 Gy hebt mijn herte geproeft, des nagts beſogt, g
hebt my getoetſt, gy vind niets: ['t geen] ik geda
hebbe, overtreed mijn mond niet.
4 Aangaande de handelingen des menſſen, ik he
be my na 't woord uwer lippen gewagt voor de pade
des inbreekers.

5 Houdende mijne gangen in uwe ſporen, op dat mijn voet-ſtappen niet ſoude wankelen.
6 Ik roep U aan, om dat Gy my verhoort, o God: Neygt U oore tot my, hoort mijne reden.
7 Maakt U weldadigheden wonderbaar, Gy die verloſt de gene die [op U] betrouwen, van de gene die tegen U regterhand opſtaan.
8 Bewaart my als het ſwart des oogenappels; verbergt my onder de ſchaduwe Uwer vleugelen,
9 Voor 't aangeſigte der godlooſen, die my verwoesten; mijner dood-vyanden, die my omringen.
10 Met haar vette beſluyten ſy [haar], met haren mond ſpreken ſy hoovaardiglijk.
11 In onſen gank hebben ſy ons nu omcingelt, ſy ſetten haar oogen [op ons] ter aarden neder bukkende.
12 Hy is gelijk als een leeuw, die begeert te rooven, ende als een jonge Leeuw, ſittende in verborgene plaatſen.
13 Staat op, Heere, komt ſijn aangeſigte voor, veld hem neder, bevrijd mijne ziel met U ſweerd van den godlooſen:
14 Met uwe hand van de lieden, o Heere, van de lieden, die van der werelt zijn, welker deel in dit leven is, welker buyk gy vervult met Uwen verborgene [ſchat]; De kinderen worden verſadigt, en ſy laten haren overſchot haren kinderkens agter.
15 [Maar] ik ſal U aangeſigt in gerechtigheyt aanſchouwen, ik ſal verſadigt worden met U beeld, als ik wil opwaken.

Diligam te Domine. Pſalm XVIII.

IK ſal U hertelijk lief hebben, Heere, mijne ſterkte. Avond-
2 De Heere is mijn ſteen-rotz, en mijn borgt, en lof.
mijn uit-helper, mijn God, mijn rotſe, op welke ik bouwe: mijn ſchilt, de hoorn myns heyls, mijn hoog vertrek.
3 Ik aanriep den Heere, die te prijſen is, en wierd verloſt van mijne vyanden.

4 Ban-

4 Banden des doods hadden my omvangen, en be-
ken Belials verſchrikten my.

5 Banden der helle omringden my, ſtrikken des dood
bejegenden my.

6 Als my bange was, aanriep ik den Heere, en rie
tot mijn God: hy hoorde mijn ſtemme uit ſijn pale
en mijn geroep voor ſijn aangeſigte quam in ſijne oore

7 Doe daverde en beefde de aarde, en de gronde
der bergen beroerden ſig, en daverden, om dat hy on
ſteken was.

8 Rook gink op van ſijn neus, en een vyer uit ſij
mont verteerde; kolen werden daar van aan geſteke

9 En hy boog den Hemel, en daalde neder, en don-
kerheyt was onder ſijne voeten.

10 En hy voer op eenen Cherub, en vloog; Ja h
vloog ſnellijk op de vleugelen des winds.

11 Duyſterniſſe ſettede Hy tot ſijn verberginge; ront-
om Hem was ſijne tente, duyſterheyt der wateren, wo
ken des Hemels.

12 Van den glantz, die voor hem was, dreven ſij
wolken daar henen; hagel, en vyerige koolen.

13 Ende de Heere donderde in den Hemel, en de A
derhoogſte gaf ſijn ſtemme; hagel en vyerige kolen.

14 En hy ſond ſijne pijlen uit, en verſtroydeſe; e
hy vermenigvuldigde de blixemen, en verſchrikteſe.

15 En de diepe kolken der wateren werden geſie
en de gronden der werelt werden ontdekt, van U ſche
den, o Heere, van het geblaas des winds Uwer neuſ

16 Hy ſond van der hoogte, Hy nam my; Hy tr
my op uit groote wateren.

17 Hy verloſte my van myn ſterken vyand, en v
myne haters, om datſe machtiger waren dan ik.

18 Sy hadden my bejegend ten dage myns ong
vals, maar de Heere was my tot een ſteunſel.

19 En hy voerde my uit in de ruimte, hy rukte m
uit; want hy hadde luſt aan my.

20 De Heere vergold my na myne gerechtigheid; h
gaf my weder na de reynigheid myner handen.

21 Wa

21 Want ik hebbe des Heeren wegen gehouden, ende en ben mynen God niet godlooslyk afgegaan.
22 Want alle ſyne regten waren voor my; en ſyne inſettingen en dede ik niet van my weg.
23 Maar ik was opregt by hem, en ik wagtede my voor myne ongerechtigheid.
24 So gaf my de Heere weder na myne gerechtigheid, na de reinigheid myner handen, voor ſyne oogen.
25 By den goedertierenen houd gy u goedertieren, by den opregten man houd gy u opregt.
26 By den reynen houd gy u reyn, maar by den verkeerden bewijſt gy u eenen worſtelaar.
27 Want gy verloſt het bedrukte volk; maar de hooge oogen vernedert gy.
28 Want gy doet myne lampe lichten; de Heere, mijn God, doet mijne duyſterniſſe opklaren.
29 Want met u loop ik door een bende, en met mijn God ſpring ik over een muur.
30 Gods weg is volmaakt; de reden des Heeren is doorloutert; hy is een ſchilt, allen die op hem betrouwen.
31 Want wie is God, behalven den Heere? en wie is een rotz-ſteen, dan alleen onſe God?
32 't Is God die my met kragt omgordet; En hy heeft mijne weg volkomen gemaakt.
33 Hy maakt mijne voeten gelijk als der hinden, en hy ſtelt my op mijne hoogten.
34 Hy leert mijne handen ten ſtrijde, ſo dat een ſtalen boge met mijn armen verbroken is.
35 Ook hebt gy my den ſchild uwes heyls gegeven, en uwe regterhand heeft my onderſteunt, en uwe ſagtmoedigheid heeft my groot gemaakt.
36 Gy hebt mijne voet-ſtap ruym gemaakt onder my, en mijne enkelen hebben niet gewankelt.
37 Ik vervolgde mijne vyanden, en trof ſe aan; en ik keerde niet weder, tot dat ikſe verdaan hadde.
38 Ik doorſtakte, datſe niet konden weder opſtaan; ſy vielen onder mijne voeten.
39 Want gy omgordet my met kragt ten ſtrijde; gy

deed' onder my neder bukken, die tegen my opſtonden.

40 En gy gaaft my den nek mijner vyanden, en mijne haters, die vernielde ik.

41 Sy riepen, maar daar was geen verloſſer; tot den Heere, maar hy antwoorddeſe niet.

42 Doe vergruydſe ik ſe als ſtof voor de wint; ik ruymdeſe weg, als ſlijk der ſtraten.

43 Gy hebt my uit geholpen van de twiſten des volks, gy hebt my geſtelt tot een hooft der heydenen; het volk, [dat] ik niet kende, heeft my gedient.

44 So haaſt als [haar] oore [van my] hoorde, hebben ſy my gehoorſaamt; vreemde hebben ſig my geveynſdelijk onderworpen.

45 Vreemde zijn vervallen, en hebben gezittert uit hare ſloten.

46 De Heere leeft, en gelooft zy mijn rotz-ſteen; en verhoogt zy de God mijns heyls:

47 De God, die my volkomene wraake geeft, en die volken onder my brengt:

48 Die my uit helpt van mijne vyanden; ja gy verhoogt my boven de geene die tegen my opſtaan; gy reddet my van den man des gewelts.

49 Daarom ſal ik u, o Heere, loven onder de heydenen; en uwen Naam ſal ik Pſalm-ſingen.

50 Die de verloſſingen ſijns Koninx groot maakt, en goedertierentheyt doet aan ſijnen geſalfden, aan David, en aan zijn zaad, tot in eeuwigheyt.

Cæli enarrant gloriam Dei. Pſalm XIX.

Morgen-lof.

DE Hemelen vertellen Gods eere, en het Uitſpanſel verkondigt ſijner handen werk.

2 De dag aan den dag ſtort overvloediglijk ſpraak uit; ende de nagt aan de nagt toont wetenſchap.

3 Geen ſpraake, nog geen woorden zijnder, daar hare ſtemme niet en word gehoort.

4 Haar rigt-ſnoer gaat uit over de gantſe aarde, en haar redenen aan 't eynde der werelt; hy heeft in de ſelve een tente geſteld voor de Sonne.

5 En die is als een Bruydegom, uitgaande uit ſijn ſlaap-

ſlaap-kamer; ſy is vrolyk als een held, om 't pad te loopen.

6 Haren uitgank is van 't eynde des hemels, en haren omloop tot aan de eynden des ſelven; en niets is verborgen voor haare hitte.

7 De Wet des Heeren is volmaakt, bekeerende de ziele: de getuygeniſſe des Heeren is gewis, den ſlegten wijsheyt gevende.

8 De bevelen des Heeren zijn regt, verblijdende het herte: het gebod des Heeren is ſuyver, verligtende de ogen.

9 De vreeſe des Heeren is reyn, beſtaande tot in eeuwigheyt: de regten des Heeren zijn waarheyt, t'ſamen zijn ſe regtveerdig.

10 Sy zijn begeerlijker dan gout, ja dan veel fyn gout; en ſoeter dan honing, en honing-ſeem.

11 Ook wort u knegt door de ſelve klaarlik vermaant; in 't houden van dien is grooten loon.

12 Wie ſoude de afdwalingen verſtaan? reynigt my van de verborgene [afdwalingen].

13 Houd uwen knegt ook te rugge van trotsheden, laatſe niet over my heerſſen: dan ſal ik opregt zijn, en reyn van groote overtredinge.

14 Laat de redenen mijns monts, en de overdenkinge mijns herten wel-behaaglijk zijn voor u aangeſigte; O Heere, mijn rotz-ſteen en mijn verloſſer.

Exaudiat te Dominus. Pſalm XX.

DE Heere verhoore u in den dag der benauwtheyt; de Naam des Gods Jacobs ſette u in een hoog vertrek.

2 Hy ſende uwe hulpe uit het heyligdom, en onderſteune u uit Zion.

3 Hy gedenke aller uwer ſpijs-offeren, en make u brant-offer tot aſſche, Sela!

4 Hy geve u na u herte, en vervulle allen uwen raat.

5 Wy ſullen juychen over u heyl, en de vaandelen opſteken in den Name onſes Gods: De Heere vervulle alle uwe begeerten.

6 Als nu weet ik, dat de Heere ſijnen Geſalfden behoud; hy ſal hem verhooren uit den Hemel ſijner heyligheyt; het heyl ſijner regterhand ſal zijn met mogentheden.

7 Deſe [vermelden] van wagens en die van paarden; maar wy ſullen vermelden van den Naam des Heeren onſes Gods.

8 Sy hebben ſig gekromt, en zyn gevallen; maar wy zyn gereſen en ſtaande gebleven.

9 O Heere, behoud: die Koning verhoore ons ten dage onſes roepens.

Domine, in virtute tua. Pſalm XXI.

O HEERE, de Koning is verblyd over uwe ſterkte; en hoe ſeer is hy verheugt over u heyl?

2 Gy hebt hem ſyns herten wenſch gegeven; en de uitſprake ſyner lippen hebt gy niet geweert, Sela!

3 Want gy komt hem voor met ſegeningen van 't goede; op ſyn hooft ſettet gy een Kroone van ſynen goude.

4 Het leven heeft hy van u begeert, gy hebt het hem gegeven; lengte van dagen, eeuwiglik en altoos.

5 Groot is ſyne eere door u heyl; Majeſteyt en heerlikheid hebt gy hem toegevoegt.

6 Want gy ſettet hem [tot] ſegeningen in eeuwigheid; gy vervrolikt hem door vreugde met u aangeſigt.

7 Want de Koning vertrouwt op den Heere, en door de goedertierenheid des Alderhoogſten ſal hy niet wankelen.

8 Uwe hand ſal alle uwe vyanden vinden; uwe regterhand ſal uwe haters vinden.

9 Gy ſult'ſe ſetten als een vyerigen oven ter tyd uwes [toornigen] aangeſigts: De Heere ſalſe in ſynen toorn verſlinden, en het vyer ſalſe verteeren.

10 Gy ſult hare vrugt van der aarde verdoen; en haar zaad van de kinderen der menſſen.

11 Want ſy hebben quaad tegen u aan geleid; ſy hebben een ſchendelike daad bedagt, [doch] ſullen niet vermogen.

12 Want

12 Want gy ſultſe ſetten tot een wit, met uwe pezen ſult gy op haar aangeſigt toeleggen.

13 Verhoogt U, Heere, in uwe ſterkte; ſo ſullen wy ſingen, en uwe magt met Pſalmen loven.

Deus, Deus meus. Pſalm XXII.

MYn God, myn God, waarom hebt gy my verlaten? verre zynde van myner verloſſinge, [van] de woorden myns brullens? Avond lof.

2 Myn God, ik roepe des daags, maar gy en antwoord niet; en des nagts, en ik en hebbe geene ſtilte.

3 Dog gy zyt heylig, woonende [onder] de lof-ſangen Iſraels.

4 Op u hebben onſe vaders vertrouwt; Sy hebben vertrouwt, en gy hebtſe uitgeholpen.

5 Tot u hebben ſy geroepen en zyn uitgereddet: op u hebben ſy vertrouwt, ende en zyn niet beſchaamt geworden.

6 Maar ik ben een worm, en geen man: een ſmaat van menſſen, en veragt van den volke.

7 Alle die my ſien, beſpotten my; ſy ſteken de lippe uit, ſy ſchudden den kop; [ſeggende:]

8 Hy heeft [het] op den Heere gewentelt, dat hy hem [nu] uithelpe, dat hy hem redde, dewyle hy luſt aan hem heeft.

9 Gy zyt het immers, die my uit den buyk hebt uitgetogen; die my hebt doen vertrouwen, zijnde aan myner moeders borſten.

10 Op u ben ik geworpen van de baar-moeder af; van den buyk myner moeder aan zyt gy myn God.

11 So weeſt niet verre van my, want benauwtheid is na by: want daar en is geen helper.

12 Veele varren hebben my omcingelt: ſterke [ſtieren] van Baſan hebben my omringt.

13 Sy hebben haren mont tegen my opgeſperret, [als] een verſcheurende en brullende leeuw.

14 Ik ben uitgeſtort als water, en alle myne beenderen hebben ſig van een geſcheyden: myn herte is als was, 't is geſmolten in 't midden myns ingewants.

15 Myne kragt is verdroogt als een potſcherf, en myne tonge kleeft aan myn gehemelte; en gy legt my in het ſtof des doods.

16 Want honden hebben my omcingelt, een vergaderinge der boosdoenders heeft my omgeven: ſy hebben myne handen en myne voeten doorgraven.

17 Alle myne beenderen ſoud' ik konnen tellen; ſy ſchouwen 't aan, ſy ſien op my.

18 Sy deylen myne kleederen onder hen, en werpen het lot over myn gewaad.

19 Maar gy, Heere, en weeſt niet verre; myne ſterkte, haaſt u tot myn hulpe.

20 Red myne ziele van den ſweerde: myne eenſame van het geweld des honds.

21 Verloſt my uit des leeuwen muyl; en verhoort my van de hoornen der eenhoornen.

22 So ſal ik uwen Naam mynen broederen vertellen; in 't midden der gemeynte ſal ik u pryſen.

23 Gy die den Heere vreeſet, pryſt hem, al gy zaad Jacobs, vereert hem; en ontſiet u voor hem, al gy zaad Iſraels.

24 Want hy heeft niet veragt, nog verfoeyt de verdrukkinge des verdrukten, nog ſyn aangeſigt voor hem verborgen; maar hy heeft gehoort, als die tot hem riep.

25 Van u ſal myn lof zyn in een groote gemeynte: ik ſal myne geloften betalen in tegenwoordigheyd der gener die hem vreeſen.

26 De ſagtmoedige ſullen eten, en verſadigt worden, ſy ſullen den Heere pryſen, die hem ſoeken: u lieder herte ſal in eeuwigheid leven.

27 Alle eynden der aarde ſullen 't gedenken, en haar tot den Heere bekeeren: en alle geſlagten der heydenen ſullen voor u aangeſigte aanbidden.

28 Want het Koningryke is des Heeren: en hy heerſcht onder de heydenen.

29 Alle vette op aarden ſullen eten, en aanbidden, alle die in 't ſtof nederdalen, ſullen voor ſyn aangeſigte nederbukken; en die ſyne ziele by 't leven niet kan houden.

30 Het zaad ſal hem dienen : 't ſal den Heere aangeſchreven worden tot in geſlagten.

31 Sy ſullen aankomen, en ſyne gerechtigheid verkondigen den volke, dat geboren wort ; om dat hy t' gedaan heeft.

Dominus regit me. Pſalm XXIII.

DE Heere is myn Herder, my en ſal niets ontbreken.

2 Hy doet my neder liggen in graaſige weyden : hy voert my ſagtkens aan ſeer ſtille wateren.

3 Hy verquikt myne ziele ; hy leid my in 't ſpoor der gerechtigheid, om ſyns Naams wille.

4 Al gink ik ook in een dal der ſchaduwe des doods, ik ſoude geen quaat vreeſen, want gy zyt met my ; uwen ſtok, en uwen ſtaf, die vertrooſten my.

5 Gy rigt de tafel toe voor myn aangeſigte, tegen over myne tegenpartyders : Gy maakt myn hooft vet met olye, myn beker is overvloeyende.

6 Immers ſullen my 't goede en de weldadigheid volgen alle de dagen myns levens ; en ik ſal in het Huys des Heeren blyven in lengte van dagen.

Domini eſt terra. Pſalm XXIV.

DE aarde is des Heeren, mitsgaders hare volheid ; de werelt en die daar in woonen. Morgenlof.

2 Want hy heeftſe gegront op de zeen, en heeftſe geveſtigt op de rivieren.

3 Wie ſal klimmen op den berg des Heeren ? En wie ſal ſtaan in de plaatſe ſyner Heyligheid ?

4 Die rein van handen en ſuiver van herten is, die ſyne ziele niet op en heft tot ydelheid, en die niet bedriegelyk en ſweert.

5 Die ſal den zegen ontfangen van den Heere, en gerechtigheid van den God ſyn heyls.

6 Dat is 't geſlagte der gener die na hem vragen, die u aangeſigte ſoeken, [dat] is Jacob, Sela !

7 Heft uwe hoofden op, gy Poorten, en verheft u, gy eeuwige deuren ; op dat de Koning der eeren inga.

8 Wie is de Koning der eeren? de Heere ſterk en geweldig: De Heere geweldig in den ſtryd.

9 Heft uwe hoofden op gy Poorten, ja heft op, gy eeuwige deuren: op dat de Koning der eeren inga.

10 Wie is hy, deſe Koning der eeren? De Heere der heyrſcharen; Die is de Koning der eeren, Sela!

Ad te Domine. Pſalm XXV.

BETH. Myn God, op U vertrouw ik, en laat my niet beſchaamt worden: Laat myne vyanden niet van vreugde opſpringen over my.

2 *Gimel.* Ja, alle die U verwagten, ſullen niet beſchaamt worden: ſy ſullen beſchaamt worden, die trouwlooslyk handelen ſonder oorſaake.

3 *Daleth.* Heere, maakt my uwe wegen bekent: leert my uwe paden.

4 *He, Vau.* Leid my in uwe waarheid, en leert my, want gy zyt de God myns Heyls: U verwagt ik den gantſen dag.

5 *Zain.* Gedenkt Heere, uwer barmhertigheden, en uwer goedertierenheden: want die zyn van eeuwigheid.

6 *Cheth.* Gedenkt niet der ſonden myner jonkheid, nog myner overtredingen, gedenkt myner na uwe goedertierenheid; om uwer goetheid wille, o Heere.

7 *Teth.* De Heere is goet en recht: daarom ſal hy de ſondaars onderwyſen in den weg.

8 *Jod.* Hy ſal de ſagtmoedige leyden in 't recht; en hy ſal de ſagtmoedige ſyne weg leeren.

9 *Caph.* Alle paden des Heeren zyn goedertierenheid en waarheid; den genen die ſyn verbond en ſyne getuygeniſſen bewaren.

10 *Lamed.* Om uwes naams wille, Heere, ſo vergeeft myne ongerechtigheid; want die is groot.

11 *Mem.* Wie is de man, die den Heere vreeſt? Hy ſal hem onderwyſen in den weg, dien hy ſal hebben te verkieſen.

12 *Nun.* Syne ziele ſal vernagten in 't goede: en ſyn zaad ſal de aarde beerven.

13 *Samech.*

13 *Samech.* De verborgentheid des Heeren is voor de geene die hem vreesen: en syn verbont, om hen [die] bekent te maken.

14 *Aijn.* Myne oogen zyn geduuriglyk op de Heere, want hy sal myne voeten uit het net uitvoeren.

15 *Pe.* Wend u tot my, en zyt my genadig, want ik ben eensaam en elendig.

16 *Tsade.* De benauwdheden myns herten hebben haar wyd uitgestrekt: voert my uit myne nooden.

17 *Resch.* Aansiet myne elende en myne moeite: en neemt weg alle myne sonden.

18 *Resch.* Aansiet myne vyanden, want sy vermenigvuldigen: en sy haten my met een wreveligen haat.

19 *Schin.* Bewaart myne ziele, en reddet my: laat my niet beschaamt worden, want ik betrouw op U.

20 *Thau.* Laat oprechtigheid en vromigheid my behoeden, want ik verwagt U.

21 O God, verlost Israel uit alle syne benauwtheden!

Judica me Domine. Psalm XXVI.

DOET my recht, Heere, want ik wandele in myne oprechtigheid, en ik vertrouwe op den Heere, ik en sal niet wankelen.

2 Proest my, Heere, en versoekt my: toetst myne nieren, en myn herte.

3 Want uwe goedertierenheid is voor myne oogen, en ik wandele in uwe waarheid.

4 Ik en sitte niet by ydele lieden: en met bedekte lieden ga ik niet om.

5 Ik hate de vergaaderinge der boosdoenders: en by de godloose sit ik niet.

6 Ik wasse myne handen in onschuld, en ik ga rontom uwen altaar, o Heere:

7 Om te doen hooren de stemme des los, en om te vertellen alle uwe wonderen.

8 Heere, ik hebbe lief de wooninge uwes huyses, en de plaatse des Tabernakels uwer eere.

9 En raapt myne ziele niet weg met de sondaren, noch myn leven met de mannen des bloets:

10 In

10 In welker handen ſchendelik bedryf is: en welker regterhand vol geſchenken is.

11 Maar ik wandele in myne oprechtigheid: verloſt my [dan] en zyt my genadig.

12 Myn voet ſtaat op effener bane: Ik ſal den Heere loven inde vergaderingen.

Dominus illuminatio. Pſalm XXVII.

Avondlof.

DE Heere is myn ligt en myn heyl, voor wien ſoud' ik vreeſen? De Heere is myns levens kragt, voor wien ſoud' ik vervaart zyn?

2 Als de booſe myne tegenpartyen ende myne vyanden tegen my, tot my naderen, om myn vleeſch te eten, ſtieten ſy ſelfs aan en vielen.

3 Of my ſchoon een leger belegerde, myn herte ſoude niet vreeſen: of ſchoon een oorlog tegen my opſtond, ſo vertrouw' ik hier op.

4 Een ding heb ik van den Heere begeert, dat ſal ik ſoeken: Dat ik alle de dagen myns levens mogte woonen in het Huys des Heeren, om de lieflykheid des Heeren te aanſchouwen, en te onderſoeken in ſynen Tempel.

5 Want hy verſteekt my in ſyne hutte ten dage des quaats, hy verbergt my in 't verborgen ſyner tente; hy verhoogt my op eenen rotz-ſteen.

6 Ook nu ſal myn hooft verhoogt worden boven myne vyanden die rontom my zyn, en ik ſal in ſyne tente offerhanden des geklanks offeren; ik ſal ſingen, ja Pſalmſingen den Heere.

7 Hoort, Heere, myne ſtemme, [als] ik roepe; ende weeſt my genadig, en antwoord my.

8 Myn herte ſeyd tot u; [Gy ſegt] Soekt myn aangeſigte: Ik ſoek u aangeſigte, o Heere!

9 Verbergt u aangeſigte niet voor my, en keert uwen knegt niet af in toorne; gy zyt myn hulpe geweeſt, en begeeft my niet, en verlaat my niet, o God myns heyls.

10 Want myn vader en myne moeder hebben my verlaten; maar de Heere ſal my aannemen.

11 Heere, leert my uwe weg, en leyd my in 't regte pad, om myner verſpieders wille.

12 Geef

12 Geeft my niet over in de begeerte myner tegenpartyders: want valſe getuigen zyn tegen my opgeſtaan, mitsgaders die wrevel uitblaaſt.

13 So ik niet hadde gelooft, dat ik het goede des Heeren ſoude ſien in 't land der levendigen; [ik ware vergaan.]

14 Wagt op den Heere, zyt ſterk, en hy ſal u herte verſterken; ja wagt op den Heere.

Ad te Domine clamabo. Pſalm XXVIII.

TOT U roepe ik, Heere; myn rotzſteen, houd U niet als doof van my af: op dat ik niet, [ſo] gy u van my ſtille houd, vergeleeken worde met de geene die in den kuyl nederdaalen.

2 Hoort de ſtemme myner ſmeekingen, als ik tot U roepe; als ik myne handen opheffe na de aanſpraakplaatſe uwer heyligheid.

3 En trekt my niet weg met de godlooſe, en met de werkers der ongerechtigheid, die van vrede ſpreken met hare naaſten; maar quaad is in haar herte.

4 Geeft hen na haar doen, en na de boosheid harer handelingen; geeft hen na harer handen werk; doet hare vergeldinge tot haar wederkeeren.

5 Om datſe niet en letten op de daden des Heeren, noch op het werk ſyner handen; ſo ſal hyſe afbreken, ende ſalſe niet bouwen.

6 Gelooft zy de Heere; want hy heeft de ſtemme myner ſmeekingen gehoort.

7 De Heere is myne ſterkte, en myn ſchild, op hem heeft myn herte vertrouwt, en ik ben geholpen; dies ſpringt myn herte van vreugde, ende ik ſal hem met myn geſang loven.

8 De Heere is haar lieder ſterkte, en hy is de ſterkheid der verloſſinge ſyns Geſalfden.

9 Verloſt u volk en ſegent u erve; en weidſe, en verheftſe tot in der eeuwigheid.

Afferte

Afferte Domino. Pſalm XXIX.

GEvet den Heere, gy kinderen der magtigen, geve den Heere eere en ſterkte.

2 Gevet den Heere de eere ſyns Naams; aanbidde den Heere in de heerlikheid des heyligdoms.

3 De ſtemme des Heeren is op de wateren, de God der eeren donderd; de Heere is op de groote wateren.

4 De ſtemme des Heeren is met kragt; de ſtemme des Heeren is met heerlykheid.

5 De ſtemme des Heeren breekt de cederen; Ja de Heere verbreekt de cederen Libanons.

6 En hy doetſe huppelen als een kalf; den Libanon en Sirion, als een jongen eenhoorn.

7 De ſtemme des Heeren houwt'er vlammen vyers uit.

8 De ſtemme des Heeren doet de woeſtyne beven; de Heere doet de woeſtyne Kades beven.

9 De ſtemme des Heeren doet de hinden jongen werpen, en ontbloot de wouden: maar in ſyne Tempel, ſeid [hem] een yegelyk eere.

10 De Heere heeft geſeten over den watervloet; ja de Heere ſit, Koning in eeuwigheid.

11 De Heere ſal ſynen volke ſterkte geven; de Heere ſal ſyn volk ſegenen met vrede.

Exaltabo te Domine. Pſalm XXX.

Morgenlof. IK ſal U verhoogen, Heere, want gy hebt my opgetrokken, en myne vyanden over my niet verblyd.

2 Heere, myn God, ik hebbe tot u geroepen, en gy hebt my geneſen.

3 Heere, gy hebt myne ziele uit het graf opgevoert; gy hebt my by 't leven behouden, dat ik in den kuyl niet ben nedergedaalt.

4 Pſalmſinget den Heere, gy ſyne gunſtgenooten, en ſegget lof ter gedagteniſſe ſyner heyligheid.

5 Want een oogenblik iſſer in ſyne toorn, [maar] een leven in ſyne goetgunſtigheid: des avonds vernagt het geween; maar des morgens iſſer gejuig.

6 D

6 Ik ſeyde wel in myne voorſpoet; Ik en ſal niet wankelen in eeuwigheid.

7 [Want] Heere, gy had mynen berg door uwe goedgunſtigheid vaſt geſet: [maar doe] gy u aangeſigt verbergdet, wierd' ik verſchrikt.

8 Tot U, Heere, riep ik; en ik ſmeekte tot den Heere:

9 Wat gewin iſſer in myn bloed? in myn nederdalen tot de groeve? ſal u het ſtof loven? ſal 't uwe waarheid verkondigen?

10 Hoort, Heere, en zyt my genadig: Heere, weeſt my een helper.

11 Gy hebt my myne weeklage veranderd in een feye: gy hebt myne ſak ontbonden, ende my met blydſchap omgordet.

12 Op dat [myne] eere U Pſalmſinge, en niet en ſwyge: Heere, myn God, in eeuwigheid ſal ik u loven.

In te Domine ſperavi. Pſalm XXXI.

OP U, o Heere, betrouw ik, en laat my niet beſchaamt worden in eeuwigheid; helpt my uit door uwe gerechtigheid.

2 Neigt uwe oore tot my, reddet my haaſtelik, weeſt my tot een ſterken rotz-ſteen: tot een ſeer vaſt huys, om my te behouden.

3 Want gy zyt myn ſteen-rote, en myn burgt: Leid my dan, en voert my om uwes Naams wille.

4 Doet my uitgaan uit het net, dat ſy voor my verborgen hebben: want gy zyt myne ſterkte.

5 In uwe hand beveel ik myne geeſt, gy hebt my verloſt, Heere, gy God der waarheid.

6 Ik hate de gene, die op valſche ydelheden agt nemen; en ik betrouwe op den Heere.

7 Ik ſal my verheugen en verblyden in uwe goederierenheid, om dat gy myne elende hebt aangeſien, [en] myne ziele in benauwtheden gekent.

8 Ende hebt my niet overgelevert in de hand des vyands: gy hebt myne voeten doen ſtaan in de ruimte.

9 Zyt my genadig, Heere, want my is bange: van verdriet is doorknaagt myn ooge, myne ziel, en myn buik.

10 Want

10 Want myn leven is verteert van droeffeniſſe, en myne jaren van ſugten; myn kragt is vervallen door myn ongerechtigheid: en myne beenderen zyn doorknaagt:

11 Van wegen alle myne wederpartyders ben ik, ook mynen nabuuren, grootelix tot een ſmaat geworden, en mynen bekenden tot een ſchrik: die my op der ſtraten zien, vlieden van my weg.

12 Ik ben uit het herte vergeten, als een doode: Ik ben geworden als een bedorven vat.

13 Want ik hoorde de naſprake van velen; vreeſe is van rontſomme, dewyle ſy t'ſamen tegen my raadſlaan: ſy denken myne ziele te nemen.

14 Maar ik vertrouw' op U, o Heere: ik ſegge, Gy zyt myn God.

15 Myne tyden zyn in uwe hand; reddet my van de hand myner vyanden, en van myne vervolgers.

16 Laat U aangeſigte over uwen knegt lichten; verloſt my door uwe goedertierenheid.

17 Heere, laat my niet beſchaamt worden, want ik roep U aan, Laat de godlooſe beſchaamt worden, laatſe ſwygen in 't graf.

18 Laat de valſe lippen ſtom worden, die hard ſpreken tegen den regtveerdigen in hoogmoed en veragtinge.

19 O hoe groot is U goed, dat gy weg geleid hebt voor de gene die u vreeſen! [dat] gy gewrogt hebt voor de gene die op u betrouwen, in de tegenwoordigheid der menſſen kinderen!

20 Gy verbergtſe in 't verborgene uwes aangeſigts voor de hoogmoedigheden des mans; gy verſteektſe in een hutte voor den twiſt der tongen.

21 Gelooft zy de Heere, want hy heeft ſyne goedertierenheid aan my wonderlik gemaakt, [my voorende als] in eene vaſte ſtad.

22 Ik ſeyde wel in myn haaſten; Ik ben afgeſneden van voor uwe oogen: dan nog hoordet gy de ſtemme myner ſmeekingen als ik tot u riep.

23 Hebt den Heere lief, gy alle ſyne gunſtgenooten; [want]

[want] de Heere behoed de geloovige, en vergeld overvloedelik den genen die hoogmoed bedryft.

24 Zyt ſterk, en hy ſal u lieder herte verſterken; alle gy die op den Heere hopet.

Beati quorum. Pſalm XXXII.

WEL-gelukſalig is hy, wiens overtredinge vergeven, wiens ſonde bedekt is. Avondlof.

2 Wel-gelukſalig is de menſſe, dien de Heere d'ongerechtigheid niet toe en rekent; en in wiens geeſt geen bedrog en is.

3 Doe ik ſweeg, wierden myne beenderen veroudet, in myn brullen den gantſen dag.

4 Want uwe hand was dag en nagt ſwaar op my, myn ſap werd verandert in ſomerdroogten, Sela!

5 Myne ſonde maakt' ik u bekend, en myne ongerechtigheid bedekt' ik niet: Ik ſeyde: Ik ſal belydeniſſe van myne overtredingen doen voor den Heere; en gy vergaaft d'ongerechtigheid myner ſonde, Sela!

6 Hierom ſal u een yeder heylige aanbidden in vindens tyd; Ja in een overloop van groote wateren, ſullen ſy hem niet aanraken.

7 Gy zyt my een verberginge, gy behoed my voor benautheid: gy omringt my met vrolike geſangen van bevrydinge, Sela!

8 Ik ſal u onderwyſen, en u leeren van den weg, dien gy gaan ſult; Ik ſal raat geven, myn ooge ſal op u zyn.

9 Weeſt niet gelyk een peerd, gelyk een muyl-ezel, welk geen verſtand heeft, welkers muyl men breydelt met toom ende gebit, op dattet tot u niet en genake.

10 De godloose heeft vele ſmerten; maar die op den Heere vertrouwt, dien ſal de goedertierenheid omringen.

11 Verblyd u in den Heere, en verheugt u, gy regtveerdige, en ſingt vrolyk alle gy opregte van herten.

Exultate juſti in Domino. Pſalm XXXIII.

LOVET den Heere met de harpe; Pſalmſinget hem, met de luyte, [en] het tienſnarig inſtrument.

2 Sin-

2 Singt hem een nieuw lied: ſpelet wel met vrolyk geſchal.

3 Want des Heeren woord is regt, en al ſyn werk getrouw.

4 Hy heeft gerechtigheid en gerigte lief; de aarde is vol van de goedertierenheid des Heeren.

5 Door het woord des Heeren zyn de hemelen gemaakt, en door den Geeſt ſyns monds al haar heyr.

6 Hy vergaderd de wateren der zee als op een hoop; hy ſtelt de afgronden ſchat-kameren.

7 Laat de gantſe aarde voor den Heere vreeſen; laat alle inwoonders van de wereld voor hem ſchrikken.

8 Want hy ſpreekt, en het iſſer; hy gebied, en het ſtaater.

9 De Heere vernietigt den raad der heydenen, hy breekt de gedagten der volkeren.

10 [Maar] de raad des Heeren beſtaat in eeuwigheid: de gedagten ſyns herten van geſlagte tot geſlagte.

11 Wel-gelukſalig is 't volk, diens God de Heere is; het volk, dat hy ſig ten erve verkoren heeft.

12 De Heere ſchouwt uit den hemel, en ſiet alle menſſen kinderen?

13 Hy ſiet uit van ſyne vaſte woon-plaatſe, op alle inwoonders der aarde:

14 Hy formeert harer aller herte; hy let op alle hare werken.

15 Een Koning word niet behouden door een groot heyr: een held word niet gered door groote kragt.

16 Het peerd feyld ter overwinninge, ende en bevryd niet door ſyne groote ſterkheid.

17 Siet des Heeren ooge is over de gene die hem vreeſen, op de gene die op ſyne goedertierenheid hopen;

18 Om haare ziele van den doodte redden, en om haar by 't leven te houden in den honger.

19 Onſe ziele verbeyd den Heere; hy is onſe hulpe en onſe ſchild.

20 Want ons herte is in hem verblyd, om dat wy op den Name ſyner heyligheid vertrouwen.

21 Uwe goedertierenheid, Heere, zy over ons: gelyk als wy op u hopen.

Benedicam Domino. Pſalm XXXIV.

ALEPH. Ik ſal den Heere loven t'aller tyd: ſyn lof ſal geduuriglyk in myne mond zyn.

2 *Beth.* Myne ziele ſal haar roemen in den Heere; de ſagtmoedige ſullen 't hooren, en verblyd zyn.

3 *Gimel.* Maakt den Heere met my groot, en laat ons ſynen Naam te ſamen verhoogen.

4 *Daleth.* Ik hebbe den Heere geſogt, en hy heeft my geantwoord, en my uit alle myne vreeſen gered.

5 *He Vau.* Sy hebben op hem geſien, ja [hem] als een waterſtroom aangeloopen; en haar aangeſigten zyn niet ſchaamroot geworden.

6 *Zain.* Deſe elendige riep, en de Heere hoorde; en hy verloſte hem uit alle ſyne benautheden.

7 *Cheth.* De Engel des Heeren legert ſig rontſom de gene, die hem vreeſen, en ruktſe uit.

8 *Teth.* Smaakt, ende ſiet, dat de Heere goed is: wel-gelukſalig is de man, [die] op hem betrouwt.

9 *Jod.* Vreeſt den Heere, gy ſyne heyligen: want die hem vreeſen hebben geen gebrek.

10 *Caph.* De jonge leeuwen lyden armoede, en hongeren; maar die den Heere ſoeken, hebben geen gebrek van eenig goed.

11 *Lamed.* Komt gy kinderen, hoord na my: Ik ſal u des Heeren vreeſe leeren.

12 *Mem.* Wie is de man, die luſt heeft ten leven? die dagen lief heeft, om het goede te ſien?

13 *Nun.* Bewaart uwe tonge van het quade, en uwe lippen van bedrog te ſpreken.

14 *Samech.* Wykt af van het quade, en doet het goede: ſoekt de vrede en jaagtſe na.

15 *Aijn.* De oogen des Heeren zyn op de regtveerdige en ſyne ooren tot haar geroep.

16 *Pe.* Het aangeſigte des Heeren is tegen die gene die quaad doen; om hare gedagteniſſe van der aarden uit te roeyen.

17 *Tſade.* Sy roepen, en de Heere hoort; en hy redſe uit alle hare benautheden.

18 *Koph.* De Heere is na by den gebrokene van herten; en hy behoud de verſlagene van geeſte.

19 *Reſch.* Vele zyn de tegenſpoeden des regtveerdigen: maar uit alle die red hem de Heere.

20 *Schin.* Hy bewaart alle ſyne beenderen. Niet een van dien en word gebroken.

21 *Thau.* De boosheid ſal den godlooſen dooden: en die den regtveerdigen haten, ſullen ſchuldig verklaard worden.

22 De Heere verloſt de ziele ſyner knegten; en alle die op hem betrouwen, ſullen niet ſchuldig verklaard worden.

Judica Domine nocentes. Pſalm XXXV.

Morgenlof.

TWIST, Heere, met myne twiſters, ſtryd met myne beſtryders.

2 Grypt den ſchild en rondaſſe, en ſtaat op tot myner hulpe.

3 En breingt de ſpieſſe voort, en ſluit [den weg] toe, myne vervolgers te gemoet, ſegt tot myne ziele, Ik ben u heyl.

4 Laatſe beſchaamt en te ſchande worden, die myne ziele ſoeken; laatſe agterwaards gedreven en ſchaamrood worden, die quaad tegen my bedenken.

5 Laatſe worden als kaf voor den wind? ende de Engel des Heeren dryveſe weg.

6 Haar weg zy duyſter en gants ſlibberig: ende de Engel des Heeren vervolgeſe.

7 Want ſy hebben ſonder oorſake de groeve hares nets voor my verborgen: ſy hebben ſonder oorſake gegraven voor myne ziele.

8 De verwoeſtinge overkome hem, dat hy 't niet en wete, en ſyn net, dat hy verborgen heeft, vange hem ſelven: hy valle daar in met verwoeſtinge.

9 So ſal myne ziele haar verheugen in den Heere; ſy ſal vrolyk zyn in ſyn heyl.

10 Alle

10 Alle myne beenderen ſullen ſeggen, Heere, wie is u gelyk? die gy den elendigen red van dien die ſterker is dan hy: ende den elendigen en nootdruftigen van ſyne beroover.

11 Wrevelige getuygen ſtaander op: 't gene ik niet en weet, eyſſen ſy van my.

12 Sy vergelden my quaad voor goed, de beroovinge myner ziele.

13 My daarentegen aangaande, als ſy krank waren, was een ſak myn kleed, ik quelde myne ziele met vaſten, en myn gebed keerde weder in mynen boeſem.

14 Ik ging ſteets, als of het een vriend, als of het my een broeder geweeſt ware; ik ging gebukt in 't ſwart, als een die over [ſyne] moeder treurt.

15 Maar als ik hinkte, waren ſy verblyd, en verſamelden ſig; ſy verſamelden ſig tot my [als] geſlagene, en ik en merkte niets: ſy ſcheurden [hare kleederen], ende en ſwegen niet ſtil.

16 Onder de huycheliſe ſpotagtige tafelbroers, knerſten ſy over my met hare tanden.

17 Heere, hoe lange ſult gy toeſien? Brengt myne ziele weder van haar lieder verwoeſtingen; myne eenſame van de jonge leeuwen.

18 So ſal ik u loven in de groote Gemeynte; onder magtig veel volx ſal ik u pryſen.

19 Laatſe hen niet verblyden over my, die my om valſe oorſaken vyand zyn; [nog] wenken met de oogen, die my ſonder oorſake haten.

20 Want ſy ſpreken niet van vrede, maar ſy bedenken bedriegelyke ſaken tegen de ſtille in den lande.

21 En ſy ſperren haren mond wyd op tegen my; ſy ſeggen, ha, ha; onſe ooge heeft het geſien.

22 Heere, gy hebt het geſien; en ſwygt niet: Heere, en weeſt niet verre van my.

23 Ontwaakt en wort wakker tot myn regt, myn God en Heere, tot myne twiſt-ſake.

24 Doet my regt na uwe gerechtigheid: Heere, myn God; ende en laatſe hen over my niet verblyden.

25 Laatſe niet ſeggen in haar herte; Heah, onſe

ziele! laatſe niet ſeggen, wy hebben hem verſlonden!
26 Laatſe beſchaamt en te ſamen ſchaamroot worden, die hen in myn quaad verblyden: laatſe met ſchaamte en ſchande bekleed worden, die hen tegen my groot maken.
27 Laatſe vrolyk ſingen en verblyd zyn, die luſt hebben tot myne gerechtigheid, en laatſe geduuriglyk ſeggen; Groot gemaakt zy de Heere, die luſt heeft tot de vrede ſyns knegts.
28 So ſal myn tonge vermelden uwe gerechtigheid; [en] uwe lof den gantſen dag.

Dixit injuſtus. Pſalm XXXVI.

DE overtreedinge des godlooſen ſpreekt in 't binnenſte van myn herte: Daar en is geen vreeſe Gods voor ſyne oogen.
2 Want hy vleyd ſig ſelven in ſyn oogen: als men ſyn ongerechtigheid bevind, [die] te haten is.
3 De woorden ſyns monds zyn onregt en bedrog; hy laat na te verſtaan tot wel doen.
4 Hy bedenkt onregt op ſyn leger: hy ſtelt ſig op een weg, die niet goed is: het quaad verwerpt hy niet.
5 O Heere, uwe goedertierenheid is [tot] in de Hemelen; uwe waarheid tot de bovenſte wolken toe.
6 Uwe gerechtigheid is als de bergen Gods, uwe oordeelen zyn een groote afgrond: Heere, gy behoud menſſen en beeſten.
7 Hoe dierbaar is uwe goedertierenheid, o God! dies de menſſen kinderen onder de ſchaduwe uwer vleugelen toevlugt nemen.
8 Sy worden dronken van de vettigheid uwes huyſes; en gy drenktſe [uit] de Beke uwer welluſten.
9 Want by u is de fonteyne des levens: in U ligt ſien wy het ligt.
10 Strekt uwe goedertierenheid uit over de gene die U kennen: en uwe gerechtigheid over de opregte van herten.
11 De voet der hoovaardigen kome niet over my: en de hand der godlooſen en doe my niet omſwerven.
12 Al-

12 Aldaar zyn de werkers der ongerechtigheid gevallen; sy zyn neder gestooten, ende en konnen niet weder opstaan.

Noli æmulari. Psalm XXXVII.

A *LEPH.* En ontsteekt U niet over de boosdoenders: en benydse niet die onregt doen. Avondlof.

2 Want als gras sullen sy haast worden afgesneden; ende als de groene gras-scheutkens sullen sy afvallen.

3 *Beth.* Vertrouwt op den Heere, en doet het goede: bewoont de aarde, en voed U [met] getrouwigheid.

4 En verlust u in den Heere; so sal hy u geven de begeerten uwes herten.

5 *Gimel.* Wentelt uwen weg op den Heere; en vertrout op hem, hy sal 't maken:

6 En sal uwe gerechtigheid doen voortkomen als het ligt; ende u regt als den middag.

7 *Daleth.* Swygt den Heere, en verbeyd hem, ontsteekt u niet over den genen, wiens weg voorspoedig is, over eenen man, die listige aanslagen uitvoert.

8 *He.* Laat af van toorne, en verlaat de grimmigheid: en ontsteekt u niet, immers [niet] om quaad te doen.

9 Want de boosdoenders sullen uitgeroeyt worden; maar die den Heere verwagten, die sullen de aarde erfelyk besitten.

10 *Vau.* Ende nog een weynig, en de godloose salder niet zyn: en gy sult agt nemen op syne plaatse, maar hy salder niet wesen.

11 De sagtmoedige daarentegen sullen de aarde erfelyk besitten; en hen verlusten over groote vrede.

12 *Zain.* De godloose bedenkt listige aanslagen tegen den regtveerdigen; en hy knerst over hem met syne tanden.

13 De Heere belacht hem; want hy siet dat syn dag komt.

14 *Cheth.* De godloose hebben 't sweerd uitgetrokken, en hare boge gespannen, om den elendigen en

nootdruftigen neder te vellen; om te ſlagten, die opregt van wege zyn.

15 [Maar] haar ſweerd ſal in haar lieder herte gaan; en hare bogen ſullen verbroken worden.

16 *Teth.* Het weynige, dat de regtveerdige heeft, is beter als den overvloed veler godlooſen.

17 Want de armen der godlooſen ſullen verbroken worden: maar de Heere ondersteund de regtveerdigen.

18 *Jod.* De Heere kend de dagen der opregten: en hare erfeniſſe ſal in eeuwigheid blyven.

19 Sy ſullen niet beſchaamt worden in den quaden tyd; en in de dagen des hongers ſullen ſy verſadigt worden.

20 *Caph.* Maar de godlooſe ſullen vergaan: en de vyanden des Heeren ſullen verdwynen, als het koſtelixſte der lammeren; met den rook ſullen ſy verdwynen.

21 *Lamed.* De godlooſe ontleent ende en geeft niet weder; maar de regtveerdige ontfermt ſig, en geeft.

22 Want ſyne geſegende ſullen de aarde erflyk beſitten; maar ſyn vervloekte ſullen uitgeroeyd worden.

23 *Mem.* De gangen [deſſelven] mans worden van den Heere beveſtigt; en hy heeft luſt aan ſyne weg.

24 Als hy valt, ſo wort hy niet weg geworpen, want de Heere ondersteund ſyne hand.

25 *Nun.* Ik ben jong geweeſt, ook ben ik oud geworden, maar hebbe niet geſien den regtveerdigen verlaten, nog ſyn zaad ſoekende brood.

26 Den gantſen dag ontfermt hy ſig en leent; en ſyn zaad is tot ſegeninge.

27 *Samech.* Wykt af van het quade, en doet het goede; en woond in eeuwigheid.

28 Want de Heere heeft het regt lief, en ſal ſyne gunſtgenooten niet verlaten: in eeuwigheid worden ſe bewaart; maar het zaad der godlooſen wort uitgeroeyt.

29 De regtveerdige ſullen de aarde erflyk beſitten, en in eeuwigheid daar op woonen.

30 *Pe.* De mond des regtveerdigen vermeld wyſheid: en ſyne tonge ſpreekt het regt.

31 De

31 De Wet ſyns Gods is in ſyn herte: ſyne gangen ſullen niet ſlibberen.

32 *Tzade.* De godlooſe loert op den regtveerdigen; en ſoekt hem te dooden.

33 [Maar] De Heere en laat hem niet in ſyne hand: en hy verdoemd hem niet, als hy geoordeelt wort.

34 *Koph.* Wagt op den Heere, en houd ſyne weg, en hy ſal u verhoogen om de aarde erflyk te beſitten: gy ſult ſien, dat de godlooſe worden uitgeroeyd.

35 *Reſch.* Ik hebbe geſien een gewelddryvende godlooſen; die ſig uitbreyde, als een groene inlantſe boom.

36 Maar hy ging door, en ſiet hy en waſſer niet [meer]; en ik ſogt hem, maar hy en werd niet gevonden.

37 *Schin.* Let op den vromen, en ſiet na den opregten: want het eynde van [dien] man ſal vrede zyn.

38 Maar de overtreders worden te ſamen verdelgt: het eynde der godlooſen wort uitgeroeyd.

39 *Thau.* Dog het heyl der regtveerdigen is van den Heere: hare ſterkte ter tyd van benauwtheid.

40 En de Heere ſalſe helpen, en ſalſe bevryden: hy ſalſe bevryden van den godlooſe, en ſalſe behouden: want ſy betrouwen op hem.

Domine ne in furore. Pſalm XXXVIII.

O HEERE, en ſtraft my niet in uwen grooten toorn; en kaſtyd my niet in uwe grimmigheid. Morgenlof.

2 Want uwe pylen zyn in my gedaalt, en uwe hand is op my neder gedaalt.

3 Daar is niet geheels in myn vlees, van wegen uwe gramſchap: daar is geen vrede in myne beenderen, van wegen myne ſonde.

4 Want myne ongerechtigheden gaan over myn hoofd; als een ſware laſt, zynſe my te ſwaar geworden.

5 Myne etter-buylen ſtinken, ſy zyn vervuylt van wegen myne dwaasheid.

6 Ik ben krom geworden, ik ben uittermaten ſeer nedergebogen: ik ga den gantſen dag in 't ſwart.

7 Want myne darmen zyn vol van veragtelyke [plage]: en daar is niet geheels in myn vlees.

8 Ik ben verſwakt, en uittermaten ſeer gebryſelt; ik brulle van het geruys myns herten.

9 Heere, voor u is alle myne begeerte: ende myn ſugten en is voor u niet verborgen.

10 Myn herte keert om en om: myn kragt heeft my verlaten: en het licht myner oogen, ook ſy ſelve, en zyn niet by my.

11 Myne liefhebbers en myne vrienden ſtaan van tegen over myne plage: en myne nabeſtaande ſtaan van verre.

12 En die myne ziele ſoeken, leggen [my] ſtrikken, en die myn quaad ſoeken, ſpreken verdervingen; en ſy overdenken den gantſen dag liſten.

13 Ik daarentegen ben als een doove, ik hoore niet, en als een ſtomme, [die] ſyn mond niet op en doet.

14 Ja ik ben als een man, die niet hoord, en in wiens mond gene tegenredenen zyn.

15 Want op U, Heere, hoop ik; gy ſult verhooren, Heere myn God.

16 Want ik ſeyde; Dat ſy hen dog over my niet verblyden! wanneer myn voet ſoude wankelen, ſo ſouden ſy hen tegen my groot maaken.

17 Want ik ben tot hinken gereed: en myne ſmerte is ſteets voor my.

18 Want ik make [U] myne ongerechtigheid bekent: Ik ben bekommert van wegen myne ſonde.

19 Maar myne vyanden zyn levende, worden magtig; en die my om valſe oorſaken haten, worden groot.

20 Ende die quaad voor goed vergelden, ſtaan my tegen; om dat ik het goede najage.

21 En verlaat my niet, o Heere myn God, en wee niet verre van my.

22 Haaſt U tot myne hulpe; Heere, myn heyl.

Dixi, cuſtodiam vias tuas. Pſalm XXXIX.

IK ſeyde; Ik ſal myne wegen bewaren, dat ik niet ſondige met myne tonge, ik ſal myne mond met

een breydel bewaren: terwyle de godlooſe nog tegen over my is.

2 Ik was verſtomd [door] ſtilſwygen, ik ſweeg van het goede; maar myne ſmerte werd verſwaard.

3 Myn herte werd heet in myn binnenſte, een vyer ontbrande in myne overdenkinge; [doe] ſprak ik met myne tonge:

4 Heere, maakt my bekend myn eynde, en welke de mate myner dagen zy; dat ik wete, hoe verganke-lyk ik zy.

5 Siet, gy hebt myne dagen een handbreed geſteld, en myn leeftyd is als niets voor U: immers is een ieder mens, [hoe] vaſt hy ſtaat, enkel ydelheid, Sela!

6 Immers wandelt de menſſe [als] in een beeld, immers woelenſe ydelyk: men brengt by een, en men weet niet wie 't na ſig nemen ſal.

7 En nu, wat verwagt ik, o Heere? myne hope die is op U.

8 Verloſt my van alle myne overtredingen: en ſtelt my niet tot een ſmaat des dwaſen.

9 Ik ben verſtomt, ik ſal myn mond niet op doen: want gy hebt het gedaan.

10 Neemt uwe plage van op my weg; ik ben beſweken van de beſtrydinge uwer hand.

11 Kaſtyd gy iemand met ſtraffingen om de onge-rechtigheid, ſo doet gy ſyne bevalligheid ſmelten als een motte: Immers is een yeder menſſe ydelheid, Sela!

12 Hoord Heere, myn gebed, en neemt myn geroep ter ooren, ſwygt niet tot myne tranen: want ik ben een vremdeling by u; een bywoonder, gelyk alle myne vaders.

13 Wend u van my af, dat ik my verquikke, eer dan ik henen ga, en ik niet [meer] en zy.

Expectans expectavi. Pſalm XL.

IK hebbe den Heere lange verwagt; en hy heeft ſig tot my geneygt, en myn geroep gehoord.

2 En hy heeft my uit een ruyſſende kuyl, uit mod-derig ſlyk opgehaalt: en heeft myne voeten op een rotz-ſteen

ſteen geſtelt, hy heeft myne gangen vaſt gemaakt.

3 En hy heeft een nieuw lied in myn mond gegeven, een lof-ſang onſen Gode: vele ſullen 't ſien, en vreeſen, en op den Heere vertrouwen.

4 Wel-gelukſalig is de man, die den Heere tot ſyn vertrouwen ſtelt; en niet omſiet na de hoovaardige, en die tot leugen afwyken.

5 Gy, o Heere, myn God, hebt uwe wonderen en uwe gedagten aan ons vele gemaakt: men kanſe niet in ordre by u verhalen: ſal ikſe verkondigen en uitſpreken, ſo zynſe menigvuldiger dan dat ikſe ſoude konnen vertellen.

6 Gy hebt geen luſt gehad aan ſlagt-offer en ſpys-offer, gy hebt my de ooren doorboord: brand-offer nog ſond-offer hebt gy niet geeyſt.

7 Doe ſeyd ik, Siet ik kome: in de rolle des boeks is van my geſchreven.

8 Ik hebbe luſt, o myn God, om U welbehagen te doen: en uwe Wet is in 't midden myns ingewands.

9 Ik boodſchappe de gerechtigheid in de groote gemeynte: ſiet, myne lippen bedwing ik niet: Heere, gy weet het.

10 Uwe gerechtigheid bedek' ik niet in 't midden myns herten: uwe waarheid en u heyl ſpreek ik uit: uwe weldadigheid en uwe trouwe en verhele ik niet in de groote gemeynte.

11 Gy, o Heere, ſult uwe barmhertigheden van my niet onthouden: laat uwe weldadigheid en uwe trouwe my gedurigelyk behoeden.

12 Want quaden tot ſonder getal toe, hebben my omgeven, myne ongerechtigheden hebben my aangegrepen, dat ik niet hebbe konnen ſien: ſy zyn menigvuldiger dan de hayren myns hoofds, en myn herte heeft my verlaten.

13 Het behage U, Heere, my te verloſſen; Heere, haaſt u tot myne hulpe.

14 Laatſe te ſamen beſchaamt, en ſchaamrood worden, die myne ziele ſoeken, om die te vernielen:

laatſe

laatſe agterwaards gedreven worden, ende te ſchande worden, die luſt hebben aan myn quaad.

15 Laatſe verwoeſtet worden tot loon harer beſchaminge, die van my ſeggen, Ha, ha!

16 Laat in u vrolyk en verblyd zyn, alle die u ſoeken; laat de liefhebbers uwes heyls geduuriglyk ſeggen, De Heere zy groot gemaakt.

17 Ik ben wel elendig en nootdruftig, [maar] de Heere denkt aan my: Gy zyt myne hulpe en myn beryder; o myn God, en vertoefd niet.

Beatus qui intelligit. Pſalm XLI.

WEL-gelukſalig is hy, die ſig verſtandiglyk draagt tegen een elendigen: De Heere ſal hem bevryden ten dage des quaads. Avondlof.

2 De Heere ſal hem bewaren, en ſal hem by 't leven behouden, hy ſal op aarde gelukſalig gemaakt worden: En geeft hem ook niet over in ſyner vyanden begeerte.

3 De Heere ſal hem onderſteunen op het ſiek-bedde; in ſyne krankheid veranderd gy ſyn gants leger.

4 Ik ſeyde; o Heere, zyt my genadig: geneeſt myne ziele, want ik hebbe tegen U geſondigd.

5 Myne vyanden ſpreeken quaad van my, [ſeggende]: Wanneer ſal hy ſterven, en ſyn naam vergaan?

6 En ſo [yemand van hen] komt om [my] te ſien, hy ſpreekt valsheid, ſyn herte vergadert ſig onregt; gaat hy uit na buyten, hy ſpreekter van.

7 Alle myne haters mompelen t'ſamen tegen my, ſy bedenken tegen my 't gene my quaad is, [ſeggende]:

8 Een Belials ſtuk kleeft hem aan: en hy die neder leyd, ſal niet weder opſtaan.

9 Selfs de man mynes vredes, op welken ik vertrouwde, die myn brood at, heeft de verſſene tegen my grootelyx verheven.

10 Maar gy, o Heere, zyt my genadig, en rigt my op: en ik ſal 't hen vergelden.

11 Hier by weet ik, dat gy luſt aan my hebt; dat myn vyand over my niet ſal juychen.

12 Want

12 Want my aangaande, gy onderhoud my in myne oprechtigheid; en gy ſtelt my voor u aangeſigte in eeuwigheid.

13 Gelooft zy de Heere, de God Iſraels, van eeuwigheid en tot in der eeuwigheid, Amen, ja Amen.

Quemadmodum deſiderat. Pſalm XLII.

GELYK een hert ſchreeut na de water-ſtroomen; alſo ſchreeuwt myn ziele tot U, o God.

2 Myn ziele dorſt na God, na den levendigen God: wanneer ſal ik ingaan, en voor Gods aangeſigte verſchynen?

3 Myne tranen zyn my tot ſpyſe dag ende nagt; om dat ſy den gantſen dag tot my ſeggen, waar is uwe God?

4 Ik gedenke daar aan, en ſtorte myne ziele uit in my: om dat ik plag henen te gaan onder de ſchare, [en] met hen te treden na Godshuys, met een ſtemme van vreugden-geſang, en loſ, [onder] de Feeſthoudende menigte.

5 Wat buygd gy u neder, o myn ziele, en zyt onruſtig in my? hoopt op God, want ik ſal hem nog loven, voor de verloſſingen ſyns aangeſigts.

6 O myn God! myne ziele buygd haar neder in my, daarom gedenke ik uwer uit het land der Jordane en Hermonim, uit het kleyn gebergte.

7 D'Afgrond roept tot den afgrond, by 't gedruys uwer water-goten: alle uwe baren en uwe golven zyn over my henen gegaan.

8 [Maar] de Heere ſal des dags ſyne goedertierenheid gebieden, en des nagts ſal ſyn lied by my zyn; het gebed tot den God myns levens.

9 Ik ſal ſeggen tot God; myne ſteen-rotze, waarom vergeet gy my? waarom ga ik in 't ſwart, van wegen des vyands onderdrukkinge?

10 Met een doodſteke in myne beenderen hoonen my myne wederpartyders: als ſy den gantſen dag tot my ſeggen; Waar is uwe God?

11 Wat buygd gy u neder, o myne ziele, ende wat

zyt

yt gy onruſtig in my? Hoopt op God, want ik ſal em nog loven: hy is de menigvuldige verloſſinge myns angeſigts, en myn God.

Judica me Deus. Pſalm XLIII.

DOET my regt, o God, en twiſt gy myne twiſtſaake: bevryd my van het ongoedertieren volk, an den man des bedrogs en des onregts.

2 Want gy zyt de God myner ſterkte; waarom verſtoot gy my [dan]? waarom ga ik ſteets in 't ſwart, an wegen des vyands onderdrukkinge?

3 Send u licht, en uwe waarheid, dat die my leyen, datſe my brengen tot den berg uwer heyligheid, n tot uwe wooningen:

4 En dat ik inga tot Gods altaar, tot den God des lydſchaps myner verheuginge, en u met de harpe love, God, myn God!

5 Wat buygd gy u neder, o myn ziele, en wat zyt y onruſtig in my? hoopt op God, want ik ſal hem og loven; hy is de menigvuldige verloſſinge myns aanſigts, en myn God.

Deus auribus noſtris. Pſalm XLIV.

O GOD, wy hebben 't met onſe ooren gehoord, onſe vaders hebben 't ons vertelt: gy hebt een werk ewrogt in hare dagen, in de dagen van ouds. Morgenlof.

2 Gy hebt de Heydenen met uwe hand uit de beſitinge verdreven, maar haar-lieden geplant: gy hebt de olken geplaagt, haar-lieden daarentegen doen voortchieten.

3 Want ſy hebben het land niet geerft door haar weerd, en haren arm heeft hen geen heyl gegeven: naar uwe regterhand, en uwen arm, en het licht uwes angeſigts; om dat gy een welbehagen in hen had.

4 Gy ſelfs zyt myn Koning, o God: gebied de verloſſingen Jacobs.

5 Door u ſullen wy onſe wederpartyders met hoorn ſtooten: in uwe Name ſullen wy vertreden die tegen ons opſtaan.

6 Want

6 Want ik vertrouwe niet op myn boge; en myn ſweerd ſal my niet verloſſen.

7 Maar gy verloſt ons van onſe wederpartyders; en gy maakt onſe haters beſchaamt.

8 In God roemen wy den gantſen dag: en uwen Naam ſullen wy loven in eeuwigheid, Sela!

9 Maar [nu] hebt gy ons verſtooten, en te ſchande gemaakt; dewyle gy met onſe krygsheyren niet uit en trekt.

10 Gy doet ons agterwaards keeren van den wederpartyder: en onſe haters berooven [ons] voor ſig.

11 Gy geeft ons over als ſchapen ter ſpyſe: en gy verſtroyd ons onder de heydenen.

12 Gy verkoopt u volk om gene weerdy; en gy verhoogt haaren prys niet.

13 Gy ſtelt ons onſen nabuuren tot ſmaat: tot ſpot en ſchimp den genen, die rontom ons zyn.

14 Gy ſteld ons tot een ſpreek-woord onder de heydenen: tot een hoofdſchuddinge onder de volkeren.

15 Myne ſchande is den gantſen dag voor my: en de ſchaamte myns aangeſigts bedekt my.

16 Om de ſtemme des hooners en des laſteraars van wegen den vyand en den wraakgierigen.

17 Dit alles is ons overgekomen, nogtans en hebben wy uwer niet vergeten; nog valſchlyk gehandelt tegen u verbond.

18 Ons herte is niet agterwaards gekeerd; nog onſe gang geweken van u pad.

19 Hoe wel gy ons verplettert hebt in een plaatſe der Draken; en ons met een doods-ſchaduwe bedekt hebt.

20 So wy den Naam onſes Gods hadden vergeten, en onſe handen tot een vreemden God uitgebreyd.

21 Soude God ſulx niet onderſoeken? want hy weet de verborgentheid des herten.

22 Maar om uwent wille worden wy den gantſen dag gedood; wy worden geagt als ſlagt-ſchapen.

23 Waakt op, waarom ſoud gy ſlapen, Heere? Ontwaakt, en verſtoot niet in eeuwigheid.

24 Waarom ſoud gy u aangeſigt verbergen? ons elende, en onſe onderdrukkinge vergeten?

25 Waaro

25 Want onſe ziele is in 't ſtof nedergebogen; onſe buyk kleeft aan d'aarde.

26 Staat op, ons ter hulpe, en verloſt ons om uwer goedertierenheid wille.

Eructavit cor meum. Pſalm XLV.

MYN herte geeft een goede reden op: Ik ſegge myne gedigten uit van een Koning: myne tonge is een penne eens veerdigen ſchryvers.

2 Gy zyt veel ſchoonder dan de menſſen kinderen; genade is uitgeſtort in uwe lippen; daarom heeft u God geſegent in eeuwigheid.

3 Gord u ſweerd aan de heupe, o held! uwe Majeſteyt en uwe heerlykheid.

4 En ryd voorſpoedelyk [in] uwe heerlykheid, op het woord der waarheid, en regtveerdige ſagtmoedigheid: en uwe regterhand ſal u vreeſlyke dingen leeren.

5 Uwe pylen zyn ſcherp, volken ſullen onder u vallen: [ſy treffen] in 't herte van des Konings vyanden.

6 Uwen throon, o God is eeuwiglyk en altoos: het ſcepter uwes Koningryks is een ſcepter der regtmatigheid.

7 Gy hebt gerechtigheid lief, en haat godloosheid: Daarom heeft u, o God uwe God geſalft met vreugdenolye boven uwe medegenooten.

8 Alle uwe kleederen zyn myrrhe, en aloe, [en] caſſie; uit de elpen-beenen paleyſen, van waar ſy u verblyden.

9 Dogters van Koningen zyn onder uwe koſtelyke [ſtaat-dogteren]; de Koninginne ſtaat aan uwe regterhand, in 't fynſte gout van Ophir.

10 Hoort, o dogter, en ſiet, en neygd uwe oore: en vergeet u volk, en uw's vaders huys.

11 So ſal de Koning luſt hebben aan uwe ſchoonheid; Dewyle hy uwe Heere is, ſo buygd u voor hem neder.

12 Ende de dogter van Tyrus, de ryke onder den volke, ſullen u aangeſigte met geſchenk ſmeeken.

13 Des Konings dogter is geheel vereerlykt inwendig; hare kleedinge is van gouden borduurſel.

14 In

14 In geſtikte kleederen ſal ſy tot den Koning g
leyd worden; de Jonge dogteren, [die] agter haar zy
hare mede-geſellinnen, ſullen tot u gebragt worden.
15 Sy ſullen geleyd worden met alle blydſchap
verheuginge; ſy ſullen ingaan in des Konings Paley
16 In plaatſe van uwe vaderen, ſullen uwe ſoon
zyn; gy ſultſe tot Vorſten ſetten over de gantſe aard
17 Ik ſal uwes naams doen gedenken van elken g
ſlagte tot geſlagte; daarom ſullen u de volken lov
eeuwiglyk en altoos.

Deus noſter refugium. Pſalm XLVI.

GOD is ons een toevlugt en ſterkte: hy is kragtel
bevonden een hulpe in benauwtheden.
2 Daarom ſullen wy niet vreeſen, al veranderde
aarde [hare plaatſe] en al wierden de bergen verſet
't herte van de zeen:
3 Laat hare wateren bruyſſen, laatſe beroert w
den: Laat de bergen daveren, door der ſelver verh
ſinge, Sela!
4 De beexkens der Riviere, ſullen verblyden de ſ
Gods; het Heyligdom der wooningen des Alderhoogſt
5 God is in 't midden van haar, ſy ſal niet wan
len; God ſalſe helpen in 't aanbreken des morgenſton
6 De heydenen raaſden, de Koningryken bewe
den ſig; hy verhief ſyne ſtemme, de aarde verſmol
7 De Heere der heyrſcharen is met ons: De G
Jacobs is ons een hoog vertrek: Sela!
8 Komt, aanſchouwt de daden des Heeren; die
woeſtingen op aarden aanregt:
9 Die d'oorlogen doet ophouden tot aan 't eynde
aarden, den boge verbreekt, ende de ſpieſſe ont
ſlaat; de wagenen met vyer verbrand.
10 Latet af, en wetet, dat ik God ben; Ik ſal
hoogt worden onder de Heydenen, Ik ſal verhoogt w
den op der aarde.
11 De Heere der heyrſcharen is met ons. De G
Jacobs is ons een hoog vertrek, Sela!

Omnes gentes plaudite. Pſalm XLVII.

ALLE gy volken, klapt in de hand: Juycht Gode met een ſtemme van vreugden-geſang. Avondlof.

2 Want de Heere de Alderhoogſte, is vreeſlyk: een groot Koning, over de gantſe aarde.

3 Hy brengt de volken onder ons; ende de natie onder onſe voeten.

4 Hy verkieſt voor ons onſe erffeniſſe; de heerlykheid Jacobs, dien hy heeft lief gehad, Sela!

5 God vaart op met gejuych: de Heere met geklank der baſuyne.

6 Pſalmſinget Gode, Pſalmſinget: Pſalmſinget onſen Koning, Pſalmſinget.

7 Want God is een Koning der gantſer aarde; Pſalmſinget [met] een onderwyſinge.

8 God regeert over de Heydenen: God ſit op den throon ſyner heyligheid.

9 De Edele der volken zyn verſamelt [tot] het volk des Gods Abrahams: want de Schilden der aarde zyn Godes: hy is ſeer verheven.

Magnus Dominus. Pſalm XLVIII.

DE Heere is groot, en ſeer te pryſen, in de Stad onſes Gods [op] den berg ſyner heyligheid.

2 Schoon van gelegenheid, een vreugde der gantſe aarde is de Berg Zion, [aan] de zyde van 't Noorden; De ſtad des grooten Konings.

3 God is in hare Paleyſen: hy iſſer bekend voor een hoog vertrek.

4 Want ſiet de Koningen waren vergadert; ſy waren t'ſamen doorgetogen.

5 [Gelyk] ſy t'ſagen, alſo waren ſy verwondert: Sy werden verſchrikt, ſy haaſteden weg.

6 Bevinge greepſe aldaar aan: ſmerte als eener barender [vrouwe].

7 Met een Ooſten wind verbreekt gy de ſchepen van Tharſis.

8 Gelyk wy gehoort hadden, alſo hebben wy geſien

in de ſtad des Heeren der heyrſcharen, in de Stad onſes Gods: God ſal haar beveſtigen tot in eeuwigheid, Sela!

9 O God, wy gedenken uwer weldadigheid: in 't midden uwes Tempels.

10 Gelyk uwe Naam, o God, alſo is uwen roem tot aan de eynden der aarde: uwe regterhand is vol van gerechtigheid.

11 Laat den berg Zion blyde zyn, laat de dogteren van Juda haar verheugen; om uwer oordeelen wille.

12 Gaat rontom Zion, en omringtſe: tellet hare torens.

13 Set u herte op haar veſtinge, beſchouwet onderſcheydentlyk hare Paleyſen; op dat gy 't den navolgenden geſlagte vertellet.

14 Want deſe God is onſe God eeuwiglyk en altoos: hy ſal ons geleyden totter dood toe.

Audite hoc omnes gentes. Pſalm XLIX.

HOORD dit, alle gy volken: neemt ter ooren, alle inwoonders der werelt:

2 So wel ſlegte als aanſienlyke, t'ſamen ryk en arm.

3 Myn mond ſal enkel wysheid ſpreken, en de overdenkinge myns herten ſal vol verſtands zyn.

4 Ik ſal myn oore neygen tot een ſpreuke: Ik ſal myn verborgen redenen openen op de harpe.

5 Waarom ſoud ik vreeſen in quade dagen, [als] de ongerechtige, die op de hielen zyn, my omringen.

6 Aangaande de gene die op haar goed vertrouwen, en op de veelheid hares rykdoms roemen.

7 Niemand van hen ſal [ſynen] broeder immermeer konnen verloſſen: hy ſal Gode ſyn rantſoen niet konnen geven:

8 (Want de verloſſinge harer ziele is te koſtelyk, en ſal in eeuwigheid ophouden):

9 Dat hy ook voortaan geduuriglyk ſoude leven, [en] de verdervinge niet ſien.

10 Want hy ſiet, dat de wyſe ſterven, dat t'ſamen een

een dwaas en onvernuftige omkomen ; en haar goed anderen nalaten.

11 Hare binnenſte gedagte is, dat hare huyſen ſullen zyn in eeuwigheid, hare wooningen van geſlagte tot geſlagte : ſy noemen de landen na hare namen.

12 De menſſe nogtans, [die] in weerde is, en blyft niet : hy wort gelyk als de beeſten, [die] vergaan.

13 Deſe haren weg is een dwaasheid van hen : nogtans hebben hare nakomelingen een welbehagen in hare woorden, Sela !

14 Men ſetſe als ſchapen in 't graf, de dood ſalſe afweyden ; ende de opregte ſullen lover hen heerſſen in dien morgenſtond : en het graf ſal hare gedaante verſlyten, [elk] uit ſyne wooninge.

15 Maar God ſal myne ziele van 't geweld des grafs verloſſen : want hy ſal my opnemen, Sela.

16 En vreeſt niet wanneer een man ryk word ; wanneer de eere van ſyn huys groot word.

17 Want hy ſal in ſyn ſterven niet met alle mede nemen : ſyne eere en ſal hem niet na daalen.

18 Hoe wel hy ſyne ziele in ſyn leven zegend : en ſy u loven, om dat gy u ſelven goed doet :

19 So ſal ſy [dog] komen tot het geſlagte harer vaderen : Tot in eeuwigheid ſullen ſy het licht niet ſien.

20 De menſſe, [die] in weerde is, en geen verſtand en heeft, word gelyk als de beeſten [die] vergaan.

Deus Deorum, Dominus. Pſalm L.

DE God der goden, de Heere ſpreekt, en roept de aarde ; van den opgang der Sonne, tot aan haren ondergang. Morgen lof.

2 Uit Zion, de volkomenheid der ſchoonheid, verſchynd God blinkende.

3 Onſe God ſal komen en ſal niet ſwygen : een vyer voor ſyn aangeſigte ſal verteeren ; en rontom hem ſal het ſeer ſtormen.

4 Hy ſal roepen tot den Hemel van boven, en tot de aarde, om ſyn volk te rigten.

5 Verſamelt my myne gunſtgenooten, die myn verbond maken met offerhande.

6 Ende de Hemelen verkondigen ſyne gerechtigheid: want God ſelve is Richter, Sela!

7 Hoort myn volk, en ik ſal ſpreeken; Iſrael, en Ik ſal onder u betuygen: Ik God ben uwe God.

8 Om uwe offerhanden en ſal ik u niet ſtraffen: want uwe brandofferen zyn ſteets voor my.

9 Ik ſal uit U huys geen varre nemen; [nog] bokken uit uwe koyen..

10 Want al 't gedierte des wouts is myne: de beeſten op duyſend bergen.

11 Ik kenne al 't gevogelte der bergen: en het wilt des velts is by my.

12 So my hongerde, ik ſoude 't u niet ſeggen: want myne is de wereld en hare volheid.

13 Soud ik ſtieren-vleeſch eeten, of bokken-bloed drinken?

14 Offert Gode dank: en betaald den Alderhoogſten uwe geloften.

15 En roept my aan in den dag der benautheid: Ik ſalder u uit helpen, en gy ſult my eeren.

16 Maar tot den godlooſen ſeyd God; wat hebt gy myne inſettingen te vertellen? ende neemt myn verbond in uwen mond?

17 Dewyl gy de kaſtydinge hatet en myne woorden agter u henen werpt.

18 Indien gy een dief ſiet, ſo loopt gy met hem: en u deel is met de overſpeelders.

19 Uwe mond ſlaat gy in 't quaade: en uwe tonge koppelt bedrog.

20 Gy ſit, gy ſpreekt tegen uwen broeder, tegen den ſone uwer moeder geeft gy laſteringe uit.

21 Deſe dingen doet gy, en ik ſwyge: gy meent, dat ik 't eenemaal ben gelyk gy: Ik ſal u ſtraffen, en ſal 't ordentlik voor uwe oogen ſtellen.

22 Verſtaat dit dog, gy godvergetende: op dat ik niet verſcheure, en niemand en-redde.

23 Wie

23 Wie dankoffert, die ſal my eeren: en wie [ſynen] weg [wel] aanſtelt, dien ſal ik Gods heyl doen ſien.

Miſerere mei Deus. Pſalm LI.

ZYT my genadig, o God, na uwe goedertierenheid: delgt myne overtredinge uit, na de grootheid uwer barmhertigheden.

2 Waſcht my wel van myne ongerechtigheid: en reynigt my van myne ſonde.

3 Want ik kenne myne overtredingen: en myne ſonde is ſteeds voor my.

4 Tegen U, U alleen, heb ik geſondigt en gedaan dat quaad is in uwe oogen: op dat gy regtveerdig zyt in U ſpreeken, [en] reyn zyt in U rigten.

5 Siet, ik ben in ongerechtigheid geboren: en in ſonde heeft my myne moeder ontfangen.

6 Siet, gy hebt luſt tot waarheid in het binnenſte: en in 't verborgene maakt gy my wysheid bekend.

7 Ontſondigt my met yſop, en ik ſal reyn zyn: waſcht my, en ik ſal witter zyn als ſneeu.

8 Doet my vreugde en blydſchap hooren; dat de beenderen ſig verheugen, [die] gy verbryſelt hebt.

9 Verbergt u aangeſigt van myne ſonden: en delgt uit alle myne ongerechtigheden.

10 Schept my een reyn herte, o God! en vernieuwt in 't binnenſte van my een vaſten geeſt.

11 En verwerpt my niet van U aangeſigt: ende en neemt uwen Heyligen Geeſt niet van my.

12 Geeft my weder de vreugde uwes heyls: ende de vrymoedige geeſt ondersteune my.

13 So ſal ik de overtreders uwe wegen leeren: ende de ſondaars ſullen ſig tot U bekeeren.

14 Verloſt my van bloedſchulden, o God, gy God myns heyls: ſo ſal myne tonge uwe gerechtigheid vrolyk roemen.

15 Heere, opent myne lippen: ſo ſal myn mond uwe lof verkondigen.

16 Want gy hebt geen luſt tot offerhande, anders ſoud ikſe geven: in brandofferen hebt gy geen behagen.

17 De offerhanden Gods zyn een gebroken geeſt; een gebroken en verſlagen herte en ſult gy, o God! niet veragten.

18 Doet wel by Zion na u welbehagen: bouwt de muuren van Jeruſalem op.

19 Dan ſult gy luſt hebben aan de offerhanden der gerechtigheid, aan brandoffer, en een offer dat gants verteerd wort: dan ſullen ſy Varren offeren op uwen altaar.

Quid gloriaris in malitia? Pſalm LII.

WAT roemt gy u in 't quade, o gy geweldige? Gods goedertierenheid [duurt dog] den gantſen dag.

2 Uwe tonge denkt enkel ſchade: als een geſlepen ſcheermes, werkende bedrog.

3 Gy hebt het quade liever dan het goede: de leugen, dan gerechtigheid te ſpreken, Sela!

4 Gy hebt lief alle woorden van verſlindinge, [en] een tonge des bedrogs.

5 God ſal u ook afbreken in eeuwigheid: hy ſal u weg rapen, en u uit de tente uitrukken: ja hy ſal u uitwortelen uit den lande der levendigen, Sela!

6 Ende de regtveerdige ſullen 't ſien en vreeſen: en ſy ſullen over hem lacchen, [ſeggende]:

7 Siet den man, [die] God niet ſtelde tot ſyn ſterkte, maar vertrouwde op de veelheid ſyns rykdoms: hy was ſterk geworden door ſyn beſchadigen.

8 Maar ik ſal zyn als een groene olyf-boom in Gods-huys: Ik vertrouwe op Gods goedertierenheid eeuwigelyk en altoos.

9 Ik ſal U loven in eeuwigheid, om dat gy 't gedaan hebt: en ik ſal uwe Name verwagten, want hy goet is voor uwe gunſt-genooten.

Dixit inſipiens. Pſalm LIII.

Avond-lof. DE dwaas ſeyd in ſyn herte; Daar is geen God: ſy verderven 't en ſy bedryven grouwelyk onregt, daar is niemand die goed doet.

2 God

2 God heeft uit den Hemel neder geſien op de menſſen kinderen, om te ſien, of iemand verſtandig ware; die God ſogte.

3 Een ieder van hen is te rugge gekeerd, t'ſamen zyn ſy ſtinkende geworden, daar is niemand die goed doet; ook niet een.

4 Hebben dan de werkers der ongerechtigheid gene kenniſſe; die myn volk opeten, [als of] ſy brood aten? ſy roepen God niet aan.

5 Aldaar zyn ſy met vervaartheid vervaart geworden, [daar] geen vervaartheid was; want God heeft de beenderen des geenen, die u belegerde, verſtroyd: gy hebtſe beſchaamd gemaakt, want God heeftſe verworpen.

6 Og dat Iſraels verloſſingen uit Zion quamen! Als God de gevangene ſyns volks ſal doen wederkeeren, [dan] ſal ſig Jacob verheugen, Iſrael ſal verblyd zyn.

Deus in nomine tuo. Pſalm LIV.

O GOD, verloſt my door uwe Naam, en doet my recht door uwe magt.

2 O God, hoord myn gebed: neygd de ooren tot de redenen myns monds.

3 Want vreemde ſtaan tegen my op, en Tyrannen ſoeken myne ziele: Sy ſtellen God niet voor hare oogen, Sela!

4 Siet, God is my een helper: de Heere is onder degene die myn ziele ondersteunen.

5 Hy ſal dit quaad mynen verſpiederen vergelden: roeytſe uit door uwe waarheid.

6 Ik ſal u met vrywilligheid offeren: Ik ſal uwe Naam, o Heere, love, want hy is goed.

7 Want hy heeft my gered uit alle benauwtheid, en myn ooge heeft geſien op myne vyanden.

Exaudi Deus. Pſalm LV.

O GOD, neemt myn gebed ter ooren: en verbergt U niet voor myne ſmeekinge.

2 Merkt op my en verhoord my: ik bedryve misbaar in myne klagte, en maake getier.

3 Om den roep des vyands, van wegen de beangſtiginge des godlooſen: want ſy ſchuyven ongerechtigheid op my, en in toorne haten ſy my.

4 Myn herte ſmert in 't binnenſte van my: en verſchrikkingen des doods zyn op my gevallen.

5 Vreeſe en bevinge komt my aan: en grouwen overdekt my.

6 So dat ik ſegge; Og dat my iemand vleugelen, als eener duyve gave! Ik ſoude henen vliegen, waar ik blyven mogte.

7 Siet, ik ſoude verre weg ſwerven: ik ſoude vernagten in de woeſtyne, Sela!

8 Ik ſoude haaſten dat ik ontquame; van den dryvenden wind, van den ſtorm.

9 Verſlintſe Heere, deyld haar tonge: want ik ſie wrevel en twiſt in de Stad.

10 Dag en nagt omringenſe haar op hare muuren; en ongerechtigheid en overlaſt is binnen in haar.

11 Enkel verdervinge is binnen in haar: en liſt en bedrog en wykt niet van haare ſtrate.

12 Want het is geen vyand, [die] my hoond, anders ſoud ik het hebben gedragen; 't en is myn hater niet, [die] ſig tegen my groot maakt, anders ſoud ik my voor hem verborgen hebben.

13 Maar gy zyt het, o mens als van myne weerdigheid; myn leydsman en myn bekende.

14 Die wy t'ſamen in ſoetigheid heymelyk raadpleegden: wy wandelden in geſelſchap ten huyſe Gods.

15 Dat hen de dood als een ſchuld-eyſſer overvalle, datſe levendig ter hellen nederdalen: want boosheden zyn in hare wooninge in 't binnenſte van hen.

16 My aangaande, ik ſal tot God roepen en de Heere ſal my verloſſen.

17 Savonds en ſmorgens, en 's middags ſal ik klagen en getier maken: en hy ſal myne ſtemme hooren.

18 Hy heeft myne ziele in vrede verloſt van den ſtryd tegen my: want met menigten zynſe tegen my geweeſt.

19 God

19 God ſal hooren, en ſalſe plagen, als die van outs ſit, Sela! dewyle by hen gants geene veranderinge is, en ſy God niet vreeſen.

20 Hy ſlaat ſyne handen aan de gene die vrede met hem hadden: hy ontheyligt ſyn verbond.

21 Syn mond is gladder dan boter, maar ſyn herte is kryg: ſyne woorden zyn ſagter dan olye, maar de ſelve ſyn bloote ſweerden.

22 Werpt uwe ſorge op den Heere, en hy ſal u onderhouden: hy ſal in eeuwigheid niet toelaten, dat de regtveerdige wankele.

23 Maar gy, o God, ſult die doen nederdalen in den put des verderfs; de mannen des bloeds en bedrogs ſullen hare dagen niet ter helfte brengen: Ik daarentegen, ſal op u vertrouwen.

Miſerere mei Deus, quoniam. Pſalm LVI.

ZYT my genadig, o God, want de mens ſoekt my op te ſlokken: den gantſen dag dringt my de beſtryder. Morgenlof.

2 Myne verſpieders ſoeken [my] den gantſen dag op te ſlokken: want ik hebbe vele beſtryders, o Alderhoogſte!

3 Ten dage [als] ik ſal vreeſen, ſal ik op u vertrouwen.

4 In God ſal ik ſyn woort pryſen: ik vertrouwe op God, ik ſal niet vreeſen: wat ſoude my vlees doen?

5 Den gantſen dag verdraeyen ſy myne woorden: alle hare gedagten zyn tegen my ten quade.

6 Sy rotten te ſamen, ſy verſteken ſig, ſy paſſen op myne hielen: als die op myne ziele wagten.

7 Souden ſy om [haare] ongerechtigheid vry gaan? Stort de volken neder in toorne, o God!

8 Gy hebt myn omſwerven getelt; legt myne tranen in uwe vleſſe: en zynſe niet in u regiſter?

9 Dan ſullen myne vyanden agterwaards keeren, ten dage als ik roepen ſal: Dit weet ik, dat God met my is.

10 In God ſal ik het woort pryſen: In den Heere ſal ik het woort pryſen.

11 Ik

11 Ik vertrouwe op God, ik ſal niet vreeſen: wat ſoude my de menſſe doen?

12 O God, op my zyn uwe geloften: ik ſal u dankſeggingen vergelden.

13 Want gy hebt myne ziele gered van den dood: ook niet myne voeten van aanſtoot, om voor Gods aangeſigt te wandelen in het ligt der levendigen?

Miſerere mei Deus, miſerere. Pſalm LVII.

ZYT my genadig, o God, zyt my genadig; want myne ziele betrouwt op U, en ik neme myn toevlugt onder de ſchaduwe uwer vleugelen: tot dat de verdervingen ſullen voorby zyn gegaan.

2 Ik ſal roepen tot God, den Alderhoogſten, tot God, die 't aan my voleynden ſal.

3 Hy ſal van den Hemel ſenden, en my verloſſen, te ſchande makende den genen die my ſoekt op te ſlokken, Sela! God ſal ſyne goedertierenheiden ſyne waarheid ſenden.

4 Myne ziele is in 't midden der leeuwen, ik ligge [onder] ſtokebranden, menſſen kinderen, welker tanden ſpieſſen en pylen zyn: en hare tonge een ſcherp ſweerd.

5 Verheft U boven de hemelen, o God; uwe eere zy over de 'gantſe aarde!

6 Sy hebben een net bereyd voor myne gangen, myn ziele was neder gebukt: ſy hebben een kuyl voor myn aangeſigt gegraven: zy zynder midden in gevallen, Sela!

7 Myn herte is bereyd, o God! myn herte is bereyd: ik ſal ſingen, en Pſalmſingen.

8 Waakt op myn eere, waakt op, gy luyte en harpe: ik ſal in den dageraat opwaken.

9 Ik ſal U loven onder de volken, o Heere! ik ſal U Pſalmſingen onder de natien.

10 Want uwe goedertierenheid is groot tot aan de hemelen: en uwe waarheid tot aan de bovenſte wolken.

11 Verheft U boven de hemelen, o God: uwe eere zy over de gantſe aarde.

Si vere utique. Pſalm LVIII.

SPREEKT gylieden waarlyk gerechtigheid, gy vergaderinge? oordeelt gy billikheden, gy menſſen kinderen?

2 Ja gy werkt ongerechtigheden in 't herte; gy weget het geweld uwer handen op der aarden.

3 De godlooſe zyn vervreemt van de baarmoeder aan: de leugenſpreekers dolen van [s'moeders] buyk aan.

4 Sy hebben vyerig venyn, na gelykheid van vyerig ſlangenvenyn: ſy zyn als een doove adder, [die] haar oore toeſtopt:

5 Op datſe niet hoore na de ſtemme der beleſers, des genen die ervaren is met beſweringen om te gaan,

6 O God, verbreekt hare tanden in hare mond: breekt af de baktanden der jonge leeuwen, o Heere!

7 Laatſe ſmelten als water, laatſe daar henen dryven: leyd hy ſyne pylen aan, laatſe zyn, als of ſe afgeſneden waren.

8 Laat hem henen gaan, als een ſmeltende ſlekke: laatſe [als] eener vrouwen misdragt, de Sonne niet aanſchouwen.

9 Eer dan uwe potten den doornſtruyk gewaar worden, ſal hy hem als levendig, als [in] heeten toorne weg ſtormen.

10 De rechtveerdige ſal ſig verblyden, als hy de wrake aanſchouwt: hy ſal ſyne voeten waſſen in het bloed des godlooſen.

11 Ende de mens ſal ſeggen; Immers iſſer vrugt voor den rechtveerdigen: Immers iſſer een God, die op der aarden richt.

Eripe me. Pſalm LIX.

RED my van myne vyanden, o myn God: ſtelt my in een hoog vertrek voor de gene die tegen my opſtaan. Avond-lof.

2 Red my van de werkers der ongerechtigheid: en verloſt my van de mannen des bloeds.

3 Want ſiet, ſy leggen myner ziele lagen, ſterke rot-

ten

ten ſig tegen my: ſonder myne overtredinge, en ſonder myne ſonde, o Heere!

4 Sy loopen en bereyden ſig, ſonder [myne] misdaad: waakt op my te gemoete, en ſiet.

5 Ja gy, Heere God der heyrſcharen, God Iſraels, ontwaakt, om alle deſe heydenen te beſoeken: en zyt niemand van hen genadig, die trouwlooſlyk ongerechtigheid bedryven, Sela!

6 Tegen den avond keeren ſy weder, ſy tieren als een hond, en ſy gaan rontom de ſtad.

7 Siet, ſy ſtorten overvloedelyk uit met haren mond, ſweerden zyn op hare lippen; want wie hoord 'et?

8 Maar gy, Heere, ſultſe belacchen: gy ſult alle heydenen beſpotten.

9 [Tegen] ſyne ſterkte, ſal ik [op] u wagten: want God is myn hoog vertrek.

10 De God myner goedertierenheid ſal my voorkomen: God ſal my op myne verſpieders doen ſien.

11 En dootſe niet, op dat myn volk [het] niet vergete; doetſe omſweven door uwe magt, en werptſe neder: o Heere, onſe ſchild.

12 [Om] de ſonde hares monds, [om] het woort harer lippen; en laatſe gevangen worden in haren hoogmoed: en om den vloek en om de leugen, [die] ſy vertellen.

13 Verteertſe in grimmigheid, verteertſe, datſe niet en zyn, en laatſe weten, dat God heerſcher is in Jacob, [ja] tot aan de eynden der aarde, Sela!

14 Laatſe dan tegen den avond wederkeeren, laatſe tieren als een hond, en rontom de ſtad gaan.

15 Laatſe ſelfs omſweven om ſpyſe: en laatſe vernagten al en zynſe niet verſadigt.

16 Maar ik ſal uwe ſterkte ſingen, en des morgens uwe goedertierenheid vrolyk roemen; om dat gy my een hoog vertrek zyt geweeſt: en een toevlugt ten dage, als my bange was.

17 Van U, o myne ſterkte, ſal ik Pſalmſingen: want God is myn hoog vertrek, de God myner goedertierenheid.

Den

Deus repulisti nos. Psalm LX.

O GOD, gy had ons verstooten, gy had ons gescheurt, gy zyt toornig geweest, keert weder tot ons.
2 Gy hebt het land geschuddet, gy hebt het gesple-n: geneest syne breuken, want het wankelt.
3 Gy hebt uwen volke een harde sake doen sien, gy bt ons gedrenkt met swymel-wyn.
4 [Maar] nu hebt gy den genen, die U vreesen, een niere gegeven, om [die] op te werpen; van wegen waarheid, Sela!
5 Op dat uwe beminde souden bevryd worden: geeft yl [door] uwe regterhand, en verhoord ons.
6 God heeft gesproken in syn Heyligdom; [dies] sal van vreugde opspringen, ik sal Sichem deylen; en t dal Succoth sal ik afmeten.
7 Gilead is myn, en Manasse is myn, ende Ephraim de sterkte myns hoofts: Juda is myn wetgever.
8 Moab is myn wasch-pot; op Edom sal ik myn noe werpen; juygd over my, o gy Palestina!
9 Wie sal my voeren in een vaste stad? wie sal my den tot in Edom?
10 Sult gy 't niet zyn, o God, [die] ons verstooten d? en niet uit en toogt, o God, met onse heyrkragten?
11 Geeft gy ons hulpe uit de benautheid: want nenssen heyl is ydelheid.
12 In God sullen wy kloeke daden doen: en hy sal se wederpartyders vertreden.

Exaudi Deus! Psalm LXI.

O GOD, hoord myn geschrey, merkt op myn gebed.
2 Van het eynde des lands roep ik tot U, als yn herte overstelpt is: Leyd my op een rots-steen, e] my te hoog soude zyn.
3 Want gy zyt my een toevlugt geweest, een sterke en voor den vyand.
4 Ik sal in uwe hutte verkeeren [in] eeuwigheden: sal myn toevlugt nemen in 't verborgene uwer vleu-en, Sela!

5 Want

5 Want gy, o God, hebt gehoord na myn geloften
gy hebt [my] gegeven de erffeniſſe der gener, die uw
Naam vreeſen.

6 Gy ſult dagen tot des Konings dagen toe doen
ſyne jaren ſullen zyn als van geſlagte tot geſlagte.

7 Hy ſal eeuwiglyk voor Gods aangeſigte ſitten: b
reyd goedertierenheid en waarheid, datſe hem behoede

8 So ſal ik uwen Name Pſalmſingen in eeuwigheid
op dat ik myne geloften betale, dag by dag.

Nonne Deo ſubjecta. Pſalm LXII.

Morgen-lof.

IMMERS is myne ziele ſtil tot God: van hem
myn heyl.

2 Immers is hy myn rotsſteen en myn heyl: my
hoog vertrek, ik ſal niet grootelyks wankelen.

3 Hoe lange ſult gylieden quaad aanſtigten teg
een man? gy alle ſult gedood worden: gy ſult zyn a
een ingebogen wand, een aangeſtooten muur.

4 Sy raatſlagen ſlegts om [hem] van ſyne hoogh
te verſtooten: ſy hebben behagen in leugen, met ha
mond ſegenen ſy, maar met haar binnenſte vloek
ſy, Sela!

5 Dog gy, o myne ziele, ſwygd Gode: want v
hem is myn verwagtinge.

6 Hy is immers myn rotsſteen en myn heyl: my
hoog vertrek, ik ſal niet wankelen.

7 In God is myn heyl en myne eere; de rotsſte
myner ſterkte, myne toevlugt is in God.

8 Vertrouwt op hem t'aller tyd, o gy volk! ſtort
lieder herte uit voor ſyn aangeſigte: God is ons e
toevlugt, Sela!

9 Immers zyn de gemeyne lieden ydelheid, de gro
te lieden zyn leugen: in de weegſchale opgewog
ſouden ſy t'ſamen [ligter] zyn dan d'ydelheid.

10 Vertrouwt niet op onderdrukkinge, nog op ro
verye, en wordet niet ydel: als 't vermogen overvl
dig aanwaſt, en ſetter het herte niet op.

11 God heeft een ding geſproken, ik hebbe dit tw
maal gehoord, dat de ſterkte Godes is.

12 En

12 Ende de goedertierenheid, o Heere, is uwe: want gy ſult eenen yegelyken vergelden na ſyn werk.

Deus Deus meus. Pſalm LXIII.

O GOD, gy zyt myn God, ik ſoeke U in den dageraat, myne ziele dorſt na U, myn vlees verlangt na U: in een land, dor en mat, ſonder water:

2 (Voorwaar ik hebbe U in het Heyligdom aanſchout; ſiende uwe ſterkheid en uwe eere.)

3 Want uwe goedertierenheid is beter dan het leven: myne lippen ſouden U pryſen.

4 Alſo ſoud ik U loven in myn leven: In uwe name ſoud ik myne handen opheffen.

5 Myne ziele ſoude als met ſmeer en vettigheid verdigt worden: en myn mond ſoude roemen met vroklingende lippen.

6 Als ik Uwer gedenke op myne legerſteden, ſo zynſe ik aan U in de nagtwaken.

7 Want gy zyt my een hulpe geweeſt: en in de ſchaduwe uwer vleugelen ſal ik vrolik ſingen.

8 Myne ziele kleeft U agter aan: uwe regterhand onderſteund my.

9 Maar deſe [die] myne ziele ſoeken tot verwoeſinge, ſullen komen in d'onderſte plaatſe der aarde.

10 Men ſalſe ſtorten door het geweld des ſweerts: ſy ſullen den voſſen ten deele worden.

11 Maar de Koning ſal ſig in God verblyden: een yegelyk die by hem ſweert, ſal ſig beroemen; want de mond der leugenſpreekers ſal geſtopt worden.

Exaudi Deus. Pſalm LXIV.

HOORD, o God, myne ſtemme in myn geklag: behoed myn leven voor des vyands ſchrik.

2 Verbergt my voor den heymelyken raat der boosdenders; voor de oproerigheid van de werkers der onrechtigheid.

3 Die hare tonge ſcherpen als een ſweert; een bitter woort aanleggen [als] hare pyle.

4 Om in verborgene plaatſen den opregten te ſchieten: haaſtig ſchieten ſy na hem? ende en vreeſen niet.

5 Sy ſterken haar ſelven [in] een booſe ſake; ſy houden ſprake van ſtrikken te verbergen: ſy ſeggen, wie ſalſe ſien?

6 Sy doorſoeken allerley ſchalkheid, ten uiterſten doorſoeken ſy wat te doorſoeken is; ſelfs het binnenſte eens mans, en het diep herte.

7 Maar God ſalſe haaſtig met een pyle ſchieten; hare plagen zynder.

8 En hare tonge ſalſe doen aanſtooten tegen haar ſelven: een ieder dieſe ſiet ſal ſig weg pakken.

9 En alle menſſen ſullen vreeſen en Gods werk verkondigen, en ſyn doen verſtandelyk aanmerken.

10 De rechtveerdige ſal ſig verblyden in den Heere, en op hem betrouwen: en alle opregte van herten ſullen ſig beroemen.

Te decet hymnus. Pſalm LXV.

Avondlof.

DE loſſang is [in] ſtilheid tot U, o God, in Zion: en U ſal de gelofte betaalt worden.

2 Gy hoord het gebed; tot U ſal alle vlees komen.

3 Ongerechtige dingen hadden de overhand over my: [maar] onſe overtredingen, die verſoend gy.

4 Wel gelukſalig is hy [dien] gy verkieſt, en doet naderen, dat hy woone in uwe voorhoven: wy ſullen verſadigt worden met het goede van U Huys, [met] het heylige van U Paleys.

5 Vreeſlyke dingen ſult gy ons in gerechtigheid antwoorden, o God onſes heyls! o vertrouwen aller eynden der aarde, en der verre gelegenen [aan] de zee.

6 Die de bergen vaſtſet door ſyne kragt: omgord zynde met magt.

7 Die het bruyſſen der zeen ſtilt; het bruyſſen haarer golven, en het rumoer der volken.

8 Ende die op de eynden woonen vreeſen voor uwe teekenen: gy doet de uitgangen des morgens en des avonds juychen.

9 G

9 Gy beſoekt het land, en hebbende het begeerig gemaakt, verrykt gy het grootelyx; de riviere Gods is vol waters: wanneer gy het alſo bereyd hebt, maakt gy haarlieder koorn gereed.

10 Gy maakt ſyne opgeploegde aarde dronken; gy doetſe dalen [in] ſyne voren: gy maakt het week door de droppelen, gy ſegend ſyn uitſpruytſel.

11 Gy kroond het jaar uwer goedheid: en uwe voetſtappen druypen van vettigheid.

12 Sy bedruypen de weyden der woeſtyne: en de heuvelen zyn aangegord met verheuginge.

13 De velden zyn bekleed met kudden, en de dalen zyn bedekt met koorn: ſy juychen, ook ſingenſe.

Jubilate Deo. Pſalm LXVI.

JUYCHT Gode gy gantſe aarde. Pſalmſinget de eere ſyns Naams: gevet eere ſynen lof.

2 Segget tot God, hoe vreeſlyk zyt gy [in] uwe werken? om de grootheid uwer ſterkte ſullen ſig uwe vyanden u geveynsdelyk onderwerpen.

3 De gantſe aarde aanbidde U, en Pſalmſinge U, ſy Pſalmſinge uwen Name, Sela!

4 Komt en ſiet Gods daden: hy is vreeſlyk van werkinge aan de menſſen kinderen.

5 Hy heeft de zee verandert in 't drooge; ſy zyn te voete doorgegaan door de Riviere: daar hebben wy ons in hem verblyd.

6 Hy heerſcht eeuwiglyk met ſyne magt; ſyne oogen houden wagt over de heydenen: en laat de afvallige niet verhoogt worden, Sela!

7 Lovet gy volken onſen God: en latet hooren de ſtemme ſyns roems.

8 Die onſe zielen in 't leven ſtelt: en niet toelaat dat onſen voet wankele.

9 Want gy hebt ons beproeft, o God: gy hebt ons geloutert, gelyk men 't ſilver loutert.

10 Gy had ons in 't net gebragt: gy had een engen band om onſe lendenen geleyd.

11 Gy had den menſſe op ons hoofd doen ryden; wy

waren in 't vyer en in 't water gekomen: maar gy hebt ons uitgevoert in een overvloeyende ververſchinge.

12 Ik ſal met brandofferen in U Huys gaan: ik ſal U myne geloften betalen.

13 Die myne lippen hebben geuit en myn mond heeft uitgeſproken als my bange was.

14 Brandofferen van merch-beeſten ſal ik U offeren, met rookwerk van rammen: ik ſal runderen met bokken bereyden, Sela!

15 Komt hoord toe, o alle gy die God vreeſt, en ik ſal vertellen, wat hy aan myne ziele gedaan heeft.

16 Ik riep tot hem met mynen monde: en hy werd verhoogt onder myne tonge.

17 Hadde ik na ongerechtigheid met myn herte geſien, de Heere ſoude niet gehoord hebben.

18 Maar ſeker, God heeft gehoord: hy heeft gemerkt op de ſtemme myns gebeds.

19 Gelooft zy God, die myn gebed niet heeft afgewend, nog ſyne goedertierenheid van my.

Deus miſereatur noſtri. Pſalm LXVII.

GOD zy ons genadig, en ſegene ons: hy doe ſyn aanſchyn aan ons ligten, Sela!

2 Op dat men op der aarden uwen weg kenne; onder alle heydenen U heyl.

3 De volken ſullen U, o God loven, de volken altemaal ſullen U loven.

4 De natien ſullen haar verblyden en juychen, om dat gy de volken ſult richten [in] regtmatigheid: ende de natien op der aarden, die ſult gy leyden, Sela!

5 De volken ſullen U, o God loven: de volken altemaal ſullen U loven.

6 De aarde geeft haar gewas: God onſe God ſal ons ſegenen.

7 God ſal ons ſegenen: en alle eynden der aarde ſullen hem vreeſen.

Exurge

Exurgat Deus. Pſalm LXVIII. Morgen-lof.

GOD ſal opſtaan, ſyne vyanden ſullen verſtroyd worden: en ſyne haters ſullen van ſyn aangeſigte vlieden.

2 Gy ſultſe verdryven, gelyk rook verdreven word; gelyk was voor het vyer ſmelt, ſullen de godlooſe vergaan van Gods aangeſigte.

3 Maar de regtveerdige ſullen ſig verblyden, ſy ſullen van vreugde opſpringen voor Gods aangeſigte, en van blydſchap vrolyk zyn.

4 Singet Gode, Pſalmſingt ſynen Name, hoogt de wegen voor dien die in de vlakke velden ryd, om dat ſynen Naam is HEERE; en ſpringt op van vreugde voor ſyn aangeſigte.

5 Hy is een vader der weeſen en een Richter der weduwen; God, in de woonſtede ſyner heyligheid.

6 Een God, die de eenſamen ſet in een huysgeſin, voerd uit die in boeyen gevangen zyn, maar de afvallige woonen in het dorre.

7 O God, doe gy voor het aangeſigte uwes volks uittoogt; doe gy daar henen tradet in de woeſtyne, Sela!

8 Daverde de aarde, ook dropen de hemelen voor Gods aanſchyn; [ſelfs] deſe Sinai, voor 't aanſchyn Gods, des Gods van Iſrael.

9 Gy hebt ſeer milden regen doen druypen, o God; en gy hebt uwe erffeniſſe geſterkt als ſe mat was geworden.

10 Uwen hoop woonde daar in: gy bereydeſe door uwe goedheid voor den elendigen, o God!

11 De Heere gaf te ſpreeken: der boodſchappers van goede tydingen was een groote heyrſchare.

12 De Koningen der heyrſcharen vloden weg, ſy vloden weg; en ſy die t'huys bleef deelde den roof uit.

13 Al laacht gylieden tuſſen twee rygen van ſteenen, [ſo ſult gy dog worden als] vleugelen eener duyve, overdekt met ſilver; en welker vederen zyn met uitgegravenen geluwen goude.

14 Als de Almagtige de Koningen daar in verſtroyde, werd ſy ſneeu-wit [als] op Tſalmon.

15 De berg Baſan is een berg Gods: de berg Baſan is een bultige berg.

16 Waarom ſpringt gy op, gy bultige bergen? deſen berg heeft God begeert tot ſyne wooninge: ook ſalder de Heere woonen in eeuwigheid.

17 Gods wagenen zyn tweemaal tien duyſend, de duyſenden verdubbeld: De Heere is onder hen een Sinai in heyligheid.

18 Gy zyt opgevaren in de hoogte, gy hebt de gevankeniſſe gevankelyk gevoert, gy hebt gaven genomen [om uit te deelen] onder de menſſen: Ja ook de wederhoorige, om [by u] te woonen, o Heere God!

19 Gelooft zy de Heere; dag by dag overlaad hy ons: Die God [is] onſe ſaligheid, Sela!

20 Die God is ons een God van volkomene ſaligheid: en by den Heere, den Heere, zyn uitkomſten tegen den dood.

21 Voorſeker ſal God den kop ſyner vyanden verſlaan; den hayrigen ſchedel des genen, die in ſyn ſchulden wandelt.

22 De Heere heeft geſeyd; Ik ſal weder brengen uit Baſan: Ik ſal weder brengen uit de diepten der zee.

23 Op dat gy uwen voet, [ja] de tonge uwer honden, moogt ſteken in het bloed van de vyanden, van een iegelyk van hen.

24 O God, ſy hebben uwe gangen geſien, de gangen myns Gods, myns Konings in 't Heyligdom.

25 De Sangers gingen voor, de Speel-lieden agter, in 't midden de trommelende maagden.

26 Lovet God in de Gemeenten: den Heere; gy die zyt uit den ſpring-ader Iſraels.

27 Daar is Benjamin de kleyne, die over hen heerſchte, de Vorſten van Juda [met] hare vergaderinge; de Vorſten van Zebulon, de Vorſten van Naphtali.

28 Uwe God heeft uwe ſterkte geboden; ſterkt, o God, dat gy aan ons gewrogt hebt.

29 Om uwes Tempels wille te Jeruſalem, ſullen U de Koningen geſchenk toebrengen.

30 Scheld het wild gedierte des rieds, de vergaderinge der ſtieren, met de kalveren der volkken ; [ende] dien, die ſig onderwerpt met ſtukken ſilvers : hy heeft de volken verſtroyd, [die] luſt hebben in oorlogen.

31 Princelyke geſanten ſullen komen uit Egypten : Moorenland ſal ſig haaſten ſyne handen tot God uit te ſtrekken.

32 Gy Koningryken der aarde, ſingt Gode: Pſalmſingt den Heere, Sela !

33 Dien die daar ryd in den Hemel der hemelen, die van outs is: ſiet, hy geeft ſyne ſtemme, een ſtemme der ſterkte.

34 Geeft God ſterkte : ſyne hoogheid is over Iſrael, en ſyne ſterkte in de bovenſte wolken.

35 O God, gy zyt vreeſlyk uit uwe heyligdommen : de God Iſraels, die geeft den volke ſterkte en kragten ; Gelooft zy God !

Salvum me fac Deus. Pſalm LXIX.

VERLOST my o God : want de wateren zyn gekomen tot aan de ziele. Avond. lof.

2 Ik ben geſonken in grondlooſe modder daar men niet kan ſtaan : ik ben gekomen in de diepten der wateren, ende de vloed overſtroomt my.

3 Ik ben vermoeyd van myn roepen, myn keel is ontſteken, myn oogen zyn beſweken : daar ik ben hopende op myn God.

4 Die my ſonder oorſake haten, zyn meer dan de hayren myns hoofds ; die my ſoeken te vernielen, die my om valſſe oorſaken vyand zyn, zyn magtig geworden : dat ik niet geroofd hebbe, moet ik als dan weder geven.

5 O God gy weet van myne dwaasheid : en myne ſchulden zyn voor u niet verborgen.

6 Laatſe door my niet beſchaamd worden, die U verwagten, o Heere, Heere der heyrſcharen: laatſe door my niet te ſchande worden, die U ſoeken, o God Iſraels!

7 Want om uwent wille draag ik verſmaadheid: ſchande heeft myn aangeſigte bedekt.

8 Ik ben mynen broederen vreemd geworden; en onbekend myner moeder kinderen.

9 Want den yver van U huys heeft my verteerd: en de ſmaadheden der gener die U ſmaden, zyn op my gevallen.

10 En ik hebbe geweend in 't vaſten myner ziele: maar 't is my geworden tot allerley ſmaad.

11 En ik heb een ſak tot myn kleed aangedaan: maar ik ben hen tot een ſpreekwoord geworden.

12 Die in de poorte ſitten, klappen van my: en ik ben een ſnarenſpel der gener die ſterken drank drinken.

13 Maar my aangaande, myn gebed is tot U, o Heere! daar is een tyd des welbehagens, o God, door de grootheid uwer goedertierenheid: verhoord my door de getrouwigheid uwes heyls.

14 Rukt my uit den ſlyk, en laat my niet verſinken: laat my gered worden van myne haters, en uit de diepten der wateren.

15 Laat my de water-vloed niet overſtroomen, en laat de diepte my niet verſlinden: nog laat den put ſynen mond over my niet toeſluyten.

16 Verhoord my, o Heere, want uwe goedertierenheid is goed: ſiet my aan na de grootheid uwer barmhertigheden.

17 Ende en verbergt U aangeſigte niet van Uwen knegt: want my is bange; haaſt U, verhoord my.

18 Nadert tot myne ziele, bevrydſe: verloſt my om myner vyanden wille.

19 Gy weet myne verſmaadheid, en myne ſchaamte en myne ſchande: alle myne benauwers zyn voor U.

20 De verſmaadheid heeft myn herte gebroken, en ik ben ſeer ſwak: en ik hebbe gewagt na medelyden, maar daar is geen; en na vertroоſters, maar hebbe ſe niet gevonden.

21 Ja ſy hebben my galle tot myn ſpyſe gegeven: en in myn dorſt hebbenſe my edik te drinken gegeven.

22 Hare tafel worde voor haar aangeſigt tot een ſtrik, en tot volle vergeldinge, tot een valſtrik.
23 Laat hare oogen duyſter worden, datſe niet en ſien: en doet hare lendenen geduuriglyk waggelen.
24 Stort over hen uwe gramſchap uit: en de hittigheid uwes toorns grypeſe aan.
25 Haar Paleys zy verwoeſt: in hare tenten zy geen inwoonder.
26 Want zy vervolgen dien gy geſlagen hebt: en maken een praat van de ſmerte uwer verwonden.
27 Doet misdaad tot hare misdaad: ende en laatſe niet komen tot uwe gerechtigheid.
28 Laatſe uitgedelgt worden uit het boek des levens: en met de regtveerdige niet aangeſchreven worden.
29 Dog ik ben elendig en in ſmerte: U heyl, o God, ſtelle my in een hoog vertrek.
30 Ik ſal Gods Name pryſen met geſang; en hem met dankſegginge groot maaken.
31 Ende 't ſal den Heere aangenamer zyn dan een offe, [oſte] een gehoornde varre, die [de klaauwen] verdeeld.
32 De ſagtmoedige dit geſien hebbende, ſullen ſig verblyden: en gy die God ſoekt, u-lieder herte ſal leven.
33 Want de Heere hoord de nootdruftige: en hy veragt ſyne gevangene niet.
34 Dat hem pryſen, den hemel en de aarde; de zeen, en al wat daar in wriemeld.
35 Want God ſal Zion verloſſen en de ſteden van Juda bouwen: en aldaar ſullen ſy woonen en haar erfelyk beſitten:
36 En het zaad ſyner knegten ſal haar beerven; en de liefhebbers ſyns Naams ſullen daar in woonen.

Deus in adjutorium. Pſalm LXX.

HAAST U, o God, om my te verloſſen: o Heere tot myner hulpe.
2 Laatſe beſchaamd en ſchaamrood worden, die myne ziele ſoeken: laatſe agterwaards gedreven en te ſchande worden, die luſt hebben aan myn quaad.

3 Laatſe te rugge keeren tot loon harer beſchaminge; die daar ſeggen; Ha, ha!

4 Laat in U vrolyk en verblyd zyn, alle die U ſoeken: laat de liefhebbers uwes heyls geduuriglyk ſeggen, God zy groot gemaakt!

5 Dog ik ben elendig en nootdruftig; o God, haaſt U tot my: gy zyt myn hulpe en myn bevryder; Heere, vertoefd niet!

In te Domine ſperavi. Pſalm LXXI.

Morgenlof.

OP U, o Heere, betrouw ik: laat my niet beſchaamt worden in eeuwigheid.

2 Red my door uwe gerechtigheid, en bevryd my: neygd uw' oore tot my, en verloſt my.

3 Weeſt my tot een rotsſteen om daar in te woonen, om geduuriglyk daar in te gaan: gy hebt bevel gegeven om my te verloſſen; want gy zyt myne ſteenrotſe en myn burgt.

4 Myn God, bevryd my van de hand des godlooſen: van de hand des genen die verkeerdelyk handelt, en des opgeblaſenen.

5 Want gy zyt myne verwagtinge, Heere Heere; myn vertrouwen van myner jeugd aan.

6 Op U heb ik geſteund van den buyk aan; van myns moeders ingewand aan zyt gy myn uithelper: myn lof is geduuriglyk van U.

7 Ik ben velen als een wonder geweeſt: dog gy zyt myne ſterke toevlugt.

8 Laat myne mond vervuld worden met uwen lof den gantſen dag met uwe heerlykheid.

9 Verwerpt my niet in den tyd des ouderdoms: en verlaat my niet, terwyle myne kragt vergaat.

10 Want myne vyanden ſpreken van my: en die op myne ziele loeren, beraadſlagen te ſamen.

11 Seggende; God heeft hem verlaten: jaget na en grypt hem, want daar is geen verloſſer.

12 O God, weeſt niet verre van my; myn God haaſt U tot myner hulpe.

13 Laatſe beſchaamd worden, laatſe verteerd worden,

den, die myne ziele tegen zyn: laatſe met ſmaad en ſchande overdekt worden, die myn quaad ſoeken.

14 Dog ik ſal geduuriglyk hopen; en ſal allen uwen lof nog grooter maken.

15 Myn mond ſal uwe gerechtigheid vertellen, den gantſen dag U heyl: hoe wel ik de getalen niet weet.

16 Ik ſal henen gaan in de mogendheden des Heeren HEEREN: ik ſal uwe geregtigheid vermelden, uwe alleen.

17 O God, gy hebt my geleerd van myner jeugd aan: en tot nog toe verkondige ik uwe wonderen.

18 Daarom ook, terwylen de ouderdom en gryſigheid daar is, en verlaat my niet, o God! tot dat ik [deſen] geſlagte verkondige uwen arm; allen nakomelingen uwe magt.

19 Ook is uwe geregtigheid o God, tot in de hoogte; gy die groote dingen gedaan hebt: o God, wie is U gelyk?

20 Gy die my vele benautheden en quaden hebt doen ſien, ſult my weder levendig maken: en ſult my weder ophaalen uit de afgronden der aarde.

21 Gy ſult myne grootheid vermeerderen, en my rontom vertroo ſten.

22 Ook ſal ik U loven met het inſtrument der luyte, uwe trouwe myn God; ik ſal U Pſalmſingen met de harpe: o Heylige Iſraels.

23 Myne lippen ſullen juychen, wanneer ik U ſal Pſalmſingen; en myne ziele, die gy verloſt hebt.

24 Ook ſal myne tonge uwe geregtigheid den gantſen dag uitſpreken: want ſy zyn beſchaamd, want ſy zyn ſchaamrood geworden, die myn quaad ſoeken.

Deus judicium. Pſalm LXXII.

O GOD geeft den Koning uwe regten; en uwe gerechtigheid den ſone des Konings.

2 So ſal hy U volk rigten met geregtigheid: en uwe elendige met regt.

3 De bergen ſullen den volke vrede dragen; ook de heuvelen met geregtigheid.

4 Hy

4 Hy ſal de elendige des volks rigten, hy ſal de kinderen des nootdruftigen verloſſen; en den verdrukker verbryſelen.

5 Sy ſullen U vreeſen, ſo lange de Sonne en Mane ſullen zyn, van geſlagte tot geſlagte.

6 Hy ſal neder dalen als een regen op het nagras; als de droppelen die de aarde bevogtigen.

7 In ſyne dagen ſal de regtveerdige bloeyen, en de veelheid van vrede; tot dat de Mane niet meer en zy.

8 En hy ſal heerſſen van de zee tot aan de zee; en van de Riviere tot aan de eynden der aarde.

9 D'Ingeſetene van dorre plaatſen ſullen voor ſyn aangeſigte knielen: en ſyne vyanden ſullen het ſtof lekken.

10 De Koningen van Tharſis en de eylanden ſullen geſchenken aanbrengen: de Koningen van Scheba en Seba ſullen vereeringen toevoeren.

11 Ja alle Koningen ſullen ſig voor hem nederbuygen: alle heydenen ſullen hem dienen.

12 Want hy ſal den nootdruftigen redden, die daar roept: mitsgaders den elendigen, en die geenen helper heeft.

13 Hy ſal den armen en nootdruftigen verſchoonen; en de Zielen der nootdruftigen verloſſen.

14 Hy ſal hare zielen van liſt en geweld bevryden; en haar bloed ſal dierbaar zyn in ſyne oogen.

15 En hy ſal leven; en men ſal hem geven van 't goud van Scheba; en men ſal geduuriglyk voor hem bidden: den gantſen dag ſal men hem ſegenen.

16 Iſſer een hand vol koorn in 't land op de hoogte der bergen; de vrugt daar van ſal ruyſſen als de Libanon: en die van de ſtad ſullen bloeyen als het kruyd der aarde.

17 Syn Naam ſal zyn tot in eeuwigheid; ſo lang alſſer de Sonne is, ſal ſyn Naam van kind tot kind voortgeplant worden; ende ſy ſullen in hem geſegend werden: alle heydenen ſullen hem welgelukſalig roemen.

18 Gelooft zy de Heere God, de God Iſraels; die alleen wonderen doet!

19 En

19 En gelooft zy de Naam ſyner heerlykheid tot in euwigheid: en de gantſe aarde worde met ſyne heerykheid vervuld: Amen, ja Amen.

Quam bonus Iſrael. Pſalm LXXIII.

MMERS is God Iſrael goed; den genen die reyn van herten zyn. Avondlof.

2 Maar my aangaande, myne voeten waren byna itgeweken: myne treden waren bykans uit geſchoten.

3 Want ik was nydig op de dwaſe; ſiende der godooſen vrede.

4 Want daar zyn geen banden tot haren dood toe; n hare kragt is fris.

5 Sy zyn niet in de moeyte [als andere] menſſen; nde en worden met [andere] menſſen niet geplaagd.

6 Daarom omringtſe de hoovaardye als een keten: et geweld bedektſe [als] een gewaad.

7 Hare oogen puylen uit van vet: ſy gaan de inbeeldingen des herten te boven.

8 Sy mergelen [de lieden] uit, en ſpreken booſlyk an verdrukkinge: ſy ſpreken uit der hoogte.

9 Sy ſetten hare mond tegen den hemel: en hare onge wandelt op der aarden.

10 Daarom keerd ſig ſyn volk hier toe, als hen wateren eens vollen [bekers] worden uitgedrukt.

11 Datſe ſeggen; Hoe ſoudet God weten? en ſoud er wetenſchap zyn by den Alderhoogſten?

12 Siet deſe zyn godloos: nogtans hebben ſy ruſte n de wereld, ſy vermenigvuldigen het vermogen.

13 Immers heb ik te vergeefs myn herte geſuyvert; n myne handen in onſchuld gewaſſen:

14 Dewyl ik den gantſen dag geplaagt ben; en myne ſtraffinge iſſer alle morgens.

15 Indien ik ſoude ſeggen; Ik ſal ook alſo ſpreken: iet, ſo ſoud' ik trouwloos zyn aan 't geſlagte uwer inderen.

16 Nogtans heb ik gedagt om dit te mogen verſtaan: [maar] het was moeyte in myne oogen:

17 Tot

17 Tot dat ik in Gods heyligdommen inging; [ende] op haar eynde merkte.

18 Immers ſet gyſe op gladde plaatſen: gy doetſe vallen in verwoeſtingen.

19 Hoe worden ſy als in een oogenblik tot verwoeſtinge! nemen een eynde, worden te niete van verſchrikkingen!

20 Als een droom na het ontwaken: als gy opwaakt o Heere, [dan] ſult gy haar beeld veragten.

21 Als myn herte opgeſwollen was, en ik in myne nieren geprikkeld wierd:

22 Doe was ik onvernuftig, ende en wiſte niets: ik was een groot beeſt by U.

23 Ik ſal dan geduuriglyk by U zyn: gy hebt myne regterhand gevat.

24 Gy ſult my leyden door uwen raad: en daar na ſult gy my [in] heerlykheid opnemen.

25 Wien heb ik [neffens U] in den hemel? neffens U luſt my ook niets op der aarden.

26 Beſwykt myn vlees en myn herte, ſo is God de rotsſteen myns hertenen myn deel in eeuwigheid.

27 Want ſiet, die verre van U zyn, ſullen vergaan: gy roeyd uit alle die van U af hoereerd.

28 Maar my aangaande; 't is my goed, na by God te weſen: ik ſet myn betrouwen op den Heere HEERE; om alle uwe werken te vertellen.

Ut quid Deus repuliſti? Pſalm LXXIV.

O GOD, waarom verſtoot gy in eeuwigheid? [waarom] ſoude uwe toorn rooken tegen de ſchapen uwer weyde?

2 Gedenkt aan uwe Vergaderinge, [die] gy van ouds verworven hebt; de roede uwer erffeniſſe [die] gy verloſt hebt; den berg Zion, daar op gy gewoond hebt.

3 Heft uwe voeten op tot de eeuwige verwoeſtingen: de vyand heeft alles in het heyligdom verdorven.

4 Uwe wederpartyders hebben in 't midden van uwe ver-

ergaderplaatſen gebruld: ſy hebben hare teekenen tot
eekenen geſteld.
5 Een ieder werd'er bekend, als een die de bylen om
oge aanbrengt in de digtigheid van een geboomte.
6 Alſo hebben ſy nu der ſelver graveerſelen t'ſamen
et Houweelen en Beukhamers in ſtukken geſlagen.
7 Sy hebben uwe heyligdommen in 't vyer geſet: ter
arden toe hebben ſy de wooninge uwes Naams ont-
eyligt.
8 Sy hebben in haar herte geſeyd; Laatſe ons te ſa-
en uitplunderen: ſy hebben alle Gods vergaderplaat-
en in den lande verbrand.
9 Wy ſien onſe teekenen niet; Daar is geen Pro-
heet meer: nog iemand by ons, die wete hoe lange.
10 Hoe lange o God, ſal de wederpartyder ſmaden?
l de vyand uwe Naam in eeuwigheid laſteren?
11 Waarom trekt gy uwe hand, ja uwe regterhand
? [trektſe] uit het midden van uwen boeſem, maakt
n eynde.
12 Evenwel is God myn Koning van outs af; die
erloſſingen werkt in 't midden der aarden.
13 Gy hebt door uwe ſterkte de zee geſpleten: Gy
bt de koppen der Draken in de wateren verbroken.
14 Gy hebt de koppen des Leviathans verplettert:
y hebt hem tot ſpyſe gegeven den volken in dorre
laatſen.
15 Gy hebt een fonteyne en beke gekloven: gy hebt
erke rivieren uitgedroogt.
16 De dag is uwe, ook is de nagt uwe: gy hebt het
gt en de Sonne bereyd.
17 Gy hebt alle de palen der aarde geſteld: ſomer
winter, die hebt gy geformeerd.
18 Gedenkt hier aan: De vyand heeft den Heere ge-
naad: en een dwaas volk heeft uwen Name gelaſtert.
19 En geeft aan het wildgedierte de ziele uwer tor-
l-duyve niet over: den hoop uwer elendigen vergeet
et in eeuwigheid.
20 Aanſchouwt het verbond: want de duyſtere
laatſen des lands zyn vol wooningen van geweld.
21 Laat

21 Laat de verdrukten niet beſchaamd wederkeeren: Laat de elendige en nootdruftige uwe Name pryſen.

22 Staat op o God, twiſt uwe twiſtſaake: gedenk der ſmaadheid, [die] U van den dwaſen [wedervaard] den gantſen dag.

23 Vergeet niet des geroeps uwer wederpartyden: het getier der gener die tegen U opſtaan klimd geduriglyk op.

Confitebimur tibi. Pſalm LXXV.

Morgenlof.

WY loven U, o God, wy loven, dat uwe Naam naby is: men verteld uwe wonderen.

2 Als ik het beſtemde [ampt] ſal ontfangen hebben, ſo ſal ik gants regt rigten.

3 Het land en alle ſyne inwoonders waren verſmolten: [maar] ik hebbe ſyne pilaren vaſt gemaakt, Sela.

4 Ik hebbe geſeyd tot de onſinnige; En weeſt niet onſinnig: en tot de godlooſe; En verhoogt den hoorn niet.

5 En verhoogt uwe hoorn niet om hooge: en ſpreekt [niet] met ſtyven halſe.

6 Want het verhoogen [komt] niet uit het Ooſten, nog uit het Weſten, nog uit de Woeſtyne.

7 Maar God is Rigter: hy vernedert deſen, en verhoogd genen.

8 Want in des Heeren hand is een beeker, ende de wyn is beroerd, vol van mengelinge, en hy ſchenkt daar uit: dog alle godlooſe der aarden ſullen ſyne droſſemen uitſuygende drinken.

9 En ik ſal 't in eeuwigheid verkondigen: ik ſal den God Jacobs Pſalmſingen.

10 En ik ſal alle hoornen der godlooſen afhouwen: de hoornen des regtveerdigen ſullen verhoogt worden.

Notus in Judea. Pſalm LXXVI.

GOD is bekend in Juda: ſyn Naam is groot in Iſrael.

2 En in Salem is ſyne hutte: en ſyne wooninge in Zion.

3 Aldaar heeft hy verbroken de vyerige pylen van den

n boge; den ſchild en het ſweerd, en den kryg, Sela!
4 Gy zyt doorlugtiger [en] heerlyker, dan de Roof-
gen.
5 De ſtouthertige zyn beroofd geworden; ſy hebben
e ſlaap geſluymerd: en geene van de dappere man-
n hebben hare handen gevonden.
6 Van U ſchelden, o God Jacobs, is t'ſamen wagen
paard in ſlaap geſonken.
7 Gy, vreeſlyk zyt gy: en wie ſal voor U aangeſig-
beſtaan, van den tyd uwes toorns af?
8 Gy deed een oordeel hooren uit den Hemel: de
de vreeſde en werd ſtille:
9 Als God opſtond ten oordeel, om alle ſagtmoedige
aarden te verloſſen, Sela!
10 Want de grimmigheid des menſſen ſal U loflyk
ken: het overblyfſel der grimmigheden ſult gy op-
den.
11 Doet geloften en betaaltſe den Heere uwen God,
gy die rontom hem zyt: laatſe dien, die te vree-
is, geſchenken brengen.
12 Die den geeſt der Vorſten als druyven affnyd:
den Koningen der aarde vreeſlyk is.]

Voce mea ad Dominum. Pſalm LXXVII.

MYNE ſtemme is tot God; en ik roepe: myne,
ſtemme is tot God, en hy ſal de oore tot my neygen.
2 Ten dage myner benautheid ſogt ik den Heere:
n hand was des nagts uitgeſtrekt, ende liet niet af,
ne ziele weygerde getrooſt te worden.
3 Dagt ik aan God, ſo maakte ik misbaar: peynſde
ſo werd myne ziele overſtelpt, Sela!
4 Gy hield myne oogen wakende; ik was verſlagen,
e ſprak niet.
5 Ik overdagte de dagen van ouds; de jaren der eeu-
n.
6 Ik dagte aan myn ſnarenſpel, in den nagt over-
de ik in myn herte; en myn geeſt onderſogt.

7 Sal

7 Sal dan de Heere in eeuwigheden verſtooten? en voortaan niet meer goedgunſtig zyn?

8 Houd ſyne goedertierenheid in eeuwigheid op? heeft de toeſegginge een eynde, van geſlagte tot geſlagte?

9 Heeft God vergeten genadig te zyn? heeft Hy ſyne barmhertigheden door toorne toegeſloten? Sela!

10 Daar na ſeyd' ik; dit krenkt my: [maar] de regterhand des Alderhoogſten verandert.

11 Ik ſal der daaden des Heeren gedenken: ja ik ſal gedenken uwer wonderen van ouds her.

12 En ſal alle uwe werken betragten, en van uwe daaden ſpreeken.

13 O God! uwe weg is in het Heyligdom: wie is een groot God, gelyk God?

14 Gy zyt die God, die wonder doet: gy hebt uwe ſterkte bekend gemaakt onder de volken.

15 Gy hebt U volk door [uwe] arm verloſt; de kinderen Jacobs en Joſephs, Sela!

16 De wateren ſagen U, o God, de wateren ſagen U, ſy beefden: ook waren de afgronden beroerd.

17 De dikke wolken goten water uit; de bovenſte wolken gaven geluyd: ook gingen uwe pylen daar heen.

18 'T geluyd uwes donders was in dit ronde; de blixemen verligteden de wereld: de aarde werd beroerd en daverde.

19 Uwe weg was in de zee, en U pad in groote wateren: en uwe voetſtappen en werden niet bekend.

20 Gy leydet U volk als een kudde; door de hand van Moſe en Aaron.

Attendite populo. Pſalm LXXVIII.

Avondloſ.

OMYN volk neemd myne leere ter ooren: neyg u-lieder ooren tot de redenen myns monds.

2 Ik ſal myne mond opdoen met ſpreuken: ik ſal verborgentheden overvloediglyk uitſtorten, van ouds her.

3 Die wy gehoord hebben en wetenſe, ende onſe vaders ons verteld hebben.

4 Wy ſullen 't niet verbergen voor hare kinderen, voor het navolgende geſlagt, vertellende de loflykheden

des Heeren : en ſyne ſterkheid, en ſyne wonderen, die hy gedaan heeft.

5 Want hy heeft een getuygeniſſe opgerigt in Jacob : ende een Wet geſtelt in Iſrael, die hy onſen vaderen geboden heeft ; dat ſyſe haren kinderen ſouden bekend maken.

6 Op dat het navolgende geſlagte [die] weten ſoude ; de kinderen [die] gebooren ſouden worden : [en] ſouden opſtaan en vertellenſe haren kinderen.

7 En dat ſy hare hope op God ſouden ſtellen, en Gods daden niet vergeten ; maar ſyne geboden bewaren.

8 En dat ſy niet ſouden worden gelyk hare vaders ; een wederhoorig en wederſpannig geſlagte, een geſlagte, [dat] ſyn herte niet rigtede, en welkers geeſt niet getrou was met God.

9 De kinderen Ephraims, gewapende boogſchutters, keerden om ten dage des ſtryds.

10 Sy hielden Gods verbond niet, en weygerden te wandelen in ſyne Wet.

11 En ſy vergaten ſyne daden ; en ſyne wonderen, die hy hen hadde doen ſien.

12 Voor hare vaderen hadde hy wonder gedaan ; in Egyptenland, [in] den velde Zoans.

13 Hy kloofde de Zee en deeder haar door gaan ; en de wateren deed' hy ſtaan als een hoop.

14 En Hy leydeſe des daags met een wolke en den gantſen nagt met een ligt des vuurs.

15 Hy kloofde de rotsſteenen in de woeſtyne ; en verenkteſe overvloedig, als [uit] afgronden.

16 Want hy bragt ſtroomen voort uit de ſteenrotſe ; en deed' de wateren afdalen als rivieren.

17 Nog voeren ſy wyders voort tegen hem te ſondigen : verbitterende den Alderhoogſten in de dorre wilderniſſe.

18 En ſy verſogten God in haar herte : begeerende ſpyſe na hare luſt.

19 En ſy ſpraken tegen God, ſy ſeyden : Soude God een tafel konnen toerigten in de woeſtyne ?

20 Siet hy heeft den rotsſteen geſlagen, dat'er wate-

ren uit vloeyden, en beken overvloedelyk uitbraken: ſoude hy ook brood konnen geven? ſoude hy ſynen volke vlees toebereyden?

21 Daarom hoorde de Heere en werd verbolgen: en een vyer werd ontſteken tegen Jacob, en toorn ging ook op tegen Iſrael.

22 Om dat ſy in God niet geloofden, en op ſyn heyl niet vertrouden.

23 Daar hy den wolken van boven gebood, en de deuren des hemels opende.

24 En regende op hen het Man om te eten, en gaf hen hemels koorn.

25 Een iegelyk at het brood der Magtigen: hy ſond hen teerkoſt tot verſadinge.

26 Hy dreef den Ooſtenwind voort in den hemel, en voerde de Zuydenwind aan door ſyne ſterkte.

27 En regende op hen vlees als ſtof, en gevleugelt gevogelte als zand der zeen.

28 En dede 't vallen in 't midden ſyns legers, rontom ſyne wooningen.

29 Doe aten ſy en werden ſeer ſat: ſo dat hy hen haren luſt toebragte.

30 Sy waren nog niet vervreemd van hare luſt: hare ſpyſe was nog in haren mond:

31 Als Gods toorn tegen hen opging, dat hy van hare vetſte doode, en de uitgeleſene Iſraels nedervelde.

32 Boven dit alles ſondigden ſy nog, ende geloofden niet, door ſyne wonderen.

33 Dies deed' hy haare dagen vergaan in ydelheid, en haare jaren in verſchrikkinge.

34 Als hyſe doode, ſo vraagden ſy na hem; en keerden weder, en ſogten God vroeg.

35 En gedagten dat God haar rotsſteen was; en God de Alderhoogſte haar verloſſer.

36 En ſy vleyden hem met haren mond; en logen hem met hare tonge.

37 Want haar herte was niet regt met hem; en ſy waren niet getrou in ſyn verbond.

38 Dog hy barmhertig zynde, verſoende de ongeregtigheid, ende verdorſſe niet; maar wende dikwyls ſyne

ſyne toorne af, ende wekte ſyne gantſe grimmigheid niet op.

39 En hy dagte dat ſy vlees waren: een wind die henen gaat en niet wederkeerd.

40 Hoe dikwils verbitterden ſy hem in de woeſtyne! deden hem ſmerte aan in de wilderniſſe!

41 Want ſy quamen al weder en verſogten God; en ſtelden den Heyligen Iſraels een perk.

42 Sy dagten niet aan ſyne hand; aan den dag, doe hyſe van den wederpartyder verloſte.

43 Hoe hy ſyne teekenen ſtelde in Egypten; en ſyne wonderheden in den velde Zoans.

44 En hare vloeden in bloed veranderde: en hare ſtroomen, op dat ſy niet ſouden drinken.

45 Hy ſond een vermenginge van ongedierte onder haar, dat haar verteerde: en vorſſen die haar verdorven.

46 En hy gaf haar gewas den kruydworm; en haren arbeyd den ſprinkhaan.

47 Hy doode hare wynſtok door den hagel; en hare wilde vygeboomen door vyerigen hagelſteen.

48 Ook gaf hy haar vee den hagel over: en hare beeſten den vyerigen kolen.

49 Hy ſond onder hen de hittigheid ſyns toorns, verbolgentheid en verſtoortheid, en benautheid; [met] uitſendinge der boden van veel quaads.

50 Hy woeg een pad voor ſynen toorn: hy onttrok hare ziele niet van den dood: en haar gedierte gaf hy aan de peſtilentie over.

51 En hy ſloeg al het eerſtgeboorne in Egypten: het beginſel der kragten in de tenten Chams.

52 En hy voerde ſyn volk als ſchapen; en leydeſe als een kudde in de woeſtyne.

53 Ja hy leydeſe ſekerlyk, ſo datſe niet en vreeſden: want de zee hadde hare vyanden overdekt.

54 En hy bragtſe tot de landpale ſyner heyligheid: tot deſen berg, [dien] ſyne regterhand verkregen heeft.

55 En hy verdreef voor haar aangeſigte de heydenen, en deedſe vallen in 't ſnoer [harer] erffeniſſe: en deed de ſtammen Iſraels in hare tenten woonen.

56 Maar ſy verſogten en verbitterden God den Alderhoogſten: en onderhielden ſyne getuygeniſſen niet.

57 En ſy weeken te rugge, en handelden trouloosſyk gelyk hare vaders: ſy zyn omgekeerd als een bedrieglyke boge.

58 En ſy verwekten hem tot toorn door hare hoogten; en verwekten hem tot yver door hare geſnedene beelden.

59 God hoorde 't ende werd verbolgen, en verſmaade Iſrael ſeer.

60 Dies verliet hy den Tabernakel te Silo; de Tente, [die] hy tot een wooninge geſteld hadde onder de menſſen.

61 En hy gaf ſyne ſterkte in de gevangeniſſe, en ſyne heerlykheid in de hand des wederpartyders.

62 En hy leverde ſyn volk over ten ſweerde, en werd verbolgen tegen ſyne erffeniſſe.

63 Het vyer verteerde hare jongelingen; en hare jonge dogters werden niet gepreſen.

64 Hare Prieſters vielen door 't ſweerd; en hare weduwen weenden niet.

65 Doe ontwaakte de Heere, als een ſlapende; als een held die juycht van den wyn.

66 En hy ſloeg ſyne wederpartyders aan 't agterſte; hy deed' hen eeuwige ſmaatheid aan.

67 Dog hy verwrerp de Tente Joſephs; en de ſtamme Ephraims verkoos hy niet.

68 Maar hy verkoos de ſtamme Juda; den berg Zion, dien hy lief hadde.

69 En hy bouwde ſyn Heyligdom als hoogten; als de aarde, die Hy gegrond heeft in eeuwigheid.

70 En hy verkoos ſynen knegt David; en nam hem van de ſchaaps-koyen.

71 Van agter de ſoogende [ſchapen] deed Hy hem komen, om te weyden Jacob ſyn volk, en Iſrael ſyne erffeniſſe.

72 Ook heeft hyſe geweyd na de opregtigheid ſyns herten: en heeftſe geleyd met een ſeer verſtandige beleyd ſyner handen.

Dan

Deus, venerunt. Pſalm LXXIX.

O GOD, Heydenen zyn gekomen in uwe erffeniſſe: ſy hebben den Tempel uwer heyligheid verontreynigt; ſy hebben Jeruſalem tot ſteenhoopen geſteld. Morgenlof.

2 Sy hebben de doode lichamen uwer knegten aan 't gevogelte des hemels tot ſpyſe gegeven: het vlees uwer gunſtgenooten aan 't gedierte des lands.

3 Sy hebben haar bloed rontom Jeruſalem als water vergoten, en daar was niemand dieſe begroef.

4 Wy zyn onſen nabuuren een ſmaadheid geworden: een ſpot en ſchimp dien, die rontom ons zyn.

5 Hoe lange, Heere, ſult gy eeuwiglyk toornen? ſal uwen yver als vyer branden?

6 Stort uwe grimmigheid uit over de Heydenen, die U niet kennen: en over de Koningryken, die uwen Naam niet aanroepen.

7 Want men heeft Jacob opgegeten; en ſy hebben ſyne lieflyke wooninge verwoeſtet.

8 Gedenkt ons der voorige misdaden niet: haaſt U, laat uwe barmhertigheden ons voorkomen: want wy zyn ſeer dunne geworden.

9 Helpt ons o God onſes Heyls! ter oorſake van de eere uwes Naams: en red ons, en doet verſoeninge over onſe ſonden, om uwes Naams wille.

10 Waarom ſouden de Heydenen ſeggen, waar is haar God? laat de wrake des vergotenen bloeds uwer knegten onder de Heydenen voor onſe oogen bekend worden.

11 Laat het gekerm der gevangenen voor U aanſchyn komen: behoud overig de kinderen des doods, na de grootheid uwes arms.

12 En geeft onſen nabuuren ſevenvoudig weder in haren ſchoot haren ſmaad, daar mede ſy U, o Heere! geſmadet hebben.

13 So ſullen wy, U volk en de ſchapen uwer weyde, U loven in eeuwigheid, van geſlagte tot geſlagte; wy ſullen uwen roem vertellen.

Qui regis Iſrael. Pſalm LXXX.

OHERDER Iſraels, neemd ter ooren : die Joſeph als ſchapen leydet: die tuſſen de Cherubim ſit, verſchynd blinkende.

2 Wekt uwe magt op voor het aangeſigte van Ephraim en Benjamin, en Manaſſe, en komt tot onſe verloſſinge.

3 O God, brengt ons weder, en laat U aanſchyn lichten, ſo ſullen wy verloſt worden.

4 O Heere, God der heyrſcharen, hoe lange ſult gy rooken tegen 't gebed uwes volks.

5 Gy ſpyſtſe met tranen-brood : en drenktſe met tranen uit een drieling.

6 Gy hebt ons onſen nabuuren tot een twiſt geſtelt, en onſe vyanden ſpotten onder haar.

7 O God der heyrſcharen, brengt ons weder, en laat U aangeſigte lichten, ſo ſullen wy verloſt worden.

8 Gy hebt een wynſtok uit Egypten overgebragt, hebt de Heydenen verdreven, en hebt den ſelven geplant.

9 Gy hebt [de plaatſe] voor hem bereyd, en ſyne wortelen doen inwortelen, ſo dat hy het land vervuld heeft.

10 De bergen ſyn met ſyne ſchaduwe bedekt geweeſt, en ſyne ranken waren [als] ceder-boomen Gods.

11 Hy ſchoot ſyne ranken uit tot aan de Zee, en ſyne ſcheuten tot aan de Riviere.

12 Waarom hebt gy ſyne muuren doorgebroken, ſo dat alle die den weg voorby gaan, hem plukken?

13 Het ſwyn uit den woude heeft hem uitgewroet: en 't wild des velds heeft hem afgeweyd.

14 O God der heyrſcharen! keerd dog weder, aanſchout uit den hemel en ſiet, en beſoekt deſen wynſtok;

15 Ende de ſtamme die uwe regterhand geplant heeft, en dat om den Sone [dien] gy U geſterkt hebt:

16 Sy is met vyer verbrand, ſy is afgehouwen : Sy komen om van 't ſchelden uwes aangeſigts.

17 Uwe hand ſy over den Man uwer regterhand, over des menſſen ſone, [dien] gy U geſterkt hebt.

18 So

18 So ſullen wy van U niet te rugge keeren: behoud ons in 't leven, ſo ſullen wy uwen Name aanroepen.

19 O Heere, God der heyrſcharen! brengt ons weder, laat U aanſchyn lichten, ſo ſullen wy verloſt worden.

Exultate Deo. Pſalm LXXXI.

SINGT vrolyk Gode onſe Sterkte: Juycht den God Jacobs.

2 Heft een Pſalm op, en geeft den trommel: de lieflyke harpe met de luyte.

3 Blaeſt de baſuyne in de nieuwe Mane, ter beſtemder tyd op onſen feeſt-dag.

4 Want dat is een inſettinge in Iſrael, een regt van den God Jacobs.

5 Hy heeft het geſet tot een getuygeniſſe in Joſeph, als hy uitgetogen was tegen Egyptenland: [alwaar] ik gehoord hebbe een ſprake die ik niet verſtond.

6 Ik hebbe ſyne ſchouder van den laſt onttrokken: ſyne handen zyn van de potten ontſlagen.

7 In de benautheid riept gy, en ik hielp u uit, Ik antwoorde u uit de ſchuyl-plaatſe des donders: Ik beproefde u aan de wateren van Meriba, Sela!

8 Myn volk, [ſeyde ik] hoord toe, en ik ſal onder u getuygen; Iſrael, of gy na my hoordet.

9 Daar en ſal onder u geen uitlands God weſen, en gy en ſult u voor geen vremden God neder buygen.

10 Ik ben de Heere uwe God, die u hebbe opgevoerd uit het land van Egypten: Doet uwen mond wyd open, en ik ſal hem vervullen.

11 Maar myn volk heeft myne ſtemme niet gehoord: en Iſrael heeft myner niet gewild.

12 Dies heb' ik het overgegeven in 't goetdunken haers herten, datſe wandelden in hare raatſlagen.

13 Og dat myn volk na my gehoord hadde! dat Iſrael in myne wegen gewandelt hadde!

14 In korten ſoude ik hare vyanden gedempt hebben,

ben, en myne hand gewend hebben tegen hare wederpartyders.

15 Die den Heere haten, ſouden ſig hem geveynſdelyk onderworpen hebben, maar haar-lieder tyd ſoude eeuwig geweeſt zyn.

16 En hy ſoude het geſpyſt hebben met het vette der tarwe: Ja ik ſoude u verſadigt hebben met honig uit de rotsſteenen.

Deus ſtetit in Synagoga. Pſalm LXXXII.

Avondlof.

GOD ſtaat in de vergaderinge Gods: hy oordeelt in 't midden der Goden.

2 Hoe lange ſult gy-lieden onregt oordeelen, en het aangeſigte der godlooſen aannemen, Sela!

3 Doet regt den armen, en den weeſe; regtveerdigt den verdrukten en den armen.

4 Verloſt den armen en den behoeftigen, rukt [hem] uit der godlooſen hand.

5 Sy weten niet, nog verſtaan niet, ſy wandelen ſteets in duyſterniſſe: [dies] wankelen alle fondamenten der aarde.

6 Ik hebbe wel geſeyd, Gy zyt Goden: en gy zyt alle kinderen des Alderhoogſten:

7 Nogtans ſult gy ſterven als een mens: en als een van de Vorſten ſult gy vallen.

8 Staat op, o God, oordeelt het aardryk; want gy beſit alle Natien.

Deus, quis ſimilis? Pſalm LXXXIII.

O GOD, en ſwygd niet, en houd u niet als doof: nog zyt niet ſtille, o God!

2 Want ſiet uwe vyanden maken getier: en uwe haters ſteken den kop op.

3 Sy maken liſtiglyk een heymelyken aanſlag tegen U volk, en beraatſlagen haar tegen uwe verborgene.

4 Sy hebben geſeyd, Komt, en laatſe ons uitroeyen datſe geen volk meer en zyn: dat des naams Iſrael niet meer gedagt en worde.

5 Want

5 Want ſy hebben in 't herte t'ſamen geraadſlaagt: tegen U hebben ſy een verbond gemaakt.
6 De tenten Edoms, en der Iſmaeliten, Moab en de Hagarenen:
7 Gebal en Ammon en Amalek: Paleſtina, met de inwoonders van Tyrus.
8 Ook heeft ſig Aſſur by hen gevoegd: ſy zyn den kinderen Loths tot een arm geweeſt, Sela!
9 Doet hen als Midian: als Siſera, als Jabin aan de beke Kiſon.
10 [Die] verdelgt zyn te Endor: ſy zyn geworden tot drek der aarde.
11 Maakt haar [en] hare Princen als Oreb, en als Zeeb: en alle hare Vorſten als Zebah en als Zalmuna.
12 Die ſeyden, laat ons de ſchoone wooningen Gods voor ons in erffelyke beſittinge nemen.
13 Myn God, maaktſe als een wervel: als ſtoppelen voor den wind.
14 Gelyk het vyer een wout verbrand: en gelyk de vlamme de bergen aanſteekt.
15 Vervolgtſe alſo met U onweder: en verſchriktſe met uwe draay-wind.
16 Maakt haar aangeſigte vol ſchande, op datſe o Heere, uwen Naame ſoeken.
17 Laatſe beſchaamt en verſchrikt weſen tot in der eeuwigheid, en laatſe ſchaamrood worden en omkomen.
18 Op datſe weten, dat gy alleen met uwen Name zyt de HEERE, de Alderhoogſte over de gantſe aarde.

Quam dilecta tabernacula! Pſalm LXXXIV.

HOE lieflyk zyn uwe wooningen, o Heere der heyrſcharen!
2 Myn ziele is begeerig, en beſwykt ook van verlangen, na de voorhoven des Heeren: myn herte en myn vlees roepen uit tot den levendigen God!
3 Selfs vind de muſſe een huys, en de ſwaluwe een neſt voor haar, daarſe hare jongskens legt, by uwe altaren, Heere der heyrſcharen, myn Koning en myn God.

4 Welgelukſalig zynſe die in U huys woonen: ſy pryſen U geſtadelyk, Sela!

5 Welgelukſalig is de menſſe wiens ſterkte in U is, in welker herte de gebaande wegen zyn.

6 Als ſy door het dal der moerbeſie-boomen doorgaan, ſtellen ſy hem tot een fonteyne, ook ſal de regen haar gants rykelyk overdekken.

7 Sy gaan van kragt tot kragt, een ygelyk [van haar] ſal verſchynen voor God in Zion.

8 Heere, God der heyrſcharen, hoord myn gebed: neemt het ter oore, o God Jacobs, Sela!

9 O God onſe ſchild, ſiet en aanſchout het aangeſigte uwes geſalfden.

10 Want een dag in U voorhoven, is beter dan duyſend [elders]: Ik koos liever aan den dorpel in het Huys mynes Gods te weſen, dan lange te woonen in de tenten der godloosheid.

11 Want God de Heere is een Sonne en ſchild, de Heere ſal genade en eere geven: hy ſal het goede niet onthouden den genen die in opregtigheid wandelen.

12 Heere der Heyrſcharen, welgelukſalig is de mens die op U vertrouwt.

Benedixiſti Domine. Pſalm LXXXV.

GY zyt uwen lande gunſtig geweeſt, Heere: de gevangeniſſe Jacobs hebt gy gewend.

2 De misdaat uwes volks hebt gy weg genomen: Gy hebt alle hare ſonden bedekt, Sela!

3 Gy hebt weg genomen al uwe verbolgentheid: Gy hebt U gewend van de hittigheid uwes toorns.

4 Brengt ons weder, o God onſes Heyls: en doet te niet uwe toornigheid over ons.

5 Sult gy eeuwiglyk tegen ons toornen? ſult gy uwen toorn uitſtrekken van geſlagte tot geſlagte?

6 Sult gy ons niet weder levendig maken? op dat U volk ſig in U verblyde?

7 Toont ons uwe goedertierenheid o Heere, en geeft ons U Heyl.

8 Ik ſal hooren wat God de Heere ſpreken ſal, want hy ſal tot ſyn volk, en tot ſyne gunſtgenooten van vreede

vreede ſpreken, maar datſe niet weder tot dwaasheid keeren.

9 Seekerlyk, ſyn heyl is na by den genen die hem vreeſen, op dat in onſen Lande eere woone.

10 De goedertierenheid en waarheid ſullen malkanderen ontmoeten: de geregtigheid en vrede ſullen [malkanderen] kuſſen.

11 De waarheid ſal uit der aarde ſpruyten, en geregtigheid ſal van den hemel neder ſien.

12 Ook ſal de Heere 't goede geven: en ons land ſal ſyne vrugt geven.

13 De gerechtigheid ſal voor ſyn aangeſigte heenen gaan: en hy ſalſe ſetten op den weg ſyner voetſtappen.

Inclina Domine aurem. Pſalm LXXXVI.

HEERE, neigd uwe oore, verhoord my: want ik ben elendig en nootdruftig. Morgenlof.

2 Bewaard myne ziele, want ik ben [uwe] gunſtgenoot, o Gy myn God! verloſt uwe knegt die op U betrouwt.

3 Zyt my genadig, Heere, want ik roepe tot U den gantſen dag.

4 Verheugt de ziele uwes knegts: want tot U, Heere, verheffe ik myne ziele.

5 Want gy Heere, zyt goet en geern vergevende: en van groote goedertierenheid allen die U aanroepen.

6 Heere, neemt myn gebed ter ooren! en merkt op de ſtemme myner ſmeekingen.

7 In den dag myner benautheid roepe ik U aan, want Gy verhoort my.

8 Onder de Goden is niemand U gelyk, Heere, en daar en zyn geene gelyk uwe werken.

9 Alle de heydenen Heere, die gy gemaakt hebt, ſullen komen, en ſullen haar voor U aanſchyn neder buygen, en uwen naame eeren.

10 Want Gy zyt groot, en doet wonderwerken: Gy alleen zyt God.

11 Leert my Heere, uwen weg, ik ſal in uwe waarheid

heid wandelen, vereenigt myn herte tot de vreeſe Uwe Naams.

12 Heere myn God, ik ſal U met myn gantſe hert loven, en ik ſal uwen Name eeren in eeuwigheid.

13 Want uwe goedertierenheid is groot over my ende gy hebt myne ziele uit het onderſte des grafs uit gerukt.

14 O God de hoovaardige ſtaan tegen my op, en d vergaderingen der tyrannen ſoeken myne ziele: en ſ ſtellen U niet voor hare oogen.

15 Maar gy Heere, zyt een barmhertig en genadig God, langmoedig, en groot van goedertierenheid en waarheid.

16 Wend U tot my, en zyt my genadig, geeft uwen knegt uwe ſterkte: en verloſt den ſone uwer dienſt- maagd.

17 Doet aan my een teeken ten goede, op dat he myne haters ſien, en beſchaamd worden, als gy Heere my geholpen en my getrooſt ſult hebben.

Fundamentum ejus. Pſalm LXXXVII.

SYN grondſlag is op de bergen der heyligheid.

2 De Heere bemind de poorten Zions boven alle wooningen Jacobs.

3 Seer heerlyke dingen worden van U geſproken, o ſtad Gods, Sela!

4 Ik ſal Rahab en Babel vermelden, onder de gene die my kennen: ſiet de Philiſtyn, en de Tyrier, met de Moor, deſe is aldaar geboren.

5 Ende van Zion ſal geſeyd worden, die en die is daar in geboren: en de Alderhoogſte ſelve, ſalſe beveſtigen.

6 De Heere ſalſe rekenen in 't opſchryven der volken: [ſeggende,] deſe is aldaar geboren, Sela!

7 En de ſangers gelyk de ſpeel-lieden, [mitsgaders] alle myne fonteynen ſullen binnen U ſyn.

Domine

Domine Deus ſalutis. Pſalm LXXXVIII.

OHEERE God myns heyls: by dage, by nagte roepe ik voor U.

2 Laat myn gebed voor U aanſchyn komen: neygd U ooren tot myn geſchrey.

3 Want myn ziele is der tegenheden ſat, en myn leven raakt tot aan het graf.

4 Ik ben gerekent met de gene die in den kuyl neder dalen: ik ben geworden als een man die kragteloos is.

5 Afgeſondert onder de doode, gelyk de verſlagene, die in't graf liggen, die gy niet meer gedenkt, en ſy zyn afgeſneden van uwe hand.

6 Gy hebt my in den onderſten kuyl geleyd, in duyſterniſſen, in diepten.

7 Uwe grimmigheid leyd op my: Gy hebt [my] neder gedrukt met alle uwe baren, Sela!

8 Myne bekende hebt Gy verre van my gedaan, Gy hebt my hen tot een grooten grouwel geſtelt: ik ben beſloten, en kan niet uitkomen.

9 Myn oogen treurt van wegen verdrukkinge: Heere ik roepe tot U den gantſen dag: ik ſtrekke myne handen uit tot U.

10 Sult Gy wonder doen aan de dooden? ofte ſullen de overledene opſtaan? ſullenſe U looven, Sela.

11 Sal uwe goedertierenheid in 't graf verteld worden? Uwe getrouwigheid in 't verderf?

12 Sullen uwe wonderen bekend worden in de duyſterniſſe? en uwe geregtigheid in het land der vergetenheid?

13 Maar ik Heere, roepe tot U: en myn gebed komt U voor in den morgenſtond.

14 Heere, waarom verſtoot Gy myne ziele? [en] verbergt U aanſchyn voor my?

15 Van der jeugd aan ben ik verdrukt en doodbrakende: ik drage uwe vervaarniſſen: ik ben twyffelmoedig.

16 Uwe hittige toornigheden gaan over my: uwe verſchrikkingen doen my vergaan.

17 Den

17 Den gantſen dag omringenſe my, als water: t' ſamen omgeven ſy my.

18 Gy hebt vriend en met-geſelle verre van my gedaan: myn bekende [zyn in] duyſterniſſe.

Miſericordias Domini. Pſalm LXXXIX.

Avond-hof.

IK ſal de goedertierenheden des Heeren eeuwiglyk ſingen: Ik ſal uwe waarheid met mynen monde bekend maken, van geſlagte tot geſlagte.

2 Want ik hebbe geſeyd, Uwe goedertierenheid ſal eeuwiglyk gebouwt worden: in de hemelen ſelve hebt Gy uwe waarheid beveſtigt, [ſeggende:]

3 Ik hebbe een verbond gemaakt met myn uitverkorenen: Ik hebbe mynen knegt David geſworen:

4 Ik ſal U zaad in eeuwigheid beveſtigen: en uwen throon opbouwen van geſlagte tot geſlagte, Sela!

5 Dies loven de hemelen uwe wonderen, o Heere, ook is uwe getrouwigheid in de gemeynte der heyligen.

6 Want wie mag in den hemel tegen den Heere geſchat worden? [wie] is den Heere gelyk, onder de kinderen der ſterken?

7 God is grootelyks gedugt in den raad der heyligen: en vreeslyk boven alle die rontom hem zyn.

8 O Heere God der heyrſcharen! wie is als Gy, grootmagtig o Heere? en uwe getrouwigheid is rontom U.

9 Gy heerſt over de opgeblaſenheid der Zee: wanneer hare baren haar verheffen, ſo ſtilt gyſe.

10 Gy hebt Rahab verbryſeld als een verſlagenen: Gy hebt uwe vyanden verſtroyd met den arm uwer ſterkte.

11 De Hemel is uwe, ook is de aarde uwe: de wereld en haar volheid die hebt Gy gegrond.

12 Het Noorden en 't Suyden, die hebt Gy geſchapen: Thabor en Hermon juychen in uwen Name.

13 Gy hebt een arm met magt: Uwe hand is ſterk, Uwe regterhand is hooge.

14 Geregtigheid en gerigte zyn de vaſtigheid uwes throons: goedertierenheid en waarheid gaan voor U aanſchyn henen.

15 Wel-

15 Welgelukſalig is het volk, 't welk het geklang kent: O Heere! ſy ſullen in het ligt uwes aanſchyns wandelen.
16 Sy ſullen haar den gantſen dag verheugen in uwen Name: en door uwe geregtigheid verhoogt worden.
17 Want Gy zyt de heerlykheid haarer ſterkte: en door U welbehagen ſal onſen hoorn verhoogt worden.
18 Want onſe ſchild is van den Heere: en onſe Koning is van den Heyligen Iſraels.
19 Doe hebt Gy in een geſigte geſproken van uwen Heyligen, en geſeyd, Ik hebbe hulpe beſteld by een Held: Ik hebbe een verkorenen uit den volke verhoogt.
20 Ik hebbe David myn knegt gevonden: met myne heylige Olie hebbe ik hem geſalfd.
21 Met welken myne hand vaſt blyven ſal: ook ſal hem mynen arm verſterken.
22 De vyand ſal hem niet dringen: en de ſone der ongeregtigheid ſal hem niet onderdrukken.
23 Maar ik ſal ſyne wederpartyders verpletteren voor ſyne aangeſigte, en die hem haten ſal ik plagen.
24 En myne getrouwigheid, en myne goedertierenheid ſullen met hem zyn: en ſyn hoorn ſal in mynen Name verhoogt worden.
25 En ik ſal ſyne hand in de Zee ſetten: en ſyne regterhand in de Rivieren.
26 Hy ſal my noemen, Gy zyt myn Vader: myn God, en de rotsſteen mynes heyls.
27 Ook ſal ik hem ten eerſtgeborenen ſone ſtellen: en Hoogſten over de Koningen der aarde.
28 Ik ſal hem myne goedertierenheid in eeuwigheid houden: en myn verbond ſal hem vaſt blyven.
29 En ik ſal ſyn zaad in der eeuwigheid ſetten: en ſynen throon als de dagen der hemelen.
30 Indien ſyne kinderen myne wet verlaten: en in myne regten niet en wandelen:
31 Indienſe myne inſettingen ontheyligen: en myne geboden niet houden:
32 So ſal ik hare overtredinge met de roede beſoeken: en hare ongeregtigheid met plagen.

33 Maar

33 Maar myne goedertierenheid en ſal ik van hem niet weg nemen, nog in myne getrouwigheid niet feylen.

34 Ik ſal myn verbond niet ontheyligen: en 't gene dat uit myne lippen gegaan is, ſal ik niet veranderen.

35 Ik hebbe eens geſworen by myne Heyligheid, ſo ik aan David liege!

36 Syn zaad ſal in der eeuwigheid zyn: en ſyn throon ſal voor my zyn gelyk de Sonne.

37 Hy ſal eeuwiglyk beveſtigt worden, gelyk de Mane, ende de getuyge in den hemel is getrouw, Sela!

38 Maar Gy hebt [hem] verſtooten en verworpen: Gy zyt verbolgen geworden tegen uwen Geſalfden.

39 Gy hebt het verbond uwes knegts te niete gedaan: Gy hebt ſyne kroone ontheyligt tegen de aarde.

40 Gy hebt alle ſyne muuren doorgebrooken: Gy hebt ſyne veſtingen nedergeworpen.

41 Alle die den weg voorby gingen, hebben hem berooft, ſynen nabuuren is hy tot een ſmaad geweeſt.

42 Gy hebt de regterhand ſyner wederpartyders verhoogt: Gy hebt alle ſyne vyanden verblyd.

43 Gy hebt ook de ſcherpte ſynes ſweerds omgekeerd: en hebt hem niet ſtaande gehouden in den ſtryd.

44 Gy hebt ſyne ſchoonheid doen ophouden: en Gy hebt ſyne throon ter aarde neder geſtooten.

45 Gy hebt de dagen ſyner jeugd verkort: Gy hebt hem met ſchaamte overdekt, Sela!

46 Hoe lange o Heere! Sult Gy U ſteets verbergen? ſal uwe grimmigheid branden als een vyer?

47 Gedenkt van hoedanige eeuwe dat ik ben. Waarom ſoud' Gy aller menſſen kinderen te vergeefs geſchapen hebben?

48 Wat man leeft'er die den dood niet ſien en ſal? Die ſyne ziele ſal bevryden van 't geweld des grafs? Sela!

49 Heere, waar zyn uwe voorige goedertierenheden, [die] Gy David geſworen hebt, by uwe trouwe?

50 Gedenkt Heere aan den ſmaad uwer knegten, dien ik in mynen boeſem drage [van] alle groote volken.

51 Daar mede o Heere, uwe vyanden ſmaden, daar mede ſy de voetſtappen uwes Geſalfden ſmaden.
52 Gelooft zy de Heere in der eeuwigheid, Amen, ja Amen!

Domine, refugium. Pſalm XC.

HEERE, Gy zyt ons geweeſt een toevlugt van geſlagte tot geſlagte. Morgenlof.
2 Eer de bergen gebooren waren, en gy de aarde en de wereld voortgebragt had: ja van eeuwigheid tot eeuwigheid zyt Gy God.
3 Gy doet den menſſe wederkeeren tot verbryſelinge: en ſegt, keert weder gy menſſen kinderen.
4 Want duyſend jaren zyn in uwe oogen, als de dag van giſteren, als hy voorby gegaan is: en [als] een nagtwake.
5 Gy overſtroomtſe, ſy zyn [gelyk] een ſlaap: in den morgenſtond zynſe gelyk het gras [dat] verandert.
6 In den morgenſtond bloeyd het en 't verandert: des avonds word het afgeſneden, en 't verdorret.
7 Want wy vergaan door uwe toorn: en door uwe grimmigheid worden wy verſchrikt.
8 Gy ſtelt onſe ongeregtigheden voor U: onſe heymelyke [ſonden] in 't ligt uwes aanſchyns.
9 Want alle onſe dagen gaan henen door uwe verbolgentheid: wy brengen onſe jaren door, als een geſlagte.
10 Aangaande de dagen onſer jaren, daar in zyn tſeventig jaar: of ſo wy ſeer ſterk zyn, tagtentig jaar: en 't uitnemenſte van dien, is moeyte en verdriet: want het word ſnellyk afgeſneden, en wy vliegen daar henen.
11 Wie kent de ſterkte uwes toorns, en uwe verbolgentheid na dat Gy te vreeſen zyt?
12 Leert ons alſo [onſe] dagen tellen, dat wy een wys herte bekomen.
13 Keert weder Heere, tot hoe lange? en het berouwe U over uwe knegten.

14 Verſadigt ons in den morgenſtond met uwe goedertierenheid, ſo ſullen wy juychen; en verblyd zyn in alle onſe dagen.

15 Verblyd ons na de dagen [in welke] Gy ons gedrukt hebt: [na] de jaren [in welke] wy 't quaad geſien hebben.

16 Laat U werk aan uwe knegten geſien worden, en uwe heerlykheid over hare kinderen.

17 En de lieflykheid des Heeren onſes Gods zy over ons: en beveſtigt Gy het werk onſer handen over ons; ja het werk onſer handen beveſtigt dat.

Qui habitat. Pſalm XCI.

DIE in de ſchuylplaatſe des Alderhoogſten is geſeten, die ſal vernagten in de ſchaduwe des Almagtigen.

2 Ik ſal tot den Heere ſeggen; myne toevlugt en myne burgt; myn God, op welken ik vertrouwe.

3 Want hy ſal u redden van den ſtrik des vogelvangers: van de ſeer verderflyke peſtilentie.

4 Hy ſal u dekken met ſyne vlerken, en onder ſyne vleugelen ſult gy betrouwen: ſyne waarheid is een rondaſſe en beukelaar.

5 Gy ſult niet vreeſen voor den ſchrik des nagts; voor den pyl die 's daags vliegt:

6 Voor de peſtilentie, die in de donkerheid wandelt; voor 't verderf dat op den middag verwoeſt.

7 Aan uwe zyde ſullen 'er duyſend vallen, en tien duyſend aan uwe regterhand: tot U en ſal 't niet genaken.

8 Alleenlyk ſult gy 't met uwe oogen aanſchouwen; en gy ſult de vergeldinge der godlooſen ſien.

9 Want Gy, Heere, zyt myn toevlugt: den Alderhoogſten hebt gy geſteld tot u vertrek:

10 U en ſal geen quaad wedervaren, nog geen plage ſal uwe Tente naderen.

11 Want hy ſal ſyne Engelen van u bevelen, datſe u bewaren in alle uwe wegen.

12 Sy ſullen u op de handen dragen, op dat gy uwen voet aan geenen ſteen en ſtoot.

13 Op den fellen leeuw en d'adder ſult gy treden, gy ſult den jongen leeuw en de drake vertreden.

14 Dewyl hy my ſeer bemind, [ſpreekt God] ſo ſal ik hem uit helpen: Ik ſal hem op een hoogte ſtellen, want hy kend myne Name.

15 Hy ſal my aanroepen, en ik ſal hem verhooren: in de benautheid ſal ik by hem zyn, ik ſal 'er hem uit trekken, en ſal hem vereerlyken.

16 Ik ſal hem met langheid der dagen verſadigen, en ik ſal hem myn heyl doen ſien.

Bonum eſt confiteri. Pſalm XCII.

'TIS goet dat men den Heere love: en uwen Name Pſalmſinge, o Alderhoogſte!

2 Dat men in den morgenſtond uwe goedertierenheid verkondige: en uwe getrouwigheid in de nagten.

3 Op het tienſnarig inſtrument, en op de luyte, met een voorbedagt lied op de Harpe.

4 Want Gy hebt my verblyd Heere, met uwe daden: ik ſal juychen over de werken uwer handen.

5 O Heere, hoe groot zyn uwe werken! ſeer diepe zyn uwe gedagten.

6 Een onvernuftig man weet daar niet van: nog een dwaas verſtaat dit ſelve niet,

7 Dat de godlooſe groeyen als 't kruyt, en alle de werkers der ongeregtigheid bloeyen, op datſe tot in der eeuwigheid verdelgt worden.

8 Maar Gy zyt de Alderhoogſte, in eeuwigheid de Heere.

9 Want ſiet uwe vyanden, o Heere, want ſiet uwe vyanden ſullen vergaan: alle de werkers der ongeregtigheid ſullen verſtroyt worden.

10 Maar gy ſult mynen hoorn verhoogen, gelyk eenes Eenhoorns: Ik ben met verſſe olie overgoten.

11 En myne ooge ſal myne verſpieders aanſchouwen, myne ooren ſullen 't hooren, aangaande de booſdoenders, die tegens my opſtaan.

12 De regtveerdige ſal groeyen als een Palmboom hy ſal waſſen als een cederboom op Libanon.

13 Die in 't Huys des Heeren geplant zyn, dien ſal gegeven worden te groeyen in de voorhoven onſes Gods.

14 In den gryſen ouderdom ſullen ſy nog vrugten dragen: ſy ſullen vet en groene zyn.

15 Om te verkondigen, dat de Heere regt is: Hy is myn rotsſteen, en in hem is geen onregt.

Dominus regnavit. Pſalm XCIII.

Avondlof.

DE Heere regeert, Hy is met hoogheid bekleed, de Heere is bekleed met ſterkte, Hy heeft ſig omgordet: ook is de wereld beveſtigt, ſy ſal niet wankelen.

2 Van doe aan is uwen throon beveſtigt: Gy zyt van eenwigheid af:

3 De rivieren verheffen o Heere, de rivieren verheffen haar bruyſſen: de rivieren verheffen hare aanſtooſinge.

4 [Dog] de Heere in der hoogte is geweldiger, dan het bruyſſen van groote wateren, [dan] de geweldige baren der zee.

5 Uwe getuygeniſſen zyn ſeer getrouwe, de heyligheid is uwen huyſe cierlyk Heere, tot lange dagen.

Deus ultionum. Pſalm XCIV.

O GOD der wraken, o Heere, God der wraken! verſchynt blinkende.

2 Gy Rigter der aarde, verheft u: brengt vergeldinge weder over de hoovaardige.

3 Hoe lange ſullen de godlooſe, o Heere! hoe lange ſullen de godlooſe van vreugt opſpringen?

4 Uitgieten? hard ſpreeken? alle werkers der ongeregtigheid ſig beroemen?

5 O Heere, ſy verbryſelen U volk: en ſy verdrukken U erfdeel.

6 De weduwe en de vreemdeling dooden ſy: en ſy vermoorden de weeſen,

7 En ſeggen, de Heere ſiet het niet: en de God Jacobs en merkt het niet,

8 Aan-

8 Aanmerkt gy onvernuftige onder den volke, en gy dwaſe, wanneer ſult gy verſtandig worden?

9 Soude die de ooren plant, niet hooren? ſoude die de oogen formeert, niet aanſchouwen?

10 Soude die de heydenen tugtigt, niet ſtraffen? Hy die den menſſe wetenſchap leerd?

11 De Heere weet de gedagten des menſſen, datſe ydelheid zyn.

12 Welgelukſalig is de Man o Heere! dien Gy tugtigt: en dien Gy leert uit uwe Wet.

13 Om hem ruſte te geven van de quade dagen: tot dat de kuyl voor den godlooſen gegraven werd.

14 Want de Heere ſal ſyn volk niet begeven: nog Hy ſal ſyn erve niet verlaten.

15 Want 't oordeel ſal wederkeeren tot de geregtigheid: en alle opregte van herten ſullen 't ſelve navolgen.

16 Wie ſal voor my ſtaan tegen de booſdoenders? wie ſal ſig voor my ſtellen tegen de werkers der ongeregtigheid?

17 Ten ware dat de Heere my een hulpe geweeſt ware: myne ziele hadde byna in de ſtilte gewoont.

18 Als ik ſeyde, myn voet wankelt, uwe goedertierenheid, o Heere, onderſteunde my.

19 Als myne gedagten binnen in my vermenigvuldigt wierden, hebben uwe vertrooſtingen myne ziele verquikt.

20 Soude ſig de ſtoel der ſchadelykheden met U vergeſelſchappen? die moeyte verdigt by inſettinge?

21 Sy rotten ſig t'ſamen tegen de ziele des regtveerdigen: en ſy verdoemen onſchuldig bloed.

22 Dog de Heere is my geweeſt tot een hoog vertrek: en myn God tot een ſteenrotſe myner toevlugt.

23 En Hy ſal hare ongeregtigheid op hen doen wederkeeren, en Hy ſalſe in hare boosheid verdelgen: de Heere onſe God ſalſe verdelgen.

Venite, exultemus. Pſalm XCV.

Morgen-lof.

KOMT laat ons den Heere vrolyk ſingen, laat ons juychen den rotsſteen onſes heyls.

2 Laat ons ſyn aangeſigte te gemoet gaan met lof: Laat ons hem juychen met Pſalmen.

3 Want de Heere is een groot God: ja een groot Koning boven alle Goden.

4 In wiens hand de diepſte plaatſen der aarde zyn, en de hoogten der bergen zyn ſyne.

5 Wiens ook de zee is, want hy heeftſe gemaakt: ende ſyne handen hebben het drooge geformeert.

6 Komt, laat ons aanbidden en nederbukken, laat ons knielen voor den Heere die ons gemaakt heeft.

7 Want hy is onſe God, en wy zyn het volk ſyner weyde en de ſchapen ſyner hand: Heden ſo gy ſyne ſtemme hoort,

8 En verhard uwe herte niet, gelyk te Meriba: gelyk ten dage van Maſſa in de woeſtyne:

9 Daar my uwe vaders verſogten, my beproefden, ook myn werk ſagen.

10 Veertig jaar heb ik verdriet gehad aan [dit] geſlagte, en hebbe geſeyd, Sy ſyn een volk dwalende van herten: en ſy en kennen myne wegen niet.

11 Daarom hebbe Ik in mynen toorn geſworen, ſo ſy in myne ruſte ſullen ingaan!

Cantate Domino canticum. Pſalm XCVI.

SINGT den Heere een nieuw lied, ſingt den Heere gy gantſe aarde.

2 Singt den Heere, looft ſynen Name, boodſchapt ſyn heyl van dag tot dag.

3 Vertelt onder de heydenen ſyne eere: onder alle volken ſyne wonderen.

4 Want de Heere is groot en ſeer te pryſen, hy is vreeſlyk boven alle Goden.

5 Want alle de Goden der volkeren zyn afgoden: maar de Heere heeft de Hemelen gemaakt.

6 Ma-

6 Majeſteyt en heerlykheid zyn voor ſyn aangeſigte: ſterkte en cieraat in ſyn Heyligdom.

7 Geeft den Heere, gy geſlagten der volken, geeft den Heere eere en ſterkte.

8 Geeft den Heere de eere ſynes Naams, brengt offer, en komt in ſyne voorhoven.

9 Aanbid den Heere in de heerlykheid des Heyligdoms, ſchrikt voor ſyn aangeſigte, gy gantſe aarde.

10 Segt onder de Heydenen, de Heere regeert: ook ſal de wereld beveſtigt worden, ſy en ſal niet beweegt worden: hy ſal de volken rigten in alle regtmatigheid.

11 Dat de Hemelen haar verblyden, en de aarde haar verheuge: dat de zee bruyſſe met hare volheid.

12 Dat het veld huppele van vreugde met al datter in is, dat dan alle de Boomen des wouds juychen,

13 Voor 't aangeſigte des Heeren: want hy komt, want hy komt om de aarde te rigten, Hy ſal de wereld rigten met geregtigheid, en de volken met ſyn waarheid.

Dominus regnavit. Pſalm XCVII.

DE Heere regeert, de aarde verheuge haar; dat vele Eylanden ſig verblyden.

2 Rontom hem zyn wolken en donkerheid, geregtigheid en gerigte zyn de vaſtigheid ſyns throons.

3 Een vyer gaat voor ſyn aangeſigte henen: en 't ſteekt ſyne wederpartyen rontom aan brand.

4 Syne blixemen verligten de wereld: het aardryk ſietſe en het beeft.

5 De bergen ſmelten als was voor het aanſchyn des Heeren: voor het aanſchyn des Heeren der gantſer aarde.

6 De hemelen verkondigen ſyne geregtigheid: en alle volken ſien ſyne eere.

7 Beſchaamt moeten weſen alle die de beelden dienen, die haar op afgoden beroemen: Buygd u neder voor hem alle gy goden.

8 Zion heeft gehoord, en 't heeft ſig verblyd, en de dogteren Juda hebben haar verheugt van wegen uwe oordeelen, o Heere!

9 Want gy Heere, zyt d'Alderhoogſte over de geheele aarde: Gy zyt ſeer hooge verheven boven alle goden.

10 Gy liefhebbers des Heeren, hatet het quade: Hy bewaart de zielen ſyner gunſtgenooten, Hy redſe uit der godlooſen hand.

11 Het ligt is voor den regtveerdigen gezaayd, en vrolykheid voor de opregte van herten.

12 Gy regtveerdige verblyd u in den Heere: en ſpreekt lof ter gedagteniſſe ſyner heyligheid.

Cantate Domino. Pſalm XCVIII.

Avondlof. SINGT den Heere een nieu Lied, want hy heeft wonderen gedaan, ſyne regterhand en de arm ſyner heyligheid, heeft hem heyl gegeven.

2 De Heere heeft ſyn heyl bekend gemaakt, hy heeft ſyne geregtigheid geopenbaart voor de oogen der heydenen.

3 Hy is gedagtig geweeſt ſyner goedertierenheid, en ſyner waarheid aan 't huys Iſraels, en alle de eynden der aarde hebben geſien het heyl onſes Gods.

4 Juychet den Heere gy gantſe aarde, roept uit van vreugde, en ſingt vrolyk, en Pſalmſingt.

5 Pſalmſingt den Heere met de harpe, met de harpe en met de ſtemme des geſangs:

6 Met trompetten en baſuynen geklang, juycht voor het aangeſigte des Konings des Heeren.

7 De zee bruyſſe met hare volheid, de wereld met de gene die daar in woonen.

8 Dat de rivieren met de handen klappen, dat te gelyke de gebergten vreugd bedryven,

9 Voor 't aangeſigte des Heeren, want hy komt, om de aarde te rigten: hy ſal de wereld rigten in geregtigheid, en de volken in alle regtmatigheid.

Dominus regnavit. Pſalm XCIX.

DE Heere regeert, dat de volkeren beven: hy ſit [tuſſen] de Cherubim, de aarde bewege haar.

2 De Heere is groot in Zion, en Hy is hooge boven alle volkeren.

3 Datſe uwen grooten en vreeslyken Name loven, die heylig is:

4 Ende de ſterkte des Koninx, die 't regt lief heeft: Gy hebt billikheden beveſtigt, gy hebt regt en geregtigheid gedaan in Jacob.

5 Verheft den Heere onſen God, en buycht u neder voor den voetbank ſyner voeten, Hy is heylig.

6 Moſe en Aaron waren onder ſyne Prieſters, en Samuel onder de aanroepers ſynes Naams; ſy riepen tot den Heere, en Hy verhoordeſe.

7 Hy ſprak tot hen in een wolkcolomme: ſy hebben ſyne getuygeniſſen onderhouden, en d'inſettingen [die] hy hen gegeven hadde.

8 O Heere onſe God, Gy hebtſe verhoort, Gy zyt hen geweeſt een vergevende God, hoewel wrake doende over hare daden.

9 Verheft den Heere onſen God, en buygd u voor den berg ſyner heyligheid, want de Heere onſe God is heylig.

Jubilate Deo. Pſalm C.

GY gantſe aarde juycht den Heere.

2 Dient den Heere met blydſchap: Komt voor ſyn aanſchyn met vrolyk geſang.

3 Wetet dat de Heere is God: Hy heeft ons gemaakt, (en niet wy) ſyn volk en de ſchapen ſyner weyde.

4 Gaat in tot ſyne poorten met lof: in ſyne voorhoven met loffang: lovet hem, pryſt ſynen Name.

5 Want de Heere is goet, ſyne goedertierenheid is in der eeuwigheid, en ſyne getrouwigheid van geſlagte tot geſlagte.

Miſericordiam & judicium. Pſalm CI.

IK ſal van goedertierenheid en regt ſingen: U ſal ik Pſalmſingen o Heere!

2 Ik ſal verſtandelyk handelen in den opregten weg; Wan-

Wanneer ſult Gy tot my komen? Ik ſal in 't midden myns huyſes wandelen, in opregtigheid myns herten.

3 Ik en ſal geen Belials ſtuk voor myn oogen ſtellen: Ik hate het doen der afvalligen: 't en ſal my niet aankleven.

4 Het verkeerd herte ſal van my wyken: den booſen ſal ik niet kennen.

5 Die ſynen naaſten in 't heymelyk agterklapt, dien ſal ik verdelgen: die hooge van oogen is, en trots van herten, dien ſal ik niet vermogen.

6 Myne oogen ſullen zyn op de getrouwe in den lande, datſe by my ſitten: die in den opregten weg wandelt, die ſal my dienen.

7 Wie bedrog pleegt, ſal binnen myn huys niet blyven: die leugenen ſpreekt, ſal voor myne oogen niet beveſtigt worden.

8 Alle morgen ſal ik alle godlooſe des lands verdelgen, om uit de Stad des Heeren alle werkers der ongeregtigheid uit te roeyen.

Domine exaudi orationem. Pſalm CII.

Morgenlof.

O HEERE, hoord myn gebed: en laat myn geroep tot U komen.

2 Verbergt U aangeſigte niet voor my, neygd uwe oore tot my ten dage myner benauwtheid: ten dage als ik roepe, verhoord my haaſtelyk.

3 Want myne dagen zyn vergaan, als rook: en myne gebeenten zyn uitgebrand als een heerd.

4 Myn herte is geſlagen en verdort, als gras, [ſo] dat ik vergeten hebbe myn brood te eten.

5 Myn gebeente kleeft aan myn vlees, van wegen de ſtemme mynes ſugtens.

6 Ik ben een roerdomp der woeſtyne gelyk geworden, ik ben geworden als een ſteen-uyl der wilderniſſen.

7 Ik wake, en ben geworden, als een eenſame muſſe op het dak.

8 Myne vyanden ſmaden my al den dag: die [tegen] my raſen, ſweeren by my.

9 Want

9 Want ik ete aſſe als brood: en vermenge myne drank met tranen,

10 Van wegen uwe verſtoortheid en uwe grooten toorn: want Gy hebt my verheven, en my [weder] neder geworpen.

11 Myne dagen zyn als een afgaande ſchaduwe: en ik verdorre als gras.

12 Maar gy Heere, blyft in eeuwigheid, en uwe gedagteniſſe van geſlagte tot geſlagten.

13 Gy ſult opſtaan, Gy ſult U ontfermen over Zion, want de tyd om haar genadig te zyn, want de beſtemde tyd is gekomen.

14 Want uwe knegten hebben een welgevallen aan haare ſteenen, en hebben medelyden met haar gruys.

15 Dan ſullen de heydenen den Name des Heeren vreeſen: en alle Koningen der aarde uwe heerlykheid.

16 Als de Heere Zion ſal opgebouwt hebben, in ſyne heerlykheid ſal verſchenen zyn.

17 Hem gewend ſal hebben tot het gebed des genen die gants ontbloot is: en niet verſmaad hebben haar-lieder gebed.

18 Dat ſal beſchreven worden voor het navolgende geſlagte, en 't volk dat geſchapen ſal worden, ſal den Heere loven.

19 Om dat Hy uit de hoogte ſynes Heyligdoms ſal hebben nederwaarts geſien: dat de Heere uit den Hemel op de aarde geſchouwt ſal hebben.

20 Om 't ſugten der gevangenen te hooren, om los te maken de kinderen des doods.

21 Op dat men den Name des Heeren [vertelle te Zion, en ſynen lof te Jeruſalem.

22 Wanneer de volken t'ſamen ſullen vergadert worden, ook de Koningryken, om den Heere te dienen.

23 Hy heeft myne kragt op den weg ter neder gedrukt: myne dagen heeft Hy verkort.

24 Ik ſeyde, myn God, en neemt my niet weg in het midden myner dagen: uwe jaaren zyn van geſlagte tot geſlagte.

25 Gy

25 Gy hebt voormaals d'aarde gegrond, en de hemelen zyn 't werk uwer handen.

26 Die ſullen vergaan, maar gy ſult ſtaande blyven, en ſy alle ſullen als een kleed verouden, gy ſultſe veranderen als een gewaad, en ſy ſullen verandert zyn.

27 Maar Gy zyt de ſelve, en uwe jaren ſullen niet geeyndigt worden.

28 De kinderen uwer knegten ſullen woonen, en haar zaad ſal voor U aangeſigte beveſtigt worden.

Benedic, anima mea. Pſalm CIII.

LOOFT den Heere myne ziele: en al wat binnen in my is ſynen heyligen Name.

2 Looft den Heere myne ziele, en vergetet geene van ſyne weldaden.

3 Die al uwe ongeregtigheid vergeeft, die alle uwe krankheden geneeſt.

4 Die u leven verloſt van 't verderf: die u kroont met goedertierenheid en barmhertigheden.

5 Die uwen mond verſadigt met het goede: uwe jeugd vernieuwt als eenes Arents.

6 De Heere doet geregtigheid en gerigten, allen den genen die onderdrukt worden.

7 Hy heeft Moſes ſyne wegen bekend gemaakt, den kinderen Iſraels ſyne daden.

8 Barmhertig en genadig is de Heere, langmoedig en groot van goedertierenheid.

9 Hy ſal niet altoos twiſten, nog eeuwiglyk [den toorn] behouden.

10 Hy doet ons niet na onſe ſonden: en vergeld ons niet na onſe ongeregtigheden.

11 Want ſo hoog de hemel is boven de aarde, is ſyne goedertierenheid geweldig over de gene die hem vreeſen.

12 So verre het Ooſten is van 't Weſten: ſo verre doet hy onſe overtredingen van ons.

13 Gelyk hem een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt hem de Heere over de gene, die hem vreeſen.

14 Want hy weet wat maakſel dat wy zyn, gedagtig zynde dat wy ſtof zyn.

15 De

15 De dagen des menſſen, zyn als het gras; gelyk
en bloeme des velds, alſo bloeyd hy.
16 Als de wind daar over gegaan is, ſo is ſy niet
meer; en hare plaatſe kend men niet meer.
17 Maar de goedertierenheid des Heeren, is van eeu-
wigheid en tot eeuwigheid over de gene die Hem vree-
en, en ſyne gerechtigheid aan kinds kinderen.
18 Aan de gene die ſyn verbond houden, en die aan
yne bevelen denken, om die te doen.
19 De Heere heeft ſyn throon in de hemelen beveſ-
igt, en ſyn Koningryke heerſt over alles.
20 Lovet den Heere ſyne Engelen, gy kragtige hel-
den, die ſyn woord doet, gehoorſamende de ſtemme
ynes woords.
21 Lovet den Heere alle ſyne Heyrſcharen, gy ſyne
dienaars die ſyn welbehagen doet.
22 Lovet den Heere alle ſyne werken, aan alle plaat-
ſen ſyner heerſchappye: Looft den Heere myn ziele.

Benedic, anima mea. Pſalm CIV.

LOOFT den Heere myne ziele: o Heere myn God, **Avond-**
Gy zyt ſeer groot, Gy zyt bekleed met Majeſteyt en **lof.**
heerlykheid.
2 Hy bedekt ſig met het ligt, als met een kleed: Hy
rekt den hemel uit als een gordyn.
3 Die ſyn opperſalen ſoldert in de wateren: die van
de wolken ſyne wagen maakt: die op de vleugelen des
winds wandelt.
4 Hy maakt ſyne Engelen geeſten: ſyne dienaars
tot een vlammende vyer.
5 Hy heeft de aarde gegrond op hare grondveſten:
ſy ſal nimmermeer nog eeuwiglyk wankelen.
6 Gy hadſe met den afgrond als een kleed overdekt:
de wateren ſtonden boven de bergen.
7 Van U ſchelden vloden ſy, ſy haaſteden haar
weg voor de ſtemme uwes donders:
8 De bergen reſen op, de dalen daalden, ter plaatſe
die Gy voor hen gegrond had.
9 Gy hebt een pale geſteld, die ſy niet overgaan ſul-
len: ſy ſullen de aarde niet weder bedekken.

10 Di

10 Die de fonteynen uitſend door de dalen, datſe tuſſen de gebergten henen wandelen.

11 Sy drenken al 't gedierte des velds: de wout-ezels brekender haren dorſt [mede].

12 By de ſelve woond het gevogelte des hemels, een ſtemme gevende van tuſſen de takken.

13 Hy drenkt de bergen uit ſyne opperſalen: de aarde wort verſadigt van de vrugt uwer werken.

14 Hy doet het gras uitſpruyten voor de beeſten, en het kruyd tot dienſt des menſſen, doende 't brood uit de aarde voortkomen,

15 Ende den wyn, die 't herte des menſſen verheugd, doende het aangeſigte blinken van olie: en het brood, dat het herte des menſſen ſterkt.

16 De boomen des Heeren worden verſadigt, de ceder-boomen van Libanon, die Hy geplant heeft.

17 Alwaar de vogelkens neſtelen: Des Oyevaars huys zyn de denne boomen.

18 De hooge bergen zyn voor de ſteen-bokken: De ſteenrotſen zyn een vertrek voor de Konynen.

19 Hy heeft de Mane gemaakt tot de geſette tyden: de Sonne weet haren ondergank.

20 Gy beſchikt de duyſterniſſe, en het wort nagt, in welke al het gedierte des wouts uit treed.

21 De jonge leeuwen brieſſende om een roof, en om hare ſpyſe van God te ſoeken.

22 De Sonne opgaande, maaken ſy ſig weg, en liggen neder in hare holen.

23 De menſſe gaat [dan] uit tot ſyn werk, en na ſynen arbeyt tot den avond toe.

24 Hoe groot zyn uwe werken, o Heere? Gy hebtſe alle met wysheid gemaakt, het aardryk is vol van uwe goederen.

25 Deſe zee, die groot en wyd van ruymte is; daar in is 't wriemelende gedierte, en dat ſonder getal, kleyne gedierten met groote.

26 Daar wandelen de ſchepen, [en] de Leviathan, dien Gy geformeert hebt, om daar in te ſpelen.

27 Sy alle wagten op U, dat Gy [hen] hare ſpyſe
eft te ſyner tyd.
28 Geeft gyſe hen, ſy vergaderenſe: doet Gy uwe
nd open, ſy worden met goed verſadigt.
29 Verbergt gy U aangeſigte, ſy worden verſchrikt:
eemt Gy haren adem weg, ſy ſterven, en ſy keeren
eder tot haren ſtof.
30 Send Gy uwen Geeſt uit, ſo wordenſe geſchapen,
Gy vernieuwt het gelaat des aardryks.
31 De Heerlykheid des Heeren zy tot in der eeuwig-
eid: De Heere verblyde ſig in ſyne werken.
32 Als Hy de aarde aanſchouwt, ſo beeft ſy: als Hy
bergen aanroerd, ſo rooken ſy.
33 Ik ſal den Heere ſingen in myn leven: ik ſal
ynen God Pſalmſingen, terwyl ik nog ben.
34 Myne overdenkinge van Hem ſal ſoet zyn: ik
l my in den Heere verblyden.
35 De ſondaars ſullen van der aarde verdaan wor-
n, en de godlooſe ſullen niet meer zyn. Looft den
eere, myne ziele: Halelu-Jah.

Confitemini Domino. Pſalm C V.

LOVET den Heere, roept ſynen Name aan, maakt ſyne daden bekend onder de volken. Morgen-lof.
2 Singt Hem, Pſalmſingt Hem, ſpreekt aandagte-
k van alle ſyne wonderen.
3 Roemt u in den Naam ſyner heyligheid: het her-
der gener die den Heere ſoeken, verblyde ſig.
4 Vraagt na den Heere, en ſyne ſterkte: ſoekt ſyn
ngeſigte geduuriglyk.
5 Gedenkt ſyner wonderen, die Hy gedaan heeft:
ner wonderteekenen, en der oordeelen ſynes monds.
6 Gy zaad Abrahams ſynes knegts, gy kinderen Ja-
bs ſyne uitverkorene.
7 Hy is de Heere onſe God: ſyne oordeelen zyn over
geheele aarde.
8 Hy gedenkt ſyns verbonds tot in der eeuwigheid:
s woords [dat] hy ingeſtelt heeft tot in duyſend ge-
agten:

9 [Des verbonds] dat Hy met Abraham heeft gemaakt: en ſyns eeds aan Iſaac.

10 Welken Hy ook geſtelt heeft aan Jacob tot een inſettinge: aan Iſrael [tot] een eeuwig verbond.

11 Seggende, Ik ſal u geven het land Canaan, het ſnoer van u-lieder erfdeel.

12 Als ſy weynige menſſen in getale waren, ja weynig, en vreemdelingen daar in.

13 En wandelden van volk tot volk, van 't eene Koningryke tot een ander volk.

14 Hy en liet geen menſſe toe haar te onderdrukken, ook beſtrafte hy Koningen om harent wille, [ſeggende:]

15 En taſtet myne Geſalfden niet aan, en doet myne Propheten geen quaad.

16 Hy riep ook eenen honger in 't land, Hy brak allen ſtaf des broods.

17 Hy ſond een man voor haar aangeſigte henen Joſeph wierd verkogt tot een ſlave.

18 Men drukte ſyne voeten in den ſtok, ſyn perſoon quam [in] de yſers.

19 Ter tyd toe, dat ſyn woord quam, heeft hem de reden des Heeren doorloutert.

20 De Koning ſond, en dede hem ontſlaan: de Heerſcher der volken die liet hem los.

21 Hy ſette hem tot een heere over ſyn Huys: en tot een heerſcher over al ſyn goed.

22 Om ſyne Vorſten te binden na ſyne luſt, en ſyn Oudſte te onderwyſen.

23 Daar na quam Iſrael in Egypten, en Jacob verkeerde als vreemdeling in 't land van Cham.

24 En Hy dede ſyn volk ſeer waſſen, en maakt magtiger dan ſyne tegenpartyders.

25 Hy keerde haar herte om, datſe ſyn volk haten, datſe met ſyne knegten liſtiglyk handelden.

26 Hy ſond Moſe ſynen knegt, [en] Aaron dien Hy verkoren hadde.

27 Sy deden onder haar de bevelen ſyner teekenen en de wonderwerken in den lande Chams.

28 Hy

28 Hy ſond duyſterniſſe, en maakten 't duyſter: en ſy waren ſynen woorde niet wederſpannig.

29 Hy keerde hare wateren in bloed: en hy doode hare viſſen.

30 Haar land bragt vorſſen voort in overvloed, [tot] in de binnenſte kameren harer Koningen.

31 Hy ſprak, en daar quam een vermenginge van ongedierte: luyſen, in hare gantſe landpale.

32 Hy maakte haren regen tot hagel, vlammen vyer in haren lande.

33 En Hy ſloeg haren wynſtok en hare vygeboom, en Hy brak 't geboomte harer landpalen.

34 Hy ſprak, en daar quamen ſprinkhanen en kevers, en dat ſonder getal.

35 Die al het kruyd in haar land op aten, ja aten de vrugt harer landouwe op.

36 Hy verſloeg ook alle eerſtgeboren in haar land, de eerſtelingen aller harer kragten.

37 En hy voerdeſe uit met ſilver en goud, en onder hare ſtammen was niemand die ſtruykelde.

38 Egypten was blyde alſſe uit trokken, want hare verſchrikkinge was op hen gevallen.

39 Hy breyde een wolke uit tot een dekſel, en vyer om de nagt te verligten.

40 Sy baden, en Hy dede quakkelen komen, en Hy verſadigdeſe met hemels brood.

41 Hy opende een ſteenrotſe, en daar vloeyden wateren uit, [die] gingen door de dorre plaatſen [als] een riviere.

42 Want Hy dagt aan ſyn heylig woord: aan Abraham ſynen knegt.

43 Alſo voerde Hy ſyn volk uit met vrolykheid ſyne uitverkorene met gejuych.

44 En Hy gaf hen de landen der heydenen, ſo datſe in erfeniſſe beſaten den arbeyd der volkeren.

45 Op dat ſy ſyne inſettingen onderhielden, en ſyne wetten bewaarden. Halelu-Jah.

Confitemini Domino. Pſalm CVI.

Avond-lof.

LOVET den Heere, want Hy is goet: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

2 Wie ſal de mogentheden des Heeren uitſpreken al ſynen lof verkondigen?

3 Welgelukſalig zynſe, die het regt onderhouden die t'aller tyd geregtigheid doet.

4 Gedenkt myner o Heere! na het welbehagen [to U volk, beſoekt my met U heyl.

5 Op dat ik aanſchouwe het goede uwer uitverkor nen: op dat ik my verblyde met de blydſchap uw volks: op dat ik my roeme met U erfdeel.

6 Wy hebben geſondigt, mitsgaders onſe vadere wy hebben verkeerdelyk gedaan, wy hebben godloo lyk gehandelt.

7 Onſe vaders in Egypten hebben niet gelet op uw wonderen, ſy en zyn de menigte uwer goedertierenh den niet gedagtig geweeſt: maar ſy waren wederſpa nig aan de zee, by de ſchelf-zee.

8 Dog Hy verloſteſe om ſyns Naams wille, op d Hy ſyne mogentheid bekend maakte.

9 En Hy ſchold de ſchelf-zee, ſo datſe verdroogd En Hy dedeſe wandelen door de afgronden, als [doo een woeſtyne.

10 En Hy verloſteſe uit de hand des haters, en H bevrydeſe van de hand des vyands.

11 En de wateren overdekten hare wederpartyde niet een van hen bleeffer over.

12 Doe geloofden ſy aan ſyne woorden: ſy ſong ſynen lof.

13 [Dog] ſy vergaten haaſt ſyne werken: ſy w beyden na ſynen raad niet.

14 Maar ſy werden beluſt met luſt in de woeſty en ſy verſogten God in de wilderniſſe.

15 Doe gaf Hy hen hare begeerte: maar Hy ſo aan hare ziele een magerheid.

16 En ſy benydden Moſes in 't leger: [en] Aa den heyligen des Heeren.

17

17 De aarde dede ſig op, en verſlond Dathan, en verdekte de vergaderinge Abirams.
18 En een vyer brande onder hare vergaderinge, een vlamme ſtak de godlooſe aan brand.
19 Sy maakten een kalf by Horeb, en ſy bogen haar voor een gegoten beeld.
20 En ſy veranderden hare Eere in de gedaante van een oſſe, die gras eet.
21 Sy vergaten Godes hares Heylands, die groote dingen gedaan hadde in Egypten:
22 Wonderdaden in het land Chams: vreeslyke dingen aan de ſchelf-zee.
23 Dies Hy ſeyde, dat Hyſe verdelgen ſoude, ten ware dat Moſe, ſyn uitverkooren, in de ſcheure voor yn aangeſigte geſtaan hadde, om ſyne grimmigheid at te keeren, dat Hyſe niet verdorf.
24 Sy verſmaadden ook het gewenſte land: ſy geloofden ſyn woord niet.
25 Maar ſy murmureerden in hare tenten: na de ſtemme des Heeren hoordenſe niet.
26 Dies hief Hy tegen hen ſyne hand op, [ſweerende] dat Hyſe nedervellen ſoude in de woeſtyne.
27 En dat Hy haar zaad ſoude nedervellen onder de heydenen, en haar verſtroyen ſoude door de landen.
28 Ook hebben ſy haar gekoppelt aan Baal-Peor, en ſy hebben de offerhanden der dooden gegeten.
29 En ſy hebben [den Heere] tot toorn verwekt met hare daden, ſo dat de plage een inbreuke onder haar dede.
30 Doe ſtond Pinehas op, en hy oeffende gerigte, en de plage werd opgehouden.
31 En 't is hem gerekent tot geregtigheid, van geſlagte tot geſlagte tot in eeuwigheid.
32 Sy maakten [hem] ook ſeer toornig aan het twiſt-water, en 't ging Moſes qualyk om harent wille.
33 Want ſy verbitterden ſynen Geeſt: ſo dat hy [wat] onbedagtelyk voortbragt met ſyne lippen.
34 Sy hebben die volken niet verdelgt, die de Heere hen geſeyd hadde.

35 Maar ſy vermengden haar met de heydenen, en leerden der ſelver werken.

36 En ſy dienden haar afgoden, en werden hen tot een ſtrik.

37 Daarenboven hebben ſy hare ſonen en hare dogteren den duyvelen opgeoffert.

38 En ſy hebben onſchuldig bloed vergoten, het bloed harer ſonen, en harer dogteren, die ſy den afgoden van Canaan hebben opgeoffert, ſo dat het land door deſe bloedſchulden is ontheyligt geworden.

39 En ſy ontreynigden haar door hare werken: en ſy hebben gehoereert door hare daden.

40 Dies is de toorn des Heeren ontſteken tegen ſyn volk: en Hy heeft een grouwel gehad aan ſyn erfdeel.

41 En Hy gafſe in de hand der heydenen: en hare haters heerſten over haar.

42 En hare vyanden hebbenſe verdrukt: en ſy zyn vernedert geworden onder hare hand.

43 Hy heeftſe menigmaal gered, maar ſy verbitterden [hem] door haren raad, en werden uitgeteerd door hare ongeregtigheid.

44 Nogtans ſag Hy hare benautheid aan, als Hy haar geſchrey hoorde.

45 En Hy dagt tot haren beſten aan ſyn verbond, en 't beroude Hem, na de veelheid ſyner goedertierenheden.

46 Dies gaf Hy haar barmhertigheid voor het aangeſigte aller dieſe gevangen hadden.

47 Verloſt ons Heere, onſe God, en verſamelt ons uit de heydenen, op dat wy den Name uwer heyligheid loven, ons beroemende in uwen lof.

48 Gelooft zy de Heere de God Iſraels, van eeuwigheid en tot in eeuwigheid, en al het volk ſegge, Amen, Halelu-Jah.

Confitemini Domino. Pſalm CVII.

Morgenlof. LOOFT den Heere, want Hy is goed, want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

2 Dat [ſulks] de bevryde des Heeren ſeggen, die Hy van de hand der wederpartyders gevryd heeft.

3 En die Hy uit de landen verſamelt heeft, van 't Ooſten en van 't Weſten, van 't Noorden, en van de Zee.

4 Die in de woeſtyne dwaalden, in een weg der wilderniſſe: die geen ſtad ter wooninge vonden.

5 Sy waren hongerig, óok dorſtig, hare ziele was in hen overſtelpt.

6 Dog roepende tot den Heere in de benautheid, die zy hadden, heeft hyſe gered uit hare angſten.

7 En Hy leydeſe op een regten weg: om te gaan tot een ſtad der wooninge.

8 Laatſe voor den Heere ſyne goedertierenheid loven, en ſyne wonder-werken voor de kinderen der menſſen.

9 Want hy de dorſtige ziele verſadigt, en de hongerige ziele met goed vervult heeft.

10 Die in duyſterniſſe en de ſchaduwe des doods ſaten, gebonden met verdrukkinge en yſer:

11 Om datſe wederſpannig waren geweeſt tegen Gods geboden, en den raat des Alderhoogſten onweerdelyk verworpen hadden:

12 Daarom Hy haar 't herte door ſwarigheid vernedert heeft: ſy zyn geſtruykelt, en daar was geen helper.

13 Dog roepende tot den Heere in de benautheid die zy hadden: verloſte Hyſe uit hare angſten.

14 Hy voerdeſe uit de duyſterniſſe, en de ſchaduwe des doods: en Hy brak hare banden.

15 Laatſe voor den Heere ſyne goedertierenheid loven, en ſyne wonder-werken voor de kinderen der menſſen.

16 Want hy heeft de koperen deuren gebroken: en yſeren grendelen in ſtukken gehouwen.

17 De ſotte worden om den weg harer overtredinge, en om hare ongeregtigheden geplaagt.

18 Hare ziele grouwelde van alle ſpyſe: en ſy waren tot aan de poorten des doods gekomen.

19 Dog roepende tot den Heere in de benautheid die ſy hadden: verloſte Hyſe uit hare angſten.

20 Hy ſond ſyn woord uit, en heeldeſe, en rukte
uit hare kuylen.

21 Laatſe voor den Heere ſyne goedertierenheid
ven, en ſyne wonder-werken voor de kinderen
menſſen.

22 En datſe Loff-offeren offeren, en met gejuych ſy
werken vertellen.

23 Die met ſcheepen ter Zee afvaren, handel doen
de op groote wateren,

24 Die ſien de werken des Heeren, en ſyne wonder
werken in de diepte.

25 Als Hy ſpreekt, ſo doet Hy een ſtormwind op
ſtaan, die hare golven om hooge verheft.

26 Sy ryſen op na den Hemel, ſy dalen neder tot
de afgronden: hare ziele verſmeld van angſt.

27 Sy danſſen en waggelen als een dronken man,
al hare wysheid wort verſlonden.

28 Dog roepende tot den Heere in de benautheid
ſy hadden; ſo voerden Hyſe uit hare angſten.

29 Hy doet den ſtorm ſtille ſtaan, ſo dat hare go
ven ſtille ſwygen.

30 Dan zynſe verblyd, om datſe geſtilt zyn, en
Hyſe tot de haven harer begeerte geleyd heeft.

31 Laatſe voor den Heere ſyne goedertierenheid
ven, en ſyne wonder-werken voor de kinderen
menſſen.

32 En hem verhogen in de gemeynte des volks, en in
geſtoelte der Outſten Hem roemen.

33 Hy ſteld de rivieren tot een woeſtyne, en wa
togten tot een dorſtig [land].

34 't Vrugtbaar land tot ſouten [grond], om
boosheid der gener die daar in woonen.

35 Hy ſteld de woeſtyne tot een waterpoel, en
dorre land tot watertogten.

36 En Hy doet de hongerige aldaar woonen, en
ſtigten een ſtad ter wooninge:

37 En bezaeyen ackers, en planten wyngaarde
die inkomende vrugt voortbrengen.

38 En Hy zegentſe, ſo datſe ſeer vermenigvuldigen, en haar vee vermindert Hy niet.

39 Daar na verminderenſe en komen t'onder, door verdrukkinge, quaad en droeffeniſſe.

40 Hy ſtort veragtinge uit over de Princen, en doetſe dwalen in 't woeſte, daar geen weg is.

41 Maar Hy brengt den nootdruftigen uit de verdrukkinge in een hoog vertrek, en maakt de huysgeſinnen als kudden.

42 De opregte ſien 't, en zyn verblyd, maar alle ongeregtigheid ſtopt hare mond.

43 Wie is wys? die neme deſe [dingen] waar: en datſe verſtandelyk letten op de goedertierenheden des Heeren.

Paratum cor meum. Pſalm CVIII.

OGOD, myn herte is bereyd: Ik ſal ſingen, en Pſalmſingen, ook myne eere. Avond-lof.

2 Waakt op, gy luyte en harpe, Ik ſal in den dageraat opwaken.

3 Ik ſal U loven onder de volken, o Heere, en ik ſal U Pſalmſingen onder de natien.

4 Want uwe goedertierenheid is groot tot boven de hemelen, en uwe waarheid tot aan de bovenſte wolken.

5 Verheft U, o God, boven de Hemelen, ende uwe eere over de gantſe aarde.

6 Op dat uwe beminde bevryd worden, geeft heyl [door] uwe regterhand, en verhoord ons.

7 God heeft geſproken in ſyn heyligdom, [dies] ſal ik van vreugde opſpringen: Ik ſal Sichem deylen: en het dal Succot ſal Ik afmeten.

8 Gilead is myne: Manaſſe is myne: en Ephraim is de ſterkte mynes hoofts, Juda is myn Wetgever.

9 Moab is myn waſch-pot: op Edom ſal Ik myn ſchoe werpen, over Paleſtina ſal Ik juychen.

10 Wie ſal my voeren in een vaſte Stad? Wie ſal my leyden tot in Edom.

11 Sult Gy 't niet zyn, o God! [die] ons verſtooten had,

had, en die niet uit en toogt, o God! met onſe heyr-
kragten.

12 Geeft Gy ons hulpe uit de benawtheid: want 's
menſſen heyl is ydelheid.

13 In God ſullen wy kloeke daden doen: en Hy ſal
onſe wederpartyders vertreden.

Deus laudum. Pſalm CIX.

O GOD mynes loſs, en ſwygt niet.

2 Want de mond des godlooſen en de mond des
bedrogs, zyn tegen my open gedaan, ſy hebben met my
geſproken met een valſſe tonge.

3 En met hatige woorden hebbenſe my omcingelt, ja
ſy hebben my beſtreden ſonder oorſake.

4 Voor myne liefde, ſtaanſe my tegen: maar Ik
was [ſteets in 't] gebed.

5 Ende ſy hebben my quaad voor goet opgeleyd, en
haat voor myne liefde.

6 Stelt een godlooſen over hem, en de Satan ſta aan
ſyne regterhand.

7 Als hy gerigt wort, ſo ga hy ſchuldig uit, en ſyn
gebed zy tot ſonde.

8 Dat ſyne dagen weynig zyn: een ander neme ſyn
ampt.

9 Dat ſyne kinderen weeſen worden, en ſyn wyf
weduwe.

10 En dat ſyne kinderen hier en daar omſwerven en
bedelen, en [den nootdruft] uit hare verwoeſte plaat-
ſen ſoeken.

11 Dat de ſchuldeyſſer aanſla al dat hy heeft, en
dat de vreemde ſyn arbeyd rooven.

12 Dat hy niemand hebbe, die weldadigheid [over
hem] uitſtrekke, en datter niemand zy, die ſyne wee-
ſen genadig zy.

13 Dat ſyne nakomelingen uitgeroeyd worden: haar
ren name worde uitgedelgt in 't ander geſlagte.

14 De ongeregtigheid ſyner vaderen worde gedagt bij
den Heere, en de ſonde ſyner moeder worde niet uitge-
delgt.

15 Dat

15 Datſe geduurig voor den Heere zyn: en Hy roeye
re gedagteniſſe uit van der aarde.
16 Om dat hy niet gedagt en heeft weldadigheid te
en, maar heeft den elendigen en den nootdruftigen
an vervolgt: ende den verſlagenen van herte, om
em] te dooden.
17 Dewyle hy den vloek heeft lief gehad, dat die
m overkome: en geen luſt gehad heeft tot den ſegen,
zy die verre van hem.
18 En hy zy bekleed met den vloek, als met ſyn
leed, en dat die ga tot in het binnenſte van Hem, als
t water, en als de olie in ſyne beenderen.
19 Die zy hem als een kleed [daar mede] hy ſig
dekt, en tot een gordel daar mede hy hem ſteets gord.
20 Dit zy het werkloon myner tegenſtanders van
n Heere, en der gener die quaad ſpreken tegen my-
e ziele.
21 Maar Gy, o HEERE Heere, maakt 't met my
m uwes Naams wille: dewyle uwe goedertierenheid
et is, verloſt my.
22 Want ik ben elendig en nootdruftig, en myn
erte is in 't binnenſte van my doorwond.
23 Ik ga henen gelyk een ſchaduwe, wanneerſe haar
eygd: ik worde omgedreven als een ſprink-haan.
24 Myne knyen ſtruykelen van vaſten, en myn vlees
gemagert, ſo dat 'er geen vet aan is.
25 Nog ben Ik hen een ſmaat: als ſy my ſien, ſo
en ſy haar hoofd.
26 Helpt my, Heere myn God: verloſt my na Uwe
oedertierenheid.
27 Op dat ſy weten, dat dit Uwe hand is: [dat]
y 't Heere gedaan hebt.
28 Laatſe vloeken, maar ſegend Gy; laatſe haar op-
aken, maar datſe beſchaamd worden: dog dat ſig
Uwe knegt verblyde.
29 Laat myne tegenſtanders met ſchande bekleed
erden: en datſe met hare beſchaamtheid ſig bedek-
en, als met een mantel.

30 Ik

30 Ik ſal den Heere met myn mond ſeer loven, en in 't midden van velen, ſal ik Hem pryſen.

31 Want Hy ſal den nootdruftigen ter regterhand ſtaan: om [hem] te verloſſen van de gene die ſyne ziele veroordeelen.

Dixit Dominus Domino meo. Pſalm CX.

Morgen-lof. DE HEERE heeft tot mynen Heere geſprooken: Sit tot myne regterhand, tot dat Ik uwe vyanden geſet ſal hebben tot een voetbank uwer voeten.

2 De Heere ſal den ſcepter uwer ſterkte ſenden uit Zion, [ſeggende]: Heerſt in 't midden uwer vyanden.

3 U volk ſal ſeer gewillig zyn op den dag uwer heyrkragt, in heylige cieragien: uit de baar-moeder des dageraats ſal u de dauw uwer jeugd zyn.

4 De Heere heeft geſworen, en 't ſal Hem niet berouwen, Gy zyt Prieſter in eeuwigheid, na de ordeninge Melchizedeks.

5 De Heere is aan uwe regterhand: Hy ſal Koningen verſlaan ten dage ſynes toorns.

6 Hy ſal regt doen onder de heydenen, Hy ſal 't vol doode lichamen maken: Hy ſal verſlaan den genen die 't hooft is over een groot land.

7 Hy ſal op den weg uit de beke drinken: daarom ſal Hy het hoofd om hooge heffen.

Confitebor tibi Domine. Pſalm CXI.
Halelu-Jah.

ALEPH. Ik ſal den Heere loven van gantſer herten: *Beth.* In den raat en vergaderinge der opregten.

2 *Gimel.* De werken des Heeren zyn groot: *Daleth.* Sy worden geſogt van alle die der luſt in hebben.

3 *He.* Syn doen is majeſteyt en heerlykheid: *Vau.* En ſyne gerechtigheid beſtaat in der eeuwigheid.

4 *Zain.* Hy heeft ſynen wonderen een gedagteniſſe gemaakt: *Cheth.* De Heere is genadig en barmhertig.

5 *Theth.* Hy heeft den genen die Hem vreſen, ſpyſe gege-

egeven: *Jod.* Hy gedenkt in der eeuwigheid aan ſyn erbond.

6 *Caph.* Hy heeft de kragt ſyner werken ſynen volke ekend gemaakt, *Lamed.* Hen gevende de erve der hey-enen.

7 *Mem.* De werken ſyner handen zyn waarheid en ordeel: *Nun.* Alle ſyne bevelen zyn getrouw.

8 *Samech.* Sy zyn ondersteund voor altoos [en] in euwigheid. *Aijn.* Zynde gedaan in waarheid en op-egtigheid.

9 *Pe.* Hy heeft ſynen volke verloſſinge geſonden; *Tzade.* Hy heeft verbond in eeuwigheid geboden: *Koph.* Syn Name is heylig en vreeſlyk.

10 *Reſch.* De Vreeſe des Heeren is het beginſel der wysheid: *Schin.* Alle dieſe doen, hebben goet verſtand: *Thau.* Syn lof beſtaat tot in der eeuwigheid.

Beatus vir. Pſalm CXII.
Halelu-Jah.

ALEPH. Welgelukſalig is de man die den Heere vreeſt: *Beth.* Die grooten luſt heeft in ſyne ge-oden.

2 *Gimel.* Syn zaad ſal geweldig zyn op aarden: *Daleth.* Het geſlagte der opregten ſal geſegent worden.

3 *He.* In ſyn huys ſal have en rykdom weſen. *Vau.* En ſyne geregtigheid beſtaat in eeuwigheid.

4 *Zain.* Den opregten gaat het ligt op in de duyſter-niſſe: *Cheth.* Hy is genadig, en barmhertig, en regt-veerdig.

5 *Teth.* Wel dien man die ſig ontfermt, en uitleend: *Jod.* Hy beſchikt ſyne ſaaken met regt.

6 *Caph.* Sekerlyk Hy en ſal in der eeuwigheid niet wankelen. *Lamed.* De regtveerdige ſal in eeuwige ge-dagteniſſe zyn.

7 *Mem.* Hy en ſal van geen quaad gerugte vreeſen: *Nun.* Syn herte is vaſt, betrouwende op den Heere.

8 *Samech.* Syn herte wel onderſteund zynde, ſal niet vreeſen: *Ajin.* Tot dat Hy op ſyne wederpartyen ſie.

9 *Pe.* Hy ſtroyt uit, Hy geeft den noodruſtigen:

Tſade.

Tſade. Syne geregtigheid beſtaat in eeuwigheid: *Kopb.* Syn hoorn ſal verhoogt worden in eere.

10 *Reſch.* De godlooſe ſal 't ſien, en hy ſal hem vertoornen: *Schin.* Hy ſal met ſyne tanden knerſen, en ſmelten. *Thau.* De wens der godlooſen ſal vergaan.

Laudate pueri. Pſalm CXIII.

Halelu-Jah.

LOVET gy knegten des Heeren, looft den Name des Heeren.

2 De Name des Heeren zy gepreſen, van nu aan tot in der eeuwigheid.

3 Van den opgang der Sonne af, tot haren nedergang, zy den Name des Heeren gelooft.

4 De Heere is hoog boven alle heydenen, boven de hemelen is ſyne heerlykheid.

5 Wie is gelyk de Heere onſe God? die ſeer hoog woond,

6 Die ſeer laage ſiet; in den hemelen op der aarde.

7 Die den geringen uit het ſtof oprigt: [en] den nootdruftigen uit den drek verhoogt,

8 Om te doen ſitten by de Princen, by de Princen ſynes volks.

9 Die d'onvrugtbare doet woonen met een huysgeſin, een blyde moeder van kinderen. *Halelu-Jah.*

In exitu Iſrael. Pſalm CXIV.

Avondlof.

DOE Iſrael uit Egypten toog: het huys Jacobs van een volk, dat een vreemde tale hadde:

2 So wert Juda tot ſyn heyligdom: Iſrael ſyn volkomene heerſchappye.

3 De zee ſag 't, en vlood: de Jordane keerde agterwaards.

4 De bergen ſprongen als rammen: de heuvelen als lammeren.

5 Wat was u, gy zee, dat gy vlood? gy Jordane, dat gy agterwaards keerdet?

6 Gy bergen, dat gy opſprongt als rammen: gy heuvelen als lammeren!

7 Beeft

7 Beeft gy aarde voor het aangeſigte des Heeren: voor het aangeſigte van den God Jacobs.

8 Die den rotsſteen veranderde in een watervloed: den keyſteen in een waterſonteyne.

Non nobis Domine. Pſalm CXV.

NIET ons o Heere, niet ons: maar uwen Name geeft eere, om uwer goedertierenheid, om uwer waarheid wille.

2 Waarom ſouden de heydenen ſeggen, waar is nu hare God?

3 Onſe God is dog in den hemel, Hy doet al wat Hem behaagt.

4 Haar-lieder afgoden zyn ſilver en gout, het werk van 's menſſen handen:

5 Sy hebben een mond, maar ſpreken niet: ſy hebben oogen, maar ſien niet:

6 Ooren hebben ſy, maar hooren niet: ſy hebben een neuſe, maar ſy rieken niet:

7 Hare handen [hebben ſy], maar en taſten niet: hare voeten, maar gaan niet: ſy geven geen geluyd door hare kele.

8 Dat dieſe maaken hen gelyk worden: [en] al wie op haar vertrouwt.

9 Iſrael, vertrouwt gy op den Heere, Hy is hare hulpe, en haren ſchild.

10 Gy huys Aarons vertrout op den Heere: Hy is hare hulpe, en haren ſchild.

11 Gy-lieden die den Heere vreeſt, vertrout op den Heere: Hy is hare hulpe, en haren ſchild.

12 De Heere is onſer gedagtig geweeſt, Hy ſal ſegenen, Hy ſal 't huys Iſraels ſegenen, Hy ſal 't huys Aarons ſegenen.

13 Hy ſal ſegenen die den Heere vreeſen, de kleyne met de groote.

14 De Heere ſal [den ſegen] over u-lieden vermeerderen, over u-lieden, en over uwe kinderen.

15 Gy-lieden zyt den Heere geſegend, die den hemel en d'aarde gemaakt heeft.

16 Aan-

16 Aangaande den Hemel, de Hemel is des Heeren: maar d'aarde heeft Hy der menſſen kinderen gegeven.

17 De doode ſullen den Heere niet pryſen, nogte die in de ſtilte nedergedaalt zyn.

18 Maar wy ſullen den Heere loven van nu aan tot in der eeuwigheid. *Halelu-Jah.*

Dilexi, quoniam. Pſalm CXVI.

Morgenlof.

IK hebbe lief, want de Heere hoort myne ſtemme myne ſmeekingen.

2 Want Hy neygd ſyne oore tot my: dies ik [hem] in myne dagen ſal aanroepen.

3 De banden des doods hadden my omvangen; e de angſten der helle hadden my getroffen: ik vond be nautheid en droeffeniſſe.

4 Maar ik riep den Name des Heeren aan, [ſe gende]: Og Heere bevryd myne ziele!

5 De Heere is genadig en regtveerdig: en onſe Go is ontfermende.

6 De Heere bewaard de eenvoudige: Ik was uitg teerd, dog Hy heeft my verloſt.

7 Myne ziele! keerd weder tot uwe ruſte, want d Heere heeft aan u wel gedaan.

8 Want Gy [Heere] hebt myne ziele gered van de dood, myne oogen van tranen, mynen voet van aa ſtoot.

9 Ik ſal wandelen voor het aangeſigte des Heere in de landen der levendigen.

10 Ik hebbe gelooft, daarom ſprak ik. Ik ben ſe bedrukt geweeſt.

11 Ik ſeyde in myn haaſten, Alle menſſen zyn l genaars.

12 Wat ſal ik den Heere vergelden [voor] a ſyne weldaden aan my [beweſen]?

13 Ik ſal den beker der verloſſingen opnemen, den Name des Heeren aanroepen.

14 Myne geloften ſal ik den Heere betalen, nu, de tegenwoordigheid van al ſyn volk.

15 Koſ

15 Koſtelyk is in de oogen des Heeren de dood ſyner gunſtgenooten.

16 Og Heere, ſekerlyk ik ben U knegt, ik ben U knegt, een ſone uwer dienſtmaagd: Gy hebt myne banden los gemaakt.

17 Ik ſal U offeren een offerhande van dankſegginge, en den Name des Heeren aanroepen.

18 Ik ſal myne geloften den Heere betalen, Nu, in de tegenwoordigheid van al ſyn volk.

19 In de voorhoven des Huyſes des Heeren: in 't midden van U, o Jeruſalem! *Halelu-Jah.*

Laudate Dominum. Pſalm CXVII.

LOOFT den Heere alle heydenen: pryſt Hem alle natien.

2 Want ſyne goedertierenheid is geweldig over ons, en de waarheid des Heeren is in der eeuwigheid. *Halelu-Jah.*

Confitemini Domino. Pſalm CXVIII.

LOOFT den Heere, want Hy is goed: want ſyne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

2 Dat Iſrael nu ſegge, dat ſyne goedertierenheid in der eeuwigheid is.

3 Het huys Aarons ſegge nu, dat ſyne goedertierenheid in der eeuwigheid is.

4 Dat de gene die den Heere vreeſen, nu ſeggen, dat ſyne goedertierenheid in der eeuwigheid is.

5 Uit de benautheid hebbe ik den Heere aangeroepen, de Heere heeft my verhoord, [ſtellende my] in de ruymte.

6 De Heere is by my, ik ſal niet vreeſen: wat ſal my een menſſe doen?

7 De Heere is by my onder de gene die my helpen: daarom ſal ik [myne luſt] ſien aan de gene die my haten.

8 't Is beter tot den Heere toevlugt te nemen, dan op den menſſe te vertrouwen.

9 't Is beter tot den Heere toevlugt te nemen, als op Princen te vertrouwen.

10 Alle heydenen hadden my omringt, 't is in de Name des Heeren dat ikſe verhouwen hebbe.

11 Sy hadden my omringt, ja ſy hadden my omringt, 't is in den Name des Heeren dat ikſe verhouwen hebbe.

12 Sy hadden my omringt als byen: ſy zyn uitgebluſt als een doornen vyer, 't is in den Name des Heeren dat ikſe verhouwen hebbe.

13 Gy had my ſeer hart geſtooten, tot vallens toe, maar de Heere heeft my geholpen.

14 De Heere is myn ſterkte en pſalm; want Hy is my tot heyl geweeſt.

15 In de tenten der regtveerdigen is een ſtemme des gejuygs en des heyls: de regterhand des Heeren doet kragtige daden.

16 De regterhand des Heeren is verhoogt: de regterhand des Heeren doet kragtige daden.

17 Ik en ſal niet ſterven, maar leven: en ik ſal de werken des Heeren vertellen.

18 De Heere heeft my wel hard gekaſtyd, maar Hy heeft my ter dood niet overgegeven.

19 Doet my de poorten der geregtigheid open, ik ſal daar door ingaan, ik ſal den Heere loven.

20 Dit is de poorte des Heeren, door welke de regtveerdigen ſullen ingaan.

21 Ik ſal U loven, om dat Gy my verhoord hebt en my tot heyl geweeſt zyt.

22 De ſteen [dien] de bouwlieden verworpen hadden, is tot een hoofd des hoeks geworden.

23 Dit is van den Heere geſchied, [en] het is wonderlyk in onſe oogen.

24 Dit is de dag [dien] de Heere gemaakt heeft, laat ons op den ſelven ons verheugen, en verblyd zyn.

25 Og Heere, geeft nu heyl: Og Heere geeft nu voorſpoet!

26 Geſegent zy Hy die daar komt in den Name des Heeren: wy ſegenen u-lieden uit het huys des Heeren.

27 De Heere is God, die ons ligt gegeven heeft.

ind het feeſt [offer] met touwen tot aan de hoornen
s altaars.
28 Gy zyt myn God, daarom ſal ik U loven: O
yn God, ik ſal U verhoogen.
29 Looft den Heere, want Hy is goet, want ſyne
edertierenheid is in der eeuwigheid.

Beati immaculati. Pſalm CXIX.

A L E P H.

WELGELUKSALIG zyn de opregte van wandel, die in de Wet des Heeren gaan. Avondlof.
2 Welgelukſalig zynſe, die ſyne getuygeniſſen on-
rhouden: [die] Hem van gantſer herte ſoeken:
3 Ook geen onregt werken: [maar] wandelen in
ne wegen.
4 [Heere] Gy hebt geboden, dat men uwe bevelen
r bewaren ſal.
5 Og dat myne wegen gerigt werden, om uwe in-
ttingen te bewaren!
6 Dan ſoude ik niet beſchaamt worden, wanneer
merken ſoude op alle uwe geboden.
7 Ik ſal U loven in opregtigheid des herten, als ik
regten uwer geregtigheid geleerd ſal hebben.
8 Ik ſal uwe inſettingen bewaren: verlaat my niet
te ſeer.

B E T H.

9 Waar mede ſal de jongeling ſyn pad ſuyver hou-
n? Als hy [dat] houd na u woort.
10 Ik ſoeke U met myn geheel herte, en laat my
n Uwe geboden niet afdwalen.
11 Ik hebbe uwe reden in myn herte verborgen, op
t ik tegen U niet ſondigen ſoude.
12 Heere Gy zyt geſegend, leert my uwe inſettingen.
13 Ik hebbe met myne lippen verteld alle de regten
wes monds.
14 Ik ben vrolyker in den weg uwer getuygeniſſen,
over allen rykdom.
15 Ik ſal uwe bevelen overdenken: en op uwe pa-
n letten.

16 Ik ſal my ſelven vermaken in Uwe inſettingen: U woord ſal ik niet vergeten.

G I M E L.

17 Doet wel by uwen knegt, [dat] ik leve, en U woord beware.

18 Ontdekt myne oogen, dat ik aanſchouwe de wonderen van Uwe Wet.

19 Ik ben een vreemdeling op der aarde, verberg Uwe geboden voor my niet.

20 Myne ziele is verbroken van wegen het verlangen na uwe oordeelen tot aller tyd.

21 Gy ſcheld de vervloekte hoovaardige, die van Uwe geboden af dwalen.

22 Wendelt van my verſmaadheid en veragtinge, want ik hebbe uwe getuygeniſſen onderhouden.

23 [Als] ſelve de Vorſten ſittende tegens my ge ſproken hebben: heeft U knegt U inſettingen betragt

24 Ook zyn Uwe getuygeniſſen myne vermakingen [en] myne raadslieden.

D A L E T H.

25 Myne ziele kleeft aan 't ſtof: maakt my levendig na U woord.

26 Ik hebbe [U] myne wegen verteld, en Gy heb my verhoord, leert my uwe inſettingen.

27 Geeft my den weg Uwer bevelen te verſtaan; o dat ik Uwe wonderen betragte.

28 Myne ziele druypt weg van treurigheid: rigt m op na U woord.

29 Wend van my den weg der valsheid, en verleen my genadelyk Uwe Wet.

30 Ik heb verkooren den weg der waarheid, uw Regten hebbe ik my voorgeſteld.

31 Ik kleve vaſt aan Uwe getuygeniſſen: O Heer beſchaamd my niet.

32 Ik ſal den weg Uwer geboden loopen, als G myn herte verwydet ſult hebben.

H E.

Morgen-lof. 33 Heere leerd my den weg Uwer inſettingen, ik ſal hem houden ten eynde toe.

34 Ge

34 Geeſt my 't verſtand, en ik ſal Uwe Wet houden, ja ik ſalſe onderhouden met gantſer herte.

35 Doet my treden op het pad Uwer geboden: want daar in hebbe ik luſt.

36 Neygd myn herte tot Uwe getuygeniſſen, en niet tot gierigheid.

37 Wend myne oogen af datſe geen ydelheid ſien: maakt my levendig door Uwe wegen.

38 Beveſtigt Uwe toeſegginge aan Uwen knegt, die Uwe vreeſe toegedaan is.

39 Wend myne ſmaadheid af, die ik vreeſe: Want Uwe regten zyn goet.

40 Siet, ik hebbe een begeerte tot Uwe bevelen, maakt my levendig door uwe geregtigheid.

V A U.

41 En dat my Uwe goedertierenheden overkomen, o Heere! U heyl, na Uwe toeſegginge.

42 Op dat ik mynen ſmader wat hebbe te antwoorden, want ik vertrouwe op U woord.

43 Ende rukt het woord der waarheid van mynen monde niet al te ſeer, want ik hope op Uwe regten.

44 So ſal ik Uwe Wet ſteets onderhouden, eeuwigłyk en altoos.

45 En ik ſal wandelen in de ruymte: om dat ik Uwe bevelen geſogt hebbe.

46 Ook ſal ik voor Koningen ſpreken van Uwe getuygeniſſen, en my niet ſchamen.

47 En ik ſal my vermaken in Uwe geboden, die ik lief hebbe.

48 En ik ſal myne handen opheffen na Uwe geboden, die ik lief hebbe, en ik ſal Uwe inſettingen betragten.

Z A I N.

49 Gedenkt des woords tot Uwen knegt [geſprooken] op het welke Gy my hebt doen hopen.

50 Dit is myn trooſt in myne elende: want Uwe toeſegginge heeft my levendig gemaakt.

51 De hoovaardige hebben my boven maten ſeer beſpot: [nogtans] ben ik van Uwe Wet niet geweken.

52 Ik hebbe gedagt o Heere, aan Uwe oordeelen van ouds aan, en hebbe my getroost.

53 Groote beroeringe heeft my bevangen van wegen de godlooſe, die Uwe Wet verlaten.

54 Uwe inſettingen zyn my geſangen geweeſt, ter plaatſe myner vreemdelingſchappen.

55 Heere, des nagts ben ik Uwes naams gedagtig geweeſt, en hebbe Uwe Wet bewaart.

56 Dat is my geſchied, om dat ik Uwe bevelen bewaart hebbe.

C H E T H.

57 De Heere is myn deel, ik hebbe geſeyd, dat ik uwe woorden ſal bewaren.

58 Ik hebbe U aanſchyn ernſtelyk gebeden van gantſer herten, zyt my genadig na Uwe toeſegginge.

59 Ik hebbe myne wegen bedagt, en hebbe myne voeten gekeerd tot Uwe getuygeniſſen.

60 Ik hebbe gehaaſt en niet vertraagt Uwe geboden te onderhouden.

61 De godlooſe hoopen hebben my berooft: [nogtans] en hebbe ik Uwe Wet niet vergeten.

62 Ter middernagt ſta ik op, om U te loven voor de regten uwer geregtigheid.

63 Ik ben een geſelle aller die U vreeſen, en die die Uwe bevelen onderhouden.

64 Heere, de aarde is vol van Uwe goedertierenheid leerd my Uwe inſettingen.

T E T H.

65 Gy hebt by Uwen knegt goed gedaan: Heere na U woord.

66 Leerd my een goeden ſin en wetenſchap: want ik hebbe aan Uwe geboden gelooft.

67 Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik: maar nu onderhoude ik U woord.

68 Gy zyt goed en goeddoende; leerd my uwe inſettingen.

69 De hoovaardige hebben leugens tegens my geſtoffeert: [dog] ik beware uwe bevelen van gantſer herte.

70 Haar herte is vet als ſmeer: [maar] ik hebbe vermaak [in] Uwe Wet.

71 't Is my goed dat ik verdrukt ben geweeſt, op dat ik Uwe inſettingen leerde.

72 De Wet Uwes monds is my beter, dan duyſenden van gout of ſilver.

J O D.

73 Uwe handen hebben my gemaakt en bereyd: maakt my verſtandig, op dat ik Uwe geboden leere. Avondlof.

74 Die U vreeſen ſullen my aanſien, en haar verblyden, om dat ik op U woord gehoopt hebbe.

75 Ik weet, Heere, dat Uwe geregten de geregtigheid zyn: en dat Gy my uit getrouwigheid verdrukt hebt.

76 Laat dog uwe goedertierenheid zyn om my te troоſten, na uwe toeſegginge aan Uwen knegt.

77 Laat my Uwe barmhertigheden overkomen, op dat ik leve: Want Uwe Wet is al myne vermakinge.

78 Laat de hoovaardige beſchaamd worden, om datſe my met leugen nedergeſtooten hebben: [dog] ik betragte Uwe geboden.

79 Laatſe tot my keeren die U vreeſen: en die Uwe getuygeniſſen kennen.

80 Laat myn herte opregt zyn tot Uwe inſettingen, op dat ik niet beſchaamd worde.

C A P H.

81 Myne ziele is beſweken van verlangen na U heyl: op U woord hebbe ik gehoopt.

82 Myne oogen zyn beſweken van verlangen na Uwe toeſegginge, terwyl ik ſeyde, wanneer ſult Gy my vertroоſten?

83 Want ik ben geworden als een lederen ſak in den rook: [dog] Uwe inſettingen hebbe ik niet vergeten.

84 Hoe vele ſullen [deſe] dagen Uwes knegts zyn? wanneer ſult Gy regt doen over myne vervolgers?

85 De hoovaardige hebben my putten gegraven, 't welk niet is na Uwe Wet.

86 Alle Uwe geboden zyn waarheid : ſy vervolgen my met leugen, helpt my.

87 Sy hebben my byna vernietigt op de aarde, maar ik hebbe Uwe bevelen niet verlaten.

88 Maakt my levendig na Uwe goedertierenheid, dan ſal ik 't getuygeniſſe Uwes monds onderhouden.

L A M E D.

89 O Heere! U woord beſtaat in der eeuwigheid in de Hemelen.

90 Uwe getrouwigheid is van geſlagte tot geſlagte, Gy hebt de aarde vaſt gemaakt, en ſy blyft ſtaan:

91 Na Uwe ordinantien blyven ſy [nog] heden ſtaan, want ſy alle zyn Uwe knegten.

92 Indien Uwe Wet niet ware geweeſt al myn vermakinge, ik ware in myn druk al lange vergaan.

93 Ik ſal Uwe bevelen in der eeuwigheid niet vergeten, want door de ſelve hebt Gy my levendig gemaakt.

94 Ik ben Uwe, behoud my, want ik hebbe Uwe bevelen geſogt.

95 De godlooſe hebben op my gewagt, om my te doen vergaan : ik neme agt op Uwe getuygeniſſen.

96 In alle volmaaktheid hebbe ik een eynde geſien : [maar] U gebod is ſeer wyd.

M E M.

97 Hoe lief hebbe ik Uwe Wet! ſy is myn betragtinge den gantſen dag.

98 Sy maakt my door Uwe geboden wyſer dan myne vyanden zyn, want ſy is in eeuwigheid by my.

99 Ik ben verſtandiger dan alle myne Leeraars, om dat Uwe getuygeniſſen myne betragtinge zyn.

100 Ik ben voorſigtiger dan de oude, om dat ik Uwe bevelen bewaard hebbe.

101 Ik hebbe myne voeten geweert van alle quade paden, op dat ik U woord ſoude onderhouden.

102 Ik ben niet geweken van Uwe regten, want Gy hebt my geleerd.

103 Hoe ſoet zyn Uwe redenen myn gehemelte geweeſt! meer dan honig mynen monde.

104 Uit Uwe bevelen kryge ik verſtand, daarom
hate ik alle leugen-paden.

N U N.

105 U woord is een lampe voor mynen voet en een Morgen-
igt voor mynen pad. lof.
106 Ik hebbe geſworen, en ſal 't beveſtigen, dat ik
onderhouden ſal de regten Uwer geregtigheid.
107 Ik ben gants ſeer verdrukt Heere, maakt my le-
vendig na U woord.
108 Laat U dog o Heere, welgevallen de vrywilli-
ge offerhanden myns monds: en leerd my Uwe regten.
109 Myne ziele is geduriglyk in myne hand: nog-
tans vergeete ik Uwe Wet niet.
110 De godlooſe hebben my een ſtrik geleyd; nog-
tans ben ik niet afgedwaalt van Uwe bevelen.
111 Ik hebbe Uwe getuygeniſſe genomen tot een
eeuwige erve: want ſy zyn myns herten vrolykheid.
112 Ik hebbe myn herte geneigt om Uwe inſettin-
gen eeuwiglyk te doen, ten eynde toe.

S A M E C H.

113 Ik hate de quade ranken, maar hebbe Uwe
Wet lief.
114 Gy zyt myn ſchuylplaatſe, en myn ſchild, op
U woord heb ik gehoopt.
115 Wykt van my gy boosdoenders, dat ik de ge-
boden mynes Gods moge bewaren.
116 Onderſteund my na Uwe toeſegginge, op dat
ik leve: en laat my niet beſchaamd worden over my-
ne hope.
117 Onderſteund my, ſo ſal ik behouden zyn, dan
ſal ik my ſteeds in Uwe inſettingen vermaken.
118 Gy vertreed alle de geene, die van Uwe inſet-
tinge afdwalen, want haar bedrog is leugen.
119 Gy doet alle godlooſe ter aarde weg [als]
ſchuym, daarom heb ik Uwe getuygeniſſen lief.
120 [Het hayr] mynes vleeſſes is te berge gereſen
van verſchrikkinge voor U, en ik heb gevreeſt voor Uwe
oordeelen.

A J I N.

121 Ik hebbe regt en geregtigheid gedaan: en geeft my niet over aan myne onderdrukkers.

122 Weeſt borge voor uwen knegt, ten goede en laat de hoovaardige my niet onderdrukken.

123 Myne oogen zyn beſweken, van verlangen na U heyl, en na de toeſegginge Uwer regtveerdigheid.

124 Doet by Uwen knegt na Uwe goedertierenheid, en leert my Uwe inſettingen.

125 Ik ben U knegt, maakt my verſtandig, en ik ſal Uwe getuygeniſſe kennen.

126 't Is tyd voor den Heere dat Hy werke, [want] ſy hebben U Wet verbroken.

127 Daarom hebbe ik Uwe geboden lief, meer dan goud, ja meer dan het fynſte goud.

128 Daarom hebbe ik alle [Uwe] bevelen, van alles voor regt gehouden: [maar] allen valſſen pad hebbe ik gehaat.

P E.

129 Uwe getuygeniſſen zyn wonderbaar, daarom bewaartſe myne ziele.

130 De openinge Uwer woorden geeft ligt, de ſlegte verſtandig makende.

131 Ik hebbe mynen mond wyd open gedaan, en gehygt: want ik heb verlangt na Uwe geboden.

132 Siet my aan, weeſt my genadig, na het regt aan de gene die Uwen Name beminnen.

133 Maakt myne voetſtappen vaſt in Uwen woorde: en laat geen ongeregtigheid over my heerſſen.

134 Verloſt my van des menſſen overlaſt, en ik ſal Uwe bevelen onderhouden.

135 Doet U aangeſigt lichten over Uwen knegt, en leerd my Uwe inſettingen.

136 Water-beken vlieten af uit myne oogen, om dat ſy Uwe Wet niet onderhouden.

T Z A D E.

137 Heere, Gy zyt regtveerdig, en elk een Uwer oordeelen is regt.

138 Gy hebt de geregtigheid Uwer getuygeniſſen en
e waarheid hooglyk geboden.
139 Myn yver heeft my doen vergaan, om dat myn
ederpartyders Uwe woorden vergeten hebben.
140 U woord is ſeer geloutert, en Uwe knegt heeft
et lief.
141 Ik ben kleyn en veragt, [dog] Uwe bevelen ver-
ete ik niet.
142 Uwe geregtigheid is geregtigheid in eeuwigheid,
n Uwe Wet is de waarheid.
143 Benautheid en angſt hebben my getroffen, [dog]
lwe geboden zyn myne vermakingen.
144 De geregtigheid Uwer getuygeniſſen is in der
euwigheid: doetſe my verſtaan, ſo ſal ik leven.

K O P H.

145 Ik hebbe van gantſer herten geroepen: Ver- Avond-
oord my o Heere, ik ſal Uwe inſettingen bewaren. lof.
146 Ik hebbe U aangeroepen, verloſt my, en ik ſal
lwe getuygeniſſen onderhouden.
147 Ik ben de [morgen] ſchemeringe voorgekomen,
n hebbe geſchrey gemaakt: op U woord hebbe ik ge-
oopt.
148 Myne oogen komen de [nagt] waken te voo-
en, om Uwe reden te betragten.
149 Hoort myne ſtemme na Uwe goedertierenheid,
Heere! maakt my levendig na U regt.
150 Die quade practyken najagen, genaken [my]:
y wyken verre van Uwe Wet.
151 [Maar] Gy Heere zyt na by: en alle Uwe gebo-
en zyn waarheid.
152 Van ouds hebbe ik geweten van Uwe getuyge-
niſſen, dat Gyſe in eeuwigheid gegrond hebt.

R E S C H.

153 Siet myn elende aan, en helpt my uit, want
Uwe Wet hebbe ik niet vergeten.
154 Twiſt myne twiſtſake, en verloſt my: maakt
my levendig na Uwe toeſegginge.
155 Het heyl is verre van de godlooſe, want ſy ſoe-
ken Uwe inſettingen niet.

156 Heere,

156 Heere, Uwe barmhertigheden zyn vele: maakt my levendig na Uwe regten.

157 Myne vervolgers en myne wederpartyders zyn vele, [maar] van Uwe getuygeniſſen wyke ik niet.

158 Ik heb geſien de gene die trouwlooslyk handelen, en 't verdroot my datſe U woord niet onderhielden.

159 Siet aan, dat ik Uwe bevelen lief hebbe, o Heere, maakt my levendig na Uwe goedertierenheid:

160 Het begin Uwes woords is waarheid, en in eeuwigheid is al 't regt uwer geregtigheid.

S C H I N.

161 De vorſten hebben my vervolgt ſonder oorſake; maar myn herte heeft gevreeſt voor U woord.

162 Ik ben vrolyk over uwe toeſegginge, als eener die een grooten buyt vind.

163 Ik hate de valsheid, en hebber een grouwel van: [maar] uwe Wet heb ik lief.

164 Ik love U ſevenmaal 's daags, over de regten uwer geregtigheid.

165 Die uwe Wet beminnen, hebben grooten vrede, en ſy hebben geen aanſtoot.

166 O Heere, ik hope op U heyl, en doe uwe geboden:

167 Myne ziele onderhoud uwe getuygeniſſen, en ik hebſe ſeer lief:

168 Ik onderhoude uwe bevelen en uwe getuygeniſſen: want alle myne wegen zyn voor U.

T H A U.

169 O Heere, laat myn geſchrey voor U aanſchyn genaaken, maakt my verſtandig na u woord.

170 Laat myn ſmeeken voor u aanſchyn komen, red my na uwe toeſegginge.

171 Myne lippen ſullen [uwen] lof overvloedelyk uitſtorten, als Gy my uwe inſettingen ſult geleerd hebben.

172 Myne tonge ſal ſprake houden van uwe reden, want alle uwe geboden zyn regtveerdigheid.

173 Laat uwe hand my te hulpe komen, want ik heb uwe bevelen verkoren.

174 O Heere, ik verlange na u heyl, en uwe Wet is myn vermakinge.
175 Laat myne ziele leven, en sy sal u loven, en at uwe regten my helpen.
176 Ik heb gedwaalt als een verlooren schaap: soekt wen knegt, want uwe geboden heb ik niet vergeten.

Ad Dominum. Psalm CXX.

K hebbe tot den Heere geroepen in myne benautheid, en Hy heeft my verhoord. Morgenlof.
2 O Heere, red myne ziele van de valsche lippe: van bedrieglyke tonge.
3 Wat sal u de bedrieglyke tonge geven? of wat lse u toevoegen?
4 Scherpe pylen eens magtigen: mitsgaders gloeyenjenever-kolen.
5 O wee my, dat ik een vreemdeling ben [in] Mech: dat ik in de tente Kedars woone!
6 Myne ziele heeft lange gewoond by de gene die de ede haten.
7 Ik ben vreedsaam, maar als ik spreke, sy zyn aan oorloge.

Levavi oculos meos. Psalm CXXI.

K heffe myne oogen op na de bergen, van waar myne hulpe komen sal.
2 Myne hulpe is van den Heere, die hemel en aarde emaakt heeft.
3 Hy sal uwen voet niet laten wankelen: u Bewaarder sal niet sluymeren.
4 Siet, de Bewaarder Israels sal niet sluymeren nog apen.
5 De Heere is u bewaarder, de Heere is uwe schauwe, aan uwe regterhand.
6 De Sonne sal u 's daags niet steken, nog de Mane es nagts.
7 De Heere sal u bewaren van alle quaad: uwe ziee sal Hy bewaren.

8 De

8 De Heere ſal uwen uitgang en uwen ingang b
waren, van nu aan tot in der eeuwigheid.

Lætatus ſum. Pſalm CXXII.

IK verblyde my in de gene die tot my ſeggen: W
ſullen in 't Huys des Heeren gaan.

2 Onſe voeten zyn ſtaande in uwe poorten, o J
ruſalem!

3 Jeruſalem is gebouwt, als een Stad die wel t'
men gevoegt is.

4 Waar henen de Stammen opgaan, de Stamme
des Heeren, [tot] het getuygeniſſe Iſraels, om den N
me des Heeren te danken.

5 Want daar zyn de ſtoelen des geregts geſet,
ſtoelen des huyſes Davids.

6 Biddet om de vrede van Jeruſalem: wel moeten
varen die u beminnen.

7 Vrede zy in uwe veſtinge, welvaren in uwe p
leyſen.

8 Om myner Broederen, en myner Vrienden wil
ſal ik nu ſpreken, Vrede zy in u!

9 Om des Huyſes des Heeren onſes Gods wille,
ik het goede voor u ſoeken.

Ad te levavi oculos meos. Pſalm CXXIII.

IK heffe myne oogen op tot u die in de hemelen ſit.

2 Siet, gelyk de oogen der knegten, zyn op de ha
harer heeren: gelyk de oogen der dienſt-maagd, z
op de hand harer vrouwe: alſo zyn onſe oogen op d
Heeren onſen God, tot dat Hy ons genadig zy.

3 Zyt ons genadig, o Heere, zyt ons genadig, wa
wy zyn der veragtinge veel te ſat.

4 Onſe ziele is veel te ſat des ſpots der weeldige
der veragtinge der hooveerdigen.

Niſi quia Dominus. Pſalm CXXIV.

TEN ware de Heere, die by ons geweeſt is, ſeg
nu Iſrael:

2 T

2 Ten ware de Heere, die by ons geweeſt is, als de menſſen tegen ons opſtonden.

3 Doe ſouden ſy ons levendig verſlonden hebben, als hare toorn tegen ons ontſtak.

4 Doe ſouden ons de wateren overloopen hebben: een ſtroom ſoude over onſe ziele gegaan hebben.

5 Doe ſouden de ſtoute wateren over onſe ziele gegaan zyn.

6 De Heere zy gelooft, die ons in hare tanden niet heeft overgegeven tot een roof.

7 Onſe ziele is ontkomen als een vogel uit den ſtrik der vogelvangers, de ſtrik is gebroken, en wy zyn ontkomen.

8 Onſe hulpe is in den Name des Heeren, die Hemel en aarde gemaakt heeft.

Qui confidunt in Domino. Pſalm CXXV.

DIE op den Heere vertrouwen, zyn als de Berg Zions, [die] niet wankelt, [maar] blyft in eeuwigheid.

2 Rontom Jeruſalem zyn bergen: alſo is de Heere rontom ſyn volk, van nu aan tot in der eeuwigheid.

3 Want de ſcepter der godloosheid ſal niet ruſten op het lot der regtveerdigen: op dat de regtveerdige hare handen niet uit ſtrekken tot onregt.

4 Heere doet den goeden wel, en den genen die opregt zyn in hare herten.

5 Maar die haar neygen [tot] hare kromme wegen, die ſal de Heere weg doen gaan met de werkers der ongeregtigheid: Vrede ſal over Iſrael zyn.

In convertendo. Pſalm CXXVI.

ALS de Heere de gevangene Zions weder bragt, waren wy gelyk de gene die droomen. Avondlof.

2 Doe werd onſe mond vervuld met lacchen, en onſe tonge met gejuych: doe ſeyde men onder de heydenen: De Heere heeft groote dingen aan deſe gedaan.

3 De Heere heeft groote dingen by ons gedaan, [dies] zyn wy verblyd.

4 O Heere, wend onſe gevankeniſſe, gelyk wate
ſtroomen in 't Zuyden.

5 Die met tranen zaayen, ſullen met gejuyc
maayen.

6 Die het zaat draagt dat men zaayen ſal, gaat
gaande en weenende: [maar] voorſeker ſal hy m
gejuych weder komen, dragende ſyne ſchooven.

Niſi Dominus ædificat. Pſalm CXXVII.

SO de Heere het Huys niet bouwt, te vergeefs arbeyde
des ſelven bouwlieden daar aan: ſo de Heere
Stad niet bewaard, te vergeefs waakt de wachter.

2 't Is te vergeefs dat gy-lieden vroeg op ſtaat, la
op blyft, etet brood der ſmerten: 't is alſo, dat Hy
ſynen beminden [als in] den ſlaap geeft.

3 Siet de kinderen zyn een erfdeel des Heeren: d
buyks vrugt is een belooninge.

4 Gelyk de pylen zyn in de hand eens helts: ſ
danig zyn de ſonen der jeugd.

5 Welgelukſalig is de man, die ſyne pylkoker m
deſelve gevult heeft: ſy ſullen niet beſchaamd wo
den, als ſy met de vyanden ſpreken ſullen in de poor

Beati omnes. Pſalm CXXVIII.

WELGELUKSALIG is een ygelyk die d
Heere vreeſt, die in ſyne wegen wandelt.

2 Want gy ſult eten den arbeyd uwer handen, we
gelukſalig ſult gy zyn, en 't ſal u wel gaan.

3 Uwe Huysvrouwe ſal weſen als een vrugtba
wynſtok aan de zyden uwes huyſes: uwe kinderen a
olyf-planten rontom uwe tafel.

4 Siet, alſo ſal ſekerlyk die man gezegent worden, d
den Heere vreeſt.

5 De Heere ſal u ſegenen uit Zion, en gy ſult h
goede Jeruſalems aanſchouwen alle de dagen uw
levens.

6 En gy ſult uwe kinds ſkinderen ſien, Vrede o
Iſrael!

Sæpe expugnaverunt. Pſalm CXXIX.

SY hebben my dikwils benaut van myner jeugd af, ſegge nu Iſrael:

2 Sy hebben my dikwils van myner jeugd af benaut: evenwel hebben ſy my niet overmogt.

3 Ploegers hebben op myn rugge geploegt: ſy hebben hare voren lang getogen.

4 De Heere die regtveerdig is, heeft de touwen der godlooſen afgehouwen.

5 Laatſe beſchaamd en agterwaards gedreven worden, alle die Zion haten.

6 Laatſe worden als gras op de daaken, 't welk verdort eer men het uit trekt:

7 Waar mede de maayer ſyne hand niet vult, nog de garven-binder ſynen arm.

8 Nog die voorby gaan niet ſeggen, De ſegen des Heeren zy by u! wy ſegenen u lieden in den Name des Heeren.

De profundis clamavi. Pſalm CXXX.

UYT de diepten roepe ik tot U o Heere.

2 Heere hoord na myne ſtemme: laat uwe ooren opmerkende zyn op de ſtemme myner ſmeekingen.

3 So gy Heere, de ongeregtigheden gade ſlaat: Heere, wie ſal beſtaan?

4 Maar by U is vergevinge, op dat Gy gevreeſt word.

5 Ik verwagte den Heere, myne ziele verwagt, en ik hope op ſyn woord.

6 Myne ziele [wagt] op den Heere, meer dan de wagters op den morgen: De wagters op den morgen.

7 Iſrael hope op den Heere, Want by den Heere is goedertierenheid, en by Hem is veel verloſſinge.

8 En Hy ſal Iſrael verloſſen van alle ſyne ongeregtigheden.

Domine, non eſt exaltatum. Pſalm CXXXI.

O HEERE, myn herte is niet verheven, nog myne oogen zyn niet hooge: ook hebbe ik niet gewandelt in [dingen] my te groot en te wonderlyk.

2 So

2 So ik myne ziele niet hebbe geſet en ſtille gehou-
den, gelyk een geſpeend kind by ſyne moeder! myn
ziele is als een geſpeend kind in my.

3 Iſrael hope op den Heere van nu aan tot in de
eeuwigheid.

Memento Domine David. Pſalm CXXXII.

Morgen-lof.

O HEERE! gedenkt aan David, aan al ſyn lyden

2 Dat hy den Heere geſworen heeft: den Magti-
gen Jacobs gelofte gedaan heeft, [ſeggende]

3 So ik in de Tente mynes huyſes inga, ſo ik op de
koetſe van myn bedde klimme!

4 So ik mynen oogen ſlaap geve, mynen ooglede-
ſluymeringe!

5 Tot dat ik voor den Heere een plaatſe gevonde
ſal hebben: wooningen voor den Magtigen Jacobs.

6 Siet, wy hebben van haar gehoord, in Ephrata
wy hebbenſe gevonden in de velden van Jaar.

7 Wy ſullen in ſyne wooningen in gaan: wy ſul-
len ons nederbuygen voor den voetbank ſyner voeten.

8 Staat op Heere tot Uwe ruſte: Gy, en de Ark
uwer ſterkte.

9 Dat uwe Prieſters bekleed worden met geregtig-
heid: en dat uwe gunſtgenooten juychen.

10 En weerd het aangeſigte uwes Geſalfden niet a
om Davids uwes knegts wille.

11 De Heere heeft David de waarheid geſwoore
waar van Hy niet wyken ſal: [ſeggende,] Van d
vrugt uwes buyks ſal ik op uwen throon ſetten.

12 Indien uwe ſonen myn verbond ſullen houde
en myne getuygeniſſen die ik haar leeren ſal: ſo ſulle
ook hare ſonen tot in eeuwigheid op uwen throon ſitte

13 Want de Heere heeft Zion verkooren, Hy he
het begeert tot ſyne woonplaatſe, [ſeggende]

14 Dit is myne ruſte tot in eeuwigheid, hier ſal
woonen, want ik hebbeſe begeerd.

15 Ik ſal haren koſt rykelyk ſegenen: hare noo
druftige ſal ik met brood verſadigen:

16 E

16 En hare Prieſters ſal ik met heyl bekleeden, en
are gunſtgenooten ſullen ſeer juychen.
17 Daar ſal Ik David een hoorn doen uitſpruyten :
k hebbe mynen geſalfden een lampe toegerigt.
18 Ik ſal ſyne vyanden met ſchaamte bekleden :
aar op hem ſal ſyne kroone bloeyen.

Ecce quam bonum. Pſalm CXXXIII.

IET hoe goed en hoe lieflyk is het dat broeders ook
t'ſamen woonen?
2 't Is gelyk de koſtelyke Olye op het hoofd, neder-
alende op den baard, den baard Aarons : die neder-
aalt op den zoom ſyner kleederen.
3 't Is gelyk de dauw Hermons, [en] die nederdaalt
de bergen Zions : want de Heere gebied aldaar den
gen, [en] 't leven tot in der eeuwigheid.

Ecce nunc benedicite Dominum. Pſalm CXXXIV.

IET, looft den Heere, alle gy knegten des Heeren :
gy die alle nagte in 't huys des Heeren ſtaat.
2 Heft uwe handen op [na] 't heyligdom : en looft
n Heere.
3 De Heere ſegene u uit Zion : Hy die den hemel en
aarde gemaakt heeft.

Laudate nomen Domini. Pſalm CXXXV.

Halelu-Jah.

RYST den Name des Heeren, pryſt [Hem] gy
knegten des Heeren.
2 Die gy ſtaat in 't huys des Heeren, in de voor-
ven des Huyſes onſes Gods.
3 Looft den Heere, want de Heere is goet : Pſalm-
gt ſynen Name, want Hy is lieflyk.
4 Want de Heere heeft ſig Jacob verkooren : Iſrael
ſyn eigendom.
5 Want ik weet dat de Heere groot is : en dat onſe
ere boven alle Goden is.
6 Al wat den Heere behaagt, doet hy, in de Heme-
, en op d'aarde; in de Zeen, en alle Afgronden.

7 Hy doet dampen opklimmen van het eynde der aarde: Hy maakt de blixemen met den regen: Hy brengt den wind uit ſyne ſchat-kameren voort.

8 Die d'eerſtgeborene van Egypten ſloeg, van den menſſe aan tot het vee toe.

9 Hy ſond teekenen en wonderen in 't midden van u, o Egypten! tegen Pharao, en tegen alle ſyne knegten.

10 Die vele volken ſloeg: en magtige Koningen doode:

11 Sihon den Koning der Amoriten, en Og den Koning van Baſan: en alle de Koningryken van Canaan.

12 En Hy gaf haar land ten erve, ten erve aan ſyn volk Iſrael.

13 O Heere! uwen Name is in eeuwigheid: Heere Uwe gedagteniſſe is van geſlagte tot geſlagte.

14 Want de Heere ſal ſyn volk rigten, ende 't ſal Hem berouwen over ſyne knegten.

15 De Afgoden der heydenen zyn ſilver en gout, een werk van menſſen handen.

16 Sy hebben een mond, maar ſpreken niet: ſy hebben oogen, maar ſien niet.

17 Ooren hebben ſy, maar hooren niet: ook iſſer geen adem in haren mond.

18 Dat dieſe maken, hen gelyk worden, [en] alle wie op haar vertrout.

19 Gy huys Iſraels, lovet den Heere: Gy huys Aarons lovet den Heere.

20 Gy huys van Levi, lovet den Heere: Gy die den Heere vreeſt, lovet den Heere.

21 Gelooft zy de Heere uit Zion, die te Jeruſalem woond, *Halelu-jah.*

Confitemini Domino. Pſalm CXXXVI.

Avondlof.

LOVET den Heere, want Hy is goet: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

2 Lovet den God der Goden: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

3 Lovet den Heere der Heeren: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
4 Dien, die alleen groote wonderen doet: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
5 Dien, die de hemelen met verſtand gemaakt heeft: want ſyne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
6 Dien, die d'aarde op het water uitgeſpannen heeft: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
7 Dien, die de groote ligten heeft gemaakt: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
8 De Sonne tot heerſchappye in den dag: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
9 De Mane en de Sterren tot heerſchappye in de nagt: want ſyne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
10 Dien, die de Egyptenaren geſlagen heeft in hare eerſtgeborene: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
11 En heeft Iſrael uit het midden van hen uit gebragt: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
12 Met een ſterke hand, en met een uitgeſtrekten arm: want ſyne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
13 Dien, die de ſchelf-zee in deelen deelde: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
14 En voerde Iſrael door 't midden van de ſelve: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
15 Hy heeft Pharao met ſyn heyr geſtort in de ſchelf-zee: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
16 Die ſyn volk door de woeſtyne geleyd heeft: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
17 Die groote Koningen geſlagen heeft: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
18 En heeft heerlyke Koningen gedoot: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
19 Sihon den Amoritſen Koning: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
20 En Og den Koning van Baſan: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
21 En heeft haar land ten erve gegeven: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

22 Ten erve ſynen knegt Iſrael: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

23 Die aan ons gedagt heeft in onſe nederigheid: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

24 En Hy heeft ons onſen tegenpartyders ontrukt: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

25 Die allen vlees ſpyſe geeft: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

26 Lovet den God des Hemels: want ſyn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Super flumina. Pſalm CXXXVII.

AAN de Rivieren van Babel, daar ſaten wy, ook weenden wy, als wy gedagten aan Zion.

2 Wy hebben onſe harpen gehangen aan de wilgen, die daar in zyn.

3 Als aldaar die ons gevangen hielden, de woorden eenes Lieds van ons begeerden: en ſy, die ons overhoop geworpen hadden, vreugt: [ſeggende] Singt ons [een] van de Liederen Zions.

4 [Wy ſeyden], Hoe ſouden wy een Lied des Heeren ſingen in een vreemt land?

5 Indien Ik u vergete, o Jeruſalem! ſo vergete myne regterhand [haar ſelfs.]

6 Myne tonge kleve aan myn gehemelte, ſo Ik aan u niet gedenke, ſo Ik Jeruſalem niet verheffe boven het hoogſte myner blydſchap.

7 Heere, gedenkt aan de kinderen Edoms, aan den dag Jeruſalems, die daar ſeyden, Ontblootſe, Ontblootſe tot haar fondament toe.

8 O dogter Babels! die verwoeſt ſult worden, welgelukſalig ſal hy zyn, die u uwe miſdaad vergelden ſal, die gy aan ons miſdaan hebt.

9 Welgelukſalig ſal hy zyn, die uwe kinderkens pen, en aan de ſteenrotſe verpletteren ſal.

Confitebor tibi Domine. Pſalm CXXXVIII.

IK ſal U loven met myn geheel herte: in de tegenwoordigheid der goden ſal ik U Pſalmſingen.

2 Ik ſal my nederbuygen na het paleys uwer hey-
gheid, en ik ſal uwe Name loven, om uwe goeder-
erenheid, en om uwe waarheid: want Gy hebt van
egen uwen gantſen Name U woord groot gemaakt.
3 Ten dage [als] ik riep, ſo hebt Gy my verhoord:
y hebt my verſterkt [met] kragt in myne ziele.
4 Alle Koningen der aarde ſullen U, o Heere! lo-
n, wanneer ſy gehoord ſullen hebben de redenen
wes monds.
5 En ſy ſullen ſingen van de wegen des Heeren,
ant de heerlykheid des Heeren is groot.
6 Want de Heere is hoog, nogtans ſiet Hy den ne-
rigen aan, en den verhevenen kend Hy van verre.
7 Als ik wandele in het midden der benautheid,
aakt Gy my levendig, Uwe hand ſtrekt Gy uit tegen
n toorn myner vyanden, en uwe regterhand behoud
y.
8 De Heere ſal 't voor my voleynden: uwe goeder-
renheid, Heere, is in eeuwigheid: en laat niet vaa-
n de werken uwer handen.

Domine probaſti me. Pſalm CXXXIX.

HEERE, Gy doorgrond en kend my.
2 Gy weet myn ſitten en myn opſtaan: Gy Morgen-
ſtaat van verre myn gedagte. lof.
3 Gy omringt myn gaan, en myn liggen: en Gy
t alle myne wegen gewend.
4 Alſſer [nog] geen woord op myne tonge en is,
, Heere, Gy weet het alles.
5 Gy beſet my van agteren en van vooren: en Gy
uwe hand op my.
6 De kenniſſe is my te wonderbaar: ſy is hooge, ik
n daar niet by.
7 Waar ſoude ik heenen gaan voor uwen Geeſt? en
ar ſoude ik heenen vlieden voor u aangeſigte?
8 So ik opvoere ten Hemel, Gy zyt daar: of beddede
my in de helle, ſiet Gy zyt [daar].
9 Name ik vleugelen des dageraats: woonde ik aan
uiterſte der zee.

10 Ook daar ſoude uwe hand my geleyden: en uwe regterhand ſoude my houden.

11 Indien ik ſeyde, de duyſterniſſe ſal my immers bedekken: dan is de nagt een ligt om my.

12 Ook en verduyſtert de duyſterniſſe voor U niet: maar de nagt ligt als de dag: de duyſterniſſe is als het ligt.

13 Want Gy beſit myne nieren: Gy hebt my in mynes moeders buyk bedekt.

14 Ik love U, om dat ik op een heel vreeslyke wyſe wonderbaarlyk gemaakt ben, wonderlyk zyn Uwe werken! ook weet het myne ziele ſeer wel.

15 Myn gebeente was voor U niet verholen, als ik in 't verborgene gemaakt ben, [en] als een borduurſel ge wrogt ben, in de nederſte deelen der aarde.

16 Uwe oogen hebben mynen ongeformeerden klom geſien, en alle deſe dingen waren in U boek geſchreven de dagen alſſe geformeert ſouden worden, doe nog geen van dien was.

17 Daarom, hoe koſtelyk zyn my, o God, Uwe ge dagten! hoe magtig vele zyn hare ſommen!

18 Soude ikſe tellen? haarer is meer als des zands worde ik wakker, ſo ben ik nog by U.

19 O God, dat Gy den godlooſen ombragt! en g mannen des bloeds, wykt van my:

20 Die van U ſchendelyk ſpreken: [en] Uw vyanden ydelyk verheffen.

21 Soude ik niet haten, Heere, die U haten? e verdriet hebben in de genen die tegen U opſtaan?

22 Ik hateſe met volkomenen haat, tot vyande zynſe my.

23 Doorgrond my, o God! en kend myn herte: b proeſt my, en kend myne gedagten.

24 En ſiet of by my een ſchadelyke weg zy: en le my op den eeuwigen weg.

Eripe me Domine. Pſalm CXL.

REDDET my, Heere, van den quaden menſ behoed my voor de man alles gewelds:

2 D

2 Die veel quaads in 't herte denken: alle dage t'ſamen komen om te oorlogen.

3 Sy ſcherpen hare tonge als een ſlange: heet adder-vergift is onder hare lippen, Sela!

4 Bewaard my, Heere, van de handen des godlooſen: Behoed my van den man alles gewelds: [van die] die myne voeten denken weg te ſtooten.

5 De hoovaardige hebben my een ſtrik verborgen, en koorden: ſy hebben een net uitgeſpreyd aan de zyde des wegs: vallſtrikken hebbenſe my geſet, Sela!

6 Ik hebbe tot den Heere geſeyd, Gy zyt myn God: neemd ter ooren, o Heere! de ſtemme myner ſmeekingen.

7 HEERE Heere, ſterkte mynes heyls, Gy hebt myn hoofd bedekt ten dage der wapeninge.

8 En geeft Heere, de begeerten des godlooſen niet: en bevordert ſyn quaad voornemen niet: ſy ſouden haar verheffen, Sela!

9 Aangaande 't hoofd der gener die my omringen: de overlaſt harer lippen overdekkeſe.

10 Vyerige kolen moeten op haar geſchuddet worden: Hy doeſe vallen in 't vyer, in diepe kuylen, datſe niet weder op ſtaan.

11 Een man van [quade] tonge ſal op der aarde niet beveſtigt worden: een boos man des gewelds dien ſal men jagen, tot dat hy geheel verdreven is.

12 Ik weet dat de Heere de regtſake des elendigen, [en] het regt der nootdruftigen ſal uitvoeren.

13 Gewiſſelyk de regtveerdige ſullen Uwen Name oven: de opregte ſullen voor U aangeſigte blyven.

Domine clamavi. Pſalm CXLI.

HEERE, ik roepe U aan, haaſt U tot my: neemd myne ſtemme ter ooren, als ik tot U roep.

2 Myn gebed worde geſteld als reuk-werk voor U angeſigte: de opheffinge myner handen, [als] het avond-offer.

3 Heere, ſet een wagt voor myne mond: behoed de deure myner lippen.

4 Neygd myn herte niet tot een quade ſake, om eenige handel in godloosheid te handelen, met mannen die ongeregtigheid werken: en dat ik niet ete van hare lekkernyen.

5 De regtveerdige ſla my, 't ſal weldadigheid zyn, en Hy beſtraffe my, 't ſal olye des hoofds zyn, het ſal myn hoofd niet breken: want nog ſal ook myn gebed [voor hen] zyn in hare tegenſpoeden.

6 Hare Rigters zyn aan de zyde der ſteenrotſe vry gelaten geweeſt, en hebben gehoord myne redenen, datſe aangenaam waren.

7 Onſe beenderen zyn verſtroyd aan den mond des grafs, gelyk of yemand op der aarde [yet] gekloofte en verdeylt hadde.

8 Dog op U zyn myne oogen, HEERE Heere, op U betrouwe ik, en ontbloot myne ziele niet.

9 Bewaart my voor 't geweld des ſtriks [dien] ſy my geleyd hebben: en [voor] de valſtrikken der werkers der ongeregtigheid.

10 Dat de godlooſe, elk in ſyn gaaren vallen, 't ſamen tot dat ik ſal ſyn voorby gegaan.

Voce mea ad Dominum. Pſalm CXLII.

Avondlof.

IK riep met myne ſtemme tot den Heere, ik ſmeekte tot den Heere met myn ſtemme.

2 Ik ſtorte myne klagte uit voor ſyn aangeſigte: ik gaf te kennen voor ſyn aangeſigte myne benautheid.

3 Als myn geeſt in my overſtelpt was, ſo hebt Gy myn pad gekend: Sy hebben my een ſtrik verborgen op den weg dien ik gaan ſoude.

4 Ik ſag uit ter regterhand, en ſiet ſo en was daar niemand die my kende, daar was geen ontvlieden voor my: niemand ſorgde voor myne ziele.

5 Tot U riep ik, o Heere: Ik ſeyde, Gy zyt myn toevlugt, myn deel in 't land der levendigen.

6 Let op myn geſchrey, want ik ben ſeer uitgeteert, red my van myne vervolgers, want ſy zyn magtiger dan ik.

7 Voert myne ziele uit de gevangeniſſe, om Uwen Name

lame te loven: de regtveerdige ſullen my omringen, anneer Gy wel by my ſult gedaan hebben.

Domine exaudi. Pſalm CXLIII.

HEERE, hoort myn gebed, neygd de ooren tot myne ſmeekingen: verhoord my na Uwe waarid, na Uwe geregtigheid.

2 En gaat niet in 't gerigte met Uwen knegt: want emand die leeft ſal voor U aangeſigte regtveerdig n.

3 Want de vyand vervolgt myne ziele, Hy vertreed yn leven ter aarde, Hy legt my in duyſterniſſen, als gene die over lange dood zyn.

4 Daarom word myn geeſt overſtelpt in my, myn rte is verbaaſt in 't midden van my.

5 Ik gedenke aan de dagen van ouds, ik overlegge le Uwe daden: ik ſpreke by my ſelven van de werin Uwer handen.

6 Ik breyde myne handen uit tot U: myne ziele is or U, als een dorſtig land, Sela!

7 Verhoord my haaſtelyk, Heere, myn geeſt bevykt: En verbergd U aangeſigte niet van my: want ſoude gelyk worden den genen die in de kuyl dan.

8 Doet my Uwe goedertierenheid in den morgenond hooren, want ik betrouwe op U: maakt my bend den weg dien ik te gaan hebbe, want ik heffe yne ziele tot U op.

9 Red my, Heere, van myne vyanden: by U ſchuyik.

10 Leerd my U welbehagen doen, want Gy zyt yn God: U goede Geeſt geleyde my in een effen nd.

11 O Heere, maakt my levendig, om Uwes Naams ille: voerd myne ziele uit de benaautheid, om Uwe regtigheid.

12 En roeyt myne vyanden uit, om Uwe goedertienheid, en brengtſe om, alle die myne ziele beangſtien: want ik ben U knegt.

Bene-

Benedictus Dominus. Pſalm CXLIV.

Morgen-lof.

GESEGENT zy de Heere myn rotsſteen, die myne handen onderwyſt ten ſtryde: myne vingeren ten oorloge.

2 Myne goedertierenheid en myne burgt, myn hoog vertrek, en myn bevryder voor my: myn ſchild, en op wien ik my betrouwe: die myn volk my onderwerpt.

3 O Heere! wat is de menſſe, dat Gy hem kend? Het kind des menſſen dat Gy het agtet?

4 De menſſe is de ydelheid gelyk: ſyne dagen zyn als een voorbygaande ſchaduwe.

5 Neygd Uwe Hemelen, Heere, en daakl neder; raakt de bergen aan datſe rooken.

6 Blixemt blixem en verſtroytſe: ſend Uwe pylen uit, en verdoetſe.

7 Steekt Uwe handen van der hoogte uit: ontſet my, en rukt my uit de groote wateren, uit de hand der vreemden.

8 Welker mond leugen ſpreekt: en hare regterhand is een regterhand der valsheid.

9 O God! ik ſal U een nieuw Lied ſingen: met de luyte [en] het tienſnarig inſtrument, ſal ik U Pſalmſingen.

10 Gy die den Koningen overwinninge geeft: die ſynen knegt David ontſet van den booſen ſweerde:

11 Ontſet my en reddet my van de hand der vreemden, welker mond leugen ſpreekt: en hare regterhand is een regterhand der valsheid.

12 Op dat onſe ſonen zyn als planten, welke groot geworden zyn in hare jeugd: onſe dogters als hoeksteenen, uitgehouwen na de gelykeniſſe van een paleys.

13 Dat onſe winkelen vol zynde, den eenen voorraat na den anderen uitgeven: dat onſe kudden by duyſenden werpen, [ja] by tien duyſenden op onſe hoeven vermenigvuldigen.

14 Dat

14 Dat onſe oſſen welgeladen zyn: dat geen inbreuke, nog geen uitval nog geen gekrys en zy op onſe ſtraten.

15 Welgelukſalig is het volk, dien 't alſo gaat: welgelukſalig is het volk, wiens God de Heere is!

Exaltabo te Deus. Pſalm CXLV.

ALEPH. O myn God! Gy Koning, ik ſal U verhoogen: en Uwen Name loven in eeuwigheid en altoos.

2 *Beth.* T'allen dage ſal ik U loven: en Uwen Name pryſen in eeuwigheid en altoos.

3 *Gimel.* De Heere is groot en ſeer te pryſen: en ſyne grootheid is ondoorgrondelyk.

4 *Daleth.* Geſlagte aan geſlagte ſal Uwe werken roemen: en ſy ſullen Uwe mogentheden verkondigen.

5 *He.* Ik ſal uitſpreken de heerlykheid der eere Uwer Majeſteyt: en Uwe wonderlyke daden.

6 *Vau.* En ſy ſullen vermelden de kragt Uwer vreeslyker [daden]: en Uwer grootheid die ſal ik vertellen.

7 *Zain.* Sy ſullen de gedagteniſſe der grootheid Uwer goetheid overvloedelyk uitſtorten: en ſy ſullen Uwe geregtigheid met gejuych verkondigen.

8 *Cheth.* Genadig en barmhertig is de Heere, langmoedig, en groot van goedertierenheid.

9 *Teth.* De Heere is aan allen goed: en ſyne barmhertigheden zyn over alle ſyne werken.

10 *Jod.* Alle Uwe werken, Heere, ſullen U loven, en Uwe gunſtgenooten, ſullen U ſegenen.

11 *Caph.* Sy ſullen de heerlykheid Uwes Koningryks vermelden, en Uwe mogentheid ſullen ſy uitſpreken.

12 *Lamed.* Om den menſſen-kinderen bekend te maken ſyne mogentheden: en de eere der heerlykheid ſynes Koningryks.

13 *Mem.* U Koningryke is een Koningryke van alle eeuwen: en Uwe heerſchappye is in allen geſlagte en geſlagte.

14 *Sa-*

14 *Samech.* De Heere ondersteund alle die vallen: en Hy rigt op alle gebogene.

15 *Ajin.* Aller oogen wagten op U: en Gy geeft hen hare spyse t'syner tyd.

16 *Pe.* Gy doet Uwe hand open, en versadigt al wat daar leeft [na U] welbehagen.

17 *Tsade.* De Heere is regtveerdig in alle syne wegen: en goedertieren in alle syne werken.

18 *Koph.* De Heere is na by allen die Hem aanroepen: Allen die Hem aanroepen in der waarheid.

19 *Resch.* Hy doet het welbehagen der gener die Hem vreesen: en Hy hoort haar geroep, en verlostse.

20 *Schin.* De Heere bewaard alle de gene die Hem lief hebben, maar Hy verdelgt alle godlooſen.

21 *Thau.* Myn mond sal den prys des Heeren uitspreken: en alle vlees sal synen heyligen Name loven in der eeuwigheid en altoos.

Lauda anima mea. Psalm CXLVI.

Halelu-Jah.

O MYNE ziele, pryst den Heere!

2 Ik sal den Heere pryſen in myn leven: Ik sal myn God Psalmsingen terwyl ik nog ben.

3 En vertrout niet op Princen, op 's menssen kind, by 't welke geen heyl en is.

4 Syn geest gaat uit, Hy keerd wederom tot syn aarde: te dien selven dage vergaan syne aanslagen.

5 Welgelukſalig is hy, die den God Jacobs tot syn hulpe heeft: wiens verwagtinge op den Heere synen God is.

6 Die den Hemel en d'aarde gemaakt heeft, de Zee en al wat in de selve is: die trouwe houd in der eeuwigheid.

7 Die den verdrukten regt doet, die den hongerigen brood geeft: De Heere maakt de gevangene los.

8 De Heere opend [de oogen] der blinden: de Heere regtet de gebogene op: De Heere heeft de regtveerdige lief.

9 De

9 De Heere bewaard de vreemdelingen, Hy houd de weeſe en de weduwe ſtaande: maar der godlooſen weg keerd Hy om.

10 De Heere ſal in eeuwigheid regeeren: uwe God, o Zion! is van geſlagte tot geſlagte. *Halelu-Jah.*

Laudate Dominum. Pſalm CXLVII.

LOOFT den Heere, want onſen God te Pſalmſingen is goet, dewyle Hy lieflyk is: de lof is betamelyk.

2 De Heere bouwt Jeruſalem: Hy vergadert Iſraels verdrevene.

3 Hy geneeſt de gebrokene van herten en hy verbindſe in hare ſmerten.

4 Hy teld het getal der ſterren: Hy noemtſe alle by namen.

5 Onſe Heere is groot, en van vele kragt: ſynes verſtands is geen getal.

6 De Heere houd de ſagtmoedige ſtaande: de godlooſe vernedert Hy tot de aarde toe.

7 Singt den Heere by beurte met dankſegginge; Pſalmſingt onſen God op de harpe.

8 Die de hemelen met wolken bedekt, die voor de aarde regen bereyd: die 't gras [op] de bergen doet uitſpruyten.

9 Die het vee ſyn voeder geeft: den jongen raven alſſe roepen.

10 Hy heeft genen luſt aan de ſterkte des peerds: Hy heeft geen welgevallen aan de beenen des mans.

11 De Heere heeft een welgevallen aan die, die Hem vreeſen: Die op ſyne goedertierenheid hopen.

12 O Jeruſalem, roemd den Heere: o Zion, looft Uwen God!

13 Want Hy maakt de grendelen Uwer poorten ſterk: Hy ſegent uwe kinderen binnen in u.

14 Die uwe land-palen [in] vrede ſtelt: Hy verſadigt u met het vette der tarwe.

15 Hy

15 Hy ſend ſyn bevel [op] aarden: ſyn woord loopt ſeer ſnel.

16 Hy geeft ſneeuw als wolle: Hy ſtroyd den rym als aſſe.

17 Hy werpt ſyn ys henen als ſtukken: wie ſoude beſtaan voor ſyne koude?

18 Hy ſend ſyn woord, en doetſe ſmelten: Hy doet ſyne wind waayen, de wateren vloeyen henen.

19 Hy maakt Jacob ſyne woorden bekend: Iſrael ſyne inſettingen en ſyne regten.

20 Alſo heeft Hy geenen volke gedaan: en ſyne regten die en kennen ſy niet. *Halelu-Jah.*

Laudate Dominum de cœlis. Pſalm CXLVIII.

Halelu-Jah.

LOOFT den Heere uit de hemelen: Looft Hem in de hoogſte plaatſen.

2 Looft Hem alle ſyne Engelen: Looft Hem al ſyne heyrſcharen.

3 Looft Hem Sonne en Mane: Looft Hem alle g ligtende Sterren.

4 Looft Hem gy hemelen der hemelen: en gy wat ren die boven de hemelen zyt:

5 Datſe den Name des Heeren loven; want als H 't beval ſo wierden ſy geſchapen.

6 En Hy heeftſe beveſtigt voor altoos in eeuwigheid Hy heeftſe een orden gegeven, die geen van hen ſ overtreden.

7 Looft den Heere, van der aarde; gy walviſſen alle afgronden.

8 Vyer en hagel, ſneeuw en damp; gy ſtorm-win die ſyn woord doet.

9 Gy bergen en alle heuvelen; vrugtboomen en a cederboomen.

10 Het wild gedierte, en alle vee; kruypende dierte, en gevleugelt gevogelte.

11 Gy Koningen der aarde, en alle volken: gy V ſten, en alle Rigters der aarde.

12 Jo

12 Jongelingen, en ook Maagden: gy oude met de jonge.

13 Datſe den Naame des Heeren loven; want ſyn Name alleen is hoog verheven: ſyn Majeſteyt is over de aarde, en den hemel.

14 En Hy heeft den hoorn ſynes volks verhoogt, den roem aller ſynen gunſtgenooten, der kinderen Iſraels, des volks, dat na by Hem is. *Halelu-Jah.*

Cantate Domino. Pſalm CXLIX.

Halelu-Jah.

SINGT den Heere een nieuw Lied: ſyn lof zy in de gemeynte [ſyner] gunſtgenooten.

2 Dat Iſrael ſig verblyde in den genen die hem gemaakt heeft: Dat de kinderen Zions haar verheugen over haren Koning.

3 Datſe ſynen Name loven op de fluyte: dat ſy Hem Pſalmſingen op de trommel en de harpe.

4 Want de Heere heeft een welgevallen aan ſyn volk: Hy ſal de ſagtmoedige vercieren met heyl.

5 Dat [ſyne] gunſtgenooten van vreugde opſpringen om [die] eere: datſe juychen op hare legers.

6 De verheffingen Gods ſullen in hare kele zyn; en een tweeſnydende ſweerd in haare hand.

7 Om wrake te doen over de heydenen; [en] beſtraffingen over de volken.

8 Om haare Koningen te binden met ketenen; en haare Agtbare met yſeren boeyen.

9 Om het beſchreven regt over hen te doen; dit ſal de heerlykheid van alle ſyne gunſtgenooten zyn. *Halelu-Jah.*

Laudate Dominum. Pſalm C L.

Halelu-Jah.

LOOFT God in ſyn heyligdom: Looft Hem in het uitſpanſel ſyner ſterkte.

2 Looft Hem van wegen ſyne Mogentheden; Looft Hem na de menigvuldigheid ſyner grootheid.

3 Looft

3 Looft Hem met geklank der baſuyne; Looft Hem met de luyte en met de harpe.

4 Looft Hem met de trommel en de fluyte; Looft Hem met ſnarenſpel ende orgel.

5 Looft Hem met helklinkende cymbalen; Looft Hem met cymbalen van vreugden-geluyd.

6 Alles wat adem heeft love den Heere! *Halleluja Jah.*

EYNDE.

FORMULIER DER GEBEDEN,

Die men gebruykt op SEE.

¶ *De dagelykſe* Morgen *en* Avond-Dienſt *ter See, ſal deſelve ſyn als in het Boek der gemeene Gebeeden is geordoneert.*

¶ *Deſe twee volgende Gebeden ſal men even ſo ieder Dag in de* Koninglyke Vloot *gebruyken.*

O EEUWIGE Heere God, die alleen de Hemelen uitbreid en het woeden der See gebied, Die ook de Wateren palen hebt geſtelt, ſo lange als Dag en Nagt ſullen ſyn; Het gelieve U, onſe Perſoonen, Uwe Dienſt-knegten, nevens de Vloot, in welke wy dienen, in Uwe Almagtige en ſeer genadige Beſcherminge aan te neemen. Behoed ons voor de Gevaaren der See en 't Geweld des Vyands, op dat wy een Beſchuttinge mogen ſyn voor onſen ſeer genadige Sovereyn, de Koninginne *ANNA* en hare Ryken, en een veyligheid voor die gene, die in hare wettelyke Beroepingen de Seen gebruyken; op dat de Inwoonders van ons Eyland U haar God in Vreede en Stilheid mogen dienen en wy in Geſondheid wederkeeren om de Segeningen des Lands te genieten met de Vrugten van onſen Arbeid, en met dankbaare Erkenteniſſe Uwer Barmhertigheden om Uwen Heyligen Naam te pryſen en te verheerlyken, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen!*

Het Sluyt-Gebed.

VOORKOMT ons, O Heere, in alle onſe Saken, met Uwe genadige Gunſte, en ſtaat ons by met Uwe gedurige Hulpe, op dat in alle onſe Werken, met U begonnen, voortgeſet en ten eynde gebragt, wy Uwen Heyligen Naam mogen verheerlyken en eyndelyk door Uwe Barmhertigheid het eeuwige Leven verkrygen, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen!*

GEBEDEN, *gebruykelyk in ſtormen ter See.*

O ALLERMAGTIGSTE en Heerlykſte Heere God! Op wiens bevel de Winden waayen, de Baaren der See haar verheffen, en die Gy het woeden derſelver ſtilt; wy, Uwe Schepſelen, dog elendige Sondaaren, ſchreyen in dit groote Onweer, tot U om Hulpe: Behoed ons O Heere, of wy vergaan. Wy belyden dat, als wy in veyligheid waren en alle rontom ons in ſtilte ſagen, wy Uwer onſen God vergeeten hebben en geweygert te luyſteren na de ſagte Stemme Uwes Woords om Uwe bevelen te gehoorſaamen: Maar nu ſien wy, hoe vreeſlyk Gy ſyt in all Uwe wonderlyke Werken, Die groote God, die bove alle gevreeſt moet worden; En daarom aanbidden w Uwe Goddelyke Majeſteyt, erkennen Uwe Magt e ſmeeken om Uwe Goedertierenheid; Help, Heere, e behoud ons om Uwer Barmhertigheden wille in Jeſu Chriſtus, Uwen Soone, onſen Heere, *Amen!*

Of dit:

O ALLERHEERLYKSTE en Genadigſte Heere God! die in den Hemel woond en a dingen beſchouwt, die hier beneden ſyn; Wy bidde U, ſiet neder en hoort ons, die tot U uit de diepte der Benaautheid en de Kaaken des Doods roepe welke nu gereed ſyn om ons in te ſwelgen. Behoe Heer

Heere, of anders wy vergaan. De Levende, ſullen U dog loven. O ſend het Woord Uwes Bevels tot beſtraffinge der raaſende Winden en bulderende See, op dat wy verloſt ſynde uit dit Onweer, leven mogen om U te dienen en Uwen Naam te verheerlyken, alle de dagen onſes levens. Hoort ons Heere en behoud ons om de oneyndige Verdienſten van onſen geſegende Saligmaker Uwen Sone, Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen!*

Een Gebed, eer men op See aan 't Gevegt met den Vyand gaat.

O ALLERMAGTIGSTE en Heerlykſte Heere God, de Heere der Heyrſchaaren, die alle dingen beſtiert en gebied! Gy ſit op den Throon en oordeelt regtveerdelyk, en daarom komen wy tot Uwe Goddelyke Majeſteyt in deſe onſe Nood onſe Toevlugt neemen, dat Gy dog onſe Saaken in Uwe eygene handen wild neemen en rigten tuſſen ons en onſe Vyanden. Wekt Uwe Sterkte op O Heere, en komt en helpt ons, want Gy geeft de Overwinninge niet altyd aan de ſterkſte, maar weet te behouden door veele of by weynige. O laat onſe Sonden niet tegen ons om wrake roepen, maar hoort ons, Uwe arme Dienaaren, die om Genade ſmeeken, Uwe Hulpe verſoeken, en dat het U gelieve ons een Beſcherminge te ſyn voor het aangeſigte des Vyands. Laat het blyken, dat Gy ſyt onſen Behoeder en magtigen Verloſſer, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen!*

Korte Gebeden voor beſondere Perſoonen, die ter ourſake des Gevegts of der Storm niet konnen komen om met de andere gelykelyk te bidden.

Algemeene Gebeeden.

HEERE! weeſt ons Sondaren genadig, en behoed ons om Uwer Goedertierenheid wille.

Gy ſyt de groote God, die alles gemaakt hebt en regeert: O verloſt ons om Uwes Naams wille.

Gy ſyt de groote God, die boven alles te vreeſen ſyt, O behoed ons, op dat wy U pryſen mogen!

Beſondere Gebeden in opſigt van den Vyand.

GY, O Heere, ſyt regtveerdig en vol magt, O beſcherm onſe Saake voor het aangeſigte des Vyands.

O God, Gy ſyt een ſterke Toevlugt der gene, die tot U vlieden, O behoed ons van het geweld des Vyands!

O Heere der Heyrſchaaren ſtryd voor ons, op dat wy U verheerlyken!

O laat niet toe, dat wy onder 't gewigte onſer ſonden of 't geweld des vyands verſmagten!

O God ſtaat op, helpt ons en verloſt ons om Uwes Naams wille!

Korte Gebeden in Storm.

GY, O Heere, die het woeden der See ſtilt, Hoort ons, hoort en behoed ons, op dat wy niet vergaan!

O geſegende Saligmaker! die Uwe diſcipelen, die door Onweder by na vergingen, behoedede, hoort, bidden wy U, en behoed ons!

Heere ontferm U onſer.

Chriſte ontferm U onſer!

Heere ontferm U onſer!

O Heere, hoort ons.

O Chriſte, hoort ons.

God Vader, God de Soon, God de Heylige Geeſt, ontferm U onſer, behoed ons nu en in eeuwigheid, *Amen!*

ONSE Vader, die in de Hemelen zyt, Uwen Naam werde geheyligt. U Koningryke kome. Uwen Wille geſchiede, gelyk in den Hemel, alſo ook op der Aarden. Ons dagelyks Brood geeft ons heden. Ende vergeeft ons onſe Schulden, gelyk ook wy vergeven onſe Schuldenaren. Ende en leyd ons niet in Verſoekinge, maar verloſt ons van den Booſen, *Amen.*

By

¶ *By aldien 'er merkelyk gevaar is, ſo ſullen 'er ſo veele als de Scheeps-dienſt toelaat, by een geroepen worden, en een nederige Belydeniſſe voor God doen van hare ſonden; in welke een ieder een wel ernſtelyk ſyne beſondere Sonden ſig moet erinneren, waar van ſyn gewiſſe hem beſchuldigt, ſeggende als volgt:*

De Belydeniſſe.

ALMAGTIGE God, Vader onſes Heeren Jeſu Chriſti, Maker aller dingen, Regter aller menſſen! Wy erkennen en beweenen onſe meenigvuldige Sonden en godloosheden, die wy van tyd tot tyd ſeer ſchandelyk met Gedagten, Woorden en Werken tegen Uwe Goddelyke Majeſteyt begaan, en ſo Uwe toorne en grimmigheid regtveerdiglyk over ons gehaalt hebben. Wy hebben van herten berou, en deſe onſe Misdaaden ſyn ons ſeer leed, het gedenken daar aan is ons ſmertelyk, de laſt derſelver ondragelyk. Ontfermt U onſer, ontfermt U onſer, Allerbarmhertigſte Vader; om Uwes Soons, onſes Heeren Jeſu Chriſti wille, ſo vergeef ons al wat voorleeden is en gunt, dat wy hier na U dienen en behaagen in nieuwigheid des levens, tot eere en heerlykheid Uwes Naams, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen!*

¶ *Dan ſal den Dienaar, indien 'er Een in het Schip is, deſe Ontbindinge verkondigen.*

DE Almagtige God onſe Hemelſe Vader, die na Syn groote Barmhertigheid vergevinge van Sonden heeft belooft aan alle, die met een hertgrondig berou, en in waren geloove tot Hem keeren, Die ontferme ſig uwer, Die vergeeve en verloſſe u van alle uwe Sonden, beveſtige en ſterke u in alle goede werk en brenge u over ten eeuwigen Leven, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen!*

Dankſegginge na een STORM.

Jubilate Deo. Pſalm 66. en *Confitemini Domino,* Pſalm 107. *Na ieder volgt.*

Eere ſy den Vader, ende den Sone, &c.
Als het was in den beginne, &c.

Gebeden van Dankſeginge.

O ALLERGESEGENSTE en Allerheerlykſte Heere God, die oneyndig ſyt in Goedertierenheid en Barmhertigheid, Wy Uwe arme Schepſelen, die Gy gemaakt en behoed hebt, door onſe Sielen by het leven te bewaren, en ons nu te verloſſen uit de banden des doods, komen hier wederom voor Uwe Goddelyke Majeſteyt om U op te offeren een offerhande van lof en dankſegginge, voor dat Gy ons gehoort hebt, als wy in onſe benautheid riepen, en ons Gebed niet verſtooten hebt, dat wy in onſe groote Nood tot U deeden; ſelfs als wy alles, ons Schip, onſe goederen en onſe levens voor verlooren agteden, gelieſde Gy genadiglyk op ons neder te ſien en een wonderlyke Verloſſinge te geven, waar voor wy, nu in veyligheid ſynde, Uwen Heyligen Name prys en eere ſeggen, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen!*

Of dit.

O ALMAGTIGE en genadige goede God, Uwe Goedertierenheid is over alle Uwe werken, maar is op een beſondere wyſe over ons uitgebreid geweeſt, als Gy ons ſo kragtiglyk en wonderbaar beſchermd hebt. Vreeſlyke dingen deed Gy ons ſien en wonderen in de diepte, ten eynde wy bedenken ſouden, hoe magtigen en genadigen God Gy ſyt; hoe magtig en gereed om te helpen de gene, die op U betrouwen; Gy hebt ons doen ſien, hoe beyde de Winden en de See U bevel gehoorſaam ſyn, op dat wy even van deſelve ſouden leeren na deſen Uwe ſtemme te gehoorſaamen en

Uwen

Uwen wille te doen. Wy danken en verheerlyken derhalven Uwen Naam voor deſe Uwe Barmhertigheid, in ſons te behoeden, als wy ſtonden te vergaan. En wy bidden U, maak ons nu even ſo gevoelig van Uwe Barmhertigheid, als wy doe waaren van 't gevaar. Geeft ons ook herten, die altyd bereyd ſyn om onſe dankbaarheid uit te drukken niet alleen met woorden, maar ook met ons leven, door aan Uwe heylige Geboden meer gehoorſaam te ſyn. Volherd, ſmeeken wy U, met deſe goedgunſtigheid onder ons, op dat wy, die Gy behoed hebt, U dienen mogen in heyligheid en geregtigheid alle de dagen onſes levens, door Jeſus Chriſtus onſen Heer en Saligmaker, *Amen!*

Een Lof-ſang *of* Danklied *na een gevaarlyk Onweder.*

OKOM, laat ons den Heere danken, want Hy is goedertieren, en Syne Goedertierenheid geduurt tot in der eeuwigheid.

De Heere is groot en ſeer te pryſen, dat de bevrydde des Heeren ſo ſeggen, die Hy verloſt heeft uit de ongenadige woede der See.

De Heere is genadig en vol van medelyden, traag tot toorne en groot van Barmhertigheid.

Hy heeft met ons niet gehandelt na onſe Sonden, nog ons vergolden na onſe ongeregtigheden.

Maar ſo hoog als de Hemel is boven de Aarde, ſo groot is ſyn goedertierenheid over ons geweldig geweeſt.

Wy ondergingen benautheid en ſwaarigheid; Wy waren ſelfs aan de poorte des Doods.

De wateren der See hadden ons by na overdekt, de ſtoute wateren waren by na over onſe Siele gegaan.

De See bruyſde, en de ſtormwind verhefte haare baaren.

Wy waren, als was het ten Hemel op gereeſen, en daalden dan weder neder in de diepten, onſe ſiele verſmolt in ons van angſt.

Toen riepen wy tot U, O Heere! en gy verloſte ons uit onſe Nood.

Gelooft ſy Uwen Name, Gy die het gebed Uwer Dienſt-knegten niet veragt en hebt, maar ons geroep hoorde en ons behoed hebt.

Gy ſond U bevel uit, en de ſtormwind hield op en wierd verandert in een ſtilte.

O laat ons daarom den Heere loven voor Syne Goedertierenheid en de wonderwerken roemen, die Hy gedaan heeft, en nog doet voor de kinderen der menſſen.

De Heere ſy gepreeſen dag by dag; De Heere, die ons helpt en Syne weldaden over ons uitſtort.

Hy is onſe God, de God onſer Saligheid, God is de Heere, door wien wy de Dood ontvlooden ſyn.

Gy Heere hebt ons verblyd door de werking Uwer handen, en wy ſullen ſegenpraalen in U lof.

Geſegent ſy de Heere God, ja de Heere God, die alleen wonderen doet.

En geſegent ſy de Name Syner Heerlykheid tot in eeuwigheid, en dat een ieder onſer ſegge, *Amen, Amen!*

Eere zy den Vader, ende den Sone, &c.
Als het was in den Beginne, &c.

2 *Cor.* 13. 14.

DE Genade onſes Heeren Jeſu Chriſti, en de liefde Gods, en de Gemeenſchap des H. Geeſtes ſy met ons allen nu en in eeuwigheid, *Amen!*

Na Overwinninge of Verloſſinge van den Vyand.

Een Lof-Pſalm *of* Prys- *en* Dank-lied *na Overwinninge.*

SO de Heere niet met ons geweeſt was, mogen wy nu ſeggen; So de Heere niet met ons geweeſt was, als de menſſen tegens ons opſtonden; ſo ſouden ſy ons

ns levendig verſlonden hebben, als haren toorn te-
ens ons ontſtak.
Ja de wateren hadden ons overloopen, een ſtroom
ad over onſe ſiel gegaan, de ſtoute wateren ſouden
ver onſe ſiele ſyn gegaan.
Maar gelooft ſy de Heere, die ons haar tot een roof
iet heeft overgegeven.
De Heere heeft ons een groote Verloſſinge te weeg
ebragt.
Wy hebben dit niet verkregen door ons eygen
weerd, nog 't was onſe eygen arm, die ons verloſt
eeft; maar Uwe regterhand en het ligt Uwes aan-
chyns, om dat Gy ons lief had.
De Heere is voor ons opgeſtaan, de Heere heeft onſe
oofden bedekt, en deed ons beſtendig ſyn ten dage
es ſtryds.
De Heere is opgeſtaan voor ons; de Heere heeft onſe
yanden ter neder geworpen en in ſtukken verbroo-
en, die tegens ons opſtonden.
Daarom niet ons, O Heere! niet ons, maar Uwen
Name ſy eere!
De Heere heeft groote dingen voor ons gedaan, de
Heere heeft groote dingen voor ons gedaan, daarom
yn wy verblyd.
Onſe hulpe is in de Name des Heeren, Die Hemel
n Aarde gemaakt heeft.
Gelooft ſy de Name des Heeren van nu aan tot in
er eeuwigheid!

Eere ſy de Vader, &c.
Als het was in den beginne &c. *Amen!*

¶ *Na deſe* Lof-ſang *kan men ſingen*, U God loven wy.

¶ *Dan volgt dit Sluyt-Gebed.*

O ALMAGTIGE God, de Souvereyne Bevelheb-
ber des geheelen Werelds, in wiens hand magt
n ſterkte is, Dien niemand kan wederſtaan. Wy
oven en verheffen Uwen grooten en heerlyken Naam
voor

voor deſe gelukkige Overwinninge, de gantſe ee
waar van wy U alleen toeſchryven, Die de eeni
Overwinning-Gever ſyt. En wy bidden U, doet o
de genade, dat wy deſe groote goedheid tot Uw
Heerlykheid, tot verbreydinge des Euangeliums, de e
onſes Souvereyns en ſo veel in ons is ten beſten va
alle menſſen, mogen aanleggen. Nog bidden w
geeft ons ſodanig een gevoelen van deſe groote Genad
als ons regt dankbaar maken mag door nedrig, heyl
en gehoorſaamelyk te leven, en voor U te wandel
alle onſe dagen, door Jeſus Chriſtus onſen Heer
Wien nevens U en den H. Geeſt, gelyk voor alle U
Goeddadigheden ſo in 't beſonder voor deſe Overwi
ninge en Verloſſinge, ſy alle eere en heerlykheid tot
alle eeuwigheid, *Amen*.

2 *Cor.* 13. 14.

DE Genade onſes Heeren Jeſu Chriſti, en de lief
Gods, en de Gemeenſchap Synes H. Geeſtes
met ons nu en in eeuwigheid, *Amen!*

Omtrent de Begravinge der Dooden ter See,

¶ *Mag de dienſt, ſo als die in het gemeene Gebeden-B
ſtaat, gebruykt worden, alleen in plaatſe van die w
den*, Wy beveelen derhalven ſyn lighaam aan
grond, Aarde aan Aarde, &c. *ſeggende:*

WY beveelen derhalven ſyn lighaam aan de Diep
om ter verderveniſſe te keeren, verwagtende
wederopſtandinge des lighaams (wanneer de See h
Dooden opgeven ſal) en het Leven der toekomen
Eeuwe, door onſen Heere Jeſus Chriſtus; die in Sy
Komſte ons verderffelyk lighaam veranderen ſal,
gelykformig gemaakt te worden Synen Heerlyk
Lighame na de ſterkte Syner Magt, door welke
alle dingen Sig ſelven kan onderwerpen.

FO

FORMULIER

En wyſe van het maken, ordoneeren en inwyen van

Biſſchoppen, Prieſters en Dekenen,

Agtervolgens de Ordre der

KERKE van *ENGELAND.*

De VOORREDEN.

HET *is klaarblykelyk den gene, die de* H. Schrift *en oude Schryvers neerſtiglyk leeſt, dat van de Apo-*
lun tyd af deſe Orders van Dienaaren in de Kerke Chriſti *ſyn geweeſt, t. w. van Biſſchoppen, Prieſteren en* Dekenen. *Welke Bedieningen altoos in ſo groote agtinge* n geweeſt, *dat niemand eenige daar van kon bekleeden,* n *ſy eerſt geroepen, beproeft, ondersogt en bekend, ſo-*anige hoedanigheden *te hebben, als daar toe vereyſt wor-*en; *en daar nevens door openbaren Gebede en opleggінge* er handen *goedgekeurt en door wettige Authoriteyt toege-*ten. *Op dat daarom deſe Orders mogen voldnuren,* n *met eerbiedigheid in de* Kerk *van* Engeland *gebruykt* e aangeſien worden, *ſo ſal niemand voor een wettig Biſ-*chop, *Prieſter of Deken in de* Kerk *van* Engeland *ge-*ouden worden *of toegelaten eenige van de geſeyde Dienſten* e bedienen, *ten ſy hy geroepen, beproeft, ondersogt en daar toe* oe gelaten *ſy na het* Formulier *hier na volgende, of voor-*yds eenige *Biſſchoppelyke Inwyinge of Ordinantie heeft ont-*angen.

*Niemand ſal ook tot een Deken worden toegela-*en, *ten ſy drie en twintig jaar oud ſynde, uitgeſon-*dert *indien hy eenige Faculteyt heeft. Een iegelyk nu die*

als

als Prieſter word toegelaten, ſal vol vieren twintig j moeten ſyn, en een ieder, die tot Biſſchop geſteld of in wyd word, vol dertig jaaren.

Wanneer den Biſſchop by ſig ſelven of door genoegſa getuygeniſſe, eenig perſoon weet te ſyn een man van deu ſaam leven en ſonder misbedryf, en na onderſoek hem quaam vind in de Latynſe Taal, *en genoegſaam in de* Schrift *onderweeſen, mag op de geſette tyd in de Canon, anders by dringende gelegenheid op eenige andere Sond of* Feeſtdag, *voor de Vergaderinge der Kerk, hem* Deken *toelaaten in manier en wyſe als hier na volgt.*

Het FORMULIER en wyſe om de D kenen te maken.

¶ *Wanneer de dag, by den Biſſchop beſteld, gekomen i het* Morgen-Gebed *geeyndigt, ſo ſal 'er een Predika of Vermaaning ſyn, waar in de pligt en 't ampt w aangeweeſen van ſulke, die komen om tot Dekenen veſtigt te worden; hoe noodſakelyk deſe ordre in Chr Kerke is, en hoe ook het volk haar in hun dienſt behoo te agten.*

¶ *Eerſt ſal den Aarts-Deken of die hy daar toe ſteld den Biſſchop, (die naaſt de Tafel des Heeren in ſyn ſ ſal ſitten) ſodanige voorſtellen als begeeren geordine te ſyn tot Dekenen (ieder van haar ſynde na behoo gekleed), ſeggende deſe woorden:*

EERWAARDE Vader in God, Ik ſtelle U d Perſoonen, hier tegenwoordig voor, om tot D kenen toegelaaten te mogen werden.

Biſſchop. Draag ſorge, dat de Perſoonen, die gy voorſteld, in leere en godſalig leven bequaam en ſchikt ſyn, om haar Dienſt na behooren tot eere v God en opbouw van Syn Kerke te oeffenen.

¶ D

¶ *Den Aarts-Deken ſal antwoorden:*

IK heb na haar vernoomen en te gelyk haar onderſogt en oordeele deſelve bequaam te ſyn.

¶ *Dan ſal de Biſſchop tot het Volk ſeggen,*

BROEDERS, by aldien 'er iemand van u is, die eenige verhinderinge of merkelyke misdaad in een an deſe Perſonen, die hier tot Dekens ſtaan aangeoomen te worden, weet, waarom de ſodanige tot e Dienſt niet ſoude mogen toegelaaten worden, die ome nu in de Name van God en wyſe aan, welke e misdaad of verhinderinge ſy.

By aldien eenige groote misdaad of verhinderinge word voortgebragt, ſo ſal den Biſſchop ſo lang afſtaan van dien Perſoon aan te neemen, tot de Beſchuldigde van die misdaad vry bevonden word.

De Biſſchop daar na alle de ſodanige, die bequaam gevonden worden om aangenomen te worden, aan de voorbede der Vergaderinge aanbevelende, ſo ſal hy met de Geeſtelyke en 't Volk, daar tegenwoordig, de Lytanie *leeſen of ſingen met de andere Gebeden als volgt:*

De LYTANIE.

O GOD Vader in de Hemelen, ontfermt U onſer ellendiger Sondaren!

O God Vader in de Hemelen, ontfermt U onſer ellendiger Sondaren!

O God Sone, Verloſſer des Werelds, ontfermt U nſer ellendiger Sondaren!

O God Sone, Verloſſer des Werelds, ontfermt U onſer ellendiger Sondaren!

O God H. Geeſt, van den Vader ende den So voortkomende, ontfermt U onſer ellendiger Sondare

O God H. Geeſt, van den Vader ende den Sone voo komende, ontfermt U onſer ellendiger Sondaren!

O Heylige, Heylryke, Heerlyke Drie-Eenheid! d Perſonen en een God, ontfermt U onſer ellendiger So daren!

O Heylige, Heylryke, Heerlyke Drie-Eenheid, d Perſonen en een God, ontfermt U onſer ellendi Sondaren!

O Heere, gedenkt niet onſer, of onſer Ouderen M daden, ende neemt gene Wrake over onſe Sonde Spaart, O Heere! Spaart U Volk, dat Gy gerantſo hebt door U dierbaar Bloed; ende laat Uwe Gri migheid over ons niet altyd duuren.

Spaart ons O Heere!

Van alle Sonden, Quaad, Ongeluk, ende liſt des Duyvels, van Uwe Gramſchap, en de eeuw Verdoemeniſſe.

Verloſt ons O Heere!

Van des Herten Blindheid, Hoovaardigheid, E gierigheid, Geveynſtheid, Gramſchap, Haat, Bo heid, Tweedragt.

Verloſt ons O Heere!

Van Onkuiſcheid, en alle andere doodelyke S den, en van de Bekooringen des Vlees, des Were ende des Duyvels.

Verloſt ons O Heere!

Van Blixem en Onweder, van Plagen, Pe Honger, Oorlog, Moorderye, en een haaſtige Dood

Verloſt ons O Heere!

Van alle Oproer en T'ſamenſweeringe, van v ende Ketterſe Leeringen: van Verſtoktheid des H ten, en van de Verſmadinge Uwes Woords en bods.

Verloſt ons O Heere!

Door de Verborgentheid Uwer Heylige Mensw dinge, Geboorte, Beſnydeniſſe, Doop, Vaſten en V ſockinge.

Verloſt ons O Heere!

Door Uwen Stryd en Bloedig Sweet, door U Kruys en Lyden, door Uwe dierbare Dood ende Begraffenisſe, door Uwe Heerlyke Verryſeniſſe en Hemelvaart, door de Toekomſte des H. Geeſtes.

Verloſt ons O Heere!

In den tyd onſes Tegenſpoeds en Voorſpoeds, in de Ure des Doods ende in den Dag des Oordeels.

Verloſt ons O Heere!

Wy bidden U, verhoort ons Sondaren, O God! Dat Gy U gewaardigt, Uwe Heylige Algemeene Chriſtelyke Kerke te leyden ende te beſtieren.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy U gewaardigt, Uwen Dienſt-Maagd *ANNA*, onſe goedertierenſte Koningin, in de ware Aanbiddinge te Uwaarts, in Regtveerdigheid en Heyligheid des Levens, te beveſtigen en te bewaren.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy U gewaardigt, Haar Gemoed in den Geloove, Liefde en Vreeſe te Uwaarts alſo te beſtieren, dat Sy altyd op U vertrouwe, en in alles Uwe Eere en Heerlykheid ſoeke en vervordere.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy U gewaardigt Haar te bewaren, en te beſchermen, en Haar Overwinninge te verleenen tegen alle Hare Vyanden.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy wilt ſegenen en bewaren de Koninginne *Weduwe*, de Princeſs *Sophia*, &c.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy U gewaardigt, de Biſſchoppen, Leeraren en Dienaren der Kerke, met de ware Kenniſſe, en het regt Verſtand Uwes Woords te verligten, op dat Sy het ſelve, ſo door Leven als Leere, mogen vervorderen!

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy U gewaardigt de Koninglyke Raadsheeren, en alle den Adeldom des Ryks met Agtbaarheid, Wysheid, en Verſtand te vervullen.

Wy

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy onſe Magiſtraten wilt ſegenen, ende ha die Genade verleenen, dat ſy de Regtvaardigheid m gen volbrengen, en de Waarheid bewaren.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy U gewaardigt, U gantſe Volk te ſegene en te behoeden.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy U gewaardigt, alle Volkeren met Eeni heid, Vrede, en Eendragt te begiftigen.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy onſe Gemoederen tot de ware Liefde, en Uwe Vreeſe wilt ontſteeken, en neygen tot de O derhoudinge Uwer Geboden.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy U Volk gewaardigt, te verleenen den Wa dom der Genade, dat het U Woord ootmoedelyk aa hoore, en met een ſuyver Herte omhelſe, en Vrugt des Geeſtes voortbrenge.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy U gewaardigt, de Dwalende en de Verl de, op den weg des Waarheids te herroepen.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy de Staande wilt beveſtigen, de Swakk onderſtutten, de Vallende opregten, en den Duy onder onſe Voeten vertreden.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy wilt beſchermen, helpen, vertroöſten, a die in Gevaaren, Nooden, en Swarigheden ſyn.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy alle, die te Water of te Lande op een Reyſen ſyn, ſwangere Vrouwen die in den Arbe ſyn, Sieken, kleyne Kinderen, Slaven en Gevangen wilt te hulpe komen.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy U gewaardigt, alle Vaderlooſe en Moed looſe Weeſen, Weduwen, Mistroöſtige, en Verdru te verſorgen.

Wy bidden U verhoort ons!

Dat Gy aller Menſſen wilt ontfermen.
Wy bidden U verhoort ons!
Dat Gy onſe Vyanden ende Vervolgers wilt vergeven, en hare Herten to Berou omkeeren.
Wy bidden U verhoort ons!
Dat Gy U gewaardigt, de Vrugten der Aarde te geven en te bewaren, om die ten ſynen tyde te genieten.
Wy bidden U verhoort ons!
Dat Gy U gewaardigt, ons te beſchenken met waaragtig Berou, ende Vergiffeniſſe der Sonden; ons te vergeven alle onſe Verſuymeniſſen en Onwetentheden, ons te vereeren met de Genade des H. Geeſtes, en Beterniſſe des Levens.
Wy bidden U verhoort ons!
Sone Gods: Wy bidden U verhoort ons!
Sone Gods: Wy bidden U verhoort ons!
O Lam Gods die wegneemt de Sonden des Werelds,
Geeft ons Vrede!
O Lam Gods die wegneemt de Sonden des Werelds,
Ontfermt U onſer.
O Chriſte verhoort ons.
O Chriſte verhoort ons!
Heere ontfermt U onſer.
Heere ontfermt U onſer!
Chriſte ontfermt U onſer!
Chriſte ontfermt U onſer!
Heere ontfermt U onſer!
Heere ontfermt U onſer!

ONSE Vader, die in de Hemelen zyt, U ven Naam werde geheyligt, *&c.*
Amen.
O Heere doet ons niet na onſe Sonden;
Ende na onſe Overtredingen vergelt ons niet!

OGOD Barmhertige Vader, die de Sugten der gebrokener Herten niet en verſmaat, en de Toegenegenheid der Treuriger niet en veragt: Weeſt gunſtig

aan onſe Gebeden, die wy in onſe Benautheden voor U uitſtorten, en gewaardigt de ſelvige goedertierentlyk aan te nemen, op dat alles, wat door Duyvelſche Menſſelyke Voorſlagen tegens ons aangewend werd, vernietigt, ende door den Raad Uwer Liefdragende Sorge verſet mag werden: Op dat wy Uwe Dienſt-knegten door geen Aanvegtingen gequetſt zynde, U in Uwe Heylige Kerk Dankſeggingen mogen doen, door Jeſus Chriſtus onſen Heere.

Staat op O Heere, helpt ons, en verloſt ons om Uwe Name.

O God met onſe Ooren hebben wy gehoort, en onſe Vadere hebben ons gebootſchapt wonderbare Werken die Gy gewrogt hebt in hare dagen, en in oude tyden.

Staat op O Heere, helpt ons, en verloſt ons om Uwe eere.

Glory ſy den Vader, &c.

Gelyk het was in den Beginne, ſo nu, &c.

Van onſe Vyanden verloſt ons O Chriſte.

Hebt mededogen met onſe Caſtydingen.

Aanſiet de Droefheid onſer Herten.

Weeſt genadig over de Sonden Uwes Volks.

Verhoort vriendelyk onſe Gebeden.

O Sone Davids ontfermt U onſer!

O Chriſte gewaardigt ons, en nu ende altyd te verhooren.

O Chriſte verhoort ons! Verhoort ons vriendelyk O Heere Jeſu Chriſte.

Toont ons O Heere Uwe Barmhertigheid.

Gelyk wy van U hoopen.

WY bidden U, O Heere, aanſiet vriendelyk onſe Swakheden, en om de Heerlykheid Uwes Naams keert goedertierentlyk van ons af, alle de Swarigheden die wy regtvaardelyk om onſe Sonden verdienen, en geeft dat wy in alle Tegenſpoeden, ons gantſe Vertrouwen op Uwe Barmhertigheid mogen ſtellen, en U altyd in Suyverheid des Levens mogen dienen, tot Heerlykheid Uwes Naams: door onſen eenigen Middelaar en Voorſpraak Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen.*

¶ Da

¶ *Dan ſal de Dienſt van 't* H. Avondmaal *volgen met het* Gebed, Sendbrief *en* Euangelium, *als volgt*:

Het Gebed.

ALMAGTIGE God, die door Uwe Voorſienigheid verſcheydene Bedieningen van Leeraaren in Uwe Kerke hebt ingeſteld en Uwe Apoſtelen aanried in deſe H. Ordre der Dekenen, te verkieſen den eerſten Martelaar *Stephanus* nevens andere; Siet genadiglyk op deſe Uwe Dienſt-knegten, nu tot het ſelve Ampt ende Bedieninge geroepen. Vervult haar ſodanig met de waarheid Uwer Leere en verciertſe met onbeſmetheid van leven, dat ſy beyde in woorde en goeden voorbeelde, U in dit Ampt getrouwelyk mogen dienen tot Heerlykheid van U Naam en opbouw van Uwe Kerk, om de Verdienſten onſes Saligmakers Jeſu Chriſti, die met U en den H. Geeſt leeft en regeert nu en in eeuwigheid, *Amen*.

De Sendbrief 1 Tim. 3. *van vers* 8 *tot* 14.

DE Diakenen insgelyks [moeten] eerbaar ſyn, niet twee-tongig, niet die haar tot veel wyn begeven, geen Vuyl-gewinſoekers: Houdende de verborgentheid des Geloofs in een reyn gewiſſe. Ende dat deſe ook eerſt beproeft worden, (en) datſe daarna dienen, ſo ſy onbeſtraffelyk ſyn. De Vrouwen insgelyks (moeten) eerbaar (ſyn), geen laſtereſſen, wakker, getrouw in alles. Dat de Diakenen eener Vrouwen mannen ſyn, die (hare) kinderen ende hare huyſen wel regeeren; want die wel gediend hebben verkrygen haar selven eenen goeden opgang en vele vrymoedigheid in het Gelove, 't welk is in Chriſto Jeſu.

¶ *Of anders dit uit het ſeſde Cap. der Handel. der Apoſtelen, van vers* 2. *tot vers* 8.

ENDE de Twaalve riepen de menigte der Diſcipelen tot haar, ende ſeyden, 't is niet behoorlyk dat wy 't Woord Gods na laten, ende de Tafelen dienen.

Siet dan om, Broeders, na ſeven mannen uit u, die (goed) getuygeniſſe hebben, vol des H. Geeſts ende der Wysheid, welke wy mogen ſtellen over deſe noodige ſake. Maar wy ſullen volherden in den Gebede, ende in de Bedieninge des Woords. Ende dit woord behaagde alle de menigte: ende ſy verkoren *Stephanus*, een Man vol des Geloofs ende des H. Geeſts, ende *Philippus*, ende *Prochorus*, ende *Nicanor*, ende *Timon*, ende *Parmenas*, ende *Nicolaus*, eenen Jodegenoot van *Antiochien*. Welke ſy voor de Apoſtelen ſtelden: Ende (deſe) als ſy gebeden hadden, leyden haar de handen op. Ende het Woord Gods wies, ende het getal der Diſcipelen vermenigvuldigde te *Jeruſalem* ſeer: ende een groote ſchare der Prieſteren wierd den Geloove gehoorſaam.

¶ *Voor het* Euangelium *ſal den Biſſchop, ſittende in ſyn Stoel, haar, die aangenomen ſtaan te worden, den Eed laten doen voor des Konings Oppermagt en tegen alle magt en geſag van vreemde Vorſten.*

Den Eed voor des Konings Oppermagt.

IK A. B. *Betuyge en verklare volkomelyk in myn geweſſe, dat des Konings Perſoon alleen is de Opperſte Bevelhebber deſer Ryken, en alle Syns Hoogheyds andere Heerſchappyen en Landen, ſo wel in alle Geeſtelyke of Kerkelyke Saaken en voorvallen als in tydelyke: En dat geen vreemde Prins, Perſoon, Prelaat, Staat of Mogentheid eenig Regt, Magt, Heerſchappye, Voorrang of Geſag heeft of behoort te hebben, 't ſy Geeſtelyk of Wereldlyk, in dit Koningryk. En daarom ſweere ik af en verſaake ten vollen alle vreemde Regten, Magten, Overigheden, Geſagvoeringen, en beloove dat ik voortaan des Konings Hooge Perſoon, ſyn Erf-*

Erfgenaamen ende wettige Opvolgeren getrou ſal ſyn en waarlyk aankleven, en na myn vermoogen byſtaan en verdedigen alle Regten, Vryheden, Voorregten en Authoriteyten gegeven of behoorende aan des Konings Perſoon, Syne Erfgenaamen en Opvolgeren, of die aan de Keyſerlyke Kroon deſes Ryks vereent en verknogt ſyn. So waarlyk helpe my God en de inhoud deſes Boeks!

¶ *Dan ſal den Biſſchop elk een derſelven, die aangenomen ſtaan te worden, in de tegenwoordigheid des Volks, in deſe volgende manier, ondervragen:*

VERTROUT gy inwendig door den H. Geeſt bewogen te ſyn om dit Ampt en deſe Bedieninge te aanvaarden, om God te dienen tot bevordering Syner Heerlykheid en de opbouwinge van Syn Volk?

Antw. Ik vertrouw ſo.

Biſſchop. Denkt gy, dat gy waarlyk geroepen ſyt door de wille onſes Heeren Jeſu Chriſti en de behoorlyke Ordre deſes Ryks, tot de bedieninge der Kerke?

Antw. Ik denke ſo.

Biſſchop. Gelooft gy ongeveynſdelyk alle de Canonyke Schriften des *Oude* en *Nieuwe Teſtaments*?

Antw. Ik geloove deſelve.

Biſſchop. Wilt gy deſelve naarſtelyk leeſen voor het Volk, in de Kerk, waar gy geſteld ſult worden om te dienen, vergadert?

Antw. Ik wil.

Biſſchop. Het behoort tot het Ampt eens Dekens, in de Kerk waar hy ſal geſteld worden om te dienen, den Dienaar by te ſtaan in den Goddelyken Dienſt, en beſonderlyk als hy het *H. Avondmaal* uytreykt, hem te helpen in de uitdeelinge daar van en de H. Schriften en Leſſen in de Kerk te leeſen: De jeugd in het Catechiſmus te onderwyſen; in 't afſyn des Dienaars de jonge kinderen te doopen en, ſo hy daar toe van den Biſſchop toegelaten is, te prediken. En het is verder ſyn Ampt, waar het ſo voorſien is, na de Sie-

ken, Armen en Onvermogende in de Wyk om te ſien, hare toeſtand, Naamen en Woonplaatſen, aan de Opſiender (Curate) op te geven, ten eynde ſy door ſyn aanraden door de Aalmoeſſen der lieden van die Wyk of andere mogen geholpen worden. Wilt gy dit met blydſchap en gewilligheid doen?

Antw. Onder Gods hulpe wil ik ſo doen.

Biſſchop. Wilt gy alle naarſtigheid doen om u eygen leven en die van u Huysgeſin te rigten, en te ſchikken na de Leere van Chriſtus, en ſo veel in u is, beyde u ſelven en haar maken tot geſonde voorbeelden van Chriſti Kudde?

Antw. Ik wil ſo, onder Gods hulpe.

Biſſchop. Wilt gy met ontſag uwen Opſiender en andere voornaame Dienaaren der Kerk en de ſulke, wien de laſt en 't opſigt over u is aanbevoolen, gehoorſamen, hare godſalige Vermaningen met gereeden gemoede en wille volgende?

Antw. Ik wil daar toe my benaarſtigen, onder Gods hulpe.

¶ *Dan ſal den Biſſchop, ſyn handen op 't hoofd van een ieder der ſelver, voor Hem eerbiediglyk geknielt, in 't beſonder leggende, ſeggen:*

Ontfangt gy magt om het Ampt eens *Dekens* te oeffenen in de Kerke Gods, u aanbetrout, In de Name des Vaders, ende des Soons, ende des H. Geeſtes, *Amen.*

¶ *Dan ſal den Biſſchop aan een iegelyk van haar het* Nieuwe Teſtament *overleveren, ſeggende:*

Ontfangt gy magt om het *Euangelium* te leeſen in de Kerke Gods, en het ſelve te prediken, indien gy daar toe door den Biſſchop ſelve toegelaaten ſyt.

¶ *Dan ſal iemand, daar toe van den Biſſchop geſteld, leeſen het* Euangelium *uit* Luk. 12. 35. tot 39.

LAAT

LAAT uwe lendenen omgordet ſyn en de keerſſen brandende. Ende ſyt gy den menſſen gelyk, die op haar heere wagten, wanneer hy wederkomen ſal van de bruyloft, op dat als hy komt ende klopt, ſy hem terſtond mogen open doen. Salig ſyn die Dienſt-knegten, welke de Heere als Hy komt ſal wakende vinden: Voorwaar ik ſegge u, dat Hy hem ſal omgorden, ende ſalſe doen aanſitten, ende bykomende, ſal Hy haar dienen. Ende ſo Hy komt in de tweede [nagt] wake, ende komt in de derde wake en vindſe alſo, ſalig ſyn deſelve Dienſt-knegten.

¶ *Dan ſal den Biſſchop voortgaan in het* H. Avondmaal, *en alle die aangenomen worden, ſullen vertoeven, en ten ſelven dage met den Biſſchop communiceeren.*

Het H. Avondmaal *geeyndigt ſynde, ſullen, na het Sluyt-Gebed en terſtond voor den Segen, deſe volgende Gebeden gaan:*

ALMAGTIGE God, Gever alles goeds! Die na Uwe groote goedertierenheid deſe Uwe Dienſt-knegten hebt gelieven aan te neemen tot het Ampt van Dekenen in Uwe Kerke. Wy bidden U, doet haar ſedig, nedrig en volherdende ſyn in haar Bedieninge, datſe bereydwillig mogen ſyn om alle Geeſtelyke tugt waar te nemen, en hebbende altyd het getuygeniſſe van een goed gewiſſe en immermeer ſtandvaſtig en ſterk in Uwen Sone Chriſtus blyvende, haar ſo gedragen in dit Minder-Ampt, dat ſy waardig bevonden werden om geroepen te worden tot hooger Bedieningen in Uwe Kerk, door den ſelven Uwen Sone, onſen Saligmaker Jeſus Chriſtus, wien toekome alle Eer en Heerlykheid in eeuwigheid, *Amen.*

OHEERE, voorkomt ons in al ons doen met Uwe allergenadigſte gunſte, en ſet ons voort door Uwe gedurige hulpe, op dat wy, in alle werken, met U begonnen, voortgeſet en volvoert, Uwen H. Name

mogen verheerlyken en eyndelyk door Uwe Barmhertigheid verwerven het eeuwige leven, door Jesus Christus, onsen Heere, *Amen.*

DE Vrede Gods, die alle Verstand te boven gaat, beware uwe herten en sinnen in de kennisse en liefde Gods en Syns Soons Jesu Christi onses Heeren; En de Segen des Almagtigen Gods, des Vaders, des Soons ende des H. Geestes sy en blyve met u voor altoos, *Amen.*

¶ *Hier diend bekend gemaakt te worden aan den Deken, dat hy in dat Ampt van Deken blyven moet de tyd van een geheel jaar (ten sy om billyke redenen het den Bisschop anderſins goedvind), op dat hy volkomen en ervaaren werde in de dingen, den Kerkelyken Dienst betreffende. Indien hy in 't oeffenen daar van getrou en naarstig wordt bevonden, mag hy d or syn Opsiender tot de ordre des Priester-Ampts, op de daar toe gestelde tyden, of by dringende gelegentheid op eenige andere Sondag of H. Dag voor de Vergaderinge der Kerk in maniere en wyse als hier na volgt, toegelaten worden.*

Forme en Manier van 't bevestigen der (Priesters) of Leeraaren.

¶ *OP den Dag van den Bisschop daar toe bestemd sal na het* Morgen-Gebed *een Predikatie of Vermaninge geschieden, de Pligt en Dienst aanwysende van de sodanige, die tot Leeraaren willen toegelaten worden, hoe noodsakelyk die Dienst in de Kerke van Christus is, en te gelyk hoe seer het Volk deselve in haar Ampt behoorde te agten.*

¶ *Aldereerst, sal den Aarts-Deken of in syn afwesen iemand in syn plaats daar toe gesteld, aan den Bisschop (sittende omtrent de* H. Tafel *in syn Stoel), alle de*

gene, die de ordre als Prieſter of Leeraar willen ontfangen, hier in behoorlyk gewaad gekleed, voordragen en ſeggen :

EERWAARDE Vader in God, Ik ſtelle u deſe tegenwoordige Perſonen hier voor om als Prieſters of Leeraars beveſtigt te mogen worden.

Biſſchop. Draag ſorge, dat de Perſonen, die gy ons voorſteld in Leere en godſaligen wandel bequaam en gepaſt ſyn om hare Bedieninge na behooren te oeffenen tot eere van God en opbouw van Syn Kerk.

¶ *Den Aarts-Deken ſal antwoorden.*

Ik hebbe na haar vernomen en te gelyk haar onderſogt, en oordeele deſelve bequaam te ſyn.

¶ *Dan ſal den Biſſchop tot het Volk ſeggen :*

GELIEFDE, deſe ſyn het, welke wy, ſo God wil, voorneemens ſyn deſe dag tot de Bedieninge des Prieſterſchaps aan te neemen. Want wy vinden, naar behoorlyk onderſoek, niets anders, dan datſe wettelyk tot haar Ampt en Bedieninge geroepen en Perſonen ſyn, tot het ſelve bequaam. Dog of 'er iemand onder u mogt ſyn, die eenige verhindering of merkelyke misdaad in een van haar weet, waarom hy tot deſe Heylige Dienſt niet behoorde toegelaten te werden, die kome voort in de Name van God en toone, welke die misdaad of verhinderinge ſy.

¶ *En by aldien eenige groote misdaad of verhinderinge word voortgebragt, ſo ſal den Biſſchop ſo lange afſtaan van dien Perſoon aan te nemen, ter tyd toe als de Beſchuldigde van die misdaad vry bevonden word.*

¶ *Daar na de Biſſchop alle de ſulke, als bequaam gevonden worden om beveſtigt te worden, aan de voorbede der vergaderinge aanbeveelende, ſal Hy nevens de Geeſtelyke en 't Volk, dat tegenwoordig is,* De Lytanie *ſingen of leeſen, nevens de Gebeden, voorheen in de Forme der*

Beva-

Beveſtiging der Dekenen vaſtgeſteld; uitgenomen alleen dat in de plaatſe van het woord (Dekens) *het woord van* (Prieſteren) *ſal gebruykt worden.*

¶ *Dan ſal volgen de Dienſt van het* H. Avondmaal *nevens het* Sluyt-Gebed, Sendbrief *en* Euangelie *volgende.*

Het Sluyt-Gebed.

ALMAGTIGE God, Gever van alles goeds, Die door Uwen H. Geeſt verſcheydene Orders van Dienaren in de Kerke hebt aangeſteld: Siet genadiglyk op deſe Uwe Dienſt-knegten, nu tot het Ampt eens Prieſters geroepen, vervult haar ſodanig met de waarheid Uwer Leere, en verciertſe met onnoſelheid in leven, dat ſy beyde in woorde en goeden voorbeelde, U in dit Ampt, getrouwelyk mogen dienen tot heerlykheid van Uwen Naam en opbouw Uwer Kerke, om de verdienſten onſes Saligmakers Jeſu Chriſti, Die met U en den H. Geeſt leeft en regeert in eeuwigheid, *Amen.*

Den Sendbrief, Epheſ. 4. *van vers* 7. *tot* 14.

MAAR elk een van ons is de genade gegeven naar de mate der gave Chriſti.

Daarom ſegt Hy, als Hy opgevaren is in de hoogte, heeft Hy de gevangeniſſe gevangen genomen, ende heeft den menſſen gaven gegeven.

Nu dit, Hy is opgevaren, wat is 't, dan dat Hy ook eerſt is nedergedaalt in de nederſte deelen der aarde.

Die nedergedaalt is, is deſelve ook die opgevaren is verre boven alle de Hemelen, op dat Hy alle dingen vervullen ſoude.

Ende deſelve heeft gegeven ſommige tot Apoſtelen, ende ſommige tot Propheten, ende ſommige tot Euangeliſten, ende ſommige tot Herders ende Leeraars.

Tot de volmakinge der Heyligen, tot het werk der Bedieninge, tot opbouwinge des Lighaams Chriſti.

Tot dat wy alle ſullen komen tot de eenigheid des Geloofs

Geloofs ende der kenniſſe des Soons Gods, tot eenen volkomenen man, tot de mate der grootte der volheid Chriſti.

¶ *Hier na ſal voor het* Euangelium *geleeſen worden, een gedeelte van het negende Cap. van* Matth. v. 36.

ALS Jeſus de Schaare ſag, wierd Hy innerlyk met ontferminge beweegt over haar, om datſe vermoeit en verſtrooit waren, als Schapen die geenen Herder hebben. Doe ſeyde Hy tot Syne Diſcipelen, de Oogſt is wel groot, maar de Arbeyders ſyn weynige. Biddet dan de Heere des Oogſtes, dat Hy Arbeyders in ſynen Oogſt uitſtoote.

¶ *Of dit volgende uit* Johan. 10. *van vers* 1. *tot* 17.

VOORWAAR, voorwaar ſegge ik U-lieden, die niet in en gaat door de Deure in den Stal der Schapen, maar van elders inklimt, die is een Dief ende Moordenaar.

Maar die door de Deure ingaat, is een Herder der Schapen.

Deſen doet de Deurwagter open, ende de Schapen hooren ſyne Stemme: Ende hy roept ſyne Schapen by namen, ende leytſe uit.

Ende wanneer hy ſyne Schapen uitgedreven heeft, ſo gaat hy voor haar henen, ende de Schapen volgen hem, overmits ſy ſyne Stemme kennen.

Maar eenen vreemden ſullen ſy geenſins volgen, maar ſullen van hem vlieden: overmits ſy de ſtemme der vreemde niet en kennen.

Deſe gelykeniſſe ſeyde Jeſus tot haar: Maar ſy en verſtonden niet wat het was, dat Hy tot haar ſprak.

Jeſus dan ſeyde wederom tot haar, Voorwaar, voorwaar ſegge ik u, Ik ben de Deure der Schapen.

Alle, ſo vele als 'er voor my ſyn gekomen, ſyn Die-

v[illegible]

ven en Moordenaars, maar de Schapen hebben haar niet gehoort.

Ik ben de Deure: indien iemand door my ingaat, die ſal behouden worden: Ende hy ſal ingaan ende uitgaan, ende weyde vinden.

De Dief komt niet dan op dat hy ſtele, ende ſlagte, ende verderve: Ik ben gekomen op dat ſy 't leven hebben, ende overvloet hebben.

Ik ben de goede Herder: De goede Herder ſteld ſyn leven voor de Schapen.

Maar de Huerling, ende die geen Herder en is, wien de Schapen niet eygen ſyn, ſiet den Wolf komen, ende verlaat de Schapen, ende vliet: Ende de Wolf gryptſe, ende verſtroyt de Schapen.

Ende de Huurling vliet, overmits hy een Huurlingh is, ende heeft geen ſorge voor de Schapen.

Ik ben de goede Herder: Ende Ik kenne de Myne, ende worde van de Myne gekend.

Gelykerwys de Vader my kent, [alſo] kenne ik ook den Vader: Ende Ik ſtelle myn Leven voor de Schapen.

Ik hebbe nog andere Schapen die van deſen Stal niet en ſyn: Deſe moet Ik ook toebrengen: Ende ſy ſullen Myne Stemme hooren, ende het ſal worden een Kudde, [ende] een Herder.

¶ *Dan ſal den Biſſchop, in ſyn Stoel ſittende, ieder derſelver den Eed afneemen voor des Konings Oppermagt, even als het voor heen in de Beveſtiginge der Dekenen is geſchied.*

¶ *Dat gedaan ſynde, ſal hy tot haar ſeggen, als hierna volgt:*

GY hebt gehoort, Broederen, ſo wel in u beſondere onderſoekinge als in de vermaaninge, nu aan u gedaan, en in de H. Leſſen, genomen uit het *Evangelium* en de Schriften der Apoſtelen, van wat waardigheid en groot belangen dit Ampt is, waar toe gy geroepen

roepen ſyt. En wy vermaanen u nogmaals in de Name onſes Heeren Jeſu Chriſti, dat gy indagtig wilt ſyn, tot wat hoogen Waardigheid en gewigtigen Dienſt en Belaſtinge gy geroepen ſyt: Namelyk om Geſanten, Wagters en Huysbeſorgers des Heeren te ſyn, om te leeren en te waarſchouwen, en het Huysgeſin des Heeren te voeden en te verſorgen; om de Schapen Chriſti, die buyten verſtrooit ſyn, te ſoeken en te vragen na Syn kinderen, die in het midden deſer booſe Wereld ſyn, op dat ſy voor altoos door Chriſtus behouden mogen worden.

Hebt altyd daarom in uwe herten ingedrukt, wat een groote Schat ten uwen laſte is toevertrout. Want ſy ſyn de Schapen Chriſti, die Hy door Syn Dood gekogt heeft, en voor dewelke Syn Bloed is uitgeſtort. De Kerke en Vergaderinge, dien gy dienen moet, is Syn Bruyd en Syn Lighaam. En ſo het komt te gebeuren, dat deſelve Kerke of eenig Lid daar van, eenige ſchade of letſel bekomt ter oorſake van uwe nalatigheid, gy weet de grootheid der misdaad en alſo ook de vreeſlyke Straffe, die daar op volgen ſal; Overweeg derhalven by u ſelve het eynde van uwe Dienſt jegens Gods kinderen, omtrent de Bruyd en 't Lighaam van Chriſtus; en ſiet toe dat gy noit in u arbeyd, ſorge en naarſtigheid af en laat, tot dat gy gedaan hebt, al wat in u vermogen lag, na de pligt, waar toe gy verbonden ſyt, om alle de ſodanige, die uwe ſorge aanbevolen ſyn of mogen worden, tot ſodanig een Overeenkomſte te brengen in het Gelove en de kenniſſe Gods en tot die Waſdom en Volkomentheid der Grootte in Chriſtus, dat onder u geen plaatſe meer ſy gevonden van dwalinge in de Godsdienſt, of van ergerniſſe in leven.

Voor ſo verre dan u Ampt en van ſo grooten uitnementheid en van ſo grooten ſwaarwigtigheid is, ſo ſiet gy ligt, met wat een groote ſorge en yver gy u ſelven behoort te ſchikken, en om u ſelfs gehoorſaam en dankbaar te toonen aan die Heere, die u in ſo hoogen Waardigheid heeft geplaatſt, en te gelyk ſorge te dragen,

gen, dat gy nog u ſelven ergert nog gelegentheid geeft, waar aan andere haar ſtooten. Dog aangeſien gy daar toe nog kragt nog wille van u ſelven hebt, want die wille en bequaamheid geeft God alleen, ſo is 't u pligt, en gy hebt nodig, ernſtig om Synen H. Geeſt te bidden. En ſiende, dat gy door geen andere middelen het volbrengen van ſo gewigtigen werk, als is de behoudeniſſe van den mens, kond ten eynde brengen, als door leere en vermaningen uit de H. Schriften, en een leven met deſelve overeenſtemmende, ſo overdenkt hoe vlytig gy behoort te ſyn in de Schriften te vormen; en om dieſelve oorſaak, hoe gy, ſo veel in u is, alle wereldlyke ſorge en beſigheden moeſt verſaaken en ter ſyde ſtellen.

Wy ſyn in goede hope, dat gy deſe dingen by u ſelven lang voor deſe tyd wel overdagt en gewogen hebt, en volkomentlyk geſind ſyt (onder Gods Genade) u ſelven geheel over te geven aan deſe Dienſt, waar toe God u heeft gelieven te roepen: So dat gy, ſo veel in u is, u ſelven enkel hier toe alleen uitſtrekt, en alle uwe ſorge en beſigheden hier heen leyd; God de Vader om het Middelaar-Ampt van onſen eenigen Saligmaker Jeſus Chriſtus, geduurig ſmeekende om de Hemelſe Byſtand des H. Geeſtes; ten eynde dat door 't dagelyks leeſen en overweegen der Schriften, gy in uwe Dienſt moogt aanwaſſen en kragt krygen, en U ſelven van tyd tot tyd beneerſtigt, om het leven van u en de uwe te heyligen en na de regelmate en leere van Chriſtus te vormen, om nutte en godſalige Voorbeelden en ſchetſen te ſyn voor het volk om na te volgen.

Op dat nu ook deſe tegenwoordige Vergaderinge, hier by een, u voorneemens en bereydheden omtrent deſe dingen weten mag, en deſe uwe belofte te meer u aanſetten tot uwe pligten, ſo ſult gy op deſe dingen, welke wy u in de Name Gods en Syner Kerke dien aangaande ſullen vragen, rondelyk antwoorden.

Denkt gy in uwe herten, dat gy waarlyk geroepen ſyt, door de wille ons<u>e</u>r Heeren Jeſu Chriſti en de Or-

dre deſer Kerke van *Engeland*, tot de Ordre en Bedieninge des (Prieſter-) of Leeraars-Ampt?

Antw. Ik denk ſo.

Biſſchop. Syt gy overreed, dat de H. Schriften in haar genoegſaam alle Leere behelſen, die noodig ſyn ter Saligheid door 't Gelove in Jeſus Chriſtus? En hebt gy voorgenomen het Volk, uwer ſorge aanbevoolen, uit deſelve Schriften te onderwyſen, en niets (van wat tot de eeuwige Saligheid nodig is) te leeren als dat, 't geen gy ſeker weet in de Schrift begreepen is en daar uit beweeſen kan worden?

Antw. Ik ben ſo overreed en heb (met Gods hulpe) ſulks voorgenomen.

Biſſchop. Wilt gy u dan altyd getrouwelyk beneerſtigen, om de Leere van Chriſtus, ſyn Bondſegelen ende Tugt, ſo waar te neemen als de Heere bevolen, en deſe Kerk en dit Koningryk deſelve, agtervolgens Gods Geboden, aangenomen heeft, ſo dat gy het Volk, aan u ſorge en laſt bevolen, onderrigten wilt, om deſelve met alle vlyt te onderhouden en te bewaren?

Antw. Ik wil ſulks doen, onder des Heeren hulpe.

Biſſchop. Wilt gy in allen getrouwen yver gereed ſyn om alle Dwalingen en vremde Leerſtukken te verbannen en uit te dryven, die tegen Gods Woord ſtryden, en beyde in 't openbaar en in 't beſonder, ſo wel den Sieken als den Geſonden, die onder u ſyn, te vermanen en op te wekken, ſo als de nood ſal vereyſſen of de gelegenheid vorderen?

Antw. Ik wil onder des Heeren hulpe.

Biſſchop. Wilt gy neerſtig ſyn in Gebeden en in 't leeſen der H. Schriften en in ſodanige dingen, als tot de kenniſſe daar van dienen, aan een ſyde ſtellende alle wereldlyke en vleeſſelyke Beſigheid?

Antw. Ik wil tragten ſulks te doen, onder des Heeren hulpe.

Biſſchop. Wilt gy vlytig ſyn om u ſelven en uwe huysgeſinnen, na de Leere van Chriſtus te vormen en te ſchikken, en beyde u ſelfs en haar, ſo veel in u is,

nutte

nutte voorbeelden en ſchetſen doen ſyn voor de Kudde van Chriſtus?

Antw, Ik wil my daar toe beneerſtigen, onder des Heeren hulpe.

Biſſchop. Wilt gy, ſo veel in u is, ruſte, vrede en liefde onderhouden en voortſetten met alle Chriſtenen en beſonder onder haar, die uwe ſorge aanbevolen ſyn of ſullen worden?

Antw. Ik wil ſo doen, met de hulpe des Heeren.

Biſſchop. Wilt gy uwen Opſiender en andere voor naame Dienaaren, wien de ſorge en beſtieringe over is toebetrout, eerbiediglyk gehoorſamen, met blyden gemoede en wille haar godſalige Vermaningen volgende en u ſelven haar godvrugtige goedvindens onderwerpende?

Antw. Ik wil ſulks doen, met de hulpe des Heeren.

¶ *Dan ſal den Biſſchop opſtaan en ſeggen:*

DE Almagtige God, die u deſe wille, om dit alles te doen gegeven heeft, geve u alſo kragt en ſterkte om 't ſelve na te komen; op dat hy Syn werk volbrenge, dat Hy in u begonnen heeft, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen*.

¶ *Hier na ſal de Vergaderinge verſogt worden, in 't ſtil hare Gebeden tot God voor alle deſe dingen te doen: Ten welken eynde men dan voor eenige wyl ſal ſtilſwygen.*

¶ *Dan ſal door den Biſſchop (de Perſonen, die beveſtigd ſtaan te worden als Leeraars, alle knielende) geſongen of geſegt worden by beurten, 't eerſte van den Biſſchop en 't andere van de Leeraars en die daar tegenwoordig ſyn den Loſſang*, Veni Creator Spiritus, *Komt H. Geeſt in onſe Sielen blaas*, &c. *Of den* Lof-ſang, *Kom Heylige Geeſt, eeuwige God*, &c.

¶ *Na welke den Biſſchop bidden ſal in deſer voegen en ſeggen:*

Laat

Laat ons bidden.

ALMAGTIGE God en Hemelſe Vader! Die na Uwe oneyndige Liefde en Goedertierentheid t'onswaards, ons Uwen eenigen en allerliefſten Sone Jeſus Chriſtus gegeven hebt om te ſyn onſen Verlöſſer en Autheur des eeuwigen Levens, Die na dat Hy door Syn Dood onſe Verloſſinge volbragt had, en opgevaren was ten Hemel, in de Wereld uitſond Syne Apoſtelen, Profeten, Euangeliſten, Leeraars en Herders, door welker werk en dienſt Hy Sig een groote Kudde heeft vergadert door alle de deelen der Wereld, om den eeuwigen roem Uwer Heyliger Name te verbreyden, Wy danken U van herten, voor deſe ſo groote Weldaden Uwer eeuwiger Goedertierenheid, en dat het U behaagt heeft deſe Uwe Dienſt-knegten, hier tegenwoordig, tot het ſelve Ampt en Dienſt te roepen, die gy hebt ingeſteld tot Saliging van 't Mensdom; Wy pryſen en aanbidden U, en ſmeeken met nedrigheid om den ſelven Uwen Geſegenden Sone, aan alle die of hier of elders Uwen H. Naam aanroepen, te verleenen, dat wy volharden mogen, en ons ſelven aan U voor deſe en alle andere Uwe Weldaden dankbaar betoonen; en dat wy dagelyks mogen aanwaſſen, en groeyen in de Kenniſſe en 't Gelove in U en Uwen Sone door den H. Geeſt. So dat Uwen Heyligen Naame, ſo wel door deſe Uwe Dienaaren, als door haar, over welke ſy als Dienaaren ſyn geſteld, voor altwig mag gepreeſen en U Geſegend Koningryke uitgebreyd worden, door den ſelven Uwen Sone Jeſus Chriſtus, onſen Heere, die met U, inde Eenheid des denſelven H. Geeſt, leeft en regeert in eeuwigheid, Amen.

Als dit Gebed gedaan is, ſal den Biſſchop, met de tegenwoordige Prieſteren, haar handen elk in 't beſonder op het hoofd van een ieder, die de Ordre des Prieſter-

Ampts ontfangt, leggen, ſy alle knielende, en den Biſſchop ſal ſeggen:

ONTFANGT den H. Geeſt tot het Ampt e werk eens Prieſters in de Kerke Gods, nu u aan bevolen door de oplegginge onſer handen. Wien ſonden gy vergeeft, dien ſyn ſy vergeven, en wien ſonden gy houd, dien ſynſe gehouden. En ſyt gy e getrou uitdeelder van Gods Woord en Syner H. Bond ſegelen; In de Name des Vaders, ende des Soons ende des H. Geeſtes, *Amen.*

¶ *Dan ſal den Biſſchop aan een ieder derſelver, knielend den Bybel in handen geven, ſeggende:*

ONTFANGT gy magt om het Woord Gods prediken, en de H. Bondſegelen te bedienen i de Vergaderinge, waar in gy wettelyk geſteld ſu worden.

¶ *Als dit gedaan is, ſal het* Geloofs-Formulier *van N* ceen *geſongen of geleeſen worden, en de Biſſchop ſal da na in den Dienſt des* H. Avondmaals *voortgaan, w ſy alle, die beveſtigt worden, geſamentlyk ſullen n men, en ter ſelver plaatſe, waar haar de handen opgele ſyn, blyven tot dat ſy alle gecommuniceert hebben.*

¶ *Het* H. Avondmaal *gehouden ſynde, ſal na het laa* Sluyt-Gebed, *terſtond voor den Segen, deſe Gebeden* ſegt *worden.*

ALLERBARMHERTIGSTE Vader, wy bidden U ſend over deſe Uwe Dienſt-knegten, Uwe H melſe Segening, op datſe bekleed mogen worden m geregtigheid, en dat U Woord, door hare mond g ſprooken, die vrugt mag hebben, dat het nooit vergeefs geſproken werde. Geeft ons ook de Genad dat wy hooren en aanneemen, 't geen ſy ons uit U a lerheyligſte Woord of 't geen daar mede overeenſtem als de middelen tot onſe Saligheid voorſtellen, t

eyn

eynde wy in alle onſe woorden en daaden ſoeken Uwe Heerlykheid en de Vermeerdering Uwes Koningryks, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen.*

O HEERE, komt ons in al ons doen voor met Uwe aldergenadigſte gunſte en ſet ons voort door Uwe geduurige hulpe, op dat wy in alle onſe werken, met U begonnen, voortgeſet en volvoert, Uwen Heyligen Name verheerlyken, en eyndelyk door Uwe Barmhertigheid verwerven het eeuwige Leven, door Jeſus Chriſtus, onſen Heere, *Amen.*

DE Vrede Gods, die alle Verſtand te boven gaat, beware uwe herten en ſinnen in de kenniſſe en liefde Gods en Synes Soons Jeſu Chriſti onſes Heeren. En de Segen van den Almagtigen God, des Vaders, des Soons ende des H. Geeſtes ſy en blyve met u alle tot in eeuwigheid, *Amen.*

¶ *By aldien op den ſelven dag de ordre als Deken aan ſommige gegeven word, en aan andere die des Prieſter-Ampts, ſo ſullen de Dekens eerſt voorgeſteld worden en dan de Prieſters, en 't ſal genoeg ſyn, dat de* Lytanie *maar eens voor beyde geleeſen worde. De* Sluyt-Gebeden *ſullen beyde gebruykt worden, eerſt, die voor de Dekens, daar na die voor de Prieſteren. De* Sendbrief *ſal ſyn* Ephes. IV. 7. *tot* 14. *als voor heen. Terſtond waar na ſy, die Dekens ſullen gemaakt worden, den Eed ſullen doen, onderſogt en beveſtigt worden ſo als voor henen is voorgeſchreven. Daarna iemand derſelver het* Euangelium *geleeſen hebbende (welk weſen ſal of wit* Matth. 9. 36. *als voorheen in dit* Formulier, *of anders* Luk. 12. 35. *tot* 39. *als vooren in het Beveſtigen der Dekens), ſo ſullen ſy, die als Prieſteren ſtaan beveſtigt te worden, den Eed afleggen, onderſogt en beveſtigt worden, ſo als voorheen in deſe Dienſt is vaſtgeſteld.*

De FORM om een AARTS-BISSCHOP OF BISSCHOP

Te beveſtigen en in te wyen, 't welk altyd op een Sondag of H. Dag geſchieden moet.

¶ *Als alle dingen behoorlyk in de Kerk toebereyd en in ordre geſteld ſyn, ſo ſal, na dat de* Morgen-Gebeden *geeyndigt ſyn, den* Aarts-Biſſchop *of (eenige ander* Biſſchop *daar toe beſteld) den Dienſt des* H. Avondmaals *beginnen, waar onder dit ſal ſyn:*

Het Sluyt-Gebed.

ALMAGTIGE God, die door Uwen Sone Jeſus Chriſtus meenigerley heerlyke Gaven aan Uwe H. Apoſtelen gegeven en haar bevolen had Uwe Kudde te hoeden; Wy bidden U, Uwe Genade te verleenen aan alle Biſſchoppen, de Herders Uwer Kerke, op dat ſy getrouwelyk U Woord prediken, en de Goddelyke tugt deſſelfs behoorlyk oeffenen; Geeft ook dat U Volk haar gehoorſaamlyk mag volgen, ten eynde ſy alle te eens bekomen de Kroone der eeuwiger Heerlykheid door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen.*

¶ *En een ander Biſſchop ſal leeſen den* Sendbrief 1 Tim. 3. 1.

DIT is een getrouw Woord, ſo iemand tot een Opſienders Ampt luſt heeft, die begeert een treffelyk

werk. Een Opſiender dan moet onberiſpelyk ſyn, eener vrouwen Man, wakker, matig, eerbaar, gaarne herbergende, bequaam om te leeren; niet genegen tot den wyn, geen ſmyter, geen vuylgewinſoeker: maar beſcheyden, geen vegter, niet geldgierig; die ſyn eygen huys wel regeert, [ſyne] kinderen in onderdanigheid houdende, met alle ſtemmigheid. (Want ſo iemand ſyn eygen huys niet weet te regeeren, hoe ſal hy voor de gemeynte Gods ſorge dragen?) Geen nieuweling, op dat hy niet opgeblaaſen en werde, ende in 't oordeel des Duyvels valle. Ende hy moet ook een goed getuygeniſſe hebben van de gene die buyten ſyn, op dat hy niet en valle in ſwarigheid en in den ſtrik des Duyvels.

Of dit, voor den Sendbrief, Hand. XX. 17. *tot* 36.

PAULUS ſond van *Mileten* na *Epheſen*, ende hy ontbood de Ouderlingen der Gemeente, *&c.*

Daarna ſal een ander Biſſchop leeſen het Euangelium *uit* Joh. 21. 15. *tot* v. 18.

JESUS ſeyde tot *Simon Petrus*, *Simon Jona* (Soon) hebt gy my liever dan deſe? Hy ſeyde tot Hem, ja Heere, *&c.*

Of Joh. XX. 19. *tot* v. 24.

ALS het dan Avond was op den ſelven eerſten dag der weeke, en als de deuren geſlooten waren, *&c.*

Of dit, Matth. XXVIII. 18. *tot het eynde.*

ENDE Jeſus by haar komende ſprak tot haar ſeggende, *&c.*

¶ *Na dat het* Euangelium, *'t* Geloof *van* Niceen *en predikatie geeyndigt ſyn, ſal de gekooſene Biſſchop, in ſyn Choor-kleed gekleed, door twee Biſſchoppen aan den Aarm*

Biſſchop dier Provintie, (of aan eenig ander Biſſchop by wettelyke Commiſſie daar toe geſteld) voorgeſteld worden, den Aarts-Biſſchop ſittende na by de Tafel des Heeren in ſyn Stoel, en de Biſſchoppen, die hem voorſtellen, ſullen ſeggen:

SEER Eerwaarde Vader in God, wy ſtellen U deſen godſaligen en welgeleerden Man voor, om als Biſſchop aangeſteld en ingewyd te werden.

¶ *Alsdan ſal den Aarts-Biſſchop het Koninglyk Mandaat tot de Inwyinge vorderen, en dat doen geleeſen worden. En ſal den Eed tot Erkenteniſſe van de Konings Oppermagt by de gekoorene Perſonen, even als deſelve is ter nedergeſteld in de Beveſtiging der Dekenen, afgelegt worden. Gelyk haar als dan ook den Eed van behoorlyke gehoorſaamheid aan den Aarts-Biſſchop ſal worden voorgehouden in deſer voegen:*

Den Eed van behoorlyke Gehoorſaamheid aan den Aarts-Biſſchop.

IN de Name Gods, *Amen*! Ik *N.* gekoorene Biſſchop van de Kerke en plaats *N.* Verklaare en beloove alle behoorlyke eerbied en gehoorſaamheid aan den Aarts-Biſſchop en aan de Hoofd-Kerke van *N.* en haare Opvolgeren. So waarlyk helpe my God, door Jeſus Chriſtus.

Deſe Eed ſal niet gedaan worden in de Beveſtiging van een Aarts-Biſſchop.

¶ *Dan ſal den Aarts-Biſſchop de Vergadering, die tegenwoordig is, aanmaanen ten Gebede, ſeggende tot haar aldus:*

BROEDEREN, daar is geſchreven in het *Evangelium* van *Lukas*, dat onſen Saligmaker Chriſtus den gantſen nagt volherdde in gebede, eer Hy Sy

twaa

twaalf Apoſtelen verkoor en uitſond. So is 'er ook geſchreeven in de Handelingen der Apoſtelen, dat de Diſcipelen, die te *Antiochien* waren, vaſteden en baden, eer dat ſy de handen op *Paulus* en *Barnabas* lagen en haar uitſonden. Laat ons daarom, in navolginge van het voorbeeld onſes Saligmakers Jeſu Chriſti en Syner Apoſtelen eerſt toetreeden ten gebede, eer dat wy deſen Perſoon, alhier ons voorgeſteld, toelaaten en ſenden tot het werk, waar toe wy vertrouwen, dat de H. Geeſt hem geroepen heeft.

¶ *Dan ſal de* Lytanie *geleeſen worden, als voorheen in de Beveſtiging der Dekenen, uitgenomen dat na die plaats,* dat het U behage alle Biſſchoppen &c. te verligten, *de bede, die volgt uitgelaaten en deſe in de plaats gevoegt moet werden:*

DAT het U behage te ſegenen deſen onſen gekooſen Broeder, en Uwe Genade op hem te doen daalen, op dat hy het Ampt, waar toe hy geroepen is, behoorlyk mag waarneemen tot opbouw van Uwe Kerke en de eere, roem en heerlykheid van Uwe Naam!

Antw. *Wy bidden U, goede Heere, verhoort ons.*

Dan ſal dit Gebed volgen.

ALMAGTIGE God, Gever van alles goeds, die verſcheydene orders van Dienaaren in Uwe Kerk door Uwen H. Geeſt beſteld hebt; Siet genadiglyk op deſen Uwen Dienſt-knegt, nu geroepen tot het werk en de Bedieninge van een Biſſchop, en vervul hem ſodanig met de waarheid Uwer Leere, en vercier hem met onbeſmetheid in leven, dat hy beyde in woord en de daad U getrouwelyk in dit Ampt diene tot heerlykheid van Uwen Naam, ende opbouwinge en goede leydinge Uwer Kerk, om de verdienſten van onſen Saligmaker Jeſus Chriſtus, die met U en den H. Geeſt leeft en regeert in eeuwigheid, *Amen.*

¶ *Dan ſal den Aarts-Biſſchop, in ſyn Stoel geſeten, hem, die beveſtigt moet ſyn, dus aanſpreeken:*

BROEDER, voor ſo verre als de H. Schrift en de oude Kerk-Regelen gebieden, dat wy niet te haaſtig ſouden ſyn in eenig Perſoon de handen op te leggen en toe te laaten tot het beſtier in de Kerke Chriſti, welke Hy niet minder als met de uitſtortinge van Syn eygen Bloed gekogt heeft, ſo is 't, dat alvoorens Ik u tot deſe Bedieninge toelaat, U ſal ondervragen nopens eenige Hoofddeelen, ten eynde de vergaderinge, hier tegenwoordig, hooren mag en getuyge ſyn, hoe gy geſind ſyt u in de Kerke Gods te gedragen.

Syt gy overreed, dat gy waarlyk geroepen ſyt tot deſe Bedieninge na de wille onſes Heeren Jeſu Chriſti en de ordre deſes Koningryks?

Antw. Ik ben ſo overreed.

Aarts-Biſſchop. Syt gy overtuygt, dat de H. Schriften een genoegſame Leere behelſen, hoognodig vereyſt tot de eeuwige Saligheid door 't Gelove in Jeſus Chriſtus? En hebt gy beſlooten het volk, uwe ſorge aanbevolen, uit deſelve H. Schriften te onderrigten en niets te leeren of vaſt te houden, in 't gene noodſakelyk is ter eeuwige Saligheid, als dat gene, 't geen gy weeten ſult, dat uit deſelve mag beſlooten en beweeſen worden?

Antw. Ik ben ſo overreed en heb ſo beſlooten onder Gods Genade.

Aarts-Biſſchop. Wilt gy u ſelven dan getrouwelyk oeffenen in die H. Schriften en God in gebede aanroepen om het regt verſtand daar van, ſodanig dat gy in deſelve bequaam moogt ſyn te onderwyſen, en door geſonde leere te vermaanen en de tegenſpreekers de mond te ſtoppen en te overtuygen?

Antw. Ik wil ſulks, onder Gods hulpe, doen.

Aarts-Biſſchop. Syt gy voorneemens alle dwaalend en vremde leere, tegen Gods Woord ſtrydig, met all vlyt, uit te bannen en te verdryven, en beyde in

geheym

geheym en openbaar andere daar toe aan te ſpreeken en voort te ſetten ?

Antw. So is myn voorneemen, onder des Heeren hulpe.

Aarts-Biſſchop. Wilt gy verſaaken alle godloosheid en wereldſe begeerlykheden, en matiglyk, regtveerdiglyk en godſalig leven in deſe tegenwoordige wereld, ten eynde gy u ſelven betoonen moogt in alles een voorbeeld van goede werken aan andere, op dat die tegenſtaan, beſchaamd mogen worden, niets hebbende tegen u te ſeggen ?

Antw. Onder des Heeren hulpe, wil ik ſulks doen.

Aarts-Biſſchop. Wilt gy, ſo veel in u is, ruſte, liefde en vreede onder alle menſſen behouden en voortſetten ; en ſodanige die onruſtig, ongehoorſaam en binnen u Biſdom quaaddoenders ſyn, beriſpen en ſtraffen agtervolgens het geſag, dat gy hebt door Gods Woord en als u ſal worden gegeven door de ordinantie deſes Koningryks ?

Antw. Ik wil ſulks doen, onder Gods hulpe.

Aarts-Biſſchop. Wilt gy getrou ſyn in andere te beveſtigen, te ſenden of de handen op te leggen ?

Antw. Ik wil ſo ſyn, onder Gods hulpe.

Aarts-Biſſchop. Wilt gy u ſelfs vriendelyk betoonen en om Chriſti wille barmhertig ſyn aan den armen en nooddruftigen en allen vremdelingen, van hulpe ontbloot ?

Antw. Ik wil my ſo betoonen, onder Gods hulpe.

¶ *Dan ſal den Aarts-Biſſchop opſtaan en ſeggen :*

DE ALMAGTIGE God, onſe Hemelſe Vader, Die u een goede wille heeft gegeven om alle deſe dingen te doen, die verleene u ſterkte en kragt om deſelve te volbrengen ; dat Hy in u volbrengende het goede werk, dat Hy in u heeft begonnen, gy volkomen en onberiſpelyk moogt gevonden worden in den laaſten Dag, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen.*

¶ *Hier*

¶ *Hier ſal den gekoorene Biſſchop het overige van ſyn Biſſchoplyk Gewaad aan doen en nederknielende, over hem geſongen of geſegt worden* (Veni Creator Spiritus) *den Aarts-Biſſchop beginnende, de Biſſchoppen en andere, daar tegenwoordig, by verſen antwoordende.*

Na het welke den Aarts-Biſſchop ſal ſeggen:

Heere hoort ons Gebed.
Antw. En laat ons roepen tot U komen.

Aarts-Biſſchop. Laat ons bidden!

ALMAGTIGE God en allerbarmhertigſte Vader, die na Uwe oneyndige Goedheid Uwen eenigen en welbeminden Sone Jeſus Chriſtus hebt gegeven om te ſyn onſen Verloſſer en oorſprong des eeuwigen Levens; Die na dat Hy een volkomene verloſſinge door Syn Dood voor ons had te wege gebragt, en opgevaren was ten hemel, van daar ſeer rykelyk Syne Gaven op de menſſen heeft uitgeſtort, ſommige ſtellende tot Apoſtelen, ſommige tot Profeten, ſommige tot Euangeliſten, ſommige tot Herders en Leeraars tot opbouwinge en volmakinge van Syn Kerk; Wy bidden U, geeft deſen Uwen Dienaar ſodanigen genade, dat hy al toos gereed mag ſyn U Euangelium ende blyde tydinge van verſoeninge met U, uit te breyden, en dat geſag te gebruyken, dat hem gegeven is, niet tot verdervinge maar tot ſaligheid; niet tot ſchade maar tot hulpe; op dat hy als een wys en getrouw Dienſtknegt, U huysgeſin haar beſcheyden deel ter bequame tyde uitreykende, opgenomen worde in de eeuwige Vreugde door Jeſus Chriſtus, onſen Heere, die met U en den H. Geeſt een eenig God, leeft en regeert in eeuwigheid, *Amen.*

¶ Dan

¶ *Dan ſal den Aarts-Biſſchop en Biſſchoppen daar tegenwoordig, hare handen leggen op het hoofd van den verkooren Biſſchop, knielende voor haar, de Aarts-Biſſchop ſeggende:*

ONTFANGT den H. Geeſt tot het Ampt en werk van een Biſſchop in de Kerke Gods, aan u nu bevolen door de oplegginge onſer handen: In den Name des Vaders, ende des Soons, ende des Heyligen Geeſtes. En ſyt indagtig, de genade Gods, die u gegeven is door de oplegginge onſer handen, levendig te houden; Want God heeft ons niet gegeven den Geeſt der vreeſe, maar der kragt, liefde en gematigdheid.

¶ *Daarna ſal den Aarts-Biſſchop hem den* Bybel *overgeven, ſeggende:*

HOUD aan in 't leeſen, vermaanen en leere, Bedenkt de dingen in dit Boek begrepen. Syt daar in wakker, dat u aanwaſſen daar in openbaar werde aan alle. Geeft agt op u ſelven en op de Leere, en ſyt neerſtig in 't betragten daar van: Want ſo doende ſult gy en u ſelven behouden en de gene die u hooren. Syt den Kudde Chriſti als een Herder niet als een wolf; weyd deſelve, maar verſlintſe niet. Onderſteunt de ſwakken, heelt den ſieken, helpt ook de verſlagene, breng te regte de afdwalende, ſoek de verloorene. Syt ſo barmhertig, dat gy niet al te toegevend ſyt, behandel ſo de tugt, dat gy der barmhertigheid niet vergeet; op dat als de Opperſte Schaap-Herder ſal verſchynen, gy ontfangen moogt de onverwelkelyke Kroone der heerlykheid, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen.*

¶ *Dan ſal den Aarts-Biſſchop voortgaan in het* Formulier *van 't* H. Avondmaal, *en de nieubeveſtigde Biſſchop ſal met hem en de andere communiceeren.*

¶ *Voor*

¶ *Voor de laaſte bede, ſtraks voor den Segen, ſullen deſe Gebeden geſegt worden.*

ALLERBARMHERTIGSTE Vader, wy bidden U, ſend op deſen Uwen Dienſt-knegt neder Uwen Hemelſen Segen, en doet hem ſo aan met Uwen H. Geeſt, dat hy in 't prediken van U Woord niet alleen met ernſt beſtraffe, ſmeeke en met alle lydſaamheid en leere te werk ga, maar dat hy allen die gelooven, ſyn mag een geſond voorbeeld in woorde, in wandel, in liefde, in geloove, in kuysheid en in reynigheid; op dat hy ſyn loop getrouwelyk vervullende, ten laaſten Dage ontfangen mag de Kroone der Geregtigheid, weggeleyt by den Heere, de regtveerdige Rigter, die met den Vader ende den H. Geeſt, een God, leeft en regeert in eeuwigheid, *Amen.*

VERGESELT ons, O Heere! in al ons doen met Uwe aldergenadigſte gunſte, en ſet ons voort door Uwe gedurige hulpe, dat wy in alle onſe werken, met u begonnen, vervolgt en 't eynde gebragt, Uwen Heyligen Name mogen groot maken, en eyndelyk door Uwe Barmhertigheid verwerven het eeuwig leven, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen.*

DE Vrede Gods, die alle Verſtand te boven gaat, beware uwe herten en ſinnen in de kenniſſe en liefde Gods en Syns Soons Jeſu Chriſti onſes Heeren. En de Segen des Almagtigen Gods des Vaders, des Soons ende des H. Geeſtes ſy en blyve met u in eeuwigheid, *Amen!*

GEBEDEN
EN
DANKSEGGINGEN,

Jaarlyks te doen op den 5 *November*; ter oorſake van de gelukkige Verloſſinge van

Koning JACOB den I.

En de Drie Stenden deſes Ryks, van die hoog verraderlyke en bloeddorſtige voorgenomene Moord door Buſpoeder. Gelyk ook voor de gelukkige Overkomſt van den

Koning WILLEM de III.

Op deſe Dag ter Verloſſinge van Kerk en Staat.

¶ *De Dienſt ſal deſelve ſyn als men gewoon is te doen alle dagen, uitgeſondert waar het hier agter anders is geordonneert.*

¶ *Indien deſe dag op een* Sondag *komt, ſal men alleen het Sluyt-Gebed, voor dien* Sondag *eygen, in deſſelfs eygen plaatſe leſen.*

¶ *De Morgen-Gebeden ſullen begonnen worden met deſe Spreuken.*

BARMHERTIG en genadig is de Heere, langmoedig en groot van goedertierenheid,

Hy

Hy en ſal niet altoos twiſten, nog eeuwiglyk den toorn behouden

Hy en doet ons niet na onſe ſonden ende en vergelt ons niet na onſe ongeregtigheden, *Pſ.* 103. 8, 9, 10.

¶ *In plaats van* komt laat ons den Heere vrolyk ſingen, *&c. ſal deſe volgende Lof-ſang gebruykt worden, het eene vers by den Dienaar, het andere by de Klerk en het Volk.*

OLOOFT den Heere, want Hy is goed en Syne goedertierenheid geduurt tot in der eeuwigheid, *Pſ.* 107. 1.

Dat ſulks de bevrydde des Heeren ſeggen, die Hy van de hand der wederpartyders bevryd heeft, v. 2.

Sy hebben my dikwils benaaut van myner jeugd af, ſegge nu Iſrael, *Pſ.* 129. 1.

Sy hebben my dikwils van myner jeugd af benaaut, evenwel hebben ſy my niet overmogt, v. 2.

Sy hebben ſonder oorſake de groeve hares nets voor my verborgen, ſy hebben ſonder oorſake gegraven voor myne ſiele, *Pſ.* 35. 7.

Sy hebben een net bereyd voor myne gangen, myne ſiele was nedergebukt, ſy hebben een kuyl voor myn aangeſigte gegraven, ſy ſyn 'er midden in gevallen, Pſal. 57. 7.

Onſe Heere is groot en van veele kragt; Synes Verſtands en is geen getal, *Pſ.* 147. 5.

De Heere houd de ſagtmoedige ſtaande: De godlooſe vernedert Hy tot de aarde toe, ver. 6.

Uwe Hand ſy over den man Uwer Regterhand; over des menſſen Sone, (dien) Gy U geſterkt hebt, *Pſ.* 80. 18.

So ſullen wy van U niet te rugge keeren: Behoud ons in het leven, ſo ſullen wy Uwen Name aanroepen, ve. 19.

Eere ſy den Vader, ende den Sone, *&c.*

Als het was in den beginne, &c.

¶ *Beſondere Pſalmen, 64. 124. 125.*

¶ *Bi-*

¶ *Beſondere Leſſen* { Eerſte Les. 2 *Sam.* 22. *Wy loven U den God*, &c. Tweede Les. *Hand.* 23. *Gy gantſe aarde juycht den Heere*, &c.

¶ *In de Tegenſtemmen na het* Geloof *ſal dit ingevoegt en gebruykt worden voor de Koningin.*

Dienaar. O Heere bewaard de Koningin.
Volk. Die Haar vertrouwen op U ſtelt.
Dienaar. Send Haar hulpe uit Uwen H. Throon.
Volk. En beſcherm haar altyd kragtelyk.
Dienaar. Laat Haare vyanden tegen Haar niet vermogen.
Volk. Laat de Booſe Haar niet naderen om Haar te beſchadigen.

In plaats van het eerſte Morgen-Gebed *ſullen deſe twee volgen.*

ALMAGTIGE God, die door alle eeuwen Uwe magt en goedertierenheid hebt getoond in de wonderbare en genadige Verloſſingen Uwer Kerke en in regtveerdige en Godſalige Koningen en Staaten, die Uwe Heylige en eeuwige waarheid belyden, te beſchutten tegen de godlooſe ſamenſweeringen en ſnoode liſten aller harer vyanden. Wy danken en roemen U met ongeveynſde lippen, voor die wonderlyke en magtige Verloſſinge van onſen genadigſten Souvereyn, de Koning *Jacob* de I. de Koningin, de Prins, en alle de Koninglyke Looten, nevens den Adel, Geeſtelykheid en Gemeene Leden deſes Ryks, toen in 't Parlement vergadert, door Paaps Verraad als Schaapen ter ſlagtinge gedoemd op d'alderbarbaarſte en wreedſte wyſe, de voorbeelden aller voriger tyden overtreffende. Niet onſe waardigheid, maar Uwe Genade, niet ons voorſigt, maar Uwe Voorſienigheid heeft ons van deſe onnatuurlyke Samenrotting bevryd. En daarom niet ons O Heere, niet ons, maar Uwen Name zy alle eere en Heerlykheid, in alle gemeenten der Heyligen, van geſlag-

geſlagte tot geſlagten, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen!*

NEEMT ook aan, Allergenadigſte God, onſe ongeveynſde Dankſeggingen voor het vervullen onſer herten op een nieu met vrolykheid, en blydſchap, na de dagen, in welke Gy ons verdrukt hebt, en door een nieu geſang in onſe monden te leggen, om dat Gy den laaſten Koning *WILLEM* op deſe Dag ons overbragt om onſe Kerke en Staat van Paapſe Dwinglandy en arbitraire magt vry te ſtellen. Wy aanbidden de Wysheid en Regtveerdigheid Uwer Voorſienigheid, die ſo wel gepaſt ons uiterſte gevaar voorquam en alle de aanſlagen onſer vyanden verydelde. Wy bidden U, geeft ons ſulk een levendig en altoosblyvend gevoelen van 't geen Gy doen deedet en ſedert dien tyd voor ons gedaan hebt, dat wy nooit traag of ſorgeloos en werden in onſe gehoorſaamheid, door Uwe groote en onverdiende goedheid te misbruyken, maar dat die ons tot bekeeringe mag leyden en bewegen tot meerder vlyt en yver in alle de pligten onſer Godsdienſt, welke Gy op een wonderdadige wyſe onder ons bewaart hebt. Laat waarheid en godſaligheid, eendragt en eenſtemmigheid nevens alle andere deugden onder ons ſo bloeyen, dat deſe de vaſtigheid mogen ſyn van onſe tyden en deſe Kerke doe ſyn een lot op aarde. En dit alles ſmeeken wy om de ſake van onſen geſegenden Heer en Saligmaker, *Amen.*

¶ *Op het eynde der* Litanie, (die op deſe Dag altyd moet gebruykt worden) *na het Gebed*; Wy bidden U, O Heere, *&c. Sal dit volgende geſegt worden:*

ALMAGTIGE God en Hemelſe Vader, die door Uwe genadige Voorſienigheid en tedere Barmhertigheid t'onswaarts, de boosheyd en gedagten onſer vyanden voorquaamt door het ontdekken en verydelen van haar ſchrikkelyken en godlooſen aanſlag, toegelegt en voorgenomen om op deſen dag in 't werk te

ſtellen

ſtellen tegens den Koning en de gantſe Staat deſer Ryken, tot het om verre werpen van de Regeeringe en Godsdienſt, onder ons vaſtgeſteld; Wy pryſen en verheerlyken Uwen Grooten Naam met alle onderdanigheid voor deſe Uwe oneyndige en genadige goedgunſtigheid jegens ons. Wy bekennen het was Uwe Barmhertigheid, Uwe Barmhertigheid alleen, dat wy doe niet verteert en waren. Want onſe ſonden ſchreeuwden ten Hemel tegens ons en onſe ongeregtigheden riepen om regtveerdige wraake over ons. Dog Gy en hebt ons niet gedaan na onſe ſonden, nog ons vergolden na onſe ongeregtigheden; nog ons overgegeven, als wy verdienden, tot een roof voor onſe vyanden; maar verloſte ons in goedertierenheid van haar boosheid, en bewaardet ons van dood en verderfeniſſe. Laat, O Heere, de overweeginge van deſe Uwe goedheid, een ware bekeeringe in ons werken, op dat de ongeregtigheid ons verderf niet ſy. Vermeerder ook in ons dagelyks een levendig Geloof en een liefde, vrugtbaar in alle heylige gehoorſaamheid, op dat Gy met het ligt Uwes *Evangeliums* ons en onſe nakomelingen altyd moogt begunſtigen, En dat alles en alleen om Uwes dierbaren Soons Jeſu Chriſti wille, onſes eenigen Middelaars en Voorſpraaks, *Amen!*

¶ *In plaats van 't Gebed,* (ten tyde van Tumult en Oorlog) *ſal dit Gebed volgen:*

O HEERE, die op deſen Dag de ſtrikken des doods ontdekte, die voor ons gelegt waren, en ons wonderbaar daar van verloſte; Weeſt Gy voortaan onſen magtigen Beſchermer, en verſtrooit onſe vyanden, die luſt hebben in bloed. Verdwaas en maakt te niet hare raadſlagen, breng haar hoogmoed neder, Stilt haar boosheid, doet te niet haare liſten! Sterk de handen van onſe genadige Koningin *ANNA*, en van alle, die onder Haar in geſag geſteld ſyn, met geregtigheid en regt, om alle ſodanige werkers der ongeregtigheid, die Godsdienſt tot Rebellie en Gelove

tot verdeeltheid verkeeren, uit te roeyen; Op datſe nooit tegen ons vermogen of in het verderf Uwer Kerke onder ons ſegepraalen, maar dat onſe genadige Souvereyn en Haar Koningryken by Uwe waare Godsdienſt bewaard en door Uwe genadige goedertierenheid daar in beſchermt ſynde, wy alle U te regten dienen, en in Uwe Heylige Gemeente danken, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen!*

¶ *In het* Formulier *des* Avondmaals *ſal in plaats van 't Gebed voor den Dag, dit volgende gebruykt worden.*

EEUWIGE God en onſen Allermagtigſten Beſchermer, Wy Uwe onwaardige Dienaaren buygen ons ſelven met ootmoedigheid neder voor Uwe Majeſteyt, met erkenteniſſe van Uwe kragt, wysheid en goedheid door den Koning en de drie Stenden deſes Koningryks, in 't Parlement vergadert, te bewaren voor 't verderf, deſen dag tegens Haar geſmeed. Maak ons, bidden wy U, regt dankbaar voor deſe groote Barmhertigheid t'onswaarts. Beſchut en beſchermt onſen Souvereyne Vrou, de Koningin en al het Koninglyke Huys voor alle Verraad en 't Samenrotting. Bewaar Haar in 't Geloove, Vreeſe en Liefde 'tUwaarts; Segen Haare Regeeringe met langdurige voorſpoed hier op aarden en kroon Haar hier namaals met eeuwige Heerlykheid in 't Koningryk der Hemelen: door Jeſus Chriſtus onſen eenigen Saligmaker en Verloſſer, *Amen!*

De Sendbrief Rom. 13. 1. tot v. 8. *Het Euangelium* Luk. 9. 51. tot vers 57.

* *By aldien 'er na 't Geloof geen Predikaatſie is, ſo ſal men een van de ſes* Homilien *tegens de Rebellie leeſen.*

* *Deſe Spreuke ſal by de offering geleeſen worden.*

ALLE dingen dan die gy wilt dat u de menſſen doen, doet gy ook hen alſo, want dat is de Wet ende Profeten, *Matt.* 7. 12.

¶ *Na*

¶ *Na het Gebed voor de ſtrydende Kerke, ſal dit volgende Gebed gebruykt worden.*

O GOD, wiens Name heerlyk is over de gantſe Aarde, en wiens Heerlykheid is tot boven de Hemelen, Die op deſen dag onſe Kerk en Staat ſo wonderbaar verloſte van heymelyke liſten en helſe boosheid van Paapſe Samenſweerders, En te gelyk op deſen dag ons wederom een kragtdadige Verloſſinge verleende van openbare Tyrannie en onderdrukkinge van deſelve wrede en bloeddorſtige vyanden: Wy danken en aanbidden Uwe Heerlyke Majeſteyt ſo voor de eerſte als voor deſe laaſte wonderlyke goedgunſtigheid jegens onſe Kerk en Natie, in onſe Godsdienſt en Vryigheden te bewaren. En wy ſmeeken met nedrigheid, dat het behoorlyk gevoelen van deſe Uwe herhaalde gunſte, in ons een nieuwen geeſt van liefde en dankbaarheid vernieuwe en opwekke omtrent U, die den eenigen Autheur daar van ſyt; een geeſt van ſtille onderwerpinge en gehoorſaamheid aan onſen genadigen Souvereyn de Koninginne *ANNA*, en een geeſt van brandenden yver voor onſe Heylige Godsdienſt, die Gy nu ſo wonderbaar herſteld, en als een Segen op ons en onſe nakomelingen beveſtigt hebt. En dit alles ſmeeken wy om Jeſu Chriſti wille, *Amen.*

FORME van GEBEDEN en VASTEN,

Jaarlyks gebruykelyk op den 30 *January*, ſynde de dag der Martelaarſchap van den geſegenden Koning *Karel* de I.

O *M van Gods Barmhertigheid af te bidden, dat nog de ſchuld van dat gewyd en onnoſel Bloed, nog die an-*

dere Sonden, door welke God getergt was om beyde Ons en onſen Koning over te geven in de handen van wreede en redenlooſſe menſſen, ooit hier na aan Ons en Onſe nakomelingen toegerekend mogen worden.

¶ *Indien deſe dag komt te vallen op een* Sondag, *ſo ſullen deſe Gebeden gebruykt en de* Vaſtdag *gehouden worden des daags daar na. En ſal op de* Sondag *naaſt voorheen in het* Morgen-Gebed *ſtraks na het* Geloof *van* Niceen, *kenniſſe van het behoorlyk waarneemen deſer dag gegeven worden.*

¶ *De Dienſt van die dag ſal deſelve ſyn in alles als op H. Dagen, uitgeſondert waar het in dit* Formulier *anders is beſteld.*

ORDRE des Morgen-Gebeds.

¶ *Den Dienaar ſal beginnen met een of meer deſer Spreuken.*

BY den Heere onſe God ſyn de Barmhertigheden ende vergevingen, alhoewel wy tegens Hem gerebelleert hebben. Ende wy hebben de ſtemme des Heeren onſes Gods niet gehoorſaamt, dat wy in ſyne wetten wandelen ſouden, die Hy gegeven heeft voor onſe aanſigten, *Dan.* 9. 9, 10.

Kaſtyd ons O Heere, dog met mate, niet in Uwen toorne, op dat Gy ons niet te niete maakt, *Jer.* 10. 24.

Treed met Uwe Dienſt-knegten niet in het gerigte, want niemand die leeft, ſal voor U aangeſigte regtveerdig ſyn, *Pſ.* 143. 2.

¶ *In plaats van* Komt laat ons den Heere vrolyk ſingen, *&c. Sal deſe ſang volgen, het een vers by den Dienaar, het andere by de Klerk en 't Volk.*

O Heere Gy ſyt regtveerdig en elk een Uwer oordeelen is regt, *Pſ.* 119. 137.

Dog Gy ſyt regtveerdig in alles-wat ons overgekomen is;

want

want Gy hebt trouwelyk gehandelt, maar wy hebben godlooſlyk gehandelt, Neh. 9. 33.

Maar my aangaande myne voeten waren by na uitgeweeken: Myne treden waren bykans uitgeſchooten, *Pſ.* 73. 2.

Want ik was nydig op de dwaſe, ſiende der godlooſen vrede, ve. 3.

Het volk ſtond op, ende de vorſten beraadſlaagden te ſamen tegen den Heere en tegen Synen Geſalfden, *Pſ.* 2. 2.

Sy hebben in 't herte ſamen geraadſlaagt, tegen hem hebben ſy eenverbond gemaakt, Pſal. 83. 6.

Hy hoorde de naſprake van vele, vreeſe was van rontſomme, dewyle ſy ſamen tegens hem raadſloegen om ſyne ſiele te neemen, *Pſ.* 31. 14.

Sy ſpraaken tegen hem met een valſe tonge, met hatige woorden hebben ſy hem omcingelt, en beſtreeden hem tegen oorſake, Pſ. 109. 2, 3.

Selfs de man des vredes, waar op hy vertrouwde, ſy die ſyn brood aten, verhieven de verſſenen tegens hem, *Pſal.* 41. 10.

Sy hebben hem quaad voor goed vergolden tot beroeringe ſyner ſiele, Pſal. 35. 12.

t'Samen hebben ſy beraatſlaagt ſeggende: God heeft hem verlaaten, jaget na en grypt hem, want daar is geen Verloſſer, *Pſ.* 71. 11.

Den adem onſer neuſen, de Geſalfde des Heeren, is gevangen in hare groeven: van welken wy ſeyden, wy ſullen onder ſyne ſchaduwe leven, Klaagl. 4. 20.

De wederpartyder en de vyand ſyn ingegaan inde poorten van *Jeruſalem*, ſeggende: wanneer ſal hy ſterven ende ſynen Name vergaan, *Klaagl.* 4. 12. *Pſalm* 41. 6.

Laat het oordeel des ſchulds tegen hem aankomen, en nu hy legt, laat hem niet weder opſtaan, Pſ. 41. 9.

Wrevelige getuygen ſtonden tegens hem op, 't geen hy niet en wiſt, leyden ſy hem te laſt, *Pſ.* 35. 11.

Om der ſonden des Volks wille en ongeregtigheden der Prie-

Prieſteren, hebben ſy het bloed der regtveerdigen in 't midden van haar vergooten, Klaagl. 4. 13.

Myne ſiele en kome niet in hare verborgene raad, myne eere en worde niet vereenigt met haare vergaderinge, want in hare toorn hebben ſy een man doodgeſlaagen, *Gen.* 49. 6.

Selfs de Man uwer Regterhand, den Soone des menſſen, dien gy u geſterkt had, Pſ. 80. 16.

Hy ſcheen in de oogen der dwaaſen te ſterven, en ſyn uitgang wierd voor quellinge gerekend, *Wysh.* 3. 2.

Sy Sotten hielden ſyn leven raſery en ſyn eynde oneerlyk, Cap. 5. 4.

Want of hy wel in het geſigte der menſſen gepynigt wierd, was nogtans ſyne hope vol onſterffelykheid, Cap. 3. 4.

Hoe is hy gerekend onder de kinderen Gods, en hoe is ſyn lot onder de Heylige? Cap. 5. 5.

Maar Gy O Heere God der wraake, Gy God der wraake, doet wel by Zion na u gunſte, *Pſ.* 94. 1. en 51. 20.

Weeſt O Heere Uwen volke genadig, dat Gy verloſt hebt en legt geen onſchuldig bloed tot onſen laſte, Deut. 21. 8.

En raapt onſe ſiele niet weg met de ſondaren, nog ons leven met de mannen des bloeds, *Pſ.* 26. 9.

Verloſt ons van bloedſchulde, O God, Gy God onſer Saligheid, ende onſe lippen ſullen uwe geregtigheid roemen, Pſ. 51. 16.

Want gy ſyt een God, die geen luſt en hebt in godloosheid, de booſe en ſal by u niet verkeeren, *Pſ.* 5. 5.

Gy ſult de leugenſprekers verdoen, van den man des bloeds ende des bedrogs heeft den Heere een grouwel, Pſ. 5. 7.

O hoe wordenſe in een oogenblik tot verwoeſtinge en komen tot een ſchrikkelyk eynde, *Pſ.* 73. 19.

Als een droom na het ontwaaken, ſo ſult Gy haar beeld verogten, Pſ. 73. 20.

Groot en wonderbaar ſyn Uwe werken O Heere Almagtige God, regtveerdig en waaragtig ſyn Uwe wegen, Gy Koning der Heyligen, *Openb.* 15. 3.

O Heere Gy ſyt regtveerdig en elk een Uwer oordeelen is regt, Pſal. 119. 137.
Eere ſy den Vader, *&c.*
Als het was in de beginne, &c.

¶ *Beſondere Pſalmen voor den dag*, Pſal. 9. 10. 11.

Eygene Leſſen { De Eerſte, 2 *Sam.* 1.
De Tweede, *Matth.* 27.

¶ *In plaatſe van het eerſte* Sluyt-Gebed *in het* Morgen-Gebed, *ſullen deſe twee navolgende gebruykt worden.*

O ALLERMAGTIGSTE God, vreeſlyk in Uwe oordeelen en wonderlyk in Uwe werken omtrent de menſſen kinderen, die in Uwe groote grimmigheid toeliet, dat onſen genadigen Souvereyn, Koning *Karel* de I. op deſen dag door de handen van wreede en bloeddorſtige menſſen van 't leven wierd berooſt: Wy Uwe ſondige Schepſelen, voor U hier vergadert, belyden uit name van alle het volk deſes Lands ootmoediglyk, dat het de roepende ſonden deſer Natie waren, die dit ſwaar oordeel over ons bragten; Maar O genadige God, als gy onderſoek na bloed doet, legt dan de ſchuld van dit onnoſel bloed (het ſtorten waar van niet als het Bloed Uwes Soons kan verſoenen) niet ten laſte van het Volk deſes Lands, en laat het nooit van ons nog de handen onſer nakomelingen geeyſt worden. Syt genadig, O Heere, ſyt Uwen Volke genadig, dat Gy verloſt hebt, en laat Uwe grimmigheid over ons niet altoos duuren, maar vergeeſt ons om Uwer Barmhertigheden wille door de verdienſten van U Soon, Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen.*

GESEGENDE Heere, in wiens oogen de dood Uwer heyligen dierbaar is, wy roemen Uwen Naam voor Uwe overvloedige genade aan onſen gemartelden Souvereyn vergunt, door welke hy bequaam

quaam geſteld wierd om blymoediglyk te volgen de voetſtappen van ſyn geſegenden Meeſter en Saligmaker, door ſtandvaſtelyk en ſagtmoediglyk alle wreede verontwaardigingen, die met bloed eyndigden, te verdragen, en ſelfs toen, even na dat ſelve Voorbeeld, voor ſyne Moordenaars te bidden. Laat O Heere, de gedagteniſſe van Hem, altyd onder ons geſegend ſyn, op dat wy het voorbeeld van Syn moedigheid en volſtandigheid, ſagtmoedigheid, lydſaamheid en groote liefde mogen navolgen. Geeft ook, dat dit ons Land van de wraake ſynes regtveerdigen bloeds bevryd mag ſyn, en Uwe Barmhertigheid groot gemaakt in de vergevinge onſer Sonden; En dat alles om Jeſu Chriſti wille, onſen eenigen Middelaar en Voorſpraak, *Amen.*

Op het eynde der Litanie, *(die altyd op deſe dag ſal geleeſen worden) ſtraks na 't gebed* Wy bidden U O Heere, *&c. ſullen deſe drie volgende Gebeden gebruykt worden.*

O HEERE, Wy bidden U, hoort genadiglyk onſe Gebeden, en ſpaart alle de gene, die U haare Sonden belyden, op dat ſy, welker gewiſſen door ſonde beſchuldigt worden, door Uwe genadige quytſcheldinge bevryd mogen ſyn, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen.*

O ALLERMAGTIGSTE God en Barmhertige Vader, die medelyden met alle menſſen hebt, en niets en haat van 't geen Gy gemaakt hebt nog de dood eens Sondaars begeert, maar dat hy liever van ſyn Sonden ſig ſou bekeeren en behouden worden; neemt ons aan en vertrooſt ons, die met de laſt onſer Sonden vermoeyt en gebukt gaan. Het is U eygen altyd te ontfermen, U komt het alleen toe de Sonden te vergeven. Spaart ons derhalven, goede Heere, ſpaart U volk, dat Gy verloſt hebt; treed niet in 't gerigte met Uwe dienſt-knegten, die gering ſtof en elendige Sondaaren ſyn, maar keert Uwen toorn ſodanig van ons, die met nedrigheid onſe ſnoodheid erkennen, en waarlyk

waarlyk berouw van onſe fauten hebben, en helpt ons ſo in deſe wereld, dat wy altyd met U leven in de toekomende, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen.*

BEKEERT Gy ons, O goede Heere, en wy ſullen bekeert ſyn. Syt genadig, O Heere, ſyt U volk genadig, dat tot U vlied met weenen, vaſten en bidden, want Gy ſyt een barmhertige God, vol van genade, langmoedig en van groote goedertierenheid. Gy ſpaart ons, als wy ſtraffe verdienen; en in Uwen toorn gedenkt Gy des Ontfermens. Spaart U volk, goede Heere, ſpaart haar ende en laat U erfdeel niet tot ſchande komen. Hoort ons O Heere, want Uwe Barmhertigheid is groot. Siet op ons na de veelheid Uwer goedertierenheden, om de verdienſten en 't Middelaars-Ampt van Uwen geſegenden Sone, Jeſus Chriſtus, onſen Heere, *Amen.*

¶ *In de dienſt des* H. Avondmaals *naar het gebed voor de Koningin,* (Almagtige God, wiens Ryke eeuwigduurend is, *&c.*) *Sullen in plaats van het Gebed voor den dag, deſe twee gebruykt worden.*

O Allermagtigſte God, *&c.* / Geſegende Heere, in wiens geſigte, *&c.* } *Als in de Morgen-Gebeden.*

Den Sendbrief *is* 1 Pet. 2. *van* v. 13. *tot* 23.
Het Euangelium *Mat.* 21. *van* v. 33. *tot* 44.

¶ *Na het* Niceens-Geloof *ſal in plaatſe van de predikaatſie voor dien dag, geleeſen worden het eerſte en tweede deel der* Homilie *tegens ongehoorſaamheid en moedwillige rebellie, als by authoriteyt is uitgegeven, of den Dienaar ſal een predikaatſie van ſyn eygen maakſel doen op het ſelve onderwerp.*

¶ *Onder*

¶ *Onder het offeren ſal deſe Spreuke geleeſen worden.*

WAT gy wilt dat u de menſſen doen, doet gy ook hen alſo, want dat is de Wet ende de Profeten, *Mat.* 7. 12.

¶ *Na het* Gebed (voor de algemeene Staat der Kerk *&c.*) *ſullen deſe twee volgende gebruykt werden.*

O HEERE, onſe Hemelſe Vader, die ons niet geſtraft en hebt na onſe Sonden, maar in 't midden des oordeels der ontferminge gedagt; Wy bekennen, dat het Uwe beſondere gunſte is, dat alhoewel Gy om onſer meenigvuldige en groote ongeregtigheden wille toeliet, dat Uwen Geſalfden, den geſegenden Koning *Karel* de I. op deſe dag in de handen verviel van geweldige en bloeddorſtige menſſen en wreedelyk van haar wierd vermoort, Gy ons nogtans niet altyd hebt gelaaten als ſchapen ſonder herder, maar door Uwe genadige Voorſienigheid de ontwyffelbare Erfgenaam tot deſe Kroonen, onſen toen genadigen Souvereyn Koning *Karel* de II. voor ſyne bloedige vyanden ſo wonderbaar bewaarde, hem onder de ſchaduwe Uwer vleugelen bedekkende, tot dat hare tyrannie een eynde had, en hem toen, ter van U geſtelde tyd, weder overbragt om te ſitten op de Throon ſynes Vaders, en te gelyk met de Koninglyke Familie de vorige Regeeringe onder ons in Kerk en Staat herſtelde. Wy danken U hertgrondelyk voor deſe Uwe groote en onuitſprekelyke goedheden, U ſmeekende, Uwe genadige Beſcherminge verder te laten gaan over het gantſe Koninglyke Huys; en onſen genadigen Souvereyn de Koninginne *ANNA*, een lange en gelukkige Regeeringe over ons te verleenen. So ſullen wy, die U volk ſyn, U eeuwig dankſeggen, en Uwen roem vertellen van geſlagte tot geſlagte, door Jeſus Chriſtus onſen Heer en Saligmaker, *Amen.*

GEEFT

GEEFT ook, O Heere, bidden wy U, dat de loop deſer wereld ſo vreedſamelyk door U beſtier geſchikt werde, dat Uwe Kerke U met blydſchap in alle godſaligheid en ſtilheid dienen mag, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen.*

ORDRE des Avond-Gebeds.

¶ *De Lof-ſang van den Morgen in plaats van,* komt laat ons den Heere vrolyk ſingen, *&c. Sal hier insgelyks voor de beſondere Pſalmen geleeſen worden.*

GY O Heere ſyt regtveerdig, *&c.*

¶ *Beſondere Pſalmen,* 79. 94, 85.

¶ *Beſondere Leſſen* { De Eerſte *Jer.* 12. of *Dan.* 9. tot *v.* 22. / De tweede *Heb.* XI. 32. tot Cap. 12. *v.* 7.

¶ *In plaats van het eerſte Sluyt-Gebed in de Avond-dienſt, ſullen deſe twee volgende gebruykt worden.*

O GESEGENDE Heere God, Die alle dingen wel door Uwe wysheid ſtiert en ſchikt, als beſt overeenkomt met Uwe eygene Regtveerdigheid, maar ook U welbehagen in dier voegen uitvoert, dat wy U niet anders als regtveerdig konnen erkennen in alle Uwe wegen en heylig in alle Uwe werken; Wy Uwe ſondige Schepſelen vallen hier voor Uwen throon neder en belyden, dat Uwe oordeelen regtmatig waren, als Gy wreede menſſen, ſonen *Belias*, op deſen dag, toeliet, haare handen te bevlekken met het bloed Uwes Geſalfden; Wy hebben dit ſelve over ons gehaalt door onſe groote

groote en langdurige tergingen in tegens U te ſondigen. En daarom vernederen wy ons daar voor in deſen, en ſmeeken dat Uwe Barmhertigheid alle deſelve vergeve en deſe Natie verloſſe van bloedſchuld, (beſonder van die deſes dags). Keert ook van ons en alle onſe nakomelingen alle die oordeelen af, die wy om onſer Sonden wille verdiend hebben, En dat alles om de algenoegſame verdienſten van Uwen Sone, onſen Saligmaker Jeſus Chriſtus, *Amen.*

HOOG-gepreſene God, die regtveerdig en magtig ſyt en toeliet, dat Uwen waarden Dienſt-knegt, onſe geweſene gedugte Souvereyn Koning *Karel* de I. op deſen dag aan de geweldige woede van godlooſe menſſen wierd overgegeven om ſmadelyk gehandelt, en ten laaſten van haar vermoort te worden: Schoon dat wy niet dan met ſchrik en beven aan ſo vuylen daad konnen denken, ſo vermelden wy nogtans met alle dankbaarheid de heerlykheden Uwer genade, toen blykende in Uwen Geſalfden; dien Gy, ſelfs in de uure des Doods, met een doorlugte mate van exemplaar geduld, ſagtſinnigheid en liefde, voor het aangeſigte ſyner wreeder vyanden geliefde te begiftigen. En alhoewel Gy haar toeliet voort te gaan tot ſulk een hoogte van geweldenary, dat ſy hem doodden en beſittinge van ſynen Throon namen, ſo bewaarde Gy egter in groote goedertierenheid ſynen Sone, wiens Regt het was, en bragt hem eyndelyk door een wonderlyke voorſienigheid weder te rugge, en plaatſte hem daar op tot het Herſtel der ware Gods-dienſt en beveſtiginge der vrede onder ons; Om al het welke wy Uwen Naam verheerlyken, door Jeſus Chriſtus onſen geſegenden Saligmaker, *Amen.*

¶ *Straks na het Gebed* (verligt onſe duyſterniſſe, *&c.*) *ſullen deſe drie naaſtvolgende gebruykt worden.*

Wy bidden U O Heere, *&c.*
O Almagtig een genadige Vader *&c.*
Bekeert Gy ons, O goede Heere, *&c.*
} *Als voor in de Morgen-Gebeden.*

Even

¶ *Even voor het Gebed van den* H. Chryſoſtomus *ſal dit Sluyt-Gebed, dat volgt, gebruykt worden.*

ALMAGTIGE en eeuwige God, Wiens Regtveerdigheid is als de vaſte bergen, en Uwe oordeelen als de afgrond, en die door dien wreeden moord, welke als op deſen dag tegen den geheyligden Perſoon Uwes Geſalfden wierd begaan, ons hebt geleert, dat nog de grootſte der Koningen nog de beſte der menſſen kinderen meer veylig ſtaan voor geweld als voor de natuurlyke dood; Leert ons hier door verder ſo onſe dagen tellen, dat wy onſe herten tot wysheid aanleggen. Geef ook, dat nog de luyſter van iets dat groot is nog de gedagten van iets, dat goed in ons is, onſe oogen in eeniger wyſe aftrekke van ons ſelfs aan te ſien als ſondig ſtof en aſſe, maar dat, na het voorbeeld van deſe Uwen geſegende Martelaar, wy na de prys der hooge roepinge, die ons is voorgeſteld, ons mogen voorwaarts uitſtrekken in gelove en lydſaamheid, nedrigheid en ſagtmoedigheid, dooding en verloochening van ons ſelfs, liefde en getrouwe volherdinge ten eynde toe; en dat alles om Uwes Soons onſes Heere Jeſu Chriſti wille, Wien nevens U en den H. Geeſt, ſy alle eere en heerlykheid in eeuwigheid, *Amen.*

FORMULIER
VAN
GEBEDE en DANKSEGGINGE

Aan God Almagtig, voor het eyndigen van die groote Rebellie door 't herſtellen van de Koning en het Koninglyke Huys, en het weder opregten der Regeeringe, na dat deſelve veele jaaren was ondergehouden. Welke onnoemlyke goedertierenheden wonderbaar

derbaar ſyn te weeg gebragt op den 29 *Mey* 1660. Tot gedagteniſſe waar van by *Acte* van 't *Parlement* is vaſt geſteld, dat die dag voortaan alle jaaren heyliglyk ſal onderhouden worden.

¶ DE Acte *des* Parlements, *gemaakt in het twaalfde en beveſtigt in het dertiende jaar van Koning* Karel *de* II. *tot het jaarlyks waarneemen van den* 29 *dag van* Mey, *als een openbare Dank-dag, ſal in den Morgendienſt, ſtrak na het* Niceens-Geloof *openbaarlyk in alle Kerken worden afgeleeſen op de* Sondag, *naaſt voor de* 29ſte *van* Mey *gaande, en alsdan kenniſſe worden gegeven van deſſelfs behoorlyke onderhoudinge.*

¶ *De dienſt ſal deſelve ſyn als gebruykelyk is op H. Dagen, uitgeſondert waar het in deſen anders is geordonneert.*

¶ *By aldien deſe dag mogt komen op* Hemelsvaart-dag *of* Pinxter, *ſo ſullen de eygen Gebeden van deſe Dag by die van de Feeſtdagen in haar eygene plaatſen gevoegt worden als vooren; En het overige des Dienſts deſes dags ſal overgeſlagen worden. Dog indien deſe dag op eenige andere* Sondag *valt, ſo ſal deſe geheelen Dienſt gebruykt worden, als die hier volgt in ſyn geheel. Wat Feeſtdagen ook op deſe plegtige Dank-dag mogten vallen, ſal evenwel de volgende Lof-ſang in plaatſe van,* Komt laat ons den Heere vrolyk ſingen, *&c. gebruykt worden.*

¶ *De Morgen-dienſt ſal beginnen met deſe Spreuken.*

BY den Heere onſe God ſyn de Barmhertigheden ende vergevingen, alhoewel wy tegen Hem gerebelleert hebben. Ende wy hebben de ſtemme des Heeren onſes Gods niet gehoorſaamt, dat wy in Syne Wetten wandelen ſouden, die Hy gegeven heeft voor onſe aangeſigten, *Dan.* IX. 9, 10.

Het ſyn de goedertierenheden des Heeren, dat wy niet vernielt en ſyn, en dat Syne barmhertigheden geen eynde hebben, *Klaagl.* 3. 22.

¶ *In*
gen,
den
IK ſa
gen
kend
Hy
Heere
Wie
Alle Sy
De w
alle de
De H
ſe vern
De H
die onde
Wan
toorn b
Hy en
niet na o
Wan
goederti
ſen, Pſ.
Ja ge
ontfermt
Gy he
tert, gel
Gy ha
't vuur
gevoert i
Gy h
ſien, no
de ons w
71. 20.
Gy heb
onſe tegen
der eeuwi

¶ *In plaatſe van*; Komt laat ons den Heere vrolyk ſingen, *&c. Sal deſe Lof-ſang volgen, het eene vers by den Dienaar, het andere by de Klerk en het Volk.*

IK ſal de goedertierenheden des Heeren eeuwiglyk ſingen: Ik ſal Uwe waarheid met mynen monde bekend maaken van geſlagte tot geſlagte, *Pſ.* 89. 1.

Hy heeft ſyne wonderen een gedagteniſſe gemaakt, de Heere is genadig en barmhertig, Pſ. 111. 4.

Wie ſal de mogentheden des Heeren uitſpreeken? Alle Synen lof verkondigen? *Pſ.* 106. 2.

De werken des Heeren ſyn groot, ſy worden geſogt van alle de gene, die 'er luſt in hebben, Pſalm 111. 2.

De Heere houd de ſagtmoedige ſtaande; De godlooſe vernedert Hy tot de aarde toe, *Pſalm* 147. 6.

De Heere doet geregtigheid ende gerigten allen den genen, die onderdrukt worden, Pſalm 103. 6.

Want Hy ſal niet altoos twiſten nog eeuwiglyk den toorn behouden, *Pſalm* 103. 9.

Hy en doet ons niet na onſe Sonden ende en vergelt ons niet na onſe ongeregtigheden, Pſ. 103. 10.

Want ſo hoog de hemel is boven de aarde, is Syne goedertierenheid geweldig over de gene, die Hem vreeſen, Pſ. 103. 11.

Ja gelyk hem een Vader ontfermt over de kinderen, ſo ontfermt Hem de Heere over de gene die Hem vreeſen, v. 13.

Gy hebt ons beproeft O God, Gy hebt ons geloutert, gelyk men het ſilver loutert, *Pſ.* 66. 10.

Gy had den menſſe op ons hoofd doen ryden, wy waren in 't vuur ende in 't water gekomen, maar Gy hebt ons uitgevoert in een overvloeyende ververſſinge, v. 12.

Gy hebt ons veele benautheden en quaden doen ſien, nogtans maakte Gy ons weder levendig en haalde ons weder op uit de afgronden der aarde, *Pſalm* 71. 20.

Gy hebt aan ons gedagt in onſe nedrigheid, Gy hebt ons onſe tegenpartyders ontrukt, want Uwe goedertierenheid is in der eeuwigheid, Pſ. 136. 23, 24.

Heefe

Heere Gy ſyt Uwen lande gunſtig geweeſt, Gy hebt de gevangeniſſe Jacobs gewend, *Pſ.* 85. 1.

De God onſer goedertierenheid is ons voorgekomen, God heeft my op myne verſpieders doen ſien, Pſ. 59. 11.

Sy hebben ſig gekromt en ſyn gevallen, maar wy ſyn gereeſen en ſtaande gebleven, *Pſ.* 20. 9.

Aldaar ſyn de werkers der ongeregtigheid gevallen, ſy ſyn nedergeſtooten, ende konnen niet weder opſtaan, Pſalm 36. 13.

De Heere is onſer gedagtig geweeſt, Hy ſal ſegenen, Hy ſal 't Huys Iſraels ſegenen, Hy ſal 't Huys Aarons ſegenen, *Pſ.* 115. 12.

Hy ſal ſegenen die den Heere vreeſen, de kleyne met de groote, v. 13.

O datſe voor den Heere ſyne goedertierenheid loven, en Syne wonderwerken voor de kinderen der menſſen, *Pſ.* 107. 21.

Ende datſe lof-offeren offeren en met gejuyg Syne werken vertellen, v. 22.

En 't niet verbergen voor hare kinderen, voor 't navolgende geſlagte, vertellende de loflykheden des Heeren ende Syne ſterkheid ende Syne wonderen, die Hy gedaan heeft, *Pſ.* 78. 4.

Op dat ook het navolgende geſlagte die weeten ſou, de kinderen, die gebooren ſouden worden; en niet ſyn als hare vaders, een wederhoorig en wederſpannig geſlagte, Pſ. 78. 6, 8.

Looft God de Heere, O Iſrael, in de gemeentens, uit grond uwer herte, *Pſ.* 68. 26.

Gelooft ſy de Heere, dag by dag overlaad Hy ons, die God is onſe Saligheid, v. 19.

Laat dog de boosheid der godlooſen een eynde neemen, maar beveſtigt de regtveerdigen, *Pſ.* 7. 10.

Laat in U vrolyk en verblyd ſyn alle die U ſoeken, laat de liefhebbers Uwes heyls gedurigelyk ſeggen, de Heere ſy groot gemaakt, Pſ. 40. 17.

Eere ſy den Vader, ende den Sone, *&c.*

Als het was in den beginne, &c.

¶ *Beſondere Pſalmen*, 124. 126. 129. 118.

¶ *Beſondere Leſſen*
- De Eerſte 2 *Sam.* 19. tot *v.* 9. of *Numer.* 16.
- *Wy loven U O God*, &c.
- Tweede Leſſe, den Brief van *Judas.*
- *Gy gantſe aarde juycht*, &c.

¶ *De Tegenſtemmen na het Geloof ſullen deſe ſyn:*

Dienaar. O Heere, toond ons Uwe Barmhertigheid!
Antw. En geeft ons U Heyl.
Dienaar. O Heere bewaard de Koningin.
Antw. Die Haar vertrouwen op U ſteld.
Dienaar. Send Haar hulpe uit Uwen H. Throon.
Antw. En beſcherm haar altyd kragtelyk.
Dienaar. Laat Haare vyanden geen voordeel op Haar behaalen!
Antw. En laat de godlooſe niet naaken om Haar te beſchadigen.
Dienaar. Bekleed Uwe Dienaaren met regtveerdigheid!
Antw. En laat U uitverkoren volk ſig verheugen.
Dienaar. Geeft vrede O Heere in onſe dagen!
Antw. Dewyl niemand anders voor ons ſtryd, dan Gy alleen O God!
Dienaar. Weeſt ons O Heere een ſterken toevlugt!
Antw. Voor het aangeſigte onſer vyanden.
Dien. O Heere, hoort ons Gebed!
Antw. En laat ons roepen tot U komen.

¶ *In plaats van het Eerſte Gebed van den dag in den Morgen-Dienſt, ſullen deſe twee gebruykt worden.*

O ALMAGTIGE God, die Uwe Dienaaren een ſterke toevlugt van beſcherminge ſyt tegens het aangeſigte haarer vyanden, Wy pryſen en danken U

voor de wonderlyke verloſſinge deſer drie Koningryken van *die groote Rebellie* en alle de elenden en verdrukkingen, die deſelve naſleepte, onder welke ſy ſo lange geſugt hadden. Wy erkennen, dat het Uwe goedertierenheid is, dat wy ten eenemaal niet ſyn overgegeven geweeſt aan haar tot een roof; en wy ſmeeken U, dat Gy Uwe Barmhertigheden als nog over ons wilt ſtrekken, op dat de gantſe wereld weete, dat Gy onſen Verloſſer en magtigen Bevryder ſyt, door Jeſus Chriſtus onſen Heere, *Amen.*

O HEERE, God onſer Saligheid, die by uitnementheid deſen Lande gunſtig ſyt geweeſt en door Uwe wonderbare Voorſienigheid ons hebt verloſt van onſe elendige verwerringen, door onſen toen genadigen Souvereyn, Koning *Karel* de II. (niet tegenſtaande al de magt en boosheid ſyner vyanden) onder ons en in ſyn eygen regtveerdige en ontwyffelbare regten te herſtellen, en hem op de Throon deſes Koningryks teplaatſen; Ons daar mede ook weder gunnende ſo de openbare en vrye belydeniſſe Uwer ware Godsdienſt en Eere, als onſe voorige vreede en voorſpoed, tot trooſt en blydſchap onſer herten; Wy ſyn hier nu met alle behoorlyke dankbaarheid voor U aanſchyn om Uwe onnoemlyke Goedheid, hier in ons op deſe dag betoond, te erkennen en daar voor op te offeren onſe offerhande van lof aan Uwen grooten en heerlyken Naam, ſmeekende ootmoediglyk, dat het U gelieve deſe onſe ongeveynſde, hoewel onwaardige offerhande onſes ſelfs, aan te neemen: Belovende alle heylige gehoorſaamheid aan Uwe Goddelyke Majeſteyt in gedagten, woorden en werken, en in U en om Uwent wille alle onderdanige en getrouwe verbinteniſſe aan Uwen Geſalfden *Dienſt-maagd*, nu over ons geſteld, en aan Haare Erſgenaamen na Haar! Wy bidden U, dat Gy Haar alle wilt ſegenen met aanwas van genade, eere en geluk in deſe, en met onſterffelykheid en heerlykheid te kroonen in de toekomende wereld, om

Jeſu

Jeſus Chriſtus wille, onſen eenigen Heere en Saligmaker, *Amen.*

¶ *Op het Eynde der* Litanie, *(die altyd op deſe dag ſal geleeſen worden) na het Gebed,* Wy bidden U, O Vader, *&c. Sal het volgende geſegt worden.*

ALMAGTIGE God, die door alle eeuwen Uwe kragt en goedertierenheid hebt doen ſien in de wonderbaare en genadige verloſſingen Uwer Kerke en in regtveerdige en godsdienſtige Koningen en Staten, Uwe heylige en eeuwige Waarheid belydende, tegen de quaadaardige ſamenſweeringen en godlooſe liſten aller harer vyanden te beſchermen; Uit grond onſer herten ſeggen wy U ongeveynſdelyk lof en dank, gelyk voor Uwe ſo veele groote en openbaare weldaaden, ſo in 't beſonder voor die kragtige en wonderlyke verloſſinge onſer, van onnatuurlyke Rebellie, roof-luſt en dwingelandy van godlooſe en wreede menſſen en van die droeve verwerring en rampſpoed, daar op volgende, door Uwe wyſe en goede voorſienigheid op deſen dag aan onſen toen genadigen Souvereyn Koning *Karel* de II. en 't gantſe Koninglyke Huys toegebragt en gewaardigt, en in en met Haar aan Uwe gantſe Kerk en Staat, alle ordren en waardigheden van menſſen in die beyde. O genadige en barmhertige Heere God, niet onſe verdienſte, maar Uwe genade, niet onſe voorſigt, maar Uwe Voorſienigheid, niet onſe eygen arm, maar Uwe Regterhand en Uwen Arm en 't ligt Uwes Aanſchyns is 't, die ons van alle deſe bevryde en verloſte, alleen om dat Gy onſer gunſtig was. En daarom O Heere, niet ons, niet ons, maar Uwen Naame ſy alleen toegeſchreven alle eere, heerlykheid en prys, met hertelyke en nedrige dankſeggingen in alle gemeente der heyligen. Ja gedankt ſy ſo de Heere onſe God, die alleen groote wonderen doet, En gepreeſen ſy de Naame Syner Majeſteit voor altoos, door Jeſus Chriſtus onſen Heer en Saligmaker, *Amen.*

In de Dienſt van 't H. Avondmaal, *ſullen even voor het leeſen der* Sendbrief *in plaatſe van 't Gebed voor de Koningin en dat van den dag, de twee Gebeden gebruykt worden, die ſtraks na de tegenſtemmen voorheen geleeſen ſyn, beginnende:* Almagtige God, die een ſterke toevlugt, *&c.* *En* O Heere God onſer Saligheid, *&c.*

¶ *De Sendbrief,* 1 Pet. 2. 11. 17.
Het Euangelium, Matth. 22. 16. 22.

¶ *In het offeren ſal deſe Spreuke geleeſen worden.*

NIET een iegelyk, die tot My ſegt Heere Heere, en ſal ingaan in het Koningryke der hemelen, maar die daar doet de wille Myns Vaders, Die in de hemelen is, *Matth.* 7. 21.

¶ *Na het Gebed* (voor de algemeene Staat der Kerke Chriſti, *&c.*) *ſal dit Sluyt-Gebed volgen.*

ALMAGTIGE God en hemelſe Vader, Die na Uwe oneyndige en onuitſpreekelyke Goedertierenheid t'onswaarts, op een ongewoone en wonderbaare wyſe, de godlooſe aanſlagen verydelde en om verre wierp van die verraderſe, wrevelige en hoogmoedige menſſen, welke onder voorgeven van Godsdienſt en Uwen allerheyligſte Naam, de geheele uitroeyinge van deſe Kerk en dit Koningryk hadden geſmeed en by na te weeg gebragt; Gelyk als wy op deſe dag Uwen Heerlyken Naame voor deſe Uwe oneyndige en genadige goedgunſtigheid, die Gy ons reeds beweeſen hebt, van herten en ootmoediglyk eeren en groot maaken, ſo ſmeeken wy U op het nedrigſte met Uwe genade en gunſte onder ons te willen volharden, ons te beſchutten en te bedekken onder de ſchaduwen Uwer vleugelen, op dat ſodanig een droeve ramp ons nooit weder overvalle. Send ten dien eynde over ons U Ligt en Uwe Waarheid, op dat deſe diepten des Satans

tans, deſe verborgenheid der ongeregtigheid, ontdekt mogen werden. Verydel en breng te niet alle de geheyme raadſlagen der Godvergetene: Verneeder haare hoogmoed, ſtilt haar boosheid en vernietigt haare onderneemingen. Sterkt de handen van onſen genadigen Souvereyn, de Koniginne *ANNA*, en alle der gener, die onder *Haar* in eenig geſag geſteld ſyn, met regtveerdigheid en oordeel, om alle ſodanige werkers der ongeregtigheid, die godsdienſt in rebellie en geloove in factie verkeeren, af te ſnyden, op dat ſy nimmer tegens ons wederom vermoogen of ſegenpraalen onder ons in 't verderf van 't Ryk en Kerk. Behoed en beſcherm onſen Souvereyn, de Koninginne nevens het gantſe Koninglyke Huys voor alle verradery en ſamenſweeringen. Weeſt Haar een Hoorn der Saligheid, en een ſterke toevlugt van bevrydingen tegen het aangeſigte van alle haare vyanden. Wat aangaat die gene, die onverſoenlyk ſyn, bekleedſe met ſchaamte en ſchande, maar laat de Kroon voor altoos op Haar Majeſteit en Haare naſaten bloeyen. So ſullen wy U volk en de ſchapen Uwer weyde U voor altoos danken, en Uwen roem vertellen van geſlagte tot geſlagte, door Jeſus Chriſtus, onſen eenigen Saligmaker en Verloſſer, Wien nevens U, O Vader en God de H. Geeſt ſy heerlykheid in alle gemeenten tot in eeuwigheid, *Amen.*

Eynde der Gebeden.

De XXXIX.

GELOOFS-PUNCTEN DER ENGELSE KERK.

I.

Van het Geloove in de H. Drie-Eenheid.

DAAR is maar een Eenige Levende en Eeuwige God, ſonder Lighaam, deelen, en hartstogten; beſittende een oneyndige Magt, Wysheid, en Goedheid, den Schepper en Behouder van alle ſienlyke en onſienlyke dingen. In de Eenheid deſer Godheid ſyn Drie Perſoonen, beſittende het ſelve weſen, Magt en Eeuwigheid; De Vader *&c.*

II.

Van het Woord Gods, of Synen Sone, Welke een waaragtig Mens is geworden.

DE Soon, welke is het Woord des Vaders, van eeuwigheid van den Vader gegenereert, de waaragtige en eeuwige God, eenweeſig met den Vader, heeft de menſſelyke nature aangenomen in den Baar-moeder der geſegende Maagd, en dat wel van haare Subſtantie; Soo dat twee geheele Natuuren, dat is de Godheid en Mensheid, in een Perſoon ſyn vereenigt geweeſt om nooit geſcheiden te worden, uit welke *Eenen* Chriſtus ſpruyt waaragtig God en waaragtig Mens, welke waarlyk geleden heeft, is gekruiſt, geſtorven en begraven, ten eynde Hy den Vader met ons ſoude verſoenen,

nen, en een offerhande ſyn niet alleen voor de erf-ſonde, maar ook voor de dadelyke overtredingen der Menſſen.

III.

Van Chriſti Nederdalen ter Hellen.

GELYK Chriſtus voor ons geſtorven en begraven is geweeſt, ſo moet men ook gelooven, dat Hy is nedergedaalt ter Helle.

IV.

Van Chriſti Opſtanding.

CHRISTUS is waarlyk opgeſtaan van den dooden, en heeft weder aangenomen Syn Lighaam, met vlees en beenen, en alle dingen behoorende tot de volkomentheid van een menſſelyke natuur, met welke Hy is opgevaren ten Hemel, en ſit daar tot dat Hy wederkome om alle menſſen ten Jongſten Dage te oordeelen.

V.

Van den Heyligen Geeſt.

DEN Heyligen Geeſt voortkomende, uitgaande van den Vader en den Soon, is Eenweſig, beſit deſelve Majeſteyt en Eere met de Vader en den Soon, ſynde waaragtig en Eeuwig God.

VI.

Van de Genoegſaamheid der H. Schriften ter Saligheid.

DE H. Schrift behelſt in ſig alles wat tot ſaligheid van nooden is, ſo dat al wat daar in niet te leſen is, nog daar mede kan beweſen worden, van niemand kan gevordert worden, het te moeten gelooven als en vereiſt of een nootſakelyk Geloofs-Artikel ter ſaligheid. Door het Woord van H. Schrift verſtaan wy die Kanonyke Boeken van het Oude en Nieuwe Te-

ſtament, welkers Authoriteyt men nooit in de Kerke in twyffel getrokken heeft.

Van den Name en 't getal der Kanonyke Boeken.

DESE ſyn eerſt van *Geneſis* tot *Mattheus*, de andere Boeken (als *Hieronymus* ſegt) worden van de Kerk geleſen tot een Voorbeeld van het leven en onderwys der ſeden; dog die maakt geen gebruik daar van tot beveſtiging van eenige Leere; ſodanig ſyn alle de Boeken, die men *Apocryphe* noemt. De Boeken verder des *N. Teſtaments*, houden wy, ſo als gemeenlyk aangenomen worden, voor *Canonyke*.

VII.

Van het Oude Teſtament.

HET Oude Teſtament ſtryd niet met het Nieuwe, want het Eeuwige Leven is het menſſelyke geſlagte aangeboden, beyde in 't Oude en 't Nieuwe Teſtament, door Chriſtus, welke den eenigen Middelaar is tuſſen God en den Mens, ſynde beyde God en Mens. Daarom moet men geen gehoor geven aan ſulke, die ſig inbeelden, dat de Oude Vaders alleen maar ſagen op voorbygaande beloften. Schoon de Wet van God, door *Moſes* gegeven, betreffende de Ceremonien en 't Kerk-beſtier of (Plegtelykheden) den Chriſtenen niet verbind, en de burgerlyke inſettingen deſſelfs niet noodſakelyk moeten ingenomen worden in eenig Gemeenebeſt of ſtaat: Des niet tegenſtaande, wat Chriſten hy ook ſy, kan ſig niet onttrekken de gehoorſaamheid dier Wet en die geboden, die *ſedigly*k worden genaamt.

VIII.

Van de drie Geloofs-Belydeniſſen.

DE drie Geloofs-Belydeniſſen, van *Niceen*, *Athanaſius*, en welke doorgaans genoemt word der *Apoſtelen*, moeten geheelyk aangenomen worden en geloofft, wyl die door overtuygende bewyſen der Heyliger Schrift kunnen beveſtigt worden.

IX. *Van*

IX.

Van de Erf-ſonde

ERF-ſonde beſtaat niet in de navolging van *Adam*, maar is de misdaat en verdorventheid van de natuur eens ygelyken menſſes, welke natuurlyk van *Adam* is voortgeſproten. Daar door is een mens geheel afgeweken van de oorſpronkelyke Geregtigheid, en is uit ſyn eigene natuur genegen tot het quade, ſo dat het vlees allerwegen begeert tegen den Geeſt. Daarom verdient die ſonde de toorn Gods en de verdoemenis in een iegelyk die in de wereld komt. Deſe beſmetting der nature blyft nog overig in die geene ſelfs, die herboren ſyn. Daar van is het dat de begeerlykheid des vlees, in 't Grieks genoemt φρόνημα σαρκὸς, 't welk ſommige verklaaren de *wysheid*, of 't *verſtand*, andere de *vleeſſelyke luſt*, ſommige de *geneigtheid*, andere de *begeerlykheid* des vlees, ſig de Wet Gods niet onderwerpt. Schoon nu 'er geen verdoemenis is voor de genen, die gelooven en gedoopt ſyn, nogtans belyd den Apoſtel, dat de begeerlykheid en ongeregelde luſt in ſig ſelve ſonde is.

X.

Van de Vrye Wille.

DE ſtaat van een mens na *Adams val* is ſodanig, dat hy ſig niet kan bekeeren nog voorbereiden tot het Geloove en aanroeping van God, door ſyn eygene natuurlyke kragt en goede werken. Daarom hebben wy geen magt om goede werken te doen, God aangenaam en welbehagelyk, ten ſy de genade Gods door Chriſtus ons voorkome om aangedaan te weſen met een goede wil, en die met ons medewerkt, als we die goede wil hebben.

XI. *Van*

XI.

Van de Regtveerdigmaking des Mens.

WY worden voor God geregtveerdigt alleen om de verdienſte onſes Heeren en Saligmakers Jeſus Chriſtus door het Geloove, en niet om onſe eygen werken of verdienſten. Daarom is de leere der regtveerdigmaking alleen door den Geloove een ſeer heylſame leere en vol van troоſt, gelyk breeder verklaart word in de *Homilie* van de Regtveerdigheid.

XII.

Van goede Werken.

SCHOON de goede werken, welke vrugten des Geloofs ſyn, en op de Regtveerdigheid volgen, onſe ſonden niet kunnen wegnemen, nog de Strengheit van Gods oordeel uitharden, ſynſe egter God welbehaaglyk en aangenaam in Chriſto, en komen nootſakelyk voort uit een waaragtig en levendig Geloof, in diervoegen, dat een levendig Geloof door deſelve ſo klaarlyk kan gekend worden, als een boom onderſcheyden word by ſyn vrugt.

XIII.

Van werken voor de Regtveerdigmaking.

DE werken, welke gepleegt worden voor de genade Chriſti, en voor de aanblaſing van Syn Geeſt, ſyn God niet aangenaam, wyl deſelve uit den Geloove in J. Chriſtus niet voort ſpruyten, en maken den mens niet geſchikt tot het ontfangen der genade, nog verdienen (om met de ſchool-geleerde ſpreeken) de genade van congruiteyt. Ja veel eerder twyffelen wy niet, offe hebben de natuur van ſonden, wylſe niet gewrogt ſyn na Gods wil en bevelen.

XIV. *Van*

XIV.

Van overtollige Werken.

VRYWILLIGE werken, *behalven*, *over* en *boven* Gods geboden, welke overtollige werken genoemt rden, kan men niet leeren ſonder hoovaardy en lloosheid. Inmers daar door verklaaren de menſen, ſy God niet alleen betaalen ſo veel als ſy ſchuldig n, maar ten ſynen gevalle meer doen dan ſy verſchul- ſyn; daar egter Chriſtus met uitgedrukte woorden : Wanneer gy ſult gedaan hebben al het gene u olen is, ſo ſegt *&c.* Luc. 17. 10.

XV.

Chriſtus, de Eenigſte ſonder ſonden.

CHRISTUS in de gelykheid en waarheid van on- ſe menſſelyke natuur, is ons in alles gelyk gewor- n, uitgenomen de ſonde, waar van Hy geheel en al geweeſt is, ſo wel na den Vleeſſe als na den Geeſt. is gekomen als het Lam ſonder vlekke, welke door offerhande ſyns Selfs, eens volbragt, de ſonde der reld ſoude wegnemen, en geen ſonde (als *Johannes* gt) was in Hem. Edog wy alle, ſchoon gedoopt wedergeboren in Chriſtus, ſtruikelen allen in velen, indien wy ſeggen, *&c.*

XVI.

Van de ſonde na den Doop.

NIET alle doodelyke ſonde, vrywillig na den Doop begaan, is onvergeeflyk en ſonde tegens n Heyligen Geeſt. Dieshalven moet men niet ont- nnen, dat 'er plaatſe is van berouw en bekeering oor die na haar Doop in ſonden vallen; Schoon wy n Heyligen Geeſt ontfangen hebben, ſo kunnen wy te g deinſen van de ontfangene genade en in ſonde allen, en door Gods genade kunnen wy ons ſelve weder

weder opbeuren, en tot betering des levens komen. Daarom moeten die verworpen worden, welke ſtaande houden, dat ſy alle hare levens dagen niet meer kunnen ſondigen, en ontkennen dat 'er voor de ware bekeerde vergeving harer ſonden is.

XVII.

Van de Predeſtinatie en Verkieſing.

DE Predeſtinatie ten leven is het eeuwig voornemen Gods, waar door Hy voor de grondlegging der wereld, in ſyn Raad, (hoewel ons verborgen) ſtantvaſtelyk beſlooten heeft, van den vloek en verdoemenis te verloſſen, die Hy in Chriſtus uit het menſſelyke geſlagte uitverkoren heeft, en als vaten ter eere toebereid tot de eeuwige ſaligheid door Chriſtus te leyden. Daarom die van God met ſo groot een ſegen beſchonken ſyn, worden geroepen na Gods voornemen door Syn Geeſt. Door Gods genade gehoorſaamen ſy de roepinge: Uit genade ſyn ſy geregtveerdigt: Sy worden door aanneming kinderen Gods: Sy worden het beeld van Jeſus Chriſtus Synes eeniggeboren Soons gelykformig: In goede werken wandelen ſy godvrugtiglyk, en ten laatſte door Gods Barmhertigheid, bereykenſe de eeuwige gelukſaligheid.

Gelyk de Godvrugtige overlegging van de Predeſtinatie en onſe verkieſing in Chriſtus is opgevult met een ſoete, aangename en onuitſprekelyke vertrooſtinge voor de Godſaligen en ſodanige, die in haar gevoelen de werking van Chriſti Geeſt, doodende de werken des vlees, en haar leden die op der aarden ſyn; die haare herten tot hooge en hemelſe dingen opbeuren; Ten deele, om dat dit vaſt maakt, en ten hoogſten beveſtigt haar gelove der eeuwiger ſaligheid, welkers genieting haar door Jeſus Chriſtus ſal geworden: Ten andere, wyl het vuuriglyk haar liefde tot God ontvonkt: So daarentegen, geduurig voor oogen te hebben het vonnis der Goddelyke Predeſtinatie, is voor nieuwsgierigen en vleeſſelyke menſſen, die den Geeſt Chriſti niet hebben,

een

n verderffelyke ſteilte, waar af de Duyvel haar neder-
rt of in wanhoop, of in de ſorgeloosheid van een
rein leven, alſo gevaarlyk als de wanhoop. Vor-
rs moeten wy de beloften Gods omhelſen, ſo als die
orgaans of in 't *gemeen* ons worden voorgeſteld in de
. Schrift. En in onſe handelingen moeten wy die
ille Gods volgen, welke ons duidelyk in ſyn woord
geopenbaart.

XVIII.

SODANIGE moeten deſgelyks verworpen wor-
den, welke durven ſeggen, dat een ieder ſal ſalig
rden door de Wet of Leere, waar van hy belydenis
et, ingevalle hy ſig beneerſtigt ſyn leven na die wet
ligt der nature te vormen. Daarentegen ſteld ons
H. Schrift voor de eenige naam van Jeſus Chriſtus,
oor welke wy moeten ſalig worden.

XIX.

Van de Kerk.

DE ſigtbare Kerke van Chriſtus is een vergadering van
Gelovigen, in welke Gods Woord ſuiverlyk ge-
redikt word, en de Sacramenten wettig volgens Chri-
i Inſtellinge bedient worden in alle de weſentlyke
mſtandigheden der ſelven.

Gelyk de Kerken van *Jeruſalem*, *Alexandria* en *An-
ochie* hebben gedwaalt, alſo heeft de Kerk van *Romen*,
iet alleen in haar gedrag en kerkgebaren, maar ook
n de ſtukken des Geloofs gedwaalt.

XX.

Van het geſag der Kerke.

DE Kerke heeft magt om Kerk-regels of Ceremonien
te ſetten, en heeft geſag in de verſchillen des Ge-
loofs. Des niet tegenſtaande is de Kerk niet gewet-
igt iets te veſtigen, dat ſtrydig is tegen het geſchreven

Woord

Woord van God, nog de eene Schriftuur-plaats ſo verklaren, dat het tegen een andere aanloopt. Daarom ſchoon de Kerke is een Getuige en Bewaarſter der H. Schrift, gelykſe niets moet beſluiten, dat daar tegen ſtryd, ſo moetſe ook niet nootſaken iets te geloven, als nodig ter ſaligheid, buiten deſelve Schrift.

XXI.

ALGEMEENE Concilien of Kerkvergaderingen kunnen niet t'ſamenkomen ſonder het bevel en believe der Overigheden. En wanneer ſy vergadert ſyn, wyl het maar Maatſchappyen ſyn van menſſen, welke niet alle door Gods Geeſt en Woord beſtiert worden, ſo kunnen ſy dwaalen, en hebben meenigmaal gedwaalt, ja ſelfs in ſaken die God betreffen. Daarom kunnen de dingen by deſelve vaſt geſteld, als nootſakelyk ter ſaligheid, nog kragt nog gefag hebben, ten ſy beweſen worden, dat die uit de Heylige Schrift getrokken ſyn.

XXII.

Van het Vagevuur.

DE Leere der Roomſe Kerk, nopende het Vagevuur, Aflaten of Vergeving-brieven, eerbewyſing en aanbidding van beelden en overblyfſels of reliquien, als ook de aanroeping der Heyligen, is een dwaze ſaak, ydelyk verſonnen, op geen plaats der H. Schrift gegrond, dog veel eer met Gods Woord ſtrydende.

XXIII.

Van de oeffening der dienſt in de Kerke.

HET is een ieder ongeoorloft in het openbaar te prediken, en de Sacramenten te bedienen in de Kerk, ten ſy hy wettiglyk geroepen ſy, en tot dien eynde geſonden. Sodanige nu moeten wy voor wettig houden, welke geroepen en tot deſe bedieninge verko-

ren

ten ſyn door ſodanige, welke een openbaare *geſtaafde* magt hebben in de Kerke, om Dienaars te roepen en te ſenden in des Heeren Wyngaard.

XXIV.

Dat men in de Kerk moet gebruiken een taal die alle verſtaan.

HET is ſonneklaar ſtrydig met Gods Woord, en de gewoonte der eerſte Kerk, openbare gebeden te hebben, of de Sacramenten in de Kerk te bedienen, in een Sprake den Volke onverſtaanbaar.

XXV.

Van de Sacramenten.

DE Sacramenten van Chriſtus ingeſteld ſyn niet alleen een baniere, teekenen en bewyſen van de belydenis der Chriſtenen, maar veel meer ſekere en vaſte getuygeniſſen, ja kragtige teekenen der genade, en van Gods genegentheid t'onswaarts, door welke Hy onſigtbaar in ons werkt, en het gelove in Hem niet alleen levendig opwekt, maar ook ſterkt en beveſtigt.

De Heere Jeſus heeft Twee Sacramenten in den *Euangelio* ingeſteld, den *Doop* en het *H. Avondmaal*.

De vyf genaamde Sacramenten, als *&c.* moeten onder de Sacramenten des *Euangeliums* niet geteld worden, wyl ſommige geſprooten ſyn uit een valſe nabootſing der Apoſtelen, andere een wyſe ſyn van leven in de H. Schrift toegeſtaan: Egter hebben ſy deſelve natuur niet van Sacramenten als den *Doop* en het *H. Avondmaal*, wyl 'er geen ſigtbaar teeken, nog ceremonie van God geordineert, in is.

De Sacramenten ſyn van Chriſtus daar toe niet ingeſteld, om alleen *beſchouwt* te worden, en de oogen te verluſtigen, of om gins en herwaarts omgedragen te worden, maar om wettiglyk daar deel aan te hebben. In ſodanigen nu alleen, als deſelve weerdiglyk genieten,

nieten, hebbenſe een heylſaame kragt oſ werking, dog die deſelve onweerdig ontfangen, *haalen* op ſig ſelve een oordeel, als S. *Paulus* ſpreekt.

XXVI.

Dat de onweerdigheid der Dienaars niet opſtopt de werkingen der Sacramenten.

SCHOON in de ſigtbare Kerke de quaaden doorgaans gemengt ſyn onder de goeden, en ſomwylen de quaaden het voornaamſte ontſag hebben in de verkondiging des Woords en bediening der Sacramenten. Egter wyl ſy dit doen niet in haar eigen naam maar in die van Chriſtus en haar dienſt waarneemen door Syn Laſt en Magt, ſo mogen wy gebruik maken van haar dienſt, beyde in het gehoor van Gods Woord en in de genietinge der Sacramenten. Desgelyks neemt haar boosheid niet weg de uitwerking van Jeſus Inſtelling nog en vermindert niet in haar de genade van Gods gaven, welke in den geloove en opregtiglyk de Sacramenten ontfangen die haar bedient worden, welkers kragt afhangt van Jeſus Inſtelling en Syne belofte, ſchoonſe door quade menſſen worden bedient. Des niet tegenſtaande behoort het tot de tugt-oeffening der Kerke te onderſoeken na quade Leeraars, en dat deſelve aangeklaagt worden door ſodanigen, welke kenniſſe hebben van hare misdaden, en ſchuldig bevonden ſynde, eindelyk door een regtveerdig vonnis worden afgeſet.

XXVII.

Van den Doop.

DEN Doop is niet alleen een teeken onſer belydenis, en een Merk van onderſcheid tuſſen Chriſtenen en Onchriſtenen van malkanderen, maar ook een teeken van wedergeboorte, waar door als by een werk-

werktuig, die wettiglyk gedoopt zyn, de Kerke worden ingelyft, de Beloften van vergevinge der ſonden, en van onſe aanneminge tot kinderen Gods, worden ſigtbaar aan haar beduid en verſegelt; Het Geloove word verſterkt en de Genade vermeerdert door de kragt van de aanroeping des Naams Gods. De Doop der jonge kinderen moet in aller manieren in de Kerke behouden worden, als ſeer overeen komende met Chriſti Inſtellinge.

XXVIII.

Van des Heeren Avondmaal.

HET Avondmaal des Heeren is niet alleen een teeken der onderlinge liefde, welke de Chriſtenen met elkander moeten onderhouden, maar is veel meer een Sacrament van onſe verloſſinge door Jeſus Dood: In ſo verre dat aan ſodanige, die het ſelve regt, behoorlyk en met den Geloove ontfangen, het Brood dat wy breken de Gemeinſchap is van het Lighaam Chriſti, en deſgelyks den Drink-beker der Dankſegginge de Gemeinſchap is van het Bloed van Chriſtus.

Tranſubſtantiatie (of de veranderinge van het weſen des Broods en Wyns) in het Avondmaal des Heeren, kan door de H. Schrift niet beweſen worden, maar ſtryd tegens de duidelyke woorden deſſelfs, werpt de Natuur van een Sacrament omver en heeft gelegenheyd gegeven tot veelvuldige Bygeloovigheden.

Het Lighaam Chriſti word in het Avondmaal gegeven, genomen en gegeeten alleen op een Hemelſe en Geeſtelyke wyſe; en het middel, waar door Chriſti Lighaam in het Avondmaal word ontfangen en gegeten, is het Geloove.

Dat het Sacrament van des H. Avondmaal word opgeſloten, in Proceſſie omgedragen, opgeheven of aangebeden, is niet door Chriſti Inſtellinge.

XXIX.

Dat de Godlooſen het Lighaam Chriſti in het gebruik des Avondmaals niet eten.

DE Godlooſen en die van levendig Geloove verſteken zyn, ſchoonſe vleeſlyk en ſigtbaar met hare tanden, (als *Auguſtinus* ſegt) het Sacrament van het Lighaam en Bloed Chriſti drinken, hebben geenerwyſe Deelgenootſchap aan Chriſtus, dog eeten en drinken het Teeken of Sacrament van ſo gewigtigen ſake tot haar veroordeelinge.

XXX.

Van beyde de Species of Gedaantens.

DEN Drink-beker des Heeren moet den gemeene Ledematen nier onthouden worden, wyl beyde de deelen van het H. Avondmaal, door Chriſtus Inſtellinge en Bevel moeten aan alle Chriſtenen eenparig-lyk worden uitgereikt.

XXXI.

Van de eenige Offerhande Chriſti, aan het Kruys volbragt.

DE Opoffering van Jeſus, eenmaal geſchiet, is die volmaakte Verloſſinge, Verſoeninge en Voldoeninge voor alle de ſonden des ganſſen werelds, ſo voor Erf-als voor dadelyke Sonden, en daar is geen andere betalinge voor de ſonde als deſe alleen. Daarom de offerhanden der Miſſen, waar in men gemeenlyk plagt te ſeggen, dat de Prieſters Chriſtus opofferden voor levendigen en Dooden, tot vergevinge van ſtraffe of ſchuld, ſyn godslaſterlyke verdigtſelen en verderfelyke bedriegeryen.

XXXII.

XXXII.

Van der Prieſteren Houwelyk.

BISSCHOPPEN, Prieſters en Diakenen, ſyn geensins door Gods Woord bevolen geloften te doen van een ongehouden Staat, of ſig van Trouwen te onthouden. Daarom is haar ſo wel als alle andere Chriſtenen geoorloft na haar eigen goedvinden te houwelyken, wanneer ſy ſullen oordeelen, het hun meer te ſullen ſtrekken tot godſaligheid.

XXXIII.

Van Perſonen, die onder den Kerkelyken Ban leggen, en hoe men die ſchouwen moet.

SODANIG een, die door openbare Afkondiging der Kerke wettiglyk van het Lighaam der Kerke is afgeſneden en in den Ban gedaan, moet van de geheele vergaderinge der Geloovigen aangeſien worden als een Heyden of een Tollenaar, tot dat hy openbaarlyk door pœnitentie of boete weder verſoent ſy, en aangenomen in de Kerke, door een Regter, die daar toe magt heeft.

XXXIV.

Van de Overleveringen der Kerke.

HET is niet noodſakelyk, dat de Overleveringen en Ceremonien allerwegen deſelve, of geheel gelyk ſyn, wyl deſelve in alle tyden verſcheiden ſyn geweeſt, en mogen na de verſcheidentheid der Landen, tyden en ſeden der menſſen verandert worden, ſoo maar niets tegens Gods Woord word ingeſteld. Een ygelyk dan, die na ſyn eigen beſonder oordeel willens en opſettelyk de Inſettingen en Ceremonien der Kerke opentlyk

lyk breekt, welke tegens Gods Woord niet ſtryden, en door openbaare en gemeene magt ſyn ingeſteld en goedgekeurt, moet in het openbaar beriſpt worden, als die de gemeene Kerken-order ſchent, tegen de magt der Overheid aanſtoot, en de gewiſſe der ſwakke Broederen kwetſt, ten eynde anderen ſig onthen ſouden het ſelve te onderneemen.

Elke beſondere of Nationale Kerke heeft magt in te ſetten, af te ſchaffen en te veranderen de Ceremonien of gebruyken van de Kerk, welke niet anders als door menſchelyke magt ſyn ingeſet, mits dat alles tot ſtigting geſchiede.

XXXV.

Van de Homilien.

HET tweede Boek der Homilien, waar van de verſcheide Opſchriften na deſen Artykel volgen, behelſt een godvrugtige en heilſame leere, en noodig voor deſe tyden, als is het eerſte Boek derſelve, in de tyd van *Eduward* de VI. uitgegeven; daarom oordeelen wy, dat deſelve door de Leeraars in de Kerken neerſtelyk en ordentlyk moeten geleſen worden, ten einde het volk die verſtaan mogen.

Namen der Homilien.

I. Van het regt gebruyk der Kerk.
II. Tegens 't gevaar der Afgodery.
III. Van 't vermaken en ſchoonhouden der Kerken.
IV. Van goede Werken en Vaſten.
V. Tegens Overdaad en Dronkenſchap.
VI. Tegens Overdaad in Dragt.
VII. Van 't Gebed.
VIII. Van de plaats en tyd des Gebeds.
IX. Dat de Sacramenten en Gemeene Gebeden in een bekende Spraak moeten geſchieden.
X. Van de eerbiedige agting van Gods Woord.

XI.

XI. Van Aalmoeſſen.
XII. Van de Geboorte Chriſti.
XIII. Van 't Lyden Chriſti.
XIV. Van Chriſti Opſtandinge.
XV. Van het behoorlyk ontfangen des Sacraments des Lighaams en Bloeds Chriſti.
XVI. Van de Gaven des H. Geeſtes.
XVII. Van de Kruys-dagen.
XVIII. Van de Staat des Houwelyks.
XIX. Van de Bekeeringe.
XX. Tegens de Ledigheid.
XXI. Tegens Oproerigheid.

XXXVI.

Van het inwyen der Biſſchoppen en Leeraaren.

HET Boek van de Inhuldiginge der Aarts-Biſchoppen, Biſſchoppen en ordineering der Leeraars en Dienaren voorheen uitgekomen in de tyd van Koning *Eduward* VI. en ter ſelver tyd beveſtigt door Authoriteyt van het Parlament, behelſt al wat van nooden is tot ſulk een Conſecratie en ordineering, en heeft in ſig ſelfs niets dat bygelovig is, of tegens den Godsdienſt ſtryd. Daarom die geconſacreert of geordineert ſyn, volgens de regels van dat Boek, van het tweede jaar af van den Koning *Eduward* tot deſe tyd, en voortaan ſullen geconſacreert of geordineert werden, volgens deſelve gewoontens, ſo beſluiten wy dat deſelve regt, ordentlyk en wettig ſyn geconſacreert en geordineert.

XXXVII.

Van de Burgerlyke Overigheid.

HAAR Koninglyke Majeſteyt heeft het opperſte Geſag in dit Koningryk van *Engeland*, en andere haarer Heerſchappyen, wien de Opper-beſtuuring

van alle Staten, 't ſy Kerkelyke, 't ſy Burgerlyke in dit Koningryke in alle gevallen toekomt; en is, nog moet geenſins aan eenige uitlantſe Vierſchaar of regtpleging onderworpen ſyn. Wanneer wy nu Haar Koninglyke Majeſteyt het opperſte Beſtier toeſchryven, ſo vinden wy dat ſommige kwaadſprekenden door deſe Eernamen geergert ſyn, dog geven wy aan onſe Overigheid niet de bediening van Gods Woord en der H. Sacramenten, gelyk de openbare bevelen onlangs in het ligt gegeven door onſe Koninginne *Eliſabeth*, ſonnenklaar toonen: Dog wy ſtaan hun alleen toe dat Voor-regt, dat God ſelf aan Godvrugtige Princen gegeven heeft in de H. Schrift, om te beſtieren alle de bedieningen en ſtaten, van God haar aanbetrout, 't ſy Kerkelyke, 't ſy Burgerlyke, en de ongehoorſamen, halsſterrigen en quaatdoenders, met het wereldlyke Swaard in te teugelen.

Den Biſſchop van *Romen* heeft geen magt van gebiedt-pleging in dit Koningryk van *Engeland*.

De Wetten van dit Koningryk mogen Chriſtenen om ſware en hatelyke misdaden met de Dood ſtraffen.

Het is een Chriſten geoorloft, op het Bevel van ſyn Overigheid de wapenen te dragen, en in den Oorlog te dienen.

XXXVIII.

Dat der Chriſtenen goederen niet gemeen ſyn.

DE Rykdommen en Goederen der Chriſtenen ſyn niet gemeen ten opſigt van het Titel-regt en beſittinge der ſelve, gelyk ſommige Wederdoopers valſelyk voorgeven. Egter is een ygelyk verpligt mildelyk Aalmoeſſen uit te reyken aan den Armen, van 't geen hy heeft, na ſyn vermogen.

XXXIX.

XXXIX.

Van het Eedſweeren.

GELYK wy belyden, dat ydele en ligtvaardige eeden, door de Heere Jeſus en Syn Apoſtel *Jacobus* verboden ſyn, ſo oordeelen wy ook, dat de Chriſtelyke Religie niet verbied een eed te doen, in een geval van Geloove of Liefde, mits op het bevel der Overigheid, en dat het volgens de Leſſe van den Profeet geſchiede in geregtigheid, in gerigte en in waarheid.

EYNDE.